

ÅRSRAPPORT 2019

Sammen skaper vi et levende Norge

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Hvordan bruke denne årsrapporten?

Denne rapporten er laget som en interaktiv PDF – det betyr at den har en del funksjoner tilgjengelige som skal gjøre det lettere for deg som bruker å navigere deg rundt. Følgende er en guide på hvordan du kan bruke de ulike funksjonene.

← MENYEN

Menyen til venstre er tilgjengelig på hver eneste side. Her har du mulighet til å trykke på de ulike kapitlene. Når du er på et kapittel, kan du trykke på de ulike artiklene innenfor det valgte kapittelet:

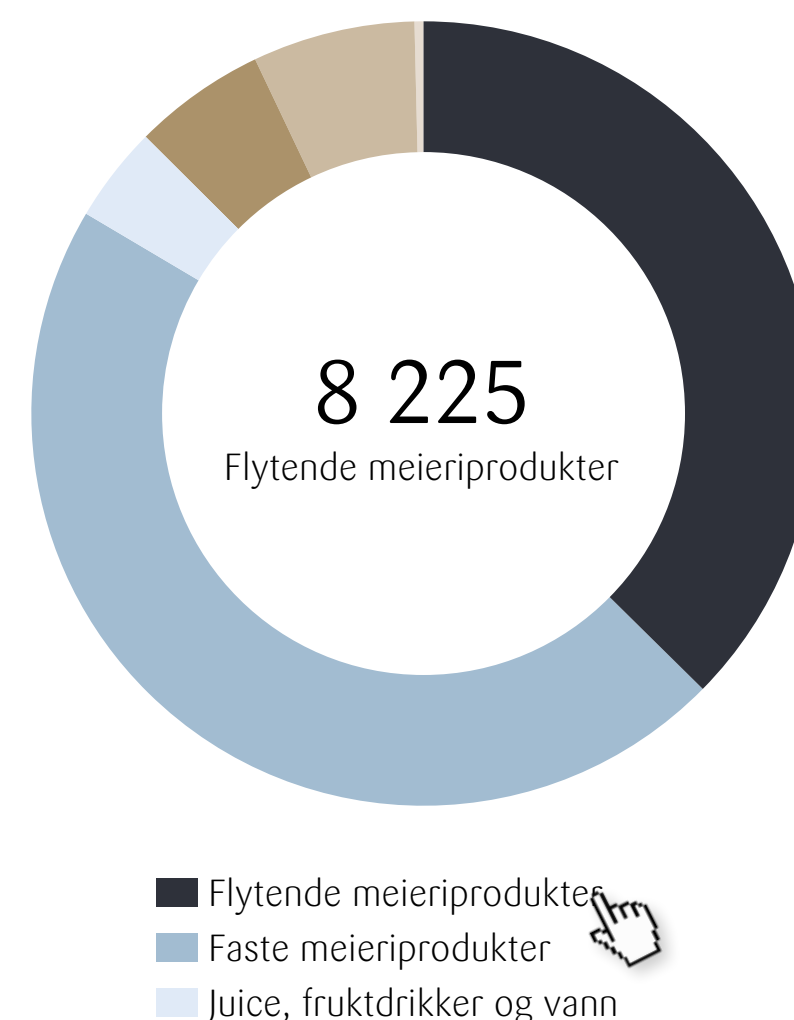
INNHALDS-
FORTEGNELSE

KLIKKBARE
ELEMENTER

Ved å trykke på TINE logoen kommer du tilbake til Innholdsfortegnelsen, som er på neste side.

GRAFER/DIAGRAMMER

Noen av grafene og diagrammene har “skjult innhold” som du kan gjøre synlig ved å bevege musepekeren din over de forskjellige kategoriene.

REGNSKAPET

I årsregnskapet kan du klikke på notene i noteoversikten for å komme til den noten. Det er også mulig å klikke på notene i f.eks. balansen, da kommer du også til den spesifikke noten.

TINE SA		
	Note	2019
EIENDELER		
ANLEGGSMIDLER		
Immaterielle eiendeler		
Goodwill	12	–
Andre immaterielle eiendeler	12	12 749
Sum immaterielle eiendeler		12 749
Varige driftsmidler		
Tomter, boliger, hytter og bygg	12,13	3 843 787
Maskiner, inventar og transportmidler	13	4 343 826
Sum varige driftsmidler		8 187 613

RESULTATREGNSKAP	
NOTE 1	Segmentinformasjon
NOTE 2	Salgsinntekt ferdigvarer fordelt på geografisk område
NOTE 3	Andre driftsinntekter
NOTE 4	Offentlige tilskudd
NOTE 5	Større enkelttransaksjoner
NOTE 6	Vareforbruk og varebeholdningsendringer
NOTE 7	Personalkostnader og antall årsverk
NOTE 8	Pensjoner og pensjonsforpliktelser
NOTE 9	Honorar til revisor
NOTE 10	Andre driftskostnader
NOTE 11	Skatter

LENKER

Vi skiller mellom to ulike lenketyper. Noen steder har vi linket til eksterne kilder, altså nettsteder e.l. som finnes utenfor dette dokumentet. Andre lenker er til spesifikke sider i dokumentet, interne lenker.

[Eksterne lenker ser slik ut](#)

[Interne lenker ser slik ut](#)

NB! Unntaket fra dette er i menyen og regnskapet - alle nevnte elementer er klikkbare, men de er formatert annerledes.

TEKSTBOKSER

Det finnes en del lyseblå tekstbokser i rapporten. De kan åpnes og lukkes med denne knappen:

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Innhold

DETTE ER TINE	4
Konsernsjefen har ordet	5
Nøkkeltall	7
TINE-kartet	9
Merkevareleverandøren TINE	10
Datterselskaper	12

RESULTATER	15
Styreleder har ordet	16
Styrets beretning	18
Ledelsen	43
Årsregnskap 2019	47
Revisjonsberetning	97
TINE Råvare	99
Statistikk	102

BÆREKRAFT	109
Generelt	110
På gården	118
I industrien	130
I markedet	143
Tall og GRI-tabell	152

ØVRIG INFORMASJON	158
Tillitsvalgte	159
Våre lokasjoner	160

DETTE ER TINE

Konsernsjefen har ordet

Nøkkeltall

TINE-kartet

Merkevareleverandøren TINE

Datterselskaper

RESULTATER

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Dette er TINE

DETTE ER TINE

Konsernsjefen har ordet

Nøkkeltall

TINE-kartet

Merkevareleverandøren TINE

Datterselskaper

RESULTATER

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

KONSERNSJEFEN HAR ORDET

Det er nå det begynner

Året vi har lagt bak oss har vært krevende, spennende, utfordrende og givende. Alt det på en gang, ofte samtidig, for TINE og for meg. Det har handlet mye om analyse og planlegging. Vi har snudd hver stein og sett på driften vår fra a til å. Og vi har lagt kursen for de neste årene i strategien vi kaller «TINE 2025». Hvis 2019 handlet om analyse og planlegging, da er 2020 året for gjennomføring. Og det haster.

Jeg er utrolig stolt over de tusenvis av flinke medarbeiderne vi har. De som sørger for at vi nå virkelig er i gang med å etablere en kultur som trives med endring og som ser behovet for å styrke konkurransekraften og skape ny vekst og ikke minst en kultur som kjenner seg igjen i og er stolt over vår nye visjon, **Sammen skaper vi et levende Norge**. Det er mye vi skal få til, men koker vi det ned så handler alt sammen om dette.

Oppdraget vårt er faktisk noe som er
mye større enn oss selv.

Økt konkurranse og endrede kostholdsvaner er noe av det som tvinger fram store omveltninger i deler av organisasjonen. Vi må prioritere hardere, kutte kostnader og redusere

årsverk. Alt dette er en prosess som vil fortsette videre i tiden som kommer. Nedbemanningsprosessen har vært vond for mange, og den er ikke over. Jeg vet jeg snakker for meg selv, styret og ledelsen når jeg sier at dette er den tøffeste delen av jobben vår. Det er likevel avgjørende at disse tøffe valgene må tas for å sikre en økt konkurransekraft og vekst for TINE i årene som kommer.

Vi har muskler og gjennomføringsevne til å klare de ambisiøse målene våre i den nye strategien og til å kjøre gode prosesser, nettopp fordi vi tar tak før det er for sent. Noen av tiltakene vi har iverksatt viser allerede avkastning på både forholdstall for eierne våre og på resultatet vårt. Spesielt er det gjort svært mye bra på ost, og vi ser også at smaksatt melk kan vise til hyggelige tall. Dette er gode trender som jeg håper og tror vil vare i tiden som kommer, og jeg er spent på om vi klarer å stabilisere søtmelkssalget. Det er nemlig det fortsatte fallet innenfor søtmelk som er den største grunnen til at vi akkurat nå må tenke mer på å øke hastigheten på planene våre, enn å glede oss over det gode arbeidet som er gjort på effektivisering og vekst.

I dette arbeidet er forholdet vårt til forbrukerne svært viktig. Da er det gledelig å se at TINE fortsatt har en tydelig posisjon hos det norske folk og en plass i manges hjerte. Vi gjør det godt på omdømmemålinger og når Kari Nordmann blir spurt om hvem hun synes er Norges mest

GUNNAR HOVLAND
Konsernsjef

DETTE ER TINE

Konsernsjefen har ordet

Nøkkeltall

TINE-kartet

Merkevareleverandøren TINE

Datterselskaper

RESULTATER

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

bærekraftige selskap, ja, da svarer hun TINE. Dette er en hyggelig påminnelse om at vi gjør mye riktig på bærekraft og at det også blir lagt merke til, men jeg lover at det ikke er en hvilepute. Vi er bedre i dag enn i går, men ikke fullt så gode som vi kommer til å være i morgen. I DNA-et til bonden og i TINE så ligger det en grunnleggende tanke om å overlate virksomheten, gården og ikke minst kloden i bedre stand enn det var da vi fikk det selv. Med det i bakhodet kan vi aldri gi oss. Et eksempel på dette tanke settet i praksis, er vårt nye meieri i Bergen – vårt grønneste og mest høyteknologiske anlegg noensinne. Jeg tror de innovasjonene og miljøtiltakene som er gjort her vil være til inspirasjon og læring for industrien langt utenfor våre landegrenser.

Når Kari Nordmann blir spurt om hvem hun synes er Norges mest bærekraftige selskap, ja, da svarer hun TINE.

Vårt utrøttelige fokus på kvalitet betaler seg også i både smakstester og konkurranser. Det er ekstra gøy å se at vi i 2019 vant Oste-NM med vellagret Norvegia® og at vella-gret Jarlsberg® tok med et prestisjefyllt supergull fra Oste-

VM. Også en rekke av de andre ostene våre tok medaljer i samme mesterskap. Dette forteller om svært god jobbing med kvalitet og håndverk gjennom hele verdikjeden vår.

En viktig del av strategien framover er å jobbe sammen. Dette er ikke begrenset til bedre samhandling internt, men vi må bli enda flinkere til å spille på lag med kundene og gi forbrukerne det de ønsker, der de trenger det – på den måten som passer dem best. Og det handler om å spille på lag med de som tar de store avgjørelsene i landet vårt. Visjonen vår om å skape et levende Norge er ikke noe vi klarer alene. Vi trenger langsiktighet og vi trenger forut-sigbarhet. Og vi må klare å tenke på den korte og lange horisonten på en gang for å lykkes.

Analysen er gjort, og sammen med eierne har vi lagt planene for hvordan vi skal møte de mange utfordringene vi har i vente. Dette er planer jeg har tro på og som det nå handler om å iverksette. Trygt, godt og raskt. Det er ingen tid å miste. Vi legger nemlig grunnlaget for et TINE som skal vare mye lengre enn det vi selv skal. Sammen med omgivelsene våre, på lag med naturen og ikke minst i tett samarbeid med både kunder og forbrukere leverer vi på samfunnsoppdraget, gjennom blant annet sunne og sterke merkevarer, bærekraftige løsninger, og vi er en del av folks liv – der de er. På den måten er vi bidragsytere til et

langstrakt Norge med levende bygder, rike kulturlandskap og ikke minst et landbruk som er rigget for å kunne pro-dusere næringsriktig, trygg og god mat i generasjoner framover.

Stopp opp et øyeblikk og tenk litt over det. Oppdraget vårt er faktisk noe som er mye større enn oss selv. Det gir meg energi og motivasjon til å nå målene våre og jeg håper og tror det også gjelder deg. Om du er eier, medarbeider eller samarbeidspartner.

Jeg gleder meg til fortsettelsen. Framtiden begynner nå.

GUNNAR HOVLAND

Konsernsjef

DETTE ER TINE

Konsernsjefen har ordet

Nøkkeltall

TINE-kartet

Merkevareleverandøren TINE

Datterselskaper

RESULTATER

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Nøkkeltall

23 812

Driftsinntekter

MNOK

1 189

Driftsresultat

MNOK

5 408

Antall ansatte

574

Brutto energiforbruk

GWh

Levert til TINE i 2019

MILL. LITER

1 393,8

KUMELK

2018: 1 434,9

20,0

GEITEMELK

2018: 20,1

Forbruk pr. innbygger i 2019

KG/LITER (KILDE: MELK.NO)

80,2 L

MELK

2018: 82,1

10,4 KG

YOGHURT INKL. IMPORT

2018: 10,4

18,9 KG

OST INKL. IMPORT

2018: 18,9

9,3 KG

FLØTE OG RØMME

2018: 9,3

3,7 KG

SMØR INKL. IMPORT

2018: 3,7

DETTE ER TINE

Konsernsjefen har ordet

Nøkkeltall

TINE-kartet

Merkevareleverandøren TINE

Datterselskaper

RESULTATER

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

TINE GRUPPA		2019	2018	2017	2016*	2015
Driftsinntekter	MNOK	23 812	23 001	22 525	22 583	22 204
Driftsresultat (EBIT)	MNOK	1 189	1 537	1 537	1 962	1 678
Driftsmargin	Driftsresultat/driftsinntekter	5,0 %	6,7 %	6,8 %	8,7 %	7,6 %
Resultat før skatt	MNOK	1 103	1 465	1 414	1 862	1 579
Årsresultat	MNOK	980	1 348	1 304	1 634	1 424
Eiendeler	MNOK	18 657	18 103	16 087	16 029	15 117
Egenkapitalandel (%)	Egenkapital/totalkapital	47,8 %	46,6 %	48,7 %	45,4 %	44,0 %
Netto rentebærende gjeld/EBITDA		1,66	1,17	1,09	0,96	1,11
Investeringer	MNOK	2 518	1 865	1 203	1 131	1 038
Operasjonell kontantstrøm	MNOK	2 194	2 285	2 170	2 187	1 780

* 2016 er inkludert en positiv engangseffekt fra planendring uførepensjon. Dette utgjorde for TINE Gruppen 245 millioner kroner.

ANSATTE	2019	2018	2017	2016	2015
Antall ansatte, TINE SA	4176	4346	4 496	4 506	4 543
Antall ansatte, TINE Gruppen	5408	5355	5 476	5 418	5 362
H-verdi, TINE Gruppen	6,6	7,2	7,1	7,5	8,1
Sykefravær, TINE Gruppen	5,4 %	5,4 %	5,7 %	5,9 %	6,2 %
MILJØ ¹⁾					
Brutto energiforbruk (GWh)	574	573	536	531	531
Emballasjeforbruk (tonn) ²⁾	29 363	30 666	28 683	28 455	28 684
Emballasjeforbruk ifht driftsinntekter (tonn/MNOK) ²⁾	1,91	2,02	2,31	2,24	2,21
Utslipp CO ₂ -ekv. totalt (tonn) ³⁾	68 424	72 207	75 268	71 180	85 720
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri (tonn) ³⁾	17 323	19 164	24 228	22 759	27 291
Utslipp CO ₂ -ekv. fra transport (tonn) ³⁾	49 349	51 201	47 755	45 135	54 988
Transport (km/1000 liter råstoff) ²⁾	37	36	36	38	37
TRYGG MAT ²⁾					
Kontroll av sykdomsfremkallende bakterier, antall negative prøver	6 633	5 253	4 648	4 435	2 830
Kontroll av sykdomsfremkallende bakterier, antall positive prøver	2	8	0	2	1
Antall tilbakekallinger	1	0	1	2	2

¹⁾ Tallene for 2019 omfatter TINE Gruppen ekskl. Lotito Foods hvis ikke annet er oppgitt. Historiske tall fra 2017 og tidligere omfatter TINE SA

²⁾ Tallene for 2019 omfatter TINE Gruppen eksklusive datterselskapene Norseland Ltd., Norseland Inc. og Lotito Foods.

³⁾ Utslipp av CO₂-ekv. omfatter Scope 1. Se beskrivelse på [side 132](#).

DETTE ER TINE

Konsernsjefen har ordet

Nøkkeltall

TINE-kartet

Merkevareleverandøren TINE

Datterselskaper

RESULTATER

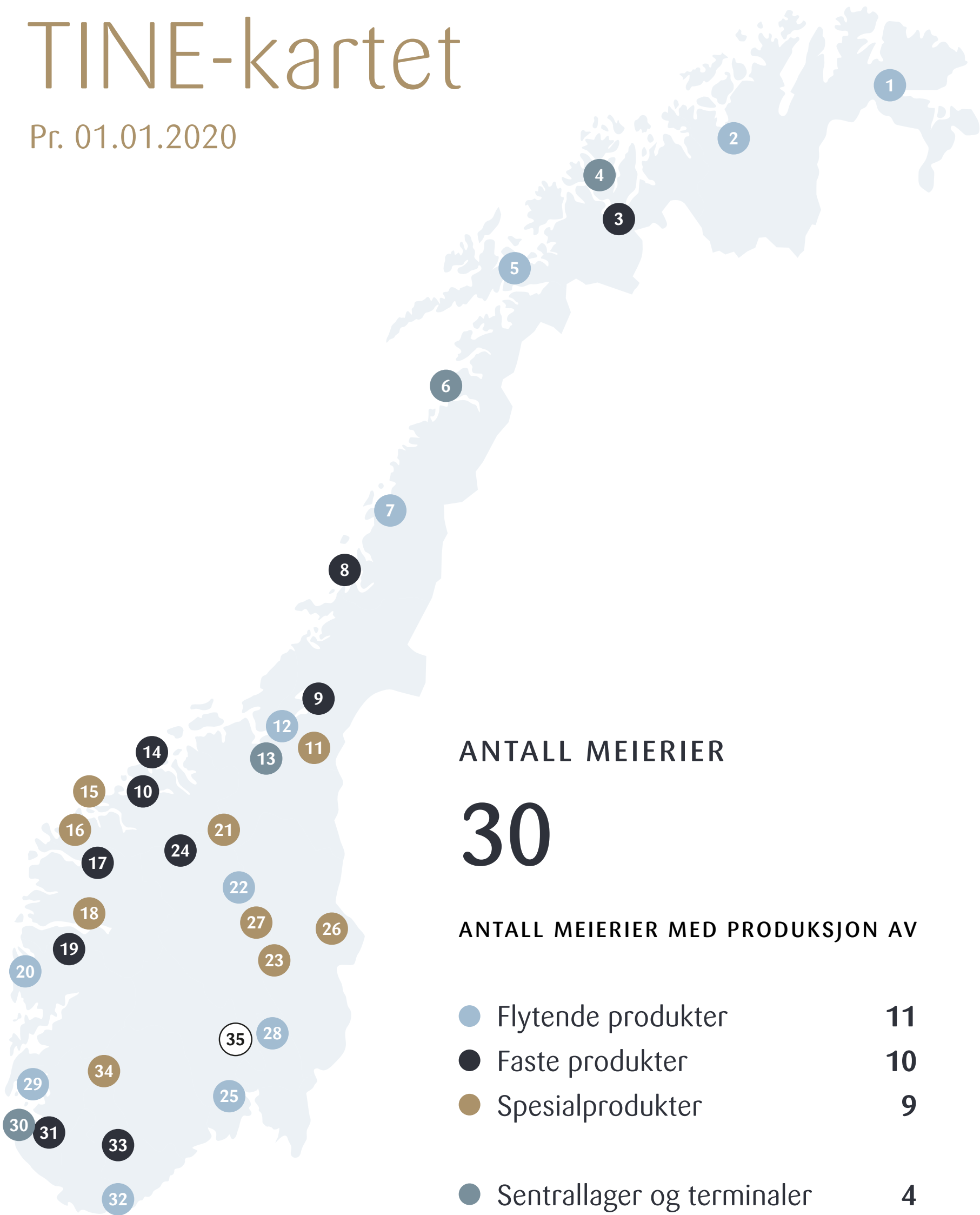
BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

DETTE ER TINE

TINE-kartet

Pr. 01.01.2020

ANTALL MEIERIER

30

ANTALL MEIERIER MED PRODUKSJON AV

Flytende produkter	11
Faste produkter	10
Spesialprodukter	9
Sentrallager og terminaler	4

1. TINE Meieriet Tana
Søtmelk, Kesam®, fløte, melke-
ringe, rømmekolle, proteinyog-
hurt, smør, kulturmilk, skummet
kulturmilk

2. TINE Meieriet Alta
Søtmelk, fløte

3. TINE Meieriet Storsteinnes
Norvegia®, brunost, Nøkkel,
Balsfjord, Ekte Hvit Geitost, Kvit
Geitost lagra, leieproduksjon

4. TINE Terminal Tromsø
Lager og omlasting

5. TINE Meieriet Hørstad
Søtmelk, rømme, fløte, juice,
økologisk melk

6. TINE Terminal Bodø
Lager og omlasting

7. TINE Meieriet Sandnessjøen
Søtmelk, tørrmelk, smør, fløte

8. TINE Meieriet Sømna
Norvegia®: Original, Fyldig og
Lettost, Østavind®, gräddost

9. TINE Meieriet Verdal
Norvegia®: Original og
Økologisk, Jarlsberg®, gräd-
dost, smør, Bremykt®, cheddar,
tørkede myseprodukter

10. TINE Meieriet Tresfjord
Ridder®, Port Salut, Kvit Geitost
Raudkittmodna

11. TINE Meieriet Selbu
Normanna®, Selbu Blå – alle
varianter, Selbu Norzola®, Fryd®
Royal Blue, Kybos, ternet mari-
nert Jarlsberg®

12. TINE Meieriet Tunga
Søt og syrnnet melk, fløte,
Go'morgen®, Biola®, økologisk
kefir, Cultura®, økologisk melk

13. TINE Sentrallager Heimdal
Revet, skivet og stykket ost,
pakking, lagring, import

14. TINE Meieriet Elnesvågen
Jarlsberg®, Sveitser, nøkkelost,
Alpeost, Norvegia®

15. TINE Meieriet Ålesund
Søt og syrnnet melk, fløte, Piano®
desserter, kremer og sauser,
iskaffe, YT®, Sjøkomelk

16. TINE Meieriet Ørsta
Edamer, Norvegia®, Kremgo®,
Snøfrisk®, Kvitlin, TINE Kremost,
kremostbase

17. TINE Meieriet Byrkjelo
Norvegia®, brunost, edamer,
porsjonspakking Norvegia®

18. TINE Meieriet Vik
Gamalost, Mylsa, bringebærjuice

19. TINE Meieriet Voss
Norvegia®, Dravle,
leieproduksjon

20. TINE Meieriet Bergen
Søt og syrnnet melk, fløte, juice

21. TINE Meieriet Dovre
Dovre Ysteri: brie og
camembert, Snøhetta

22. TINE Meieriet Frya
Søt og syrnnet melk, yoghurt,
rømme, cottage cheese, gresk
yoghurt, fløte

23. TINE Meieriet Brumunddal
Laktosefrie produkter, langtids-
holdbare konsummelkprodukter,
smaksatt melk, juice, desserter,
ingrediens- og melkepulverpro-
dukter, melkekonsentrater, YT®
Protein

24. TINE Meieriet Lom & Skjåk
Brunost, søst- og
gommeprodukter

25. TINE Meieriet Sem
Søtmelk, fløte, økologisk melk

26. TINE Meieriet Trysil
Pultost

27. TINE Meieriet Tretten
Smelteost, grøter, desserter,
honning

28. TINE Meieriet Oslo
Søt og syrnnet melk, yoghurt,
rømme, juice, iste, fløte, økolo-
gisk kefir, økologisk melk

29. TINE Meieriet Sola
Søt og syrnnet melk, fløte, økolo-
gisk melk.

30. TINE Sentrallager Klepp
Revet, skivet og stykket ost,
pakking, lagring, import

31. TINE Meieriet Jæren
Jarlsberg®, Norvegia®, mozza-
rella, pizzatopping, smør,
Brelett®, prim, smørølje, tørkede
myseprodukter

32. TINE Meieriet Kristiansand
Søt og syrnnet melk, fløte

33. TINE Meieriet Setesdal
Rømmegrøt, Kviteseidsmør,
Ryfylkegome. Økologisk, lakto-
sefritt, krydder- og kuvertsmør

34. TINE Meieriet Haukeli
Frozen Curd, chèvre

35. TINE SA Hovedkontor Oslo

DETTE ER TINE

Konsernsjefen har ordet

Nøkkeltall

TINE-kartet

Merkevareleverandøren TINE

Datterselskaper

RESULTATER

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

DETTE ER TINE

Merkevareleverandøren TINE

TINE Gruppa er merkevareleverandør av kjente og kjære merkevarer som Norvegia®, Tinemelk®, Go'morgen®, Sunniva® og Rislunsj® for å nevne noen.

De fleste er meieriprodukter laget på norsk melk, men også juiceprodukter, is krem, ferdige middagsretter, margariner og desserter inngår i det norske sortimentet. Som et samvirke er en av de viktigste oppgavene til TINE å utvikle smakfulle meieriprodukter basert på norsk melk, og gjennom dette bidra til å skape et levende Norge med melkebønder over hele landet.

I løpet av de siste tiårene har melkeforbruket gått nedover. TINE søker derfor stadig etter ny anvendelse av råstoffet og tilpasser produktsortimentet etter forbrukernes ønsker og behov. Selv om melkeforbruket av hvit søtmelk går nedover har smaksatt melk en svært positiv vekst, og TINE utvikler stadig nye produkter innen dette segmentet.

I løpet av 2019 har forbrukere tatt både Tinemelk® Vanilje, Tinemelk® Kaffe og Kakao og Tinemelk® Sjokolade med seg i handlekurven.

DETTE ER TINE

Konsernsjefen har ordet

Nøkkeltall

TINE-kartet

Merkevareleverandøren TINE

Datterselskaper

RESULTATER

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Norvegia®

KÅRET TIL ÅRETS MERKEVARE

Oppskriften på Norvegia® sin popularitet er enkel å forstå. Det handler om god smak, tradisjonsrikt håndverk og tilgang til fersk melk fra norske kuer. I oktober ble Norvegia® kåret til årets merkevare av Dagligvareleverandørenes forening. Begrunnelsen var blant annet at Norvegia i en kategori med økende konkurranse har hatt en kontinuerlig vekst de siste ti årene, og vært en viktig bidragsyter til veksten i kategorien.

I 2019 har Norvegia® blant annet lansert osten i ulike pakningsstørrelser, som 1,3 kilo. Og i 2020 kommer også Norvegia® smøreost på markedet.

Laktosefri Cottage Cheese

NORGES FØRSTE

Det er stor etterspørsel etter laktosefrie produkter, og Cottage Cheese er produktet som står øverst på ønskelisten hos det norske folk. Derfor utvidet TINE sitt laktosefrie sortiment og lanserte laktosefri Cottage Cheese til stor glede for forbrukerne. Hele den laktosefrie porteføljen fikk også nytt design.

Go'morgen®

NYTES PÅ FARTA

Go'morgen® er en viktig merkevare for TINE og i 2019 utvidet man porteføljen med to grøter. Go'morgen® leverer godt på forbrukerens stadige ønske om små, sunne måltider på farta.

Sunniva®

VIKTIG FOR TINE

Sunniva® er en av de sterkeste merkevarene i TINE Gruppa og i 2019 har man fortsatt det viktige arbeidet med å aktualisere Sunniva® Juice. For at folk skal få en smakfull juice av høy kvalitet, er Sunniva® avhengig av naturen og biene for å finne den beste, mest smaksrike frukten. I et samarbeid med Miljøagentene har Sunniva®, i år som i fjor, stått bak en nasjonal dugnad hvor vi oppfordrer alle til å sette opp biehuis, slik at biene har flest mulig steder å bo og få barn. Kampanjen var en stor suksess i handelen og folk over hele Norge satt opp Sunniva®-biehuis i hager, skogholt og på balkonger.

DETTE ER TINE

Konsernsjefen har ordet

Nøkkeltall

TINE-kartet

Merkevareleverandøren TINE

Datterselskaper

RESULTATER

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

DETTE ER TINE

Datterselskaper

MEIERI NORGE

OsteCompagniet AS

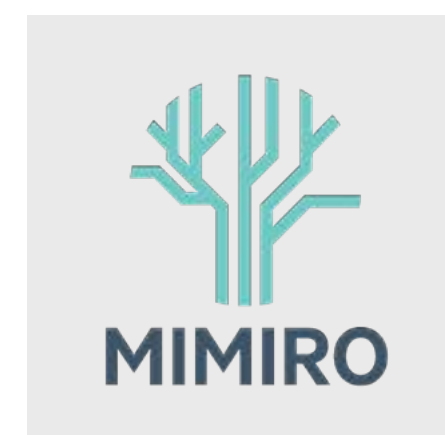
OsteCompagniet AS utvikler, markedsfører og selger ostespesialiteter primært fra de mindre spesialanleggene i TINE. OsteCompagniet har også et salgs- og markedsføringsansvar for utvalgte småskalaprodusenter i tillegg til at selskapet importerer ost som komplementerer TINEs osteproduksjon.

HOVEDPUNKTER FOR 2019

- 2019 ble et godt år for OsteCompagniet som oppnådde sin høyeste omsetning i selskapets historie. Spesielt god utvikling opplevdes for Selbu Blå, Snøfrisk® og Brie produsert på Dovre ysteri
- Økt fokus og ressursallokering til storhusholdningskanalen har resultert i god vekst også i denne kanalen
- OsteCompagniet hevdet seg også i år sterkt i World Cheese Awards, «Oste-VM» og fikk med seg hele fem medaljer. Sølv til Brie Pepper fra Dovre, Selbu Blå, Chevre Haukeli ramsløk og Ridder Classic, samt bronse til Snøhetta

NØKKELTALL

Nøkkeltall	2019	2018
Driftsinntekter MNOK	319	303
Driftsresultat MNOK	10	13
Antall ansatte	9	8

Mimiro AS

Mimiro AS er et norsk teknologiselskap som skal samle landbrukets data i en felles plattform, slik at dagens og fremtidens løsninger for landbruket snakker sammen og i større grad kan bygges etter bondens behov. Mimiro utvikler produkter og tjenester basert på optimalisering og analyse av bondens data, løsninger som skal være enkle å bruke i hverdagen på gården og samtidig være en digital rådgiver for bonden.

HOVEDPUNKTER FOR 2019

- Selskapet er etablert og har i løpet av 2019 gått over i driftsfase. Administrasjonen består i hovedsak av innleide ressurser fra eierselskapene TINE og Felleskjøpet Agri. Fra 1. juli er selskapet lokalisert i nye, leide lokaler i Ås sentrum
- Sommeren 2019 lanserte Mimiro sitt første produkt EANA Ku, som er en videreutvikling av Kukontrollen
- Mimiro har i 2019 utviklet et styringsverktøy for planteproduksjon som lanseres i 2020 under navnet EANA Skifte

NØKKELTALL

Nøkkeltall	2019	2018
Driftsinntekter MNOK	23	0
Driftsresultat MNOK	-50	-1
Antall ansatte	2	0

DETTE ER TINE

Konsernsjefen har ordet

Nøkkeltall

TINE-kartet

Merkevareleverandøren TINE

Datterselskaper

RESULTATER

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

MEIERI INTERNASJONALT

Norseland Inc.

Norseland Inc. og datterselskapene Alpine Dairy LLC og Lotito Foods LLC produserer, foredler, markedsfører og distribuerer spesialoster fra TINE og andre produsenter til dagligvare- og storhusholdningsmarkedet i USA.

HOVEDPUNKTER FOR 2019

- Norseland Inc økte eierandelen fra 1/3 til 2/3 i Lotito Foods Holding LLC og inntektene fra datterselskapet konsolideres derfor inn i regnskapet. God utvikling i salget til Lotito Foods i det voksende storhusholdningsmarkedet
- Nedgang i Jarlsberg®-salget som en følge av endret strategi, med mer fokus på lønnsomhet enn volum

NØKKELTALL

Nøkkeltall		2019		2018	
Driftsinntekter	MNOK /MUSD	2 125	241	1 446	178
Driftsresultat	MNOK /MUSD	31	3	19	2
Antall ansatte		260		79	

Norseland Ltd.

Norseland Ltd. foredler, markedsfører og distribuerer premium cheddaroster og spesialoster fra TINE til dagligvaremarkedet i England.

HOVEDPUNKTER FOR 2019

- Redusert salg, men bedret lønnsomhet grunnet pris og produktmiks
- Jarlsberg® opprettholdt sin posisjon i markedet

NØKKELTALL

Nøkkeltall		2019		2018	
Driftsinntekter	MNOK /MGBP	554	49	568	52
Driftsresultat	MNOK /MGBP	14	1	13	1
Antall ansatte		212		228	

Wernersson Ost AB

Wernersson Ost AB og datterselskapene Färskvarugruppen AB og Wernersson Ost Danmark A/S foredler, markedsfører og distribuerer et bredt og internasjonalt ostesortiment til dagligvare- og storhusholdningsmarkedet i Norden.

HOVEDPUNKTER FOR 2019

- Økt omsetning, men utfordrende lønnsomhet delvis drevet av en svak svensk krone gjennom året
- Ny administrerende direktør på plass fra 1. september

NØKKELTALL

Nøkkeltall		2019		2018	
Driftsinntekter	MNOK /MSEK	913	979	888	947
Driftsresultat	MNOK /MSEK	-9	-9	16	17
Antall ansatte		129		118	

DETTE ER TINE

Konsernsjefen har ordet

Nøkkeltall

TINE-kartet

Merkevareleverandøren TINE

Datterselskaper

RESULTATER

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

ANNEN VIRKSOMHET

Fjordland AS

Fjordland består av selskapene Fjordland AS, Matvarehuset AS, Safari Næringsmidler AS og Hallheimslie 12 AS. Fjordland AS er et merkevareselskap som driver utvikling, markedsføring og salg av fersk ferdigmat, spiseklare mellommåltider, margariner, yoghurt og desserter i det norske markedet.

HOVEDPUNKTER FOR 2019

- 2019 har igjen vært et godt år for Fjordland. Med et betydelig aktivitetsnivå har selskapet lyktes i å opprettholde en solid posisjon i et krevende marked
- Fjordland fortsetter sin målrettede satsning på produktutvikling og markedsaktiviteter og vil styrke sin markedsposisjon også framover

NØKKELTALL

Nøkkeltall		2019	2018
Driftsinntekter	MNOK	1 832	1 806
Driftsresultat	MNOK	96	82
Antall ansatte		189	188

Diplom-Is AS

Diplom-Is AS og døtrene Laguna Produkter AS, Isdalen AS og Kulinaris AS er merkevareselskaper som produserer og markedsfører iskrem, søte mellommåltider og frosne desserter. I 2019 har Diplom-Is kjøpt selskapet Plug-In Service AS som leverer tjenester for service av kjøl- og fryseutstyr.

HOVEDPUNKTER FOR 2019

- Iskremkategorien opplevde i 2019 økt konkurranse fra nasjonale og internasjonale aktører
- En kald og våt forsommer bidro til å dra ned omsetningen i iskremkategorien målt mot rekordsommeren 2018
- Oppkjøp av Plug-In Service AS som leverer tjenester for service av kjøl- og fryseutstyr

NØKKELTALL

Nøkkeltall		2019	2018
Driftsinntekter	MNOK	1 112	1 204
Driftsresultat	MNOK	-11	97
Antall ansatte		412	384

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Resultater

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

STYRELEDER HAR ORDET

Lys i melkefjøsene – nå og i framtiden

La meg få lov til å ta det aller viktigste først. Mitt mål, styrets mål - ja, TINEs mål, er å sikre en bærekraftig norsk melkeproduksjon over hele landet.

Det er det jeg jobber for, ja, det er det vi jobber for. Ikke bare i dag, men for framtiden. Først og fremst for framtiden. At det er lys i melkefjøsene om 10, 20 og 30 år. På Vestvågøy, Hedmarken, i Gloppen, Lierne eller Forsand. Sør, øst, vest og nord i landet.

**Det vi gjør i TINE handler om å bygge
det norske samfunnet, det handler om å
produsere god, sunn og trygg mat i Norge**

I april 2019 fikk jeg muligheten til å bli styreleder for TINE. Representere eierne og våre felles interesser inn i en tid hvor vi vet at utfordringene er mange. Men valget var egentlig ikke så vanskelig, likevel. Jeg tror på melkebonden, jeg tror på medarbeiderne i TINE og jeg tror på langsiktigheten i samvirket vårt. Jeg tror på at vi sammen skal klare å snu de negative trendene vi ser akkurat nå. Jeg sa ja til å være styreleder fordi jeg ønsket å være med på noe som er større enn meg selv.

Det vi gjør i TINE handler om å bygge det norske samfunnet, det handler om å produsere god, sunn og trygg mat i Norge, det handler om å legge grunnlaget for vekst og utvikling i mange lokalsamfunn rundt i hele landet. Det handler om at vi sammen ønsker å skape et levende Norge. Jeg er samtidig glad for at vi har brukt 2019 godt og at det allerede nå merkes betydelig endring i både kultur og arbeidsmåte. Det er lagt en plan for hvordan vi skal vokse, og det er lagt en plan for hvordan vi skal bedre konkurransekraften vår i årene som kommer. Vi ser utfordringene, men vi ser også at vi er i en god posisjon til å løse dem og til å komme styrket ut på den andre siden.

For å klare det, må vi ta modige avgjørelser i dag. Det er nå vi har muskler, handlingsrom og tid til å gjøre det. Gjøre det på en god måte. Og vi må handle ut fra der vi er nå og de forholdene vi kan gjøre noe med. Jeg lover å kjempe for hver eneste liter norsk melk, men en del av den kampen er også å se virkelighetsbildet vårt og å ta noen avgjørelser som lønner seg på sikt, men som kan være vonde akkurat nå.

Store volumer går i år ut i forbindelse med endelig avvikling av eksportstøtten. Dette vil være krevende for bonden og krevende for TINE. Det er likevel viktig at vi husker på at det ikke er et alternativ å fortsette en ulønnsom eksport fra Norge. I år starter derfor vårt nye meieri i Irland opp. Dette

MARIT HAUGEN
Styreleder

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

er en viktig bit av et større puslespill. Nå har vi gjennom våre internasjonale datterselskap lagt et fundament for å skape lønnsomhet i den internasjonale satsingen, slik at melka vi selger i Norge ikke må bære kostnaden for en ulønnsom eksport. Det blir en vanskelig omstilling.

Noe av det som alltid vil ligge i grunn for oss i TINE er fokuset på kvalitet, dyrevelferd og miljø. Bonden går i fjøset og steller dyra hver eneste dag. At de har det bra er en selvfølge for oss, og samme tankegang gjelder miljøet. Vi jobber med naturen og jorda. Det er levebrødet vårt. Da er vi helt avhengig av at vi gjør vårt for å ta vare på denne ressursen på aller best mulig måte for oss og framtidige generasjoner. Dette gjelder ikke bare på gårdene, men også i hele verdikjeden helt fram til forbrukerne. Klarer vi dette vet vi også at vi leverer sunn, bærekraftig og god melk av ypperste kvalitet til det norske folk.

Jeg håper at vi alle har samme mål og ønsker for melkeproduzentene og for TINE. Det er ikke vi og de, men oss. Det innebærer at alle forslag og avgjørelser som tas er for å sørge for det jeg startet med: Å sikre en bærekraftig norsk melkeproduksjon over hele landet. Nå og i framtiden. Det er alltid målet. Det er ledestjernen.

MARIT HAUGEN

Styreleder

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

STYRETS BERETNING

Hovedpunkter fra året 2019

RESULTAT

Driftsresultatet for 2019 ble 1189 millioner kroner, 348 millioner kroner lavere enn året før. →

VEKST

Vekst i salget av ost, smaksatt melk, fløte og yoghurt, men nedgang i salget av søtmelk og iskrem. →

UTFORDRINGER

Stadig økende import og lavere forbruk av melk skaper utfordringer. →

NYETABLERINGER

TINE etablerer nytt miljømeieri i Bergen og starter cheddar-produksjon i Verdal, basert på norsk melk. →

USA

Styrker vår posisjon i USA gjennom ytterligere oppkjøp av eierandeler i Lotito Foods. →

DYREVELFERD

Stort engasjement om dyrevelferd i produsentlagene. →

OMDØMME

Kåres til årets leverandør av en rekke kunder, og til Norges mest bærekraftige selskap av forbrukerne. →

EMBALLASJE

Pappbeger for rømme testes og markerer et viktig steg mot 100 prosent fornybar emballasje innen 2023. →

EKSPORT

TINE forbereder seg på bort-fallet av eksportstøtten. →

UTSLIPP

TINE får politisk gjennomslag for tyngre tankbiler, som vil bidra til lavere utslipp. →

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

STYRETS BERETNING

Resultater 2019

Driftsinntektene for TINE Gruppa ble 23,8 milliarder kroner, en vekst på 0,8 milliarder kroner, som tilsvarer 3,5 prosent vekst fra 2018 (2,6 prosent vekst justert for endring i valutakurser). Deler av veksten kommer fra ytterligere oppkjøp av eierandelene i Lotito Foods i USA, som i 2019 ble et datterselskap i TINE Gruppa. Justert for valuta og Lotito hadde TINE Gruppa en vekst i driftsinntekter på 0,8 prosent.

For 2019 var det verdivekst i den norske meierivirksomheten, men det var negativ volumutvikling sammenlignet med 2018. Iskremvirksomheten hadde svak salgs- og resultatutvikling sammenlignet med rekordåret 2018 og dro ned TINE Gruppas driftsresultat betydelig. Videre ble driftsresultatet negativt påvirket av spesielt høye engangskostnader, oppstartskostnader i selskapet Mimiro* og virksomheten i Irland, økte drivstoffpriser og økte vedlikeholdskostnader. I tillegg bidro høy melkeinngang i første halvdel av 2019 til økte kostnader. Driftsresultatet til TINE Gruppa endte på 1189 millioner kroner, en reduksjon på 348 millioner kroner fra 2018.

TINE arbeider kontinuerlig med tilpasning og forbedring av drift og organisasjon. Det ble gjennom 2019 realisert forbedringseffekter tilsvarende 310 millioner kroner. Effektene knytter seg primært til innkjøp, interne drifts- og prosessforbedringer og utvikling av organisasjonen.

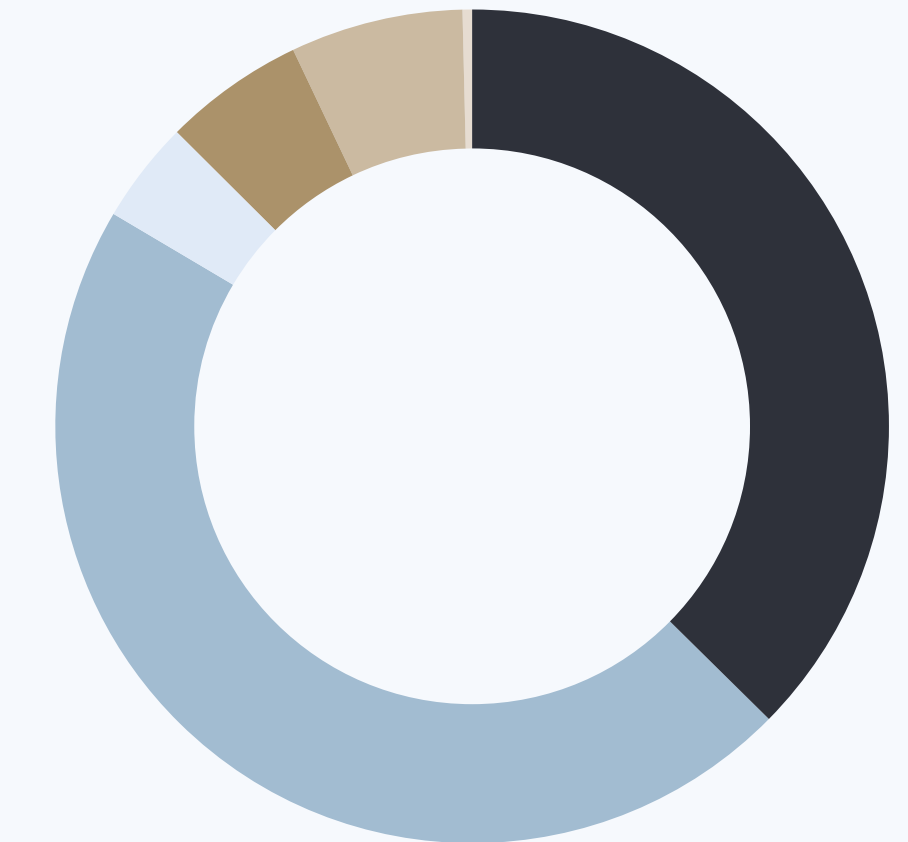
Regnskapet for 2019 ble totalt belastet med netto 124 millioner kroner i engangseffekter. TINE etablerer nytt hovedkontor på Kalbakken i Oslo og flytting skjer i første halvdel av 2020. Allerede i 2016 vedtok styret å flytte TINEs hovedkontor fra Oslo sentrum til TINE Meieriet Oslo, Kalbakken. Prosjektet består av både oppgradering og ekstraordinært vedlikehold. Vedlikeholdsandelen og andre relaterte kostnader utgjorde 86 millioner kroner og ble behandlet som en engangskostnad i 2019. Andre engangseffekter utgjorde 38 millioner kroner. Dette besto av omstillingskostnader i forbindelse med strategi- og strukturendringer, nedskrivning av anleggsmidler og netto gevinst fra salg av øvrige driftsmidler. Regnskapet for 2018 ble belastet med netto 23 millioner kroner i engangseffekter.

TINEs virksomhet består av Meieri Norge, Meieri Internasjonalt og Annen virksomhet.

TINEs virksomhet er representert over hele Norge. Hovedtyngden av de internasjonale aktivitetene foregår i USA, Sverige og Storbritannia. I 2019 ble byggarbeidet på nytt meieri i Irland ferdigstilt, og produksjon av Jarlsberg® i Irland starter opp etter planen i løpet av 2020.

*Se [side 12](#).

Salgsinntekter ferdigvarer
PER SEGMENT TINE GRUPPA / MILL. NOK

Driftsresultat per virksomhetsområde

MILL. NOK	2019	2018
Meieri Norge	1 106	1 324
Meieri Internasjonalt	12	49
Annen virksomhet	71	165
Konsernelimineringer	-1	-1
TINE Gruppa	1 189	1 537

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

STYRETS BERETNING

Bærekraftig verdiskaping

TINEs ambisjon er å etterlate både gårdsbruk, samvirke og Norge i bedre stand enn da vi selv overtok. Derfor ligger det i vårt DNA at TINE skal være den mest bærekraftige matprodusenten i Norge. TINE lever av å foredle melk til ulike meieriprodukter, og store endringer i naturen og klimaet vil ramme hardt. Å bidra til en bærekraftig bruk av jordas ressurser står i fokus. Arbeidet med bærekraft skal være en naturlig og integrert del av TINE, enten det gjelder sunnere produkter eller tiltak for å redusere klimagassutslipp i hele verdikjeden.

Målet er økonomisk verdiskaping der TINE bidrar positivt til miljømessige og sosiale omgivelser. Det er dette vi kaller bærekraftig verdiskaping. Siden 2010 har vi rapportert arbeidet med bærekraft i henhold til Globale Reporting Initiativ rammeverk. Fra 2018 gikk TINE over fra GRI-4 til GRI Standards. Det vises for øvrig til TINEs fullstendige bærekraftrapport fra [side 109](#) i årsrapporten.

NORSK JORDBRUK BLIR UTFORDRET

Hensynet til klima og miljø blir i økende grad inkludert i kostholds- og ernæringsanbefalinger. Det handler ikke lenger bare om individets og befolkningens ernæringsbehov, men også om hva som er bærekraftig for planeten. Meieriproduktene blir i stadig større grad omfattet av denne argumentasjonen. En vesentlig del av utslippet knyttet til melk er relatert til aktiviteten som skjer på gården. TINE engasjerer seg derfor på en rekke områder innenfor forskning og utvikling for å trygge meieriproduktenes posisjon framover.

INGEN ER SÅ NÆR OG LOKAL SOM TINE

TINE er tett på hele verdikjeden. Det gir god og trygg mat med norske innsatsfaktorer. Vi er de mange små som bidrar til levende lokalsamfunn der kulturlandskapet pleies og kultiveres, et viktig fellesgode for hele befolkningen. Våre eiere produserer melk over hele landet. De forvalter og benytter viktige naturressurser til å produsere mat, ressurser som ellers ikke ville blitt brukt – et viktig bidrag til norsk verdiskaping. Vi opplever økt interesse for å ta vare på våre mattradisjoner, men samtidig erfarer vi økt konkurranse fra europeiske meieriaktører og norske leverandører av melk og meieriprodukter på utenlandske råvarer. TINE som samvirke og med sin godt forankrede historie skal være godt rustet for å møte denne konkurransen. TINE distribuerer melk og andre ferske produkter direkte fra meieri til butikker, skoler, barnehager og andre kunder. Det skal TINE fortsette med fordi det sikrer forbrukerne de ferskeste produktene og den beste kvaliteten til lavest kostnad. TINE har meierier i hele landet. Den kortest reiste melka kommer fra TINE.

UTSLIPPET AV KLIMAGASSER ER REDUSERT MED 5,2 PROSENT I 2019

TINE skal redusere Norges klimagassutslipp ved å redusere eget utslipp. Gjennom kontinuerlig forbedring skal vi øke energiutnyttelsen og forebygge forurensning. TINEs mål er å kun bruke fornybar energi og drivstoff i virksomhetens produksjon og transport innen 2025. Fra 2018 er klimagass-

Bærekraftmål

Vi skal være best på bærekraft i norsk matbransje

KLIMAGASSUTSLIPP

TINE har som mål at landbruket skal kutte 20 prosent av klimagassutslippene innen 2030.

EMBALLASJE

I 2023 skal TINEs emballasje være laget av fornybare- eller resirkulerbare råvarer.

FØRNYBAR ENERGI

Innen 2025 vil TINE kun bruke fornybar energi og drivstoff. TINE blir da en virksomhet som ikke slipper ut klimagasser.

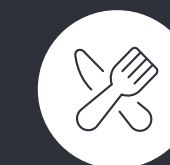
VERDIKJEDE

Innen 2030 skal TINE ha redusert svinnet i egen verdikjede med 50 prosent, gjennom å utnytte egne råvarer optimalt.

MATSVINN

Innen 2030 skal TINE gjennom innovativ emballasje, merking og forbrukerdialog bidra til å redusere matsvinnet hos forbruker med 50 prosent.

KOSTHOLD

TINE skal bidra til et sunt, variert og balansert kosthold i den norske befolkningen.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

utslippet fra datterselskaper inkludert i klimaregnskapet, uten at historiske tall er korrigert. I 2019 er det direkte utslippet av klimagasser fra TINE Gruppa redusert med 5,2 prosent, mens det direkte utslippet av klimagasser fra TINE SA er redusert med 4,9 prosent. Klimagassutslippet fra TINE Gruppa er redusert med 25 prosent siden 2007.

TINE fortsatte overgangen til nye biler med Euro VI-motor og utslippet av NOx ble redusert med 25 prosent i 2019.

#KUKRAFT REDUSERER UTSLIPP I TRANSPORT OG MATPRODUKSJON

I 2017 lanserte TINE konseptet #Kukraft, et miljøprogram for å ta i bruk biogass basert på husdyrgjødsel som drivstoff. Ved å anvende gjødsel som råstoff i biogassproduksjon oppnår man en trippel miljøeffekt – en utslippsreduksjon på over 100 prosent. Biogassen går til drivstoff og erstatter fossilt drivstoff og energi. Resten etter biogassproduksjon føres tilbake til landbruket som biogjødsel og erstatter kunstgjødsel. Det betyr også at utslipp av metan- og lystgass fra gjødsellagre og ved spredning på jordene reduseres. TINE samarbeider med ulike aktører for å øke bruken av husdyrgjødsel til produksjon av biogass. Videre fortsetter satsingen på biogass som drivstoff i TINEs transport. TINE har som mål at innen 2025 skal det kun benyttes fornybart drivstoff i transporten.

FORNYBAR EMBALLASJE INNEN 2023

Vår ambisjon er at skal all emballasje i TINE være basert på fornybare eller resirkulerte råvarer innen 2023. Videre skal vi sørge for at brukt emballasje blir samlet inn og brukt til nytt materiale. Høsten 2019 gikk TINE sammen med Kiwi om å teste pappbeger på TINE Lettrømme i alle landets Kiwi-butikker. En viktig innovasjon som har gitt viktig læring og erfaring, og der målet er å lansere pappbeger på alle matlagingsprodukter som i dag er på plastbeger.

MELKEPRODUSENTENE LEVERER GOD KVALITET

Gjennom 2019 er 95,5 prosent av melka TINEs produsent-er har levert blitt kategorisert som elitemelk. Elitemelk er den høyeste kvaliteten melkeprodusenten kan ha på sin råvareleveranse. Bedømmelsen er basert på objektive og målbare kriterier. Høy tilgang av kvalitetsråvare skyldes lang-siktig og målrettet arbeid for god dyrehelse og dyrevelferd gjennom TINEs egne rådgivingstjenester og godt arbeid hos produsentene. Kvaliteten på geitemelka har i 2019 bedret seg ytterligere. Over 93 prosent av melka er klassifisert som elitemelk, en framgang på 1,6 prosentpoeng.

TRYGG MAT ER ET RESULTAT AV GODT ARBEID I VERDIKJEDEN

Forutsetningen for tillit til TINEs produkter er en verdikjede der helsemessig trygge råvarer og prosesser er sikret, og tema som omhandler trygg mat kommuniseres åpent. I 2019 har TINE hatt én tilbakekalling fra markedet av mulig helsefarlig produkt. Det gjaldt metallspon i ost.

STRENGT ANTIBIOTIKAREGIME GIR GOD DYREHELSE

I Norge er storfe- og geitehelsen i verdensklasse med fravær av alvorlige smittsomme sykdommer. Hyppigheten i bruk av antibiotika i melkeproduksjonen er en indikasjon på dyrehelsen. Arbeidet med å redusere bruken av anti-biotika til dyr er også et viktig bidrag i arbeidet med å forebygge antibiotikaresistente bakterier hos mennesker. All melk som kommer med tankbiler inn til TINEs anlegg blir kontrollert for innhold av antibiotika. I 2019 var det 66 leveranser av melk med spor av antibiotika. Det ut-gjør 0,07 promille av TINEs leveranser. Melk med spor av antibiotika blir destruert.

TINE SKAL BIDRA TIL BEDRE FOLKEHELSE I NORGE

Som matvareprodusent har TINE et ansvar for å bidra til bedre folkehelse i Norge. TINE har over mange år gradvis redusert bruken av sukker i flere av sine produkter.

I tillegg er det lansert en rekke produkter uten tilsatt suk-ker, eksempelvis i Litago®-serien. Resultatet er langt mindre sukker til forbrukerne. I løpet av 2019 har vi kalibrert vårt måleutstyr slik at vi framover kan dokumentere innhold av mettet og umettet fett i melka. Arbeidet skal bidra til at melka i framtida får en enda gunstigere sammensetning.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

STYRETS BERETNING

TINEs mål og strategi

TINEs oppgave er å omsette mest mulig norsk melk fra eierne til høyest mulig pris og å sikre en bærekraftig norsk melkeproduksjon over hele landet.

For å nå dette målet har styret jobbet tett sammen med administrasjonen i utviklingen av selskapets nye strategi, TINE 2025, hvor fokus ligger på økt vekst, styrket konkurransekraft, bedre og mer langsiktige rammevilkår og et fundament og en kultur som gjennomsyrrer hele TINE.

OMFATTENDE ENDRINGER STÅR FORAN OSS

De neste årene står TINE foran omfattende endringer for å sikre lønnsomheten i norsk melkeproduksjon og framtiden til våre eiere. Bortfall av eksportstøtte, hard konkurranse, utfordrende rammebetingelser og endringer i forbruksmønstre vil kreve omstillinger. TINE skal skape vekst og samtidig effektivisere driften, samt forbedre rammevilkårene.

Lavere produksjon og etterbetaling vil medføre at TINEs melkebønder får en betydelig inntektsnedgang de neste årene. Uten kraftfulle tiltak vil både lønnsomhet og volum forsvinne i løpet av få år. Dette skal strategien svare på.

TINE 2025

BEVEG MUSEPEKEREN OVER MELKEBLOMSTEN FOR Å LESE MER OM DE FIRE STRATEGIOMRÅDENE VÅRE. KLIKK FOR Å KOMME DIREKTE TIL TEMAET.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

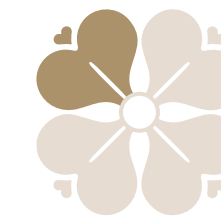
Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Vekst

TINE Gruppa fortsetter sitt langsiktige arbeid med å bygge merkevarer som kundene og forbrukerne foretrekker. Gjennom innovasjon og forretningsutvikling skal TINE utvikle produkter og løsninger som dekker deres behov.

MEIERI NORGE

Meieri Norge inkluderer TINE SA, OsteCompagniet AS og Mimiro AS. Salgsinntektene i Meieri Norge for 2019 var 18,3 milliarder kroner, en vekst på 1,5 prosent fra 2018. Driftsresultatet for Meieri Norge ble 1106 millioner kroner, en reduksjon på 218 millioner kroner fra 2018.

NEGATIV VOLUMUTVIKLING OG REDUSERTE SEGMENTANDELER

Totalvolumet i segmentene hvor TINE er til stede har fortsatt en negativ utvikling. I tillegg har TINE en mer negativ utvikling enn totalsegmentet. I 2019 har totalsegmentet hatt en nedgang på 1¹ prosent i volum, sammenlignet med 2018. For TINE har nedgangen vært på 2,2¹ prosent. Målt i verdi økte totalsegmentet med 1,4¹ prosent, mens TINE hadde en vekst på 0,7¹ prosent.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

110 000

TINEstafetten 25 år

ANTALL DELTAKERE I 2019

Verdiøkningen kommer fra segmentene faste hvitoster, smør, creme fraiche og iskaffe hvor de tre førstnevnte forklares av høy prisvekst, mens iskaffe drives av volum.

FORTSATT NEDGANG PÅ SØTMELK

Den negative utviklingen innen totalsegmentet skyldes i hovedsak søtmelk og syrnet melk hvor effekten sees både i verdi og volum. Totalsegmentet for søtmelk har en volumnedgang på 2,6¹ prosent, mens TINE har en nedgang på 5,2¹ prosent. Det medfører en reduksjon i volumandeler i segmentet med 1,9 prosentpoeng, ned til 70,7¹ prosent. I sentrale strøk er segmentandelen under 50 prosent. For syrnet melk har segmentet totalt en tilbakegang i volum på 5,2¹ prosent mens TINEs reduksjon utgjør 5,1¹ prosent. Det betyr en flat utvikling for volumandelen i segmentet. Det skal nevnes at smaksatte melkedrikker har hatt en positiv utvikling med 8,5¹ prosent volum for totalkategori og 9,5¹ prosent volumøkning for TINE.

LAVERE SEGMENTANDEL FOR RØMME, ØKT SEGMENTANDEL FOR FLØTE

Segmentet rømme og crème fraiche har en total volumvekst på 1,5¹ prosent, mens TINE har en nedgang på 1,7¹ prosent. Det betyr at TINE taper volumandeler i segmentet. I segmentet fløte har TINE en volumvekst på 4,8¹ prosent, drevet av 7,5 dl kremfløte. Totalsegmentet holdt seg stabilt og TINE økte dermed volumandelen i 2019. TINE hadde

også volumvekst innen yoghurt på 1,3¹ prosent. Dette var i takt med volumutviklingen i totalsegmentet for yoghurt.

SMAKSATT MELK ØKER OG NORVEGIA®-LANSERINGER HAR VÆRT EN SUKSESS

For å motvirke den negative utviklingen er det i 2019 iverksatt tiltak for å øke salget av blant andre søtmelk, smaksatt drikke, ost og rømme. TINE lanserte 1,75 liter skummet melk for å motvirke den negative trenden innen segmentet. På smaksatt drikke er det gjennomført aktiviteter som har medført at det totale segmentet smaksatte melkedrikker har hatt volumvekst, hvor spesielt Litago®, TINE Sjøkomelk og smaksatt søtmelk har vært sentrale. Innen ost er flere varianter av Norvegia® introdusert i løpet av året. Det har bidratt til vekst.

TINES ØSTER OPPNÅR INTERNASJONAL ANERKJENNELSE

I Oste-VM i Italia vant TINE og OsteCompagniet hele syv medaljer. «Jarlsberg® Special Reserve fem år» fra Elnesvågen endte i toppkategorien Supergull, mens Selbu Blå tok sølv. Ekte Geitost, produsert på Storsteinnes, ble tildelt gullmedalje. OsteCompagniet hadde en god salgsutvikling i 2019 sammenlignet med 2018. Spesielt Selbu Blå, Snøfrisk® og Brie produsert på Dovre ysteri bidro til vekst.

TINESTAFETTEN MED MILJØMÅL

TINEstafetten og TINE Fotballskole står fortsatt sterkt. I 2019 feiret TINEstafetten 25 år med deltakelse av 110 000 barn. Med fokus på miljø og bærekraft samarbeidet TINE med Miljøagentene om å sette miljømål under TINEstafetten. Fotballskolen ble arrangert 22. året på rad og hadde et spesielt fokus på sunn og variert mat.

NY KOMMERSIELL STRATEGI SKAL GI VEKST

Økt fokus på våre største kjerne kategorier og meieribaserte produkter starter å gi resultater i noen kategorier, mens utfordringene vedvarer på søtmelk. Økt kundeorientering og felles verdiskapning sammen med våre kunder er viktig både innen dagligvare og kiosk-, bensin- og servicehandel (KBS). Fokuset på våre meieribaserte kjerne kategorier er viktig når det gjelder produktutvikling og lansering av nye konsepter og kategorier.

STOR TILLIT HOS KUNDENE

I 2019 ble TINE kåret til årets leverandør hos fire av COOP sine fem kjeder, samt av REMA 1000. For første gang er

¹ Kilde: Nielsen ScanTrack, NorgeTotaltDVH, Bakekomponenter, Desserter Kjølte, Desserter Tørre/Våte, Desserttilbehør, Iste/Iskaffe, Juice/Nektar/Lemonade, Matfett, Melk, Ost, Rømme/Fløte, Sport/Energidrikker, Sportsprodukter, Yoghurt, Value % Change YA, Volume % Change YA, 2019. Siste tilgjengelige periode uke 52 2019 (Copyright © Nielsen.) Ref.nr.01763352, Dato:04.02.2020

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

TINE også på pallen, med tredjeplass, i den årlige Re-Mark undersøkelsen som er våre kunders evaluering av dagligvareleverandørene. Norvegia® vant også merkevareprisen under DLF sitt høstmøte. I januar 2019 mottok vi prisen som årets leverandør i Narvesen og 7-Eleven.

TINE Partner ble i 2019 igjen kåret til årets beste direkteleverandør hos Studentsamskipnaden og årets matleverandør i Thon Hotels. Prisen Årets Matgledebedrift 2019 gikk for aller første gang til en barnehage. Vinneren ble Drømmehagen barnehage på Frekhaug i Hordaland. Gledelig var det også at FUS barnehagene valgte TINE som leverandør av mat og drikke, blant annet med bakgrunn i at de opplever at TINE tenker bærekraft i alle ledd, i tillegg til å levere sunne produkter med god kvalitet.

TETTERE SAMARBEID MED KBS-KUNDENE

I KBS-kanalen har vi hatt hovedfokus på lønnsom vekst med våre kunder. Etter den rekordvarme sommeren 2018, var den våte sommeren 2019 en viktig årsak til utfordrende tall, selv med sterke merkenavn som TINE IsKaffe, Litago®, Sunniva® isTe og Isklar®. Mat blir en stadig viktigere del av salget i kiosker og bensinstasjoner, og TINE arbeider for å bli en tettere samarbeidspartner med våre kunder på dette området.

POSITIV SALGSUTVIKLING FOR TINE PARTNER

TINE Partner betjener et vidt spekter av kunder i storhusholdningsmarkedet, næringsmiddelindustrien og i forbrukermarkedet. Det var positiv salgsutvikling i 2019 innen de fleste forretningsområdene. I strategiperioden fram mot 2025, skal TINE gjennomføre tiltak for å sikre økt konkurransekraft og vekst for både våre kunder og for TINE.

ØKENDE INTERESSE FOR NORSKE RÅVARER

Det er en økende interesse for norske råvarer, og vi ser spesielt en økende trend i produksjon av ferdiglagde

norske matvarer i næringsmiddelindustrimarkedet i Norge. Startskuddet har allerede gått, og vi er i full gang med å forberede lansering av norsk cheddar produsert på norsk melk. I 2020 lanserer vi norsk cheddar i samarbeid med Orkla, som vil ta i bruk norsk cheddar på sin pizza.

TINE SATSER PÅ SKOLELYST.NO

TINE jobber videre med å legge til rette for et godt mat- og drikketilbud til forbrukerne i flere kanaler, blant annet i skolen. Med Skolelyst.no tilbyr TINE et godt og sunt mat- og drikketilbud gjennom skolehverdagen. Foresatte kan bestille produkter til barna sine med stor grad av fleksibilitet, og utvalget består i tillegg til melk av yoghurt, havregrøt, fruktdrikke, smoothie og fruktbitar.

MIMIRO VANT LANDBRUKETS INNOVASJONSPRIS I 2019

Sammen med Felleskjøpet Agri SA etablerte TINE SA selskapet Mimiro AS i juli 2018. Det nye selskapet, som ble satt i virksomhet 1. januar 2019, skal bruke data fra landbruket til å øke bøndenes produktivitet og lønnsomhet. Regnskapet for 2019 bar preg av at selskapet er i en oppstartsfase. Selskapets mål er å forvalte bondens data og utvikle nye og relevante styringsverktøy for landbruket. Selskapet har internasjonale ambisjoner. Mimiro vant Landbrukets Innovasjonspris i 2019 for sitt bidrag til å forbedre næringens konkurransekraft.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Merkevareeksport og salg Meieri Internasjonalt

TALL I TONN	Merkevareeksport		Totalsalg*	
	2019	2018	2019	2018
USA	6 122	6 328	25 959	16 535
Australia	1 271	1 023	2 322	2 464
Canada	0	1 426	2 108	1 815
Storbritannia	750	589	6 417	7 117
Sverige/Danmark	941	502	16 865	17 325
Andre markeder	292	303	1 020	941
Total	9 376	10 171	54 692	46 198

*Merkevareeksport er salg ut av Norge. Totalsalg er salg til forbruker/sluttmarked av alle merkevarer.

MEIERI INTERNASJONALT

Meieri Internasjonalt hadde i 2019 salgsinntekter på 3,6 milliarder kroner, en vekst på 24 prosent fra 2018 (17 prosent vekst justert for endring i valutakurser). Veksten kom som et resultat av at Lotito nå er en integrert del av Norseland Inc. Justert for Lotito var veksten 7 prosent. Justert for både Lotito og valuta var veksten 2,5 prosent.

Driftsresultatet i 2019 ble 12 millioner kroner, en nedgang på 36 millioner kroner fra 2018. Hovedårsaken til nedgangen i driftsresultat er betydelig svakere lønnsomhet i Sverige, samt kostnader i forbindelse med etablering av aktiviteten i Irland.

Meieri Internasjonalt utgjorde i 2019 15 prosent av konsernets salgsinntekter, mot 13 prosent i 2018, og er basert på salg av merkevarer fra TINE og andre osteprodusenter. TINE har datterselskaper i Sverige, Danmark, Storbritannia, USA og Irland. Wernersson Ost AB distribuerer og selger varer i Sverige, Danmark og Finland. Norseland Ltd. er vårt britiske

datterselskap, og Norseland Inc. opererer i USA og i Canada. I øvrige markeder går salget av TINEs spesialoster gjennom utvalgte distributører.

NEDGANG I SALGET AV JARLSBERG® INTERNASJONALT

Jarlsberg® er i dag TINEs største merkevare internasjonalt og selges i 16 land, inkludert Norge. Jarlsberg® produseres ved våre norske anlegg, på vårt eget Alpine Cheese Co. i Ohio i USA, samt gjennom vår leieproduksjon hos Dairygold Ltd. i Irland. Det totale internasjonale salget av Jarlsberg® hadde en nedgang på 1,8 prosent sammenlignet med 2018, grunnet økt lønnsomhetsfokus.

TINEs datterselskap i USA, Norseland Inc. har, til tross for sterk konkurranse, greid å opprettholde og befeste sin posisjon som ledende leverandør innen spesialost-kategorien. Salget av Jarlsberg® er noe svekket i USA som følge av endret strategi med mer fokus på lønnsomhet enn volum. I tillegg til å selge TINEs merkevarer, selger

Norseland Inc. også merkevarer på vegne av andre produsenter (partnere).

VIDERE OPPKJØP AV LOTITO I USA STYRKER MARKEDSPOSISJONEN

TINE økte i januar 2019 eierandelen i Lotito Foods Holding LLC fra 1/3 til 2/3. TINE har også forpliktet seg til å kjøpe seg opp til 90 prosent innen 2023, og har en opsjon på de resterende 10 prosent som kan utøves i 2024. Oppkjøpet ble gjennomført gjennom Norseland Inc. som har lagt bak seg det første året som majoritetseier i Lotito Foods Holding LLC i New Jersey. Norseland Inc. har siden 2007 samarbeidet med Lotito Foods om skiving og pakking av Jarlsberg®.

Gjennom investeringen i Lotito Foods har Norseland Inc. fått en styrket markedsposisjon i storhusholdningsmarkedet. Videre har samarbeidet også styrket innovasjonen for Jarlsberg®. Dette har gitt innpass i nye produktområder i tilstøtende kategorier i handelen.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

2,9

Salgsinntekter mrd NOK

FJORDLAND OG DIPLOM-IS

STABILT RESULTAT HOS
 NORSELAND I STORBRIITANNIA

Norseland Ltd. i Storbritannia leverte et resultat for 2019 som var omtrent likt med 2018. Salgsinntektene gikk ned, men høyere priser og en fordelaktig dreining av produktmiksen mot høyere verdi gjorde at resultatet holdt seg på samme nivå. Merkevarer som Ilchester®, Applewood® og Mexicana® beholder sin posisjon i det britiske markedet. Jarlsberg® styrket sin markedsposisjon til tross for hard konkurranse i kategorien. Eksporten fra Norseland Ltd. har vært stabil gjennom året.

UTFORDRINGER HOS WERNERSSON I SVERIGE

Wernersson Ost AB i Sverige hadde i 2019 ingen vekst i salgsinntektene og en forverring av driftsresultatet. Hovedårsakene er ulønnsomme kampanjer og høye kostnader knyttet til nedskrivning av varelager. Wernersson har i tillegg utfordringer knyttet til en svekket svensk krone mot euro, noe som belaster marginene ytterligere. Dette ble kun delvis kompensert av prisøkninger. Sverige var også i 2019 det største internasjonale markedet for brunost.

ANNEN VIRKSOMHET

Annen virksomhet omfatter produksjon og salg av næringsmiddelprodukter som iskrem og frosne desserter, margariner, grøter og ferske ferdigretter. Virksomheten foregår i hovedsak i de hel- og deleide datterselskapene Diplom-Is AS og Fjordland AS.

Salgsinntektene i Annen virksomhet ble 2,9 milliarder kroner, en reduksjon på 73 millioner kroner fra 2018. Driftsresultatet for Annen virksomhet ble 71 millioner kroner, en reduksjon på 94 millioner kroner fra 2018. Det er lavere etterspørsel etter iskrem i Diplom-Is som forklarer nedgangen for Annen virksomhet.

FORTSATT SALGSVEKST I FJORDLAND

Fjordland med datterselskaper økte salgsinntektene i 2019, og forbedret driftsresultatet som følge av vekst og økt kostnadsfokus. I et dagligvaremarked preget av hard konkurranse og avtagende vekst, har Fjordland gjennom gode produktlanseringer, solide markedsaktiviteter og sterke merkevarer likevel lyktes med å skape salgsvekst også i 2019, spesielt innen ferdigretter, grøter og Bremykt®. Fjordland forsterket også satsningen i andre salgskanaler i 2019, og hadde vekst innen Storhusholdningsmarkedet og KBS gjennom egen produktportefølje og gjennom datterselskapene.

ØKT KONKURRANSE OG KALD
 FORSOMMER GA REDUKSJON I ISSALGET

Diplom-Is AS har i 2019 opplevd økt konkurranse i isdisken og langt lavere salg enn i rekordåret 2018. Forsommeren var både kald og våt og bidro til redusert salg mot 2018. Et lavere volum gjennom produksjonslinjene og logistikkapparatet økte andelen av faste kostnader målt mot salgsinntekter, og resulterte i et negativt driftsresultat i 2019. Diplom-Is jobber med ytterligere effektivisering, bedre kundesamarbeid, forbedring av driftsstabiliteten, styrking av merkevaren og videreutvikling av «Diplom-Is-Bilen». Selskapet venter å se effekter av dette i årene som kommer.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

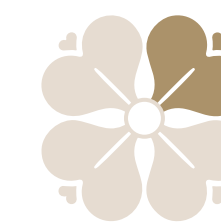
Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Konkurranse- kraft

For å styrke konkurransekraften jobber TINE kontinuerlig med effektivisering av driften og kostnadsforbedringer gjennom hele verdikjeden.

INDUSTRI OG STRUKTUR

TINE har i 2019 fortsatt arbeidet med gjennomføring av framtidig produksjonsstruktur for brunost og kremost. Brunostproduksjonen er flyttet fra TINE Meieriet Elnesvågen og TINE Meieriet Ørsta til TINE Meieriet Byrkjelo og TINE Meieriet Lom & Skjåk. TINE Meieriet Ørsta overtok produksjonen av kremost fra TINE Meieriet Hardanger våren 2019. Utstyret på TINE Meieriet Hardanger ble demontert, og anlegget i Øystese ble kjøpt av lokale aktører, og overdratt i september. Det gir grunnlag for mer effektiv produksjon av kremost og brunost. Samtidig påfører dette omstilling for flere medarbeidere.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

MEIERIENE I ELNESVÅGEN OG STORSTEINNES BYGGES OM

TINEs styre vedtok i september 2019 å bygge om TINE Meieriet Elnesvågen til et fleksibelt anlegg som kan produsere både 10 kg blokkost og skorpeost. Anlegget er planlagt bygget om høsten 2020. Utvidelsen av TINE Meieriet Storsteinnes med nytt ysteri og lager er i gang. Denne utbyggingen vil være av stor betydning for geitemelk-producentene i Nord-Norge. I 2019 fikk TINE bestilling fra USA på levering av ekte hvit geitost, produsert på Storsteinnes. Eksporten starter på vårparten i 2020.

I 2019 fikk TINE bestilling fra USA på levering av ekte, hvit geitost.

NYTT MEIERI I BERGEN ER I DRIFT

Nye TINE Bergen startet opp sommeren 2019. Visjonen for nye TINE Bergen er at det skal bli Nordens mest effektive, framtidsrettede og lønnsomme anlegg for produksjon av melk, juice og fløte, samt klargjøring for distribusjon til kunden. Anlegget skal forsyne Hordaland og Sogn og Fjordane med meieriprodukter. Det gamle anlegget på Minde er solgt og overdras til ny eier i februar 2020.

MEIERIET I IRLAND ER KLART FOR PRØVEPRODUKSJON

Byggeprosjektet i Irland er ferdigstilt og klar til prøveproduksjon. Det er etablert en komplett driftsorganisasjon hvor alle funksjoner er bemannet samtidig som en har implementert de nødvendige systemene innenfor produksjon, kvalitet og vedlikehold. Operatørene har vært på lenger opplæring ved anleggene på Jæren, Elnesvågen og Sømna, i tillegg til å få lokal opplæring i prosessutstyret

og deltakelse i uttesting av nyanlegget. Produksjonsstart, opprinnelig planlagt våren 2020, er utsatt frem til lokale myndigheter har ferdigbehandlet utslippstillatelsen. Trolig vil produksjonen ikke komme i gang før sommeren 2020.

NYE FORBEDRINGSPROSJEKTER FOR Å ØKE KONKURRANSEKRAFTEN

Det er satt i gang flere prosjekter for økt konkurransekraft som skal gi betydelige kostnadsbesparelser. TINE-strukturen vurderes med tanke på melkeinngang, anleggsstruktur, transport og en rekke andre faktorer. Forbedringsprogrammet Styrk 4.0 skal gjennomføres på ti anlegg for å effektivisere driften og redusere kostnadene, laboratorievirksomheten skal gjennomgås, samt vedlikehold på anleggene. Effektene skal realiseres innen utgangen av 2022.

INTERNASJONAL ANERKJENNELSE FOR VARMEPUMPER

TINE Produksjon har fortsatt arbeidet med kontinuerlig forbedring av svinn og energibruk. 2019 har vært et spesielt givende år. Ikke nok med at TINE vant varmepumpeprisen for 2019 fra Norsk Varmepumpeforening for mangeårig og målrettet arbeid med varmepumper. TINE har også vunnet den internasjonale prisen «Heat Pump City of the Year 2019» for det innovative energisystemet på det nye meieriet i Bergen. Det nye meieriet i Bergen vil være det første som får all varme og kulde levert av kjølemaskiner og varmepumper i samspill. Det blir også det første meieriet i Norge uten fossil eller direkte elektrisk oppvarming, hvor energibruken blir redusert med 40 prosent.

TINE Meieriet Tana har i løpet av 2019 tatt i bruk et nytt fullrenseanlegg for avløpsvann. Meieriets avløpsvann gikk tidligere til kommunens renseanlegg. Dette er det første meieriet som har fullrenseanlegg.

LOGISTIKK

TINE Logistikk omfatter tanktransport, distribusjon, mellomtransport og lagerdrift. Etter siste organisasjonsendring er all transport samlet i TINE Logistikk. I 2019 hadde TINE en leveringsgrad av alle produkter til kunder på hele 97,2 prosent. Samtidig er vraking av ferdigvarer på grunn av holdbarhet redusert med 24 prosent i forhold til 2018. Forbrukerne får bedre holdbarhetsdato, noe som fører til mindre kasting av mat. Det er positivt både for miljøet og økonomien.

SALG AV DISTRIBUSJONSTJENESTER UTVIKLES

I 2019 er det gjennomført flere forbedringsprosjekter i TINE Logistikk. Målet er 5 prosent effektivisering hvert år. Effektiviseringen kommer fra to type initiativer: Lokale tiltak hvor ansatte og ledere jobber med kontinuerlig forbedring, og større sentrale prosjekter med utspring i digitalisering. TINE tilbyr landsdekkende distribusjonstjenester til andre aktører med spesielt fokus på fersk mat og bistår rundt 100 gårdsmatprodusenter.

EFFEKTIVISERING GJENNOM ØKT DIGITALISERING

Teknologilaben er en katalysator for kunnskap og bruk av ny teknologi. Læringen står i fokus og Teknologilaben jobber aktivt for at alle som jobber i TINE skal kunne utvikle seg og bygge kompetanse. Teknologilaben vurderer muligheter som er tilgjengelige i nær framtid, og styrker TINE for framtiden. En viktig del av det Teknologilaben gjør er pilotprosjekter. Her tas det utgangspunkt i ny teknologi som kan få betydning for TINE, våre kunder eller eiere. Teknologilaben har også bygget et kompetanseprogram i TINE der medarbeidere på tvers av hele organisasjonen får bli faglige fyrtårn og fordype seg i et teknologiområde.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

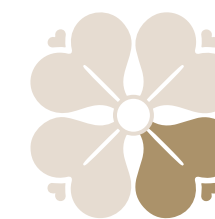
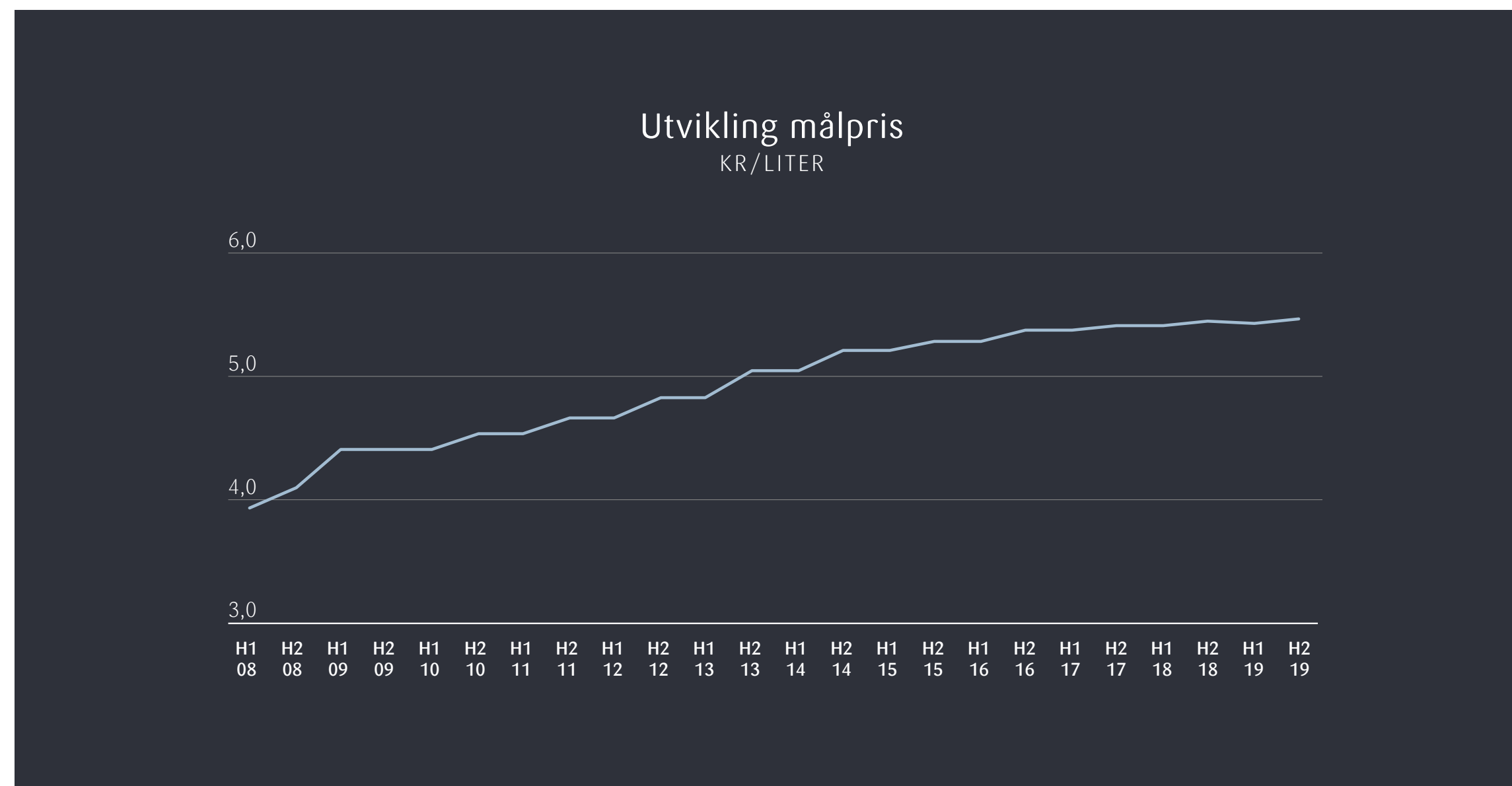
Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Rammevilkår

Bedre og mer langsiktige rammevilkår er et hovedsatsningsområde i den nye strategien TINE 2025. Gode rammebetingelser er avgjørende viktig både for TINE og for eierne.

NEDSKALERING AV MELKEPRODUKSJONEN EN STOR UTFORDRING

Vårens jordbruksoppgjør ga en moderat økning av målprisen for melk. Et diskusjonstema i forkant av oppgjøret var spørsmålet om mulige endringer knyttet til regelverket for leie av melkekvoter og nedskalering av melkeproduksjonen for å tilpasse volumet etter at eksportsubsidiene opphører. For ost opphører eksportstøtten fra 1. juli 2020. Partene i jordbruksoppgjøret ble enige om at nedskaleringen av melkeproduksjonen skulle gjennomføres ved justering av melkekvotene basert på forholdstall og eventuelt suppleres av et ekstraordinært oppkjøp finansiert ved omsetningsavgift. 16. oktober 2019 ble det enighet mellom staten og Norges Bondelag hvor en tok sikte på et ekstraordinært oppkjøp av kumelkkvoter tilsvarende 40 millioner liter i løpet av 2020.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Staten skal bidra med 200 millioner kroner for å delfinansiere oppkjøpet. For kvoteåret 2020 ble forholdstallet for kumelkkvoter redusert med to prosentpoeng til 0,96.

ENIGHET OM KLIMAAVTALE

I juni ble det enighet om en intensjonsavtale mellom jordbruket og regjeringen om reduserte klimagassutslipp og økt opptak av karbon fra jordbruket i perioden 2021 til 2030. Denne avtalen vil danne rammen for politikkutviklingen på klimaområdet for jordbruket.

REGELVERKET FOR MARKEDSBALANSERING GJENNOMGÅS

Gjennomgangen av Omsetningsrådets regelverk for markedsbalansering ble sluttført våren 2019, og forslag til endringer ble sendt på høring høsten 2019. I tillegg har regjeringen sendt rammeforskriften som gir rammene for Omsetningsrådets myndighetsutøvelse, med forslag til mulige endringer på høring. Høringsfristen er for begge høringssaker satt til 1. mars 2020.

PRISUTJEVNINGSORDNINGEN FOR MELK

I perioden 1. januar til 30. juni 2019 ble det innført styringspris på melk, som i realiteten er en redusert noteringspris fra markedsregulator til meieriindustrien. Dette for å kunne øke avgifter og tilskudd i ordningen som et ekstraordinært tiltak for å sikre tilstrekkelig likviditet. 16. oktober ble staten

og Norges Bondelag enige om tiltak for å nedskalere norsk melkeproduksjon. I avtalen omtales også prisutjevningsordningen. Enigheten på dette punktet tilsier at frigjorte midler som følge av opphør av eksportstøtte skulle brukes for å bedre konkurransekraften for norsk melk gjennom endringer i ordningens prisgrupper.

INTERNASJONALE FORHOLD

På det handelspolitiske området har Norge, gjennom EFTA, inngått en frihandelsavtale med MERCOSUR. Vi regner ikke med at denne vil ha innvirkning på norsk meierivirksomhet. Norge forhandler også om en frihandelsavtale med Kina. Valget til nytt parlament i Storbritannia har gitt

viktige avklaringer i forhold til Brexit-prosessen, og det vil bli britisk fratreden fra EU basert på en avtale som regulerer de handelspolitiske forhold inntil en ny permanent løsning er funnet. Det registreres videre at USA har innført straffetoll på enkelte varer fra EU som følge av «Airbus-saken». Meieriprodukter er på listen over produkter fra EU som er ilagt straffetoll. Dette påvirker vår produksjon i Irland.

OSTEIMPORTEN ØKER FORTSATT

Fra 1. januar 2019 fikk vi full virkning av den nye Artikkel 19-utvidelsen for ostekvoten med EU. Total tollfri import fra EU har nå økt fra 7200 til 8400 tonn årlig. I tillegg

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

kommer EFTA-kvoten som også er tollfri. For 2019 viser handelsstatistikken at det ble importert 16 295 tonn ost. Til sammenligning var osteimporten 8719 tonn i 2009. Importen av smaksatt melk øker også.

UTFORDRENDE RAMMEBETINGELSER FOR GODSNÆRINGEN

TINEs transportvirksomhet står for ca. 71 prosent av TINEs klimagassutslipp. Biodiesel er det eneste drivstoffet tungt-ransporten har i dag for å redusere sin miljøbelastning av betydning i det korte bildet. Fra juni 2020 innføres det veibruksavgift på i underkant av 4 kroner per liter biodrivstoff. Det betyr at det sannsynligvis ikke blir omsatt biodiesel utenom omsetningskravet for 2020 da literprisen øker tilsvarende veibruksavgiften. Biodrivstoff blir dermed langt dyrere enn fossil diesel. Vi må derfor forvente at klimagassutslippet fra TINEs transport ikke endrer seg nevneverdig i 2020.

STØRSTE ENDRINGEN I GODSTRANSPORT PÅ 40 ÅR

Sammen med NHO har TINE fått gjennomslag i Samferdselsdepartementet for lengre og tyngre tankbiler på lik linje med tømmertransport. Nytt regelverk forventes sendt på høring første halvdel 2020. Ifølge NHO er dette den største endringen i godstransport i Norge på 40 år. Det vil bety at TINE kan benytte allerede godkjente veistrekn timer for tømmertransport til transport med 60 tonn vogntogvekt eller 24 meter vogntoglengde. Endringene

kan på sikt ha et potensial for å redusere kostnadene i størrelsesorden 30 til 50 millioner kroner i året, rundt 10 prosent reduksjon i utslipp av klimagasser ved henting av melk, og omtrent 30 færre tankbiler på veien hver dag.

TINE har bestilt ytterligere 10 biogassbiler for levering i 2020 og vurderer en ytterligere opptrapping av satsingen på biogass i 2021.

TINE FORVENTER ØKT TILGANG PÅ BIOGASS

Vi opplever likevel at det fortsatt er en vei fram til de gode rammebetingelsene og teknologiløsningene for transport av tungt gods er tilgjengelig. Vi forventer blant annet økt tilgang på biogass. Biogass er unntatt innføring av veibruksavgift. Biogass basert på husdyrgjødsel (#KUKRAFT) styrker dermed sin konkurransekraft og fremstår som det foretrukne valget for en grønn omstilling i tungtransporten. TINE har bestilt ytterligere 10 biogassbiler for levering i 2020, og vurderer en ytterligere opptrapping av satsingen på biogass i 2021.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

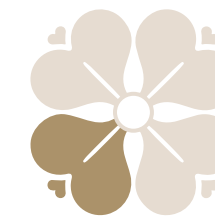
Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Fundament

For å realisere vår nye visjon «Sammen skaper vi et levende Norge» og strategi «TINE 2025» er det igangsatt flere initiativ for å skape det rette fundamentet i TINE.

Arbeidet omfatter alle ledere og medarbeidere, og innebærer effektivt samarbeid på tvers av organisasjonen. Bedre beslutningsstrukturer skal bidra til høyere implementeringskapasitet. Hver enkelt medarbeider skal motiveres av TINEs målsetninger, og alle skal ha gode karriereveier og muligheter internt. Utviklingen av kompetente og engasjerte medarbeidere i en fleksibel organisasjon skal understøttes av en god ledelseskultur.

SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ

Friske medarbeidere og stabil arbeidskraft i et godt arbeidsmiljø bidrar til økt konkurransekraft og den kvalitet som må til for at TINE skal lykkes med å være en ledende aktør i bransjen. Arbeidet skal tilrettelegges slik at medarbeiderne ikke utsettes for uheldige fysiske eller psykiske belastninger, og at ingen blir skadet eller syke som følge av arbeidet.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Fordeling antall ansatte kvinner/menn

2019	Ansatte			Ledere		
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt
TINE SA	1 476	2 700	4 176	74	124	198
Datterselskaper	512	720	1 232	24	46	70
TINE Gruppe	1 988	3 420	5 408	98	170	268

Sykefravær, turnover og H-verdi

2019	Sykefravær	Turnover*	H-verdi**
TINE SA	5,7 %	5,3 %	4,5
Datterselskaper	4,4 %	9,8 %	14,2
TINE Gruppe	5,4 %	6,3 %	6,6

* Omstilling/nedbemanning er ikke med i tallene.
**Antall skader med fravær pr mill. arbeidede timer.

STABILT SYKEFRAVÆR

Sykefraværet i TINE SA ble 5,7 prosent i 2019. Sammenlignet med året før er dette noe lavere (5,8 prosent). Grunnet tung start på året nådde ikke TINE SA sitt mål som var satt til 5,4 prosent. TINE jobber systematisk for å bedre resultatet gjennom blant annet lederopplæring og et godt samarbeid med Bedriftshelsetjenesten og NAV. Enheter med høyt sykefravær blir fulgt opp i egen organisasjon.

I TINE Gruppe ble samlet sykefravær 5,4 prosent.

REKORDLAVT ANTALL FRAVÆRSSKADER

I TINE SA har fraværsskader gått ned med 38 prosent fra foregående år. Dette tilsvarer 34 fraværsskader i 2019 mot 56 i 2018. Dette gir da en H-verdi på 4,5 i 2019 mot 7,2 i 2018. Målet for året 2019 var 4,5, og ble nådd. I 2019 var det fem alvorlige personskader i selskapet. To av disse var hodeskader, to var fallskader og en var brannskade (hett vann). I 2019 hadde TINE SA 99 personskader uten fravær. Dette er 14 færre enn i 2018 (113).

For TINE Gruppe ble det i 2019 registrert 64 hendelser med fravær (H-verdi: 6,6) mot 70 registrerte hendelser med fravær i 2018 (H-verdi: 7,2).

FLERE HMS-AKSJONER

HMS-rapporteringen er strammet opp og det er innført detaljert kartlegging av underliggende årsaker. I tillegg er det økt fokus på deling av hendelser og proaktiv opplæring og støtte ute i linja fra sentralt hold. Det er utarbeidet felles digitalt HMS-kurs som alle egne ansatte og eksterne skal gjennomgå. Kurset rulles ut på nyåret 2020.

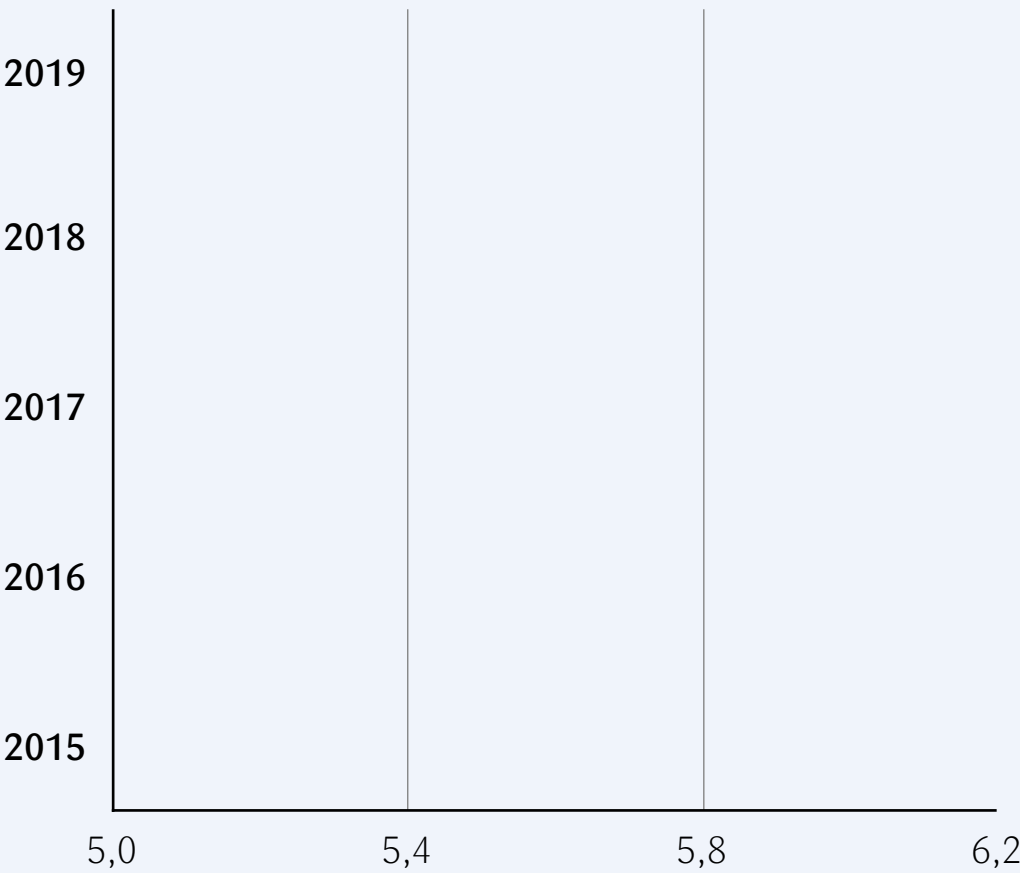
REGISTRERING AV HMS-HENDELSER

ET VIKTIG VIRKEMIDDEL

Registrering og behandling av uønskede hendelser, tilløp og forbedringsforslag er en viktig forutsetning og et viktig virkemiddel for å redusere arbeidsulykker gjennom godt forbedringsarbeid. I 2019 ble det totalt registrert 9295 slike hendelser, mot 8062 året før. TINE nådde dermed målet på 8000.

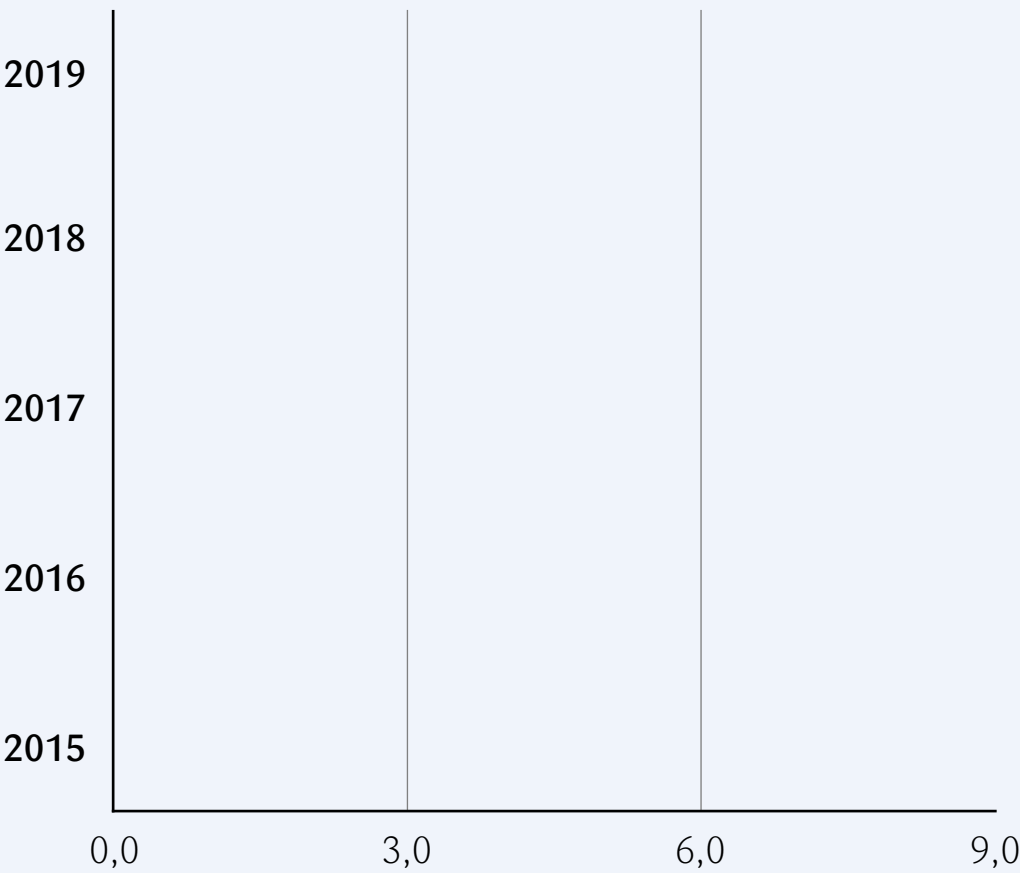
Utvikling sykefravær

TINE GRUPPA / PROSENT

H-verdi*

TINE GRUPPA

*Definisjon H-verdi: Antall skader med fravær pr mill. arbeidede timer.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

ORGANISASJON OG MENNESKER

Ved utgangen av 2019 var det 5408 ansatte i TINE Gruppen (5355 i 2018), hvorav 4176 var ansatt i TINE SA (4346 i 2018). Medarbeiderundersøkelsen TINE gjennomfører årlig viste i 2019 at de gode resultatene fra 2018 har holdt seg eller går litt fram.

MOBILITET OG OMSTILLING

For å sikre økt gjennomføringsevne samt forenkle og effektivisere organisasjonen, har TINE gjennomført flere organisasjonsutviklingsprosjekter de siste årene. Både avdelingene og hver enkelt medarbeider har fått tydeligere ansvar med tilhørende kompetansekrav. Omstillingsarbeidet i TINE gjennomføres med respekt for den enkelte medarbeider og med respekt for lov og avtaler. Et overordnet mål er å finne nye varige løsninger for medarbeidere som blir berørt, i eller utenfor TINE. Rammene for dette arbeidet reguleres av egne retningslinjer for omstilling. TINE har fokus på å bidra til mobilitet for de som ønsker det.

MANGFOLD I TINE

TINE praktiserer likelønn og likestilling mellom kjønnene. Av TINE SAs ansatte var kvinneandelen 35 prosent i 2019. Ved utgangen av året var andelen kvinner i konsernledelsen 30 prosent. Andelen kvinner i TINEs styre, inkludert ansattrepresentanter, var 43 prosent.

SAMARBEID MELLOM LEDELSE OG MEDARBEIDERE

TINE har en omfattende og involverende dialog med ansatte og de ansattes organisasjoner. Ledelsen i TINE møter ansattes representanter blant annet i konsernets samarbeidsutvalg (KSU) og andre fora. Rundt 65 prosent av de ansatte i TINE SA er organisert i en fagforening. TINE er bundet av fem hovedavtaler, 11 overenskomster og i tillegg særavtaler sentralt og på anleggene. Dialogen med de ansatte og de ansattes organisasjoner kommer godt til uttrykk ved nødvendige endringer og omstillinger, samt ved de årlige lønnsforhandlingene. Også i 2019 gjennomførte TINE et lønnsoppgjør i tråd med sentrale føringer fra NHO, LO og andre arbeidstakerorganisasjoner.

ETIKK

TINE har et godt omdømme, og det betyr at omverdenen har stor tillit til oss. TINE er helt avhengig av denne tilliten for å kunne nå forretningsmessige mål. Vi må være åpne og ærlige og vise at vi oppfører oss redelig, både mot hverandre, mot kunder, leverandører og samarbeidspartnere, og at vi tar vare på dyra og naturen.

TINE SCORER HØYT PÅ FLERE OMDØMMEMÅLINGER

TINE toppet omdømmemålingen til kommunikasjonsbyrået Apeland (RepTrak) i 2019 for første gang på 15 år. Vi har den høyeste scoren noensinne og scorer høyt på gode produkter og kvalitet. I tillegg er folk opptatt av naturen og bøndene som eiere. På Ipsos sin omdømmemåling kom TINE på andreplass, kun slått av Coop. I Sustainable Brand Index kåret forbrukerne TINE til Norges mest bærekraftige selskap i 2019.

I Sustainable Brand Index kåret forbrukerne TINE til Norges mest bærekraftige selskap i 2019.

TRENER PÅ ETISKE DILEMMAER

TINEs etiske retningslinjer tydeliggjør de holdninger og den atferd TINE forventer av hver enkelt medarbeider når det gjelder respekt, integritet og lojalitet. TINEs etiske retningslinjer har som mål å støtte medarbeidere i å ta riktige valg når de står overfor en etisk beslutning. Lederne i TINE har ansvar for å gjøre sine medarbeidere kjent med TINEs etiske retningslinjer, samt å reflektere rundt og trene på å håndtere etiske dilemmaer. Det gjennomføres årlig dilemmatrening for alle medarbeidere.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

169

Organiserte produsentlag

TINE

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

TINEs styre legger vekt på at selskapet skal forvaltes og styres etter gode overordnede prinsipper. TINE skal opprettholde tilliten hos ulike interessenter og sørge for at styret får tilstrekkelig og korrekt informasjon om virksomheten. En viktig del av eierstyring og selskapsledelse er å etablere og vedlikeholde systemer og prosedyrer som sikrer at lovverk, standarder og egne retningslinjer etterleves.

Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) gir ut den norske anbefalingen om eierstyring og selskapsledelse bestående av prinsipper og retningslinjer som bidrar til å avklare ansvar og myndighet i større bedrifter. Anbefalingen er egentlig laget for selskaper som er børsnotert i Norge, men konsernets styre besluttet i 2010 at TINE likevel skal følge prinsippene i denne anbefalingen så langt de passer TINEs selskapsform og eierskap.

REVISJONSUTVALG OG KOMPENSASJONSUTVALG

I tråd med anbefalingen fra NUES har styret et revisjonsutvalg og et kompensasjonsutvalg. Revisjonsutvalget er et forberedende og rådgivende utvalg for det samlede styret i arbeidet med å føre kontroll med selskapets finansielle rapportering og kontrollsystemer. Kompensasjonsutvalget er et forberedende og rådgivende utvalg for styret når det gjelder ansettelse og ansettelsesvilkår for TINE SAs konsernsjef og hovedprinsipper for kompensasjon og etterfølgerplaner på det sentrale ledernivå i TINE SA. En nærmere redegjørelse for hvordan TINE etterlever prinsippene og retningslinjene i NUES finnes på www.tine.no.

Det ble gjennomført over 600 grendetreff med nesten 4500 deltakere til sammen.

TINES EIERORGANISASJON

TINE er et samvirkeselskap, eid av våre melkeleverandører. Ved utgangen av 2019 var det 9567 eiere av TINE. Det er en reduksjon på 553 fra året før. Det er levert melk fra 7728 foretak, som er en reduksjon på 329 fra året før. I løpet av året har TINE gjennomført 12 styremøter. Varamedlem er kalt inn ved forfall.

Eierne er organisert i 169 produsentlag. Aktive produsentlag er viktig for god eierstyring og høy medlemstilfredshet. I 2019 deltok 42 prosent av medlemmene på årssamlingene. Produsentlagene har en viktig rolle i å legge til rette for eierstyring, faglig og sosialt fellesskap og som interesseorganisasjon for medlemmene. For å sikre god kontakt mellom sentrale tillitsvalgte og produsentlagene har hvert produsentlag en kontaktperson i rådet (eierutvalgskontakt). I tillegg deltar styremedlemmer på ulike produsentlagsmøter gjennom året.

173 MØTER OG 600 GRENDETRUFF FOR BEDRE DYREVELFERD

Dyrevelferd har vært høyt på agendaen og produsentlagene har gjennomført tilnærmet 800 møter med dette som tema. 4000 medlemmer deltok på 173 fagmøter spredt over hele landet. Grendetreffene var mindre møter med 5-10 deltakere der utgangspunktet var et utsendt diskusjonshfte. Målet med grendetreffene var å diskutere dyrevelferd og dele egne erfaringer med gode praktiske løsninger. Det ble gjennomført over 600 grendetreff med nesten 4500 deltakere til sammen.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

GOD KONTAKT MELLOM STYRET OG PRODUSENTLAGENE

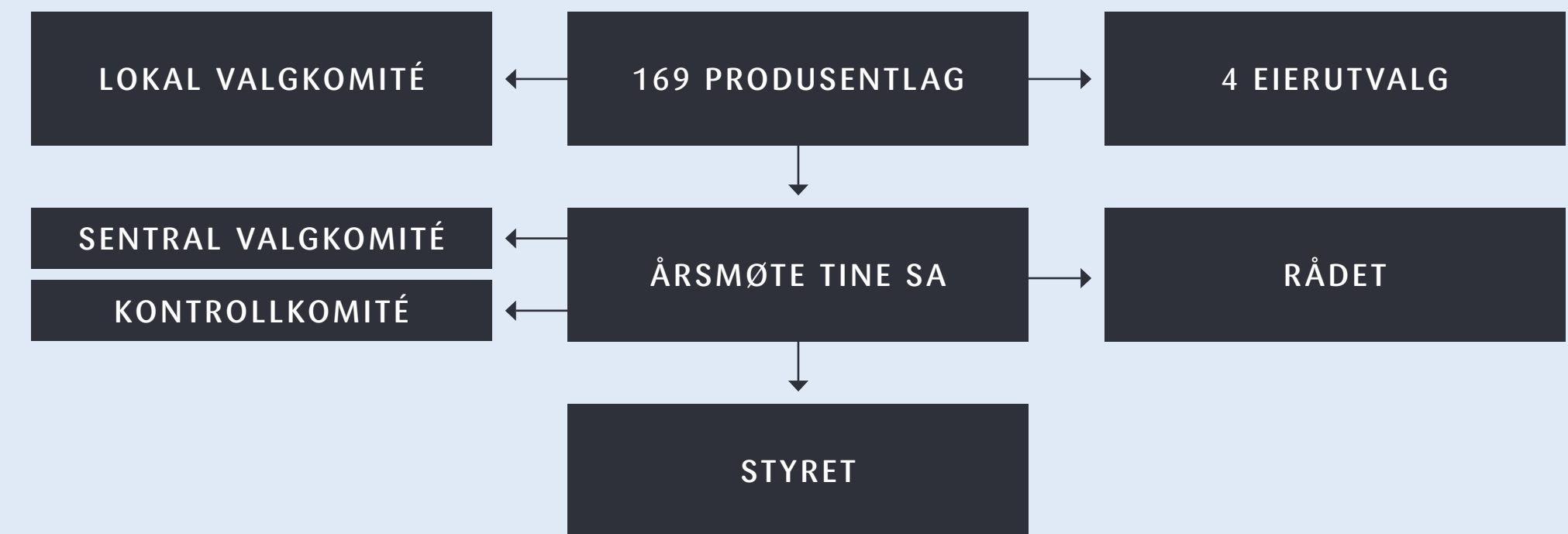
I alle eierområdene er det gjennomført opplæring for nye tillitsvalgte. Nye produsentlagsledere har også dette året fått tilbud om sentralt kurs med særlig vekt på gjennomgang av forretningsmessige forhold i TINE og rollen som produsentlagsleder. I 2019 ble det gjennomført felles samling for alle produsentlagsledere. I tillegg er det gjennomført distriktsvise arbeidsutvalgssamlinger. Kommunikasjon mellom styre og produsentlagslederne er styrket i 2019 ved at det er gjennomført flere skype/telefonmøter med styreleder og produsentlagsledere. I tillegg til dette har også styret mål om å delta på minst 50 prosent av årssamlingene. Dette er viktige arenaer for kompetansebygging, erfaringsutveksling og informasjon om TINE Hovedtemaer på samlinger i 2019 har vært TINES strategi, behovet for nedskalering av volum i forhold til bortfall av eksportsubsidier og dyrevelferd.

TINE er et samvirkeselskap, eid av våre melkeleverandører. Ved utgangen av 2019 var det 9567 eiere av TINE.

Medlemssjefene følger opp produsentlagene i distriktet. Det vektlegges at produsentlagene skal være en aktiv faglig og sosial møteplass for medlemmene.

TINE gjennomførte medlemstilfredshetsundersøkelse i januar 2019. Tilfredsheten er høy og økte fra 77 i 2018 til 78 i 2019. Det jobbes systematisk med å bedre medlemstilfredsheten.

TINES EIERORGANISASJON

PRODUSENTLAG Produsentlagene er sammensatt av TINES medlemmer i nærmere avgrensede områder og utgjør TINES lokale organisasjonsenheter.

ÅRSMØTET I TINE SA Årsmøtet er TINES øverste myndighet og består av 110 eiervalgte utsendinger. I tillegg kommer styrets og rådets medlemmer.

STYRET Styret består av 14 medlemmer, hvorav 10 velges av årsmøtet. Årsmøtet velger tre varamedlemmer i nummerrekkefølge.

LOKAL VALGKOMITÉ Valgene på produsentlagets årssamling forberedes av en lokal valgkomité. Medlemmer og varamedlem samt leder og nestleder i valgkomitéen velges av årssamlingen i produsentlaget.

KONTROLLKOMITÉEN skal føre tilsyn med virksomheten til TINE, i samsvar med den til enhver tid gjeldende instruks vedtatt av årsmøtet. Medlemmer i kontrollkomitéen velges av årsmøtet for tre år.

SENTRAL VALGKOMITÉ TINE skal ha en sentral valgkomité på åtte medlemmer med tre varamedlemmer i nummerrekkefølge, som velges av årsmøtet. Sentral valgkomité legger fram forslag for årsmøtet på blant annet medlemmer av styret og rådet i TINE.

RÅDET Rådet skal være et strategiforum og rådgivende organ for styret. Rådet består av inntil 24 eiervalgte medlemmer, fordelt med et likt antall fra hvert eierområde, og rådsmedlemmer valgt av de ansatte med 2/3 av antall eiervalgte rådsmedlemmer. Rådets leder og nestleder velges av Årsmøtet i TINE SA.

EIERUTVALG Hvert eierutvalg består av eiervalgte rådsmedlemmer og minst ett konsernstyremedlem.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

STYRETS BERETNING

Finansielle forhold og kapitalstruktur

Årsresultatet for TINE Gruppa ble 980 millioner kroner, en reduksjon på 368 millioner kroner fra 2018. Minoritetenes andel i 2019 ble 32 millioner kroner, og majoritetenes andel ble 948 millioner kroner.

FINANSRESULTAT OG SKATT

Netto finanskostnader i TINE Gruppa ble 86 millioner kroner i 2019, en økning på 13 millioner kroner fra 2018. Finanskostnadene i 2018 var unormalt lave grunnet en ekstraordinær gevinst ved salg av aksjer.

Netto rentekostnader økte fra 96 millioner kroner i 2018 til 106 millioner kroner i 2019. Dette skyldtes hovedsakelig at netto rentebærende gjeld økte fra året før. Markedsrentene var noe høyere i 2019, men lavere gjennomsnittlig marginpåslag førte til en lavere gjennomsnittlig rente totalt sett sammenliknet med 2018.

TINE Gruppa hadde i 2019 et netto valutatap på én million kroner, mot en tilsvarende gevinst i 2018. Andre finanskostnader utgjorde i 2019 en kostnad på 16 millioner kroner, mot en inntekt på 10 millioner kroner i 2018. Inntekten i 2018 skyldtes i hovedsak gevinst fra salg av aksjene i Landbruksforsikring.

Skattekostnaden for TINE Gruppa i 2019 ble 123 millioner kroner. Effektiv skattesats ble 11,2 prosent i 2019. Tilsvarende tall for 2018 var 8 prosent.

ØKNING I RESULTAT FRA TILKNYTTETE SELSKAPER

Resultatet fra tilknyttede selskaper i 2019 var på 37 millioner kroner, en oppgang fra 13 til 37 millioner kroner sammenliknet med 2018. Den relativt store resultatsøkningen skyldes hovedsakelig en engangseffekt i forbindelse med ytterligere oppkjøp i Lotito Foods Holding LLC. Skala AS fortsatte den positive utviklingen med en forbedring fra en positiv resultatandel på én million kroner i 2018 til 4 millioner kroner i 2019. Fjordkjøkken AS leverte likt som i 2018 med en positiv resultatandel på 5 millioner kroner, mens TUN Media AS hadde en liten økning sammenliknet med 2018.

SIKRING AV VALUTA EKSPONERING

TINE er eksponert mot fremmed valuta, hovedsakelig gjennom innkjøp i euro (EUR) og salg i amerikanske dollar (USD). Den norske kronen svekket seg ytterligere i 2019. Handelsvektet kronekurs (I-44) har i snitt svekket seg med 2,9 prosent i 2019 sammenliknet med 2018, som følge av en sterk svekkelse i andre halvår. Den norske kronen var i snitt 2,5 prosent svakere mot euro og 8,1 prosent svakere mot USD i 2019 sammenliknet med 2018. Førstnevnte er isolert sett en negativ effekt for TINE, mens sistnevnte er positiv. Denne eksponeringen er imidlertid delvis sikret

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

ved bruk av valutaderivater. Sikringsporteføljen førte til et realisert tap på 18 millioner kroner for EUR og USD i 2019 sammenliknet med en gevinst på 15 millioner kroner i 2018. Sikringsbokføring av valutakontrakter ble forøvrig innført i 2016. Se note 19.

BALANSE

Balansen per 31.12.2019 for TINE Gruppa var 18,7 milliarder kroner, en økning på 0,6 milliarder fra tilsvarende tidspunkt i 2018. Investeringsnivået økte betydelig i 2018 og har fortsatt i 2019. Høyere investeringer enn avskrivninger har medført en økning i varige driftsmidler på én milliard kroner. TINE Gruppa hadde pr. 31.12.2019 bankinnskudd og pengemarkedspapirer på til sammen 654 millioner kroner, en reduksjon på 726 millioner kroner sammenlignet med 2018. Bankinnskuddet var ekstra høyt i slutten av 2018 grunnet ny finansiering av planlagte investeringer i 2019.

NETTO RENTEBÆRENDE GJELD

Netto rentebærende gjeld per 31.12.2019 for TINE Gruppa var 4002 millioner kroner, en økning på 924 millioner kroner siden utgangen av 2018. Den rentebærende gjelden økte med 198 millioner kroner, mens bankinnskudd og pengemarkedspapirer som nevnt ble redusert med 726 millioner kroner sammenlignet med året før. Egenkapitalandelen i konsernet var 47,8 prosent ved utgangen av 2019.

KONTANTSTRØM

Netto kontantstrøm for TINE Gruppa fra operasjonelle aktiviteter bidro med 2 194 millioner kroner, en reduksjon på 92 millioner kroner fra 2018. Resultat før skatt viste en reduksjon på 362 millioner kroner. Arbeidskapitalen økte i 2019 med 77 millioner kroner. Varelageret økte med 15 millioner kroner, kundefordringer med 8 millioner kroner, mens gjeld til melkeprodusenter ble redusert med 146 millioner kroner. Økt leverandørgjeld med 92 millioner kroner kompenserte delvis for denne kapitalbindingen.

Netto kontantstrøm til investeringsaktiviteter var 2 426 millioner kroner, en økning på 618 millioner kroner fra 2018. Dette forklares hovedsakelig med ferdigstillelse av strukturinvesteringer i Bergen og Mogeely i Irland, samt nytt hovedkontor på Kalbakken. I tillegg har TINE økt eierandelen i Lotito Foods Holding LLC.

Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter utgjorde -500 millioner kroner i 2019, mens den i 2018 var på 434 millioner kroner. Endringen skyldes hovedsakelig økningen i langsiktig rentebærende gjeld i 2018. Utbetalt etterbetaling til eierne i 2019 var 829 millioner kroner, en økning på 12 millioner kroner i forhold til 2018.

Høyere investeringer enn avskrivninger har medført en økning i varige driftsmidler på én milliard kroner.

ESTIMATER OG FORTSATT DRIFT

De vurderinger som er gjort i konsern- og selskapsregnskapet for 2019 er basert på forventninger til framtidig inntjening og virksomhetsstruktur som eksisterte på tidspunktet for avleggelsen av årsregnskapet. Endringer i disse forventningene vil kunne medføre at verdiestimer og vurderinger som er lagt til grunn må justeres. Det er etter regnskapsårets utgang ikke inntruffet forhold som er av betydning for bedømmelsen av TINE SA eller TINE Gruppa utover det som framkommer i årsregnskapet med tilhørende noter. Styret i TINE bekrefter at fortsatt drift er lagt til grunn for årsregnskapet og at forutsetningene for dette er til stede.

FINANSIELL RISIKO I 2019 OG FRAMOVER

TINEs finansielle risiko er knyttet til endring i renter, valutakurser, energipriser og kredittmarkedet. Målsettingen er

18 657

Totale eiendeler (Mill. NOK)

TINE GRUPPA

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

5,16

Melkepris fra TINE Råvare
KR/LITER

0,43

Etterbetaling fra TINE SA
KR/LITER

5,59

Total melkepris
KR/LITER

å begrense den finansielle risikoen, og på den måten bidra til stabilitet og forutsigbarhet i TINEs resultater over tid. Det er utarbeidet finansielle retningslinjer for TINE som gir føringer for hvordan denne type risiko skal håndteres. TINE SA ivaretar denne oppgaven for hele konsernet.

KONSERNETS GJELD SIKRES

For å begrense eksponeringen mot renteendringer blir deler av konsernets gjeld sikret gjennom bruk av ulike rentesikringsinstrumenter i samsvar med vedtatte finansielle retningslinjer. Sikringsnivået har vært stabilt det siste året. Markedsrentene fortsatte å øke også i 2019, fra et historisk lavt nivå ved utgangen av 2017. Framover forventer markedet ganske stabile renter, som illustreres med en relativt flat rentekurve. Vi forventer ikke at den europeiske sentralbanken vil redusere sine kjøp i obligasjonsmarkedet, noe som ville ha vært en driver for økte kredittpåslag. Finanskostnadene vil derfor trolig ligge på samme nivå i det kommende året.

I TINEs regnskap er det oppført et tilgodehavende på pensjonsmidler gjennom pensjonskassen MP Pensjon. Midlene i pensjonskassen er plassert i aksjer, obligasjoner og eiendom. TINEs regnskap er derfor også eksponert for risiko med hensyn til svingninger i disse aktivaklassene.

ENDRING I VALUTAKURSER OG ENERGIPRISER PÅVIRKER TINE

Som nevnt tidligere, er TINE eksponert for endringer i valutakurser, hovedsakelig EUR og USD, men også SEK, DKK, GBP, CAD og CHF. Gjennom den internasjonale virksomheten har TINE netto innbetalinger i USD, mens import av ulike innsatsfaktorer og kjøp av maskiner og utstyr innebærer netto utbetalinger i EUR. En svakere krone bidrar til økte kostnader knyttet til innsatsfaktorer, maskiner og utstyr, som hovedsakelig kjøpes i EUR. Samtidig bidrar en svakere krone positivt på verdien av eksporterte varer og internasjonal virksomhet. TINE SA inngår valutakontrakter, hovedsakelig i form av terminer og opsjoner, for å begrense konsernets valutarisiko. TINE har også eiendeler i SEK, USD, GBP og EUR. Disse verdiene blir fullstendig sikret ved bruk av valutaderivater eller trekkrettigheter.

TINE er eksponert for endringer i energipriser. Dette følger både av energikrevende produksjon og, ikke minst, omfattende distribusjon. Energiprisene var i 2019 samlet sett noe høyere enn i 2018. Prisen på elektrisitet var høyere, mens prisen på olje og gass i snitt var lavere i 2019. TINE sikrer delvis prisen på elektrisitet frem i tid, inntil maksimalt 50 prosent av forventet forbruk. Totale energikostnader fremover vil i stor grad være drevet av sammensetning og forbruk av ulike energikilder, samt større markedsbevegelser.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

GOD LIKVIDITET

TINE finansierer løpende likviditetsbehov i sertifikatmarkedet og ved andre kortsiktige lån. Det er etablert en langsiktig låneramme hos anerkjente banker for å redusere refinansieringsrisiko ved låneforfall. Lånerammen er på totalt 1,2 milliarder kroner. Fasiliteten forfaller i 2022 og dekker forfall på kortsiktig finansiering innenfor ett år. Likviditeten i TINE vurderes som god.

LAVE TAP PÅ FORDRINGER

TINEs kunder er grossister og enkeltkunder innenfor alle kundesegmenter. Deres betalingsevne anses som god, noe som er synliggjort gjennom lave tap på fordringer gjennom mange år. TINE jobber aktivt med å overvåke kredittgrenser på alle kunder. I tillegg gjennomføres det kredittsjekk av alle nye kunder. TINE har ikke funnet behov for å tegne kredittforsikring mot tap på utestående fordringer. Samlet sett anses TINEs finansielle risiko å være moderat.

DISPONERING AV RESULTATET FOR 2019

TINEs styre har vedtatt en etterbetalingspolitikk hvor målsettingen er at mellom 50 og 65 prosent av konsernets årsresultat skal avsettes til etterbetaling til eierne. Den årlige disponeringen påvirkes av nivået på kommende års investeringer, men målsettingen om minst 45 prosent egenkapital skal ha prioritet foran etterbetalingspolitikken.

For 2019 er 64 prosent av konsernets årsresultat avsatt til etterbetaling til eierne. Dette gir en etterbetaling på 43 øre pr. liter mottatt melk, og en egenkapitalandel i konsernet på 47,8 prosent ved utgangen av 2019.

TINE SA er morselskapet i TINE Gruppen. TINE SA leverte et årsresultat på 972 millioner kroner. Totale eiendeler ved utgangen av 2019 var på 17 516 millioner kroner og egenkapitalandelen var på 47,4 prosent.

Disponering resultat

MILL. NOK	2019	2018
Etterbetaling til eierne	608	829
Avsatt til etterbetalingsfond	0	-42
Avsatt til annen egenkapital	364	449
Sum disponert	972	1 237

Melkepris

KR/LITER	2019	2018	2017	2016	2015
Melkepris fra TINE Råvare	5,16	5,16	5,05	5,03	5,02
Etterbetaling fra TINE SA	0,43	0,57	0,57	0,66	0,59
Sum melkepris	5,59	5,73	5,62	5,69	5,61

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Kontantstrømmen for TINE SA følger i hovedsak den samme utviklingen som TINE Gruppen. Det vises til egen omtale av TINE Gruppas kontantstrøm på [side 39](#), og selve kontantstrømoppstillingen på [side 54](#).

UTSIKTENE FRAMOVER

TINEs virksomhet er hovedsakelig basert på det norske markedet. Utviklingen i norsk økonomi er derfor av stor betydning. I nasjonalbudsjettet for 2020 legger regjeringen til grunn fallende arbeidsledighet, økende lønnsvekst og økt vekst i privatkonsum. Den norske kronen er fortsatt svak. En styrking av den norske kronen kan forsterke importkonkurransen.

TETTERE SAMARBEID MED KUNDENE OG FORTSATT STYRKE MERKEVARENE

Dagligvaresektoren består av tre innkjøpsgrupperinger som fortsetter sine bestrebelser på å differensiere ulike butikkonsepter. Det forventes at leverandørene deltar i denne utviklingen. Kjedene og grupperingenes egne merker vil bli en større konkurrent til tradisjonelle merkevarer enn tidligere. TINE har som ambisjon å møte denne utviklingen gjennom å styrke våre merkevarer og evne til å respondere raskere på behov fra kunder og forbrukere. Vi

har gjort betydelige organisatoriske grep og styrket kompetansen for å lykkes med dette.

NYE SALGSKANALER OG TEKNOLOGISKE ENDRINGER

Norske forbrukere endrer gradvis atferd. Det ser vi både på forbruksutvikling innen enkelte segmenter, og ved at netthandel av dagligvarer har økt. Nye salgskanaler skaper nye utfordringer, men også nye muligheter. Teknologiske endringer i hele verdikjeden skal bidra til at TINE mestrer utfordringene og utnytter mulighetene.

NYE VEKSTOMRÅDER FOR NORSK MELK

Norge er forpliktet til å avvikle all subsidiering av eksport av landbruksprodukter fra 2021. Endringen vil bety at behovet for melk i Norge vil falle i 2020 og 2021. TINE arbeider aktivt med å finne nye vekstområder som kan gi økt etterspørsel etter melk og derigjennom kompensere for noe av bortfallet av eksportvolum. Dette arbeidet har høy prioritet. For å lykkes med en slik ambisjon må ulike forutsetninger på plass for å skape vekst for norsk melk. Det inkluderer at konkurransekraften for norsk melk styrkes og at alle aktører som driver meierivirksomhet lykkes.

DYREVELFERD OG BÆREKRAFT

Klima og miljøspørsmål har stått høyt på dagsordenen og vil få betydelig innvirkning på landbrukets rammevilkår i

årene framover. Intensjonsavtalen mellom jordbruket og regjeringen om reduserte klimagassutslipp og økt opptak av karbon fra jordbruket i perioden 2021-2030 vil danne rammen for politikkutviklingen på klimaområdet for jordbruket. TINE og våre leverandører jobber med bærekraft og dyrevelferd for å gjøre norsk melk attraktiv som råstoff.

INTERNASJONALE FORHOLD

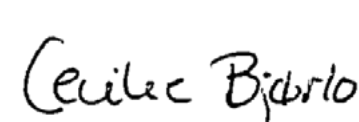
Spennning og usikkerhet preger fortsatt den internasjonale situasjonen. Dette gir seg utslag i handelsforstyrrelser og konflikter. Det er fortsatt uklarheter rundt Storbritannias uttreden av EU. TINE har virksomhet i Storbritannia og produksjon i Irland. Vi legger til grunn at det blir funnet akseptable handelspolitiske løsninger mellom EU og Storbritannia. Vi forutsetter også at det vil bli en løsning mellom Storbritannia og Norge, enten bilateralt eller gjennom EFTA.

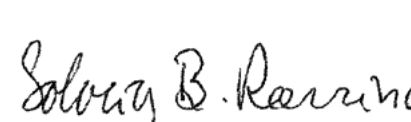
TINE har også virksomhet i Nord-Amerika. Våre ambisjoner i internasjonale markeder vil bli videreført av våre utenlandske datterselskaper og vår satsing på utvalgte internasjonale markeder.

OSLO, 12. FEBRUAR 2020

ANDERS JOHANSEN

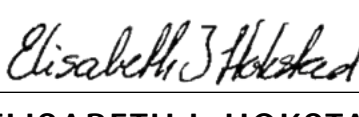

ASKILD EGGEØ

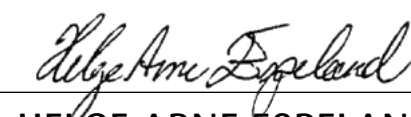

CECILIE BJØRLO

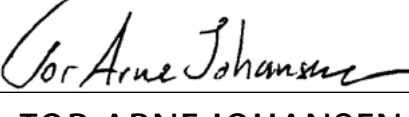

SOLVEIG B. RØNNING

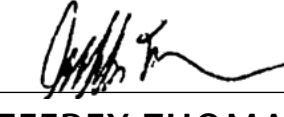

ROLF ØYVIND THUNE

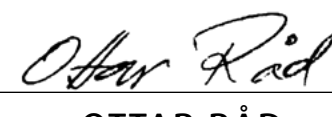

NINA K. SÆTER

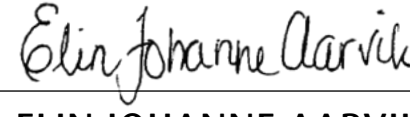

ELISABETH I. HØSTAD

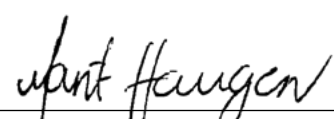

HELGE ARNE ESPELAND

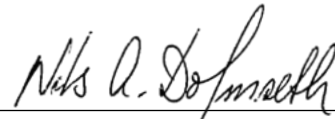

TOR ARNE JOHANSEN

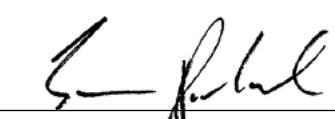

JEFFREY THOMAS

OTTAR RÅD

ELIN JOHANNE AARVIK

MARIT HAUGEN
Leder

NILS A. DØLMSETH
Nestleder

GUNNAR HOVLAND
Konsernsjef

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

LEDELSEN

Styret

Pr. 01.01.2020

Marit Haugen
Leder

Nils A. Dolmseth
Nestleder

Anders Johansen

Helge Arne Espeland

Askild Eggebø

Cecilie Bjørlo

Nina K. Sæter

Elisabeth I. Hokstad

Rolf Øyvind Thune

Solveig B. Rønning

Tor Arne Johansen

Elin Johanne Aarvik

Jeffrey Thomas

Ottar Råd

Gunnar Hovland
Konsernsjef

Odd-Einar Hjortnæs
Ordfører i Rådet

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

LEDELSEN

Konsernledelsen

Pr. 01.01.2020

Gunnar Hovland

Konsernsjef

YRKESERFARING Har hatt flere lederstillinger i TINE fra 1996-2008. Adm. direktør i Trondheim Kraft 2008-2011 og etter fusjonen med Fjordkraft i 2010 også viseadministrerende direktør i Fjordkraft. Fra 2011 adm. direktør i BN Bank ASA.

UTDANNING Cand.agric ved Norges Landbrukshøgskole (nå NMBU), MBA fra NHH, Executive Management Programme fra Insead og Artificial Intelligence: Implications on business Strategy fra MIT Management Sloan School.

VERV Styremedlem i NIHO Mat og Drikke.

Jørn Spakrud

Konserndirektør CFO

YRKESERFARING Ulike stillinger innenfor økonomi og finans, blant annet i Yara International ASA/Norsk Hydro ASA og Deloitte.

UTDANNING Siviløkonom og statsautorisert revisor fra Norges Handelshøyskole.

VERV Styreleder i TINEs pensjonskasse, MP Pensjon, og i datterselskapet Fjordland AS, samt styremedlem i Skala AS.

Lise Falkfjell

Konserndirektør HR og HMS

YRKESERFARING 18 års fartstid i TINE og har blant annet hatt roller som konstituert daglig leder for Sunniva Drikker AS og direktør for konsernutvikling, i tillegg til prosjektlederansvar for flere strategiske prosjekter.

UTDANNING Hovedfag i psykologi (cand. polit.) fra NTNU og en master i økonomi, administrasjon og ledelse fra ESCP/EAP og Handelshøyskolen BI.

VERV Styreleder i Diplom-Is AS og styremedlem i MP Pensjon.

Per Ivar Berg

Konserndirektør Produksjon

YRKESERFARING Over 25 år som leder innen både norsk og internasjonal industriell produksjon, som f.eks. Norske Skogindustrier SA, Norske Skog Parenco BV i Nederland og Skala AS.

UTDANNING Sivilingeniør fra Institutt for kjemiteknikk ved NTNU i Trondheim.

Elisabeth Tapper

Konserndirektør Langsiktig innovasjon og Digitalisering

YRKESERFARING 16 års erfaring med marketing og innovasjonsarbeid fra Orkla og L'Oréal. Har vært Marketingdirektør i Pierre Robert Group og Chief Digital Officer i Orkla Health. Hadde videre en sentral rolle i Orklas oppkjøp av finske Nan-so-group og jobbet et år i London hos Your.MD, et av verdens ledende start-up miljø innen health tech.

UTDANNING MsC i Industriell Økonomi og Teknologiledelse (Sivilingeniør) fra NTNU og HEC Lausanne.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

KONSERNLEDELSEN FORTS.

Richard Lawrence

Konserndirektør
Marked og Internasjonal

YRKESERFARING 20 års erfaring fra internasjonal markedsføring av mat og drikke, blant annet i Unilever, Heineken og Mondelez. Han kommer fra stillingen som leder av Mondelez kjeksvirksomhet i Sørøst-Asia.

UTDANNING BA Hons, University of Durham, England

Aniel Gjøs

Konserndirektør Logistikk

YRKESERFARING Har hatt logistikk som fagområde i hele sitt yrkesaktive liv, blant annet i Ontime Logistics AS, Ringnes AS og i Posten Norge AS.

UTDANNING Sivilingeniør fra Silesian University of Technology, bedriftsøkonom fra BI, og etterutdannet på Stanford University og Insead.

Terje Døsrønningen

Konserndirektør TINE Partner

YRKESERFARING Jobbet med mat og matproduksjon som kokk og kjøkkensjef. Døsrønningen begynte i TINE 1997 og har hatt ulike roller i FoU, Fjordland AS og Salg som blant annet produktutvikler, KAM, salgssjef og salgsdirektør.

UTDANNING Kokk, Kostøkonom

VERV Styreleder i OsteCompagniet AS.

Vegard Gillebo

Konserndirektør Salg
Dagligvare og KBS

YRKESERFARING 15 års fartstid i Coca-Cola European Partners Norge og har blant annet hatt roller som KAM i DV og KBS, Kanaldirektør KBS og Direktør DV og KBS. I tillegg har han hatt en viktig rolle i flere endringsprosjekter under sin tid Coca-Cola European Partners Norge.

UTDANNING MsC i Business Administration and Economics (Siviløkonom) fra Handelshøgskolan ved Umeå Universitet og Universidad de Sevilla.

Johnny Ødegård

Konserndirektør Rådgiving,
Medlemsservice og
Kommunikasjon

YRKESERFARING Jobbet med næringspolitikk blant annet i Norske Felleskjøp SA og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

UTDANNING Norges landbrukshøgskole (nå NMBU) med spesialisering innen landbruksøkonomi.

VERV Styremedlem i Mimiro AS.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

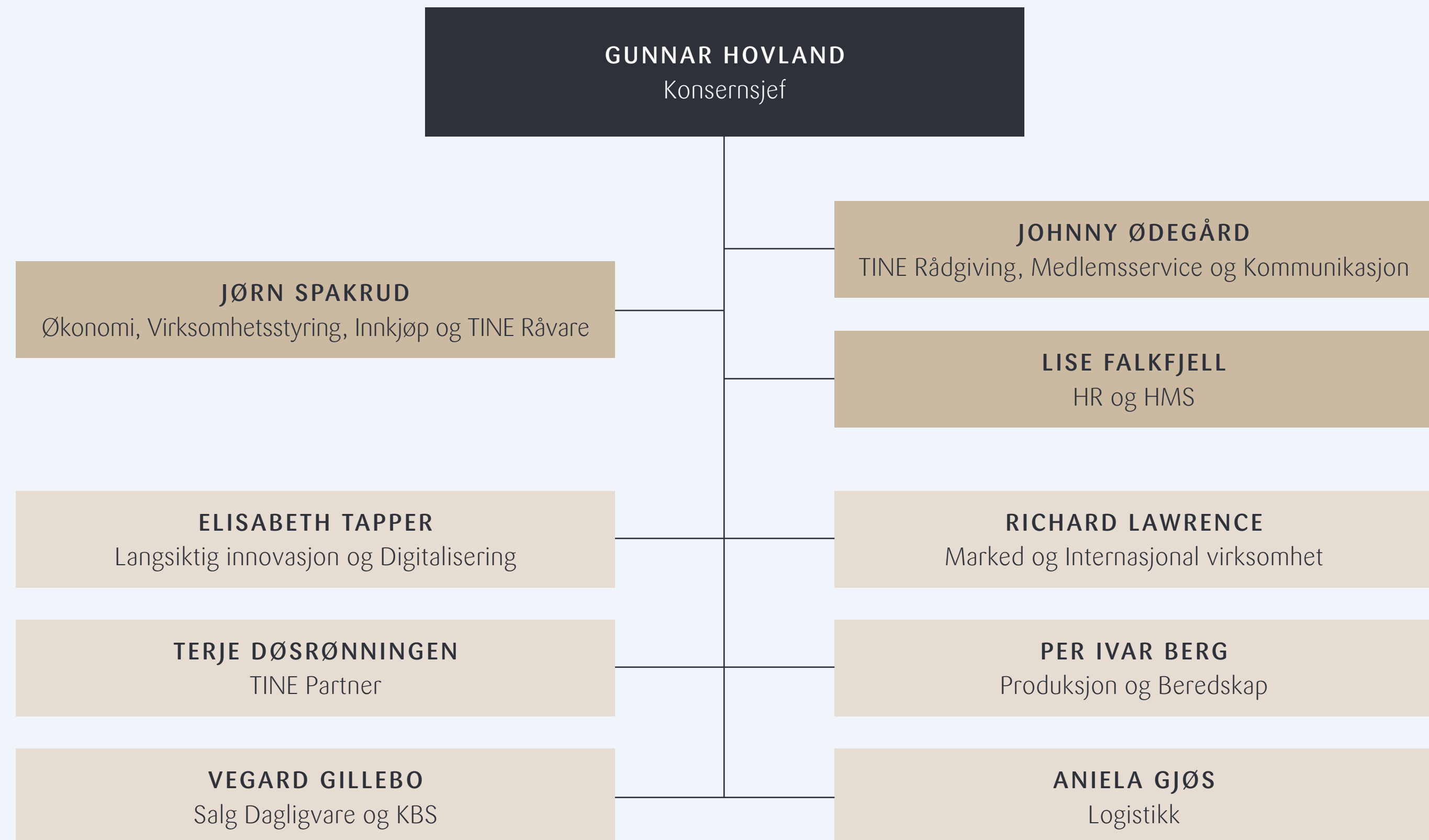
ØVRIG INFORMASJON

LEDELSEN

Organisasjonskart

Pr. 01.01.2020

■ Stab
■ Linjefunksjon

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet
Styrets beretning
Ledelsen
Årsregnskap 2019
Revisjonsberetning
TINE Råvare
Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

RESULTATER

Årsregnskap 2019

Tabellen under viser noen sentrale elementer fra resultatregnskap, balanse, kontantstrømpoppstilling og noter for TINE Konsern for perioden fra 2015 til 2019.

TINE KONSERN						Tall i MNOK					
	2019	2018	2017	2016	2015		2019	2018	2017	2016	2015
Fra resultat:											
Driftsinntekter	23 812	23 001	22 525	22 583	22 204	Egenkapital	8 920	8 433	7 828	7 289	6 649
Vareforbruk og varebeholdnings- endringer	13 434	12 927	12 586	12 605	12 486	Langsiktig rentebærende gjeld	4 456	4 402	3 249	3 604	2 858
Personalkostnader 1)	4 313	4 058	4 027	3 710	3 887	Annen langsiktig gjeld	1 092	1 094	1 053	1 028	943
Av- og nedskrivninger	1 223	1 103	1 057	989	950	Leverandørgjeld	1 819	1 873	1 674	1 693	1 784
Andre driftskostnader	3 654	3 375	3 317	3 317	3 203	Kortsiktig rentebærende gjeld	201	57	44	41	619
Sum driftskostnader	22 623	21 464	20 988	20 622	20 526	Annen kortsiktig gjeld	2 169	2 244	2 239	2 375	2 264
Driftsresultat	1 189	1 537	1 537	1 962	1 678	Sum gjeld og egenkapital	18 657	18 103	16 087	16 029	15 117
Finansinntekter og -kostnader	-86	-72	-123	-99	-99	Fra netto kontantstrøm:					
Resultat før skatt	1 103	1 465	1 414	1 862	1 579	Fra operasjonelle aktiviteter	2 194	2 285	2 170	2 187	1 780
Skattekostnad	123	117	110	229	155	Til investeringsaktiviter	-2 426	-1 807	-1 185	-1 260	-988
Årsresultat	980	1 348	1 304	1 634	1 424	Til / fra finansieringsaktiviteter	-501	434	-1 320	-682	-821
Fra balanse:						Netto endring i bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	-733	911	-335	245	-30
Immaterielle eiendeler	628	217	143	163	131	Noteopplysninger:					
Varige driftsmidler	9 929	8 909	8 219	8 053	7 927	Gjennomsnittlig antall ansatte regnet i årsverk	5 347	5 279	5 319	5 275	5 272
Finansielle anleggsmidler	2 919	2 998	2 935	2 842	2 362	Disponert til etterbetaling fra TINE SA	608	829	817	963	870
Varebeholdning	2 594	2 579	2 263	2 118	2 058						
Kortsiktige fordringer	1 933	2 019	2 062	2 052	2 080						
Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	654	1 380	466	801	559						
Sum eiendeler	18 657	18 103	16 087	16 029	15 117						

1) 2016 er inkludert en positiv engangseffekt fra planendring uførepensjon. Utgjør MNOK 245 for TINE Konsern.

1) 2016 er inkludert en positiv engangseffekt fra planendring uførepensjon. Utgjør MNOK 245 for TINE Konsern.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Resultatregnskap

TINE KONSERN

	Note	2019	2018
DRIFTSINNTEKTER			
Salgsinntekt ferdigvarer	1, 2	21 997 157	21 183 682
Salgsinntekt råvarer		1 383 529	1 380 476
Andre driftsinntekter	3	431 463	436 881
Sum driftsinntekter		23 812 149	23 001 039
DRIFTSKOSTNADER			
Vareforbruk og varebeholdningsendringer	6	13 433 548	12 927 405
Personalkostnader	7, 8, 25	4 312 908	4 058 101
Ordinære avskrivninger	12, 13	1 208 426	1 062 026
Nedskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	12, 13	14 141	41 086
Andre driftskostnader	9, 10	3 654 224	3 374 930
Sum driftskostnader		22 623 247	21 463 548
Driftsresultat		1 188 902	1 537 491

Beløp i 1000 kroner

	Note	2019	2018
FINANSINNTEKTER OG -KOSTNADER			
Resultat fra investeringer i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	14	37 466	12 507
Netto renteinntekter og -kostnader	19	-106 196	-96 233
Netto realisert og urealisert gevinst og tap på valuta	19	-1 471	1 456
Netto andre finansinntekter og -kostnader	20	-15 561	9 794
Sum finansinntekter og -kostnader		-85 762	-72 476
Resultat før skatt		1 103 140	1 465 015
Skattekostnad	11	123 345	116 724
Årsresultat		979 795	1 348 291
Minoritetenes andel	17	32 173	32 457
Majoritetens andel	17	947 622	1 315 834

Forts. neste side

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Resultatregnskap forts.

TINE SA			
	Note	2019	2018
DRIFTSINNTEKTER			
Salgsinntekt ferdigvarer	1, 2	16 785 480	16 528 530
Salgsinntekt råvarer		1 383 529	1 380 476
Andre driftsinntekter	3	649 959	665 697
Sum driftsinntekter		18 818 968	18 574 703
DRIFTSKOSTNADER			
Vareforbruk og varebeholdningsendringer	6	10 460 783	10 297 882
Personalkostnader	7, 8, 25	3 328 727	3 276 147
Ordinære avskrivninger	12, 13	995 036	919 632
Nedskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	12, 13	14 114	36 159
Andre driftskostnader	9, 10	2 884 196	2 723 663
Sum driftskostnader		17 682 856	17 253 483
Driftsresultat		1 136 112	1 321 220

Beløp i 1000 kroner			
	Note	2019	2018
FINANSINNTEKTER OG -KOSTNADER			
Inntekter fra investeringer i datterselskap	14	32 144	78 934
Resultat fra investeringer i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	14	4 460	5 584
Netto renteinntekter og -kostnader	19	-94 833	-84 808
Netto realisert og urealisert gevinst og tap på valuta	19	15 425	-15 408
Netto andre finansinntekter og -kostnader	20	-10 820	13 386
Sum finansinntekter og -kostnader		-53 624	-2 312
Resultat før skatt		1 082 488	1 318 908
Skattekostnad	11	110 205	82 321
Årsresultat		972 283	1 236 587
Overføringer:			
Utbetales melkeprodusentene	17	-607 936	-829 415
Overført fra etterbetalingsfond	17	-	42 000
Avsatt til annen egenkapital	17	-364 346	-449 170
Sum overføringer		-972 283	-1 236 587
Netto avgitt konsernbidrag til datterselskap		14 455	3 218

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Balanse

TINE KONSERN

	Note	2019	2018
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	11	27 715	10 713
Goodwill	12	211 314	40 616
Andre immaterielle eiendeler	12	388 947	166 121
Sum immaterielle eiendeler		627 976	217 450
Varige driftsmidler			
Tomter, boliger, hytter og bygg	12,13	4 534 413	4 443 046
Maskiner, inventar og transportmidler	13	5 394 174	4 465 484
Sum varige driftsmidler		9 928 587	8 908 530
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	14	107 105	238 589
Andre aksjer og andeler		1 434	4 410
Pensjonsmidler	8	2 766 915	2 728 963
Andre langsiktige fordringer		43 516	26 386
Sum finansielle anleggsmidler		2 918 970	2 998 348
Sum anleggsmidler		13 475 533	12 124 328

Beløp i 1000 kroner

	Note	2019	2018
OMLØPSMIDLER			
Varebeholdning	15	2 594 189	2 578 787
Kortsiktige fordringer			
Kundefordringer	16	1 771 344	1 763 042
Andre kortsiktige fordringer	21	161 570	256 159
Sum kortsiktige fordringer		1 932 914	2 019 201
Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	22	654 186	1 380 383
Sum omløpsmidler		5 181 289	5 978 371
Sum eiendeler		18 656 822	18 102 699

Forts. neste side

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Balanse forts.

TINE KONSERN

	Note	2019	2018
GJELD OG EGENKAPITAL			
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Andelskapital	17	5 403	5 674
Sum innskutt egenkapital		5 403	5 674
Opptjent egenkapital			
Etterbetalingsfond	17	340 000	340 000
Annen egenkapital	17	8 149 070	7 829 609
Sum opptjent egenkapital		8 489 070	8 169 609
Minoritetenes andel	17	425 825	257 367
Sum egenkapital		8 920 298	8 432 650
LANGSIKTIG GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	8	255 263	230 521
Langsiktige finansielle forpliktelser		130 094	162 899
Utsatt skatteforpliktelse	11	706 275	700 533
Sum avsetning for forpliktelser		1 091 632	1 093 953
Annen langsiktig gjeld			
Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner		1 800 821	1 797 215
Obligasjonslån		2 655 000	2 605 000
Sum annen langsiktig gjeld	23	4 455 821	4 402 215
Sum langsiktig gjeld		5 547 453	5 496 168

Beløp i 1000 kroner

	Note	2019	2018
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld			
Gjeld til melkeprodusenter		687 911	833 569
Leverandørgjeld	16	1 131 467	1 039 441
Sum leverandørgjeld		1 819 378	1 873 010
Annen kortsiktig gjeld			
Kortsiktig rentebærende gjeld	24	200 788	56 731
Avsatt til etterbetaling melkeprodusenter		607 936	829 415
Betalbar skatt	11	122 974	125 323
Skyldig offentlige avgifter		201 509	202 815
Annen kortsiktig gjeld		1 236 486	1 086 587
Sum annen kortsiktig gjeld		2 369 693	2 300 871
Sum kortsiktig gjeld		4 189 071	4 173 881
Sum gjeld og egenkapital		18 656 822	18 102 699

Forts. neste side

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Balanse forts.

TINE SA			
	Note	2019	2018
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Immaterielle eiendeler			
Goodwill	12	–	4 200
Andre immaterielle eiendeler	12	12 749	14 013
Sum immaterielle eiendeler		12 749	18 213
Varige driftsmidler			
Tomter, boliger, hytter og bygg	12,13	3 843 787	3 875 336
Maskiner, inventar og transportmidler	13	4 343 826	3 983 192
Sum varige driftsmidler		8 187 613	7 858 528
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i datterselskap	14	2 181 842	2 287 656
Investeringer i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	14	22 942	22 942
Andre aksjer og andeler		1 360	4 335
Pensjonsmidler	8	2 584 152	2 548 762
Andre langsiktige fordringer		4 231	4 433
Sum finansielle anleggsmidler		4 794 527	4 868 128
Sum anleggsmidler		12 994 889	12 744 869

Beløp i 1000 kroner			
	Note	2019	2018
OMLØPSMIDLER			
Varebeholdning	15	1 804 837	1 987 377
Kortsiktige fordringer			
Kundefordringer	16	1 300 714	1 271 310
Kortsiktige fordringer til selskap i samme konsern		745 823	438 664
Andre kortsiktige fordringer	21	75 574	170 203
Sum kortsiktige fordringer		2 122 111	1 880 177
Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	22	594 063	976 856
Sum omløpsmidler		4 521 011	4 844 410
Sum eiendeler		17 515 900	17 589 279

Forts. neste side

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

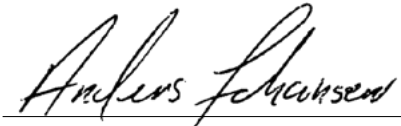
BÆREKRAFT

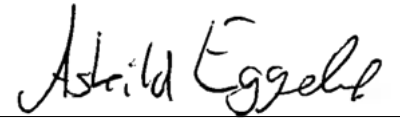
ØVRIG INFORMASJON

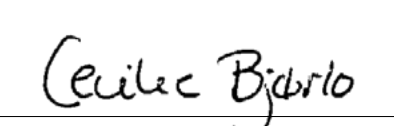
Balanse forts.

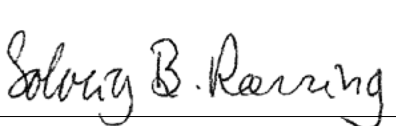
TINE SA

	Note	2019	2018
GJELD OG EGENKAPITAL			
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Andelskapital	17	5 403	5 674
Sum innskutt egenkapital		5 403	5 674
Opptjent egenkapital			
Etterbetalingsfond	17	340 000	340 000
Annen egenkapital	17	7 965 266	7 620 207
Sum opptjent egenkapital		8 305 266	7 960 207
Sum egenkapital		8 310 669	7 965 881
LANGSIKTIG GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	8	193 198	174 986
Langsiktige finansielle forpliktelser		100 155	143 128
Utsatt skatteforpliktelse	11	653 527	632 706
Sum avsetning for forpliktelser		946 880	950 820
Annen langsiktig gjeld			
Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner		1 780 052	1 794 950
Obligasjonslån		2 655 000	2 605 000
Sum annen langsiktig gjeld	23	4 435 052	4 399 950
Sum langsiktig gjeld		5 381 932	5 350 770

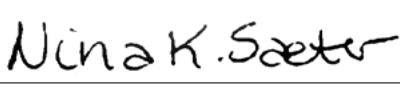

ANDERS JOHANSEN

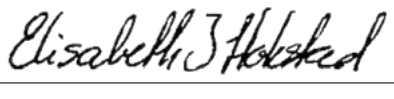

ASKILD EGGEØ

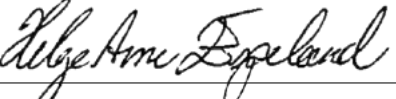

CECILIE BJØRLO

SOLVEIG B. RØNNING

ROLF ØYVIND THUNE

NINA K. SÆTER

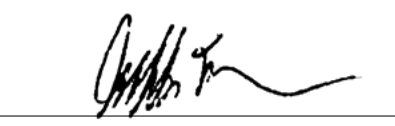

ELISABETH I. HOKSTAD

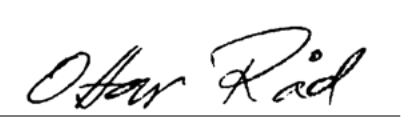

HELGE ARNE ESPELAND

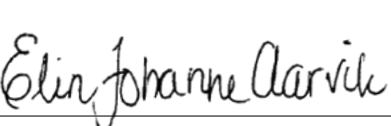
	Note	2019	2018
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld			
Gjeld til melkeprodusenter		687 911	833 569
Leverandørgjeld til selskap i samme konsern		458 792	696 815
Leverandørgjeld	16	743 633	740 094
Sum leverandørgjeld		1 890 336	2 270 478
Annen kortsiktig gjeld			
Avsatt til etterbetaling melkeprodusenter		607 936	829 415
Betalbar skatt	11	107 067	101 670
Skyldig offentlige avgifter		174 964	174 117
Annen kortsiktig gjeld til selskap i samme konsern		18 532	5 287
Annen kortsiktig gjeld		1 024 464	891 661
Sum annen kortsiktig gjeld		1 932 963	2 002 150
Sum kortsiktig gjeld		3 823 299	4 272 628
Sum gjeld og egenkapital		17 515 900	17 589 279

OSLO, 12. FEBRUAR 2020

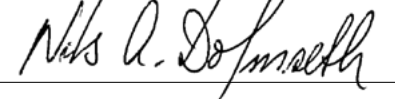

TOR ARNE JOHANSEN

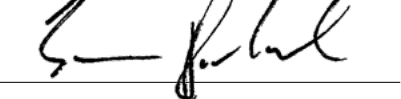

JEFFREY THOMAS

OTTAR RÅD

ELIN JOHANNE AARVIK

MARIT HAUGEN
Leder

NILS A. DØLMSETH
Nestleder

GUNNAR HOVLAND
Konsernsjef

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Kontantstrømoppstilling

TINE KONSERN

	2019	2018
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat før skattekostnad	1 103 141	1 465 016
Periodens betalte skatt	-149 438	-102 981
Gevinst (-) og tap ved salg av varige driftsmidler	-12 140	-27 832
Avskrivninger og nedskrivninger	1 222 566	1 103 111
Gevinst (-) og tap ved salg av finansielle anleggsmidler	5 975	-16 108
Urealisert verdiendring finansielle poster	-53 108	30 522
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn- og utbetalinger i pensjons-ordninger	-13 211	-28 714
Forskjell mellom resultatført og mottatt utbytte fra felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	-33 006	-6 924
Effekt av valutakursendringer og urealisert agio	-15 792	-13 137
Endring i varelager	117 342	-316 206
Endring i kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	129 689	42 622
Endring i leverandørgjeld	-196 959	198 948
Endring i annen kortsiktig gjeld	88 466	-43 002
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2 193 525	2 285 315
Kontantstrømmer til investeringsaktiviteter		
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	103 981	46 650
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-2 518 336	-1 864 968
Endring i langsiktige fordringer og forpliktelser	-6 916	-7 721
Innbetalinger ved salg av finansielle anleggsmidler	167 465	21 420
Utbetalinger ved kjøp av virksomhet	-172 049	-2 850
Netto kontantstrøm til investeringsaktiviteter	-2 425 856	-1 807 469

Beløp i 1000 kroner

	2019	2018
Kontantstrømmer til / fra finansieringsaktiviteter		
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	551 076	1 540 045
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-503 568	-429 992
Innbetalt fra minoriteter	160 705	151 200
Utbetalt til minoriteter	-23 293	-22 767
Netto endring i kassekreditt	144 056	12 618
Inn- og utbetalinger av andelskapital	-271	-210
Utbetalt etterbetaling og lån til melkeprodusentene	-829 415	-817 253
Netto kontantstrøm til / fra finansieringsaktiviteter	-500 710	433 641
Netto endring i bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	-733 041	911 487
Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer 01.01	1 380 383	466 442
Valutaeffekt på kontanter og kontantekvivalenter	-707	2 454
Tilgang bankbeholdning ved oppkjøp	7 551	-
Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer 31.12	654 186	1 380 383

Forts. neste side

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Kontantstrømoppstilling forts.

TINE SA

	2019	2018
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat før skattekostnad	1 082 487	1 318 906
Periodens betalte skatt	-93 451	-75 083
Gevinst (-) og tap ved salg av varige driftsmidler	-10 117	-26 150
Avskrivninger og nedskrivninger	1 009 150	955 791
Gevinst (-) og tap ved salg av finansielle anleggsmidler	10 789	-16 108
Urealisert verdiendring finansielle poster	-66 282	50 903
Mottatt utbytte fra datterselskap	-23 702	-32 297
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn- og utbetalinger i pensjons-ordninger	-17 179	-39 747
Endring i varelager	182 540	-244 111
Endring i kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	65 226	68 127
Endring i leverandørgjeld	-142 121	175 830
Endring i annen kortsiktig gjeld	133 097	-41 222
Endring på konsernmellomværende av operasjonelle aktiviteter	-543 370	278 001
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 587 067	2 372 840
Kontantstrømmer til investeringsaktiviteter		
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	100 774	43 018
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-1 423 426	-1 347 395
Endring i langsiktige fordringer og forpliktelser	248	-2 422
Innbetalinger ved salg av finansielle anleggsmidler	98 826	21 420
Utbetalinger ved kjøp av finansielle anleggsmidler	-	-827 284
Inn- og utbetalinger til konserninterne langsiktige fordringer	23 702	32 297
Netto kontantstrøm til investeringsaktiviteter	-1 199 876	-2 080 366

Beløp i 1000 kroner

	2019	2018
Kontantstrømmer til / fra finansieringsaktiviteter		
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	50 000	1 553 690
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-1 732	-424 791
Inn- og utbetalinger av andelskapital	-271	-210
Endring på mellomværende av konsernbidrag	11 434	-38 600
Utbetalt etterbetaling og lån til melkeprodusentene	-829 415	-817 253
Netto kontantstrøm til / fra finansieringsaktiviteter	-769 984	272 836
Netto endring i bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	-382 793	565 310
Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer 01.01	976 856	411 546
Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer 31.12	594 063	976 856

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Regnskapsprinsipper

REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge.

KONSOLIDERING

Konsernregnskapet presenterer samlet økonomisk stilling, resultat av årets virksomhet og kontantstrømmer for morselskapet, TINE SA, og datterselskapene. Datterselskap omfatter de selskap hvor TINE SA direkte eller indirekte har bestemmende innflytelse, som følge av juridisk eller faktisk kontroll. Bestemmende innflytelse anses, i utgangspunktet, å foreligge når en direkte eller indirekte eier mer enn 50 % av den stemmeberettigede kapital. Det anvendes enhetlige regnskapsprinsipp for alle selskap som inngår i konsernet. Alle transaksjoner mellom konsernselskapene, mellomværende og urealiserte konserngevinster elimineres i konsernregnskapet.

Eierandeler i datterselskap innarbeides i konsernregnskapet etter oppkjøpsmetoden. Forskjellen mellom kostpris for eierandelene og bokført verdi av netto eiendeler på oppkjøpstidspunktet analyseres og henføres til de enkelte balanseposter i henhold til virkelig verdi. Kostpris som overstiger virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler, aktiveres som goodwill og avskrives i resultatregnskapet i takt med de underliggende forhold og forventet økonomisk levetid. Ved oppkjøp anvendes nominell skattesats på merverdi eksklusiv goodwill.

Minoritetenes andel inngår i konsernets egenkapital. Endrede eierandeler i datterselskap behandles som egen-

kapitaltransaksjoner i konsernet og det oppstår således ikke gevinst eller tap i konsernregnskapet.

Felleskontrollert virksomhet er selskap hvor TINE har felles kontroll sammen med en eller flere eiere, og hvor andelen er av langsiktig strategisk karakter. Felles kontroll foreligger normalt der konsernet har en eierandel på 50 %.

Tilknyttede selskap er selskap der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, og hvor andelen er av langsiktig strategisk karakter. Betydelig innflytelse foreligger normalt der konsernet har en eierandel på mellom 20 % og 50 %.

Felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap innarbeides etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Kostpris som overstiger ervervet andel av bokført egenkapital balanseføres som merverdi og avskrives i takt med de underliggende forhold og forventet økonomisk levetid. Konsernets resultat består av andel av resultat etter skatt i de tilknyttede og felleskontrollerte virksomhetene med fradrag for eventuelle avskrivninger på merverdier, samt gevinst og tap ved realisasjon av andeler. I resultatregnskapet er andel av resultatet presentert som del av finansresultatet. I balansen klassifiseres eierandeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap som finansielle anleggsmidler. Andel av underskudd resultatføres ikke hvis dette medfører at balanseført verdi av investeringen blir negativ, med mindre konsernet har påtatt seg en forpliktelse eller avgitt garantier for det selskapet.

Ved innarbeidelse av investeringer i datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap hvor årsregnskapene er utarbeidet i utenlandsk valuta, omregnes balanseposter til norske kroner på grunnlag av balanse-dagens kurs. Resultatposter omregnes til norske kroner på grunnlag av gjennomsnittskurs for regnskapsåret. Omregningsdifferansen som oppstår ved at selskapets inngående egenkapital og årets resultat er omregnet til annen kurs enn utgående egenkapital inngår i konsernets egenkapital.

DRIFTSINNTEKTER OG ANDRE INNTEKTER

Driftsinntekter vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift, returer, rabatter og andre offentlige avgifter. Inntekt fra salg av varer resultatføres når produktene er levert til kunden og det ikke er uoppfylte forpliktelser som kan påvirke kundens aksept av leveringen. Levering er ikke foretatt før produktene er sendt til avtalt sted og risiko for tap og ukurans er overført til kunden. Individuelle vurderinger basert på avtaler brukes som grunnlag for å estimere og bokføre avsetninger for kvantumsrabatter og varereturer på salgstidspunktet. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

DRIFTSKOSTNADER

Kostnader resultatføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Forts. neste side

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Regnskapsprinsipper forts.

HOVEDREGEL FOR KLASSIFISERING AV EIENDELER OG GJELD

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk, klassifiseres som anleggsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år, samt andre eiendeler som knytter seg til varekretsløpet, klassifiseres som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost fratrasket akkumulerte av- og nedskrivninger. Langsiktig gjeld og kortsiktig gjeld er vurdert til pålydende beløp.

IMMATERIELLE EIENDELER

Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill ved kjøp av andel i felleskontrollert virksomhet eller tilknyttet selskap inngår i balanseført verdi av investeringen. Goodwill testes for verdifall og balanseføres til anskaffelseskostnad med fradrag for akkumulerte av- og nedskrivninger. Avskrivningstid for goodwill er fem år med mindre lengre levetid er særskilt begrunnet.

Andre immaterielle eiendeler

Utgifter til andre immaterielle eiendeler balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling av en identifiserbar immateriell eiendel og utgiftene kan måles pålitelig. I motsatt fall kostnadsføres denne type utgifter fortløpende. Immaterielle eiendeler med begrenset økonomisk levetid av-

skrives planmessig. Immaterielle eiendeler nedskrives til virkelig verdi dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn sum av balanseført verdi og eventuelle gjenstående tilvirkningsutgifter.

Forsknings- og produktutviklingskostnader

Utgifter til egen forskning og utvikling kostnadsføres løpende.

ANLEGGSMIDLER

Varige driftsmidler

Investeringer i produksjonsanlegg og andre varige driftsmidler måles til anskaffelseskost fratrasket akkumulerte av- og nedskrivninger. Renter som knytter seg til anleggsperioden for betydelige varige driftsmidler under oppføring balanseføres som en del av kostprisen. Anskaffelseskost for varige driftsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives lineært over den økonomiske levetiden. Kostnader forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir kostnadsført løpende. Kostnader ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid vesentlig, aktiveres og avskrives i takt med driftsmidlets levetid. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmidlet er lavere enn balanseført verdi og verdifallet forventes å ikke være forbigående, foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen forventes å generere.

Leieavtaler

Leieavtaler klassifiseres som finansiell eller operasjonell leie etter en konkret vurdering av den enkelte avtale. Leieavtaler knyttet til eiendeler som leies på betingelser

hvor TINE SA i all hovedsak innehar økonomisk risiko og kontroll til eierskapet, blir klassifisert som finansielle leieavtaler. Varige driftsmidler under finansielle leieavtaler balanseføres og tilhør-ende leieforpliktelser blir inkludert i balanseposten annen langsiktig gjeld til nåverdien av leiebetalingene. Driftsmiddelet avskrives planmessig, og forpliktelsen reduseres med betalt leie etter fradrag for beregnet rentekostnad.

Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap fortsatt ligger hos utleier, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebeløp knyttet til operasjonelle leieavtaler kostnadsføres lineært over leieperioden.

Aksjer og andeler i datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap

Investeringer i datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringene vurderes til anskaffelseskost fratrasket eventuelle nedskrivninger. Nedskrivning til virkelig verdi gjennomføres dersom verdifallet ikke er forbigående. Nedskrivningen reverseres i den grad grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede. Mottatt utbytte og konsernbidrag fra datterselskapene som representerer avkastning i eiertiden inntektsføres som annen finansinntekt. Konsernbidrag fra datterselskap bokføres det samme året som datterselskapet avsetter beløpet. Utbytteinntekter inntektsføres når utbyttet er vedtatt.

Andre aksjer og andeler klassifisert som anleggsmidler

Investeringer i anleggsaksjer og andeler hvor selskapet ikke har betydelig innflytelse, balanseføres til anskaffel-

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Regnskapsprinsipper forts.

seskost. Investeringene nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Mottatt utbytte fra selskapene som representerer avkastning i eiertiden, inntektsføres som annen finansinntekt når utbyttet er vedtatt.

Langsiktige fordringer

Langsiktige fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger. Renteinntekter bokføres når de er opptjent.

OMLØPSMIDLER

Varebeholdning

Beholdninger av varer vurderes til det laveste av anskaffelseskost etter «først inn - først ut» prinsippet og virkelig verdi. Anskaffelseskost for egentilvirkede varer og varer under tilvirkning består av direkte materialer, direkte lønn samt andre direkte og indirekte tilvirkningskostnader (basert på normal produksjon). Anskaffelseskost justeres for utjevningsavgifter og -tilskudd. Anskaffelseskost for råvarer og handelsvarer er netto innkjøpspris. Virkelig verdi er salgspris fratrasket nødvendige utgifter til ferdigstillelse, salg og distribusjon.

Innkjøp av vesentlige reservedeler inngår i bokført varelager. Delene kostnadsføres ved uttak.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for forventede tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Aksjefond og børsnoteerte aksjer

Markedsbaserte finansielle instrumenter, herunder aksjefond og børsnoteerte aksjer, som inngår i en handelsportefølje, vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Andre kortsiktige investeringer vurderes til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi på balansedagen.

Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer

Regnskapslinjen bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

EGENKAPITAL

Andelskapital

Andelskapitalen i TINE SA er summen av de andeler medlemmene i TINE SA har. Hvert medlem har en andel. Andelens pålydende er kr 500. Medlemskap i TINE SA er åpent for melkeprodusenter som disponerer melkekvote.

Avsatt etterbetaling

Avsatt etterbetaling reguleres av Lov om Samvirkeforetak § 27. Etterbetaling besluttet av årsmøtet og avsettes. Rammen er årets resultat etter skatt. Utdelingen fordeles på grunnlag av leveransen av melk i kalenderåret. Det kan ikke betales ut mer enn det som vil være i samsvar med forsiktig og god forretningsskikk.

I regnskapet behandles etterbetalingen som en resultat-disponering [egenkapitaltransaksjon] hvor foreslått etterbetaling avsettes som gjeld i tilhørende regnskapsår. Skatteeffekt av etterbetaling inngår i selskapets skattekostnad i resultatet.

Etterbetalingsfond

Overskudd kan etter innstilling fra styret og innenfor en totalramme som styret har forslått, disponeres til etterbetalingsfond og etterbetaling for levert melk i året. Det er årsmøtet som vedtar eventuelle utdelinger fra etterbetalingsfondet. Utdelinger skjer til de som er medlemmer på beslutningstidspunktet og skal skje på grunnlag av leveransen av melk for det foregående kalenderåret.

GJELD

Langsiktig gjeld

Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt gjeldsbeløp. Opptakskostnader kostnadsføres ved opptakstidspunktet.

Usikre forpliktelser

Usikre forpliktelser blir regnskapsført dersom det er sannsynlighetsovervekt for at de kommer til oppgjør. Beste estimat benyttes ved beregning av oppgjørsverdi.

Avsetning til omstilling og restrukturering

Når det fattes vedtak om omstilling eller restrukturering, avsettes forventede utgifter knyttet til gjennomføringen av tiltaket. Avsetningen er basert på beste estimat og revurderes ved hver periodeavslutning. Utgifter som påløper under gjennomføring av restruktureringen, føres løpende mot avsetningen.

PENSJONSORDNINGER - YTELSESORDNINGER

TINE har pensjonsordninger som gir de ansatte rett til avtalte fremtidige pensjonsytelser. Forpliktelsen kostnadsføres over opptjeningstiden i henhold til planens opptjeningsformel. Allokeringsmetode tilsvarende planens opptjeningsformel med mindre det vesentlige av opptjekostnad

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Regnskapsprinsipper forts.

ningen skjer mot slutten av opptjeningsperioden. Lineær opptjening legges da til grunn.

Pensjonsforpliktelser beregnes på basis av forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn og pensjoner og nivået på folketrygdens grunnbeløp og aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang og uføretariff. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse består av brutto pensjonsforpliktelse fratrullet virkelig verdi av pensjonsmidler. Netto pensjonsforpliktelser på underfinansierte ordninger balanseføres som langsiktige finansielle forpliktelser, mens netto pensjonsmidler på overfinansierte ordninger balanseføres som finansielle anleggsmidler dersom det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes. Arbeidsgiveravgift inkluderes i bokførte forpliktelser for faktisk underfinansierte ordninger.

Endringer i forpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplanen, kostnadsføres umiddelbart dersom planendringer er ubetingede på tidspunkt for endring. Eventuelle planendringer som er betinget av fremtidig ansettelse, amortiseres lineært over perioden frem til ytelsen er ubetinget. Endringer i forpliktelsen og pensjonsmidlene som skyldes endringer i og avvik mot beregningsforutsetningene, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid for den del av avvikene som overstiger 10 % av det høyeste av henholdsvis brutto pensjonsforpliktelse og brutto pensjonsmidler.

Ved deltakelse i ytelsesbaserte flerforetaksordninger, regnskapsfører foretaket sin andel av den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen, pensjonsmidler og kostnad tilknyt-

tet pensjonsordningen. Når det ikke foreligger tilstrekkelig informasjon til å bokføre en flerforetaksordning som en ytelsesbasert pensjonsordning, bokføres ordningen som om den var en innskuddsordning.

Forpliktelser innenfor den nye Fellesordningen for AFP er en ytelsesbasert flerforetaksordning, men denne bokføres som en innskuddsbasert ordning da den for tiden ikke er målbar og allokert mellom de deltakende foretak.

Netto pensjonskostnad, som er brutto pensjonskostnad fratrullet estimert avkastning på pensjonsmidlene, korrigert for fordelt virkning av estimatavvik og endringer i pensjonsplaner, klassifiseres som ordinær driftskostnad og er presentert sammen med lønn og andre ytelser under personalkostnader i resultatregnskapet. Tilskudd fra ansatte inngår i netto pensjonskostnad.

PENSJONSORDNINGER - INNSKUDDSORDNINGER

Pensjonsplanen i en innskuddsbasert pensjonsordning er en pensjonsordninger hvor TINE betaler et årlig pensjonsinnskudd for hvert enkelt medlem. Pensjonsinnskuddet blir betalt til en forvalter og TINE har ingen forpliktelser knyttet til ordningen etter at innskuddet er betalt. Dermed kan man heller ikke bestemme på forhånd hvor stor den fremtidige pensjonsytelsen vil bli. Innskuddsplaner periodiseres etter sammenstillingsprinsippet. Årets innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres som personalkostnad når de påløper. For innskuddsplaner så balanseføres ikke forpliktelser eller eiendeler.

UFØREPENSJON

Folketrygdens ytelser til uføre er endret som en del av pensjonsreformen. Endringen i folketrygden medfører at uførepensjonen som TINE SA tilbyr sine ansatte også ble endret med virkning fra 1. januar 2017. Den nye uføreordningen er en risikoordning hvor medlemmene har full uføredekning uavhengig av tjenestetid. Endringen fra en opptjeningsbasert til en risikobasert ordning medfører at det ikke lenger skal avsettes for pensjonsforpliktelser knyttet til uførepensjon. Dette medfører en reduksjon i pensjonsforpliktelsene og innregnes i aktuarberegningen som en planendring. Reduksjonen ble inntektsført i regnskapet for 2016.

SKATTER

Skattekostnaden består av betalbar skatt på skattepliktig inntekt og formue og endringer i utsatt skatt. Skattekostnaden sammenstilles med regnskapsmessig resultat før skatt. Skatt knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret, samt eventuelt skattemessig fremførbart underskudd. Ved beregningen benyttes nominell skattesats. Positive og negative forskjeller som reverserer i samme periode utlignes. Utsatt skatt og utsatt skattefordel presenteres netto i balansen. I konsernet presenteres utsatt skatt netto for skatteposisjoner knyttet til selskap som inngår i samme skattekonsern. Utsatt skattefordel oppstår dersom en har midlertidige forskjeller som gir opphav til skattemessige fradrag i fremtiden. Utsatt skattefordel balanseføres når det er sannsynlig at denne kan utnyttes i fremtidige år.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Regnskapsprinsipper forts.

VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til valutakurs på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta, som ikke inngår i sikringsforhold, vurderes til dagskurs. Realiserte og urealiserte gevinster og tap på valuta presenteres netto i resultatregnskapet som finanspost.

FINANSIELLE DERIVATER OG SIKRING

Regnskapsmessig behandling av finansielle derivater følger intensjonen bak inngåelsen av avtalene. Derivater klassifiseres som finansielt anleggsmiddel eller langsiktig finansiell forpliktelse dersom gjenværende løpetid er lengre enn ett år.

Rentederivat

TINE benytter rentesikringsinstrumenter for å sikre seg mot store svingninger i rentekostnadene. Regnskapsføring av gevinster og tap avhenger av om rentederivatet er utpekt som sikringsinstrument og eventuelt type sikring. Rentederivater som ikke er sikringsinstrument vurderes i henhold til laveste verdis prinsipp, og urealiserte tap kostnadsføres som finanskostnad.

Valutaderivat

For å sikre seg mot svingninger i valutakursene inngår TINE valutaderivater i tråd med vedtatt finansielle retningslinjer. Regnskapsføring av gevinster og tap avhenger av om valutaderivatet er utpekt som sikringsinstrument og eventuelt type sikring. Valutaderivater som ikke er sikringsinstrument, vurderes til virkelig verdi, og verdiendringer resultatføres som finansinntekt eller finanskostnad.

Sikring

Regnskapsmessig behandling av finansielle derivater utpekt som sikringsinstrument, bokføres i henhold til prinsippene for sikringstypene verdisikring, kontantstrømsikring eller sikring av nettoinvestering i utenlandsk virksomhet. Ved verdisikring av balanseførte eiendeler eller forpliktelser balanseføres derivatet til virkelig verdi. Balanseført verdi av den sikrede eiendelen eller forpliktelsen justeres for verdien av det finansielle derivatets verdiendring som knytter seg til sikret risiko.

Ved sikring av fremtidige kontantstrømmer balanseføres derivatene til virkelig verdi. Både urealiserte og realiserte gevinster eller tap på derivatene etter skatt bokføres direkte mot egenkapitalen inntil sikret kontantstrøm påvirker resultatregnskapet.

Sikring av nettoinvestering i utenlandsk valuta benyttes på konsernnivå. Sikringsinstrumentene balanseføres til virkelig verdi som ved kontantstrømsikring. Urealiserte gevinster og tap på sikringsinstrumentene etter skatt bokføres direkte mot egenkapitalen inntil den utenlandske virksomheten blir solgt eller sikringsforholdet avvikles.

I tråd med vedtatt finansielle retningslinjer for 2019, sikrer TINE en andel av selskapets og konsernets innkjøp og salg i utenlandsk valuta gjennom bruk av finansielle instrumenter. Disse transaksjonene er behandlet som regnskapsmessig sikring i årsregnskapet.

BRUK AV ESTIMATER OG INFORMASJON OM BETYDELIGE ESTIMATER

De beskrevne regnskapsprinsippene innebærer at ledelsen i TINE har anvendt estimer og forutsetninger som påvirker poster i resultat og balanse. Estimatenes baseres på erfaring og en vurdering av underliggende faktorer. Fremtidige hendelser og endringer i rammebetingelser kan medføre at estimer og forutsetninger må endres. Endringer i regnskapsmessige estimer resultatføres i den periode estimatene endres, med mindre utsatt resultat føring følger av god regnskapsskikk. Vurderinger, estimer og forutsetninger som har vesentlig effekt for regnskapet oppsummeres nedenfor.

Avskrivninger

Avskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler er basert på antatt levetid for disse. Endrede markedsforhold og fremtidige investeringsbeslutninger vil påvirke eksisterende produksjonskapasitet og forventet brukstid. Dette kan gi grunnlag for endrede avskrivningsprofiler og vil påvirke fremtidige resultater.

Nedskrivninger

TINE har betydelige investeringer i varige driftsmidler, immaterielle eiendeler inklusiv goodwill, datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap. Disse anleggsmidlene testes for nedskrivninger når det foreligger indikatorer på mulige verdifall. Slike indikatorer kan være endringer i markedspriser, avtalestrukturer, negative hendelser eller andre driftsforhold. Ved beregning av gjenvinnbart beløp må det gjøres en rekke estimer vedrørende fremtidige kontantstrømmer der pris, salgsvolum og levetid er de viktigste faktorene.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Regnskapsprinsipper forts.

Pensjoner

Beregning av virkelig verdi av pensjonsforpliktelser er basert på flere økonomiske og demografiske forutsetninger og estimater. Enhver endring i de anvendte forutsetninger påvirker den beregnede forpliktelsen. Det henvises til note 8 for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn og sammensetningen av pensjonsmidlene.

Virkelig verdi finansielle instrumenter

Prinsipper for å estimere virkelig verdi er basert på markedspriser og ulike verdsettelsesmetoder. Virkelig verdi av valutaterminkontrakter er fastsatt ved å benytte kursen på balansedagen. Virkelig verdi av valutaswapper er beregnet til nåverdien av fremtidige kontantstrømmer. Virkelig verdi av opsjoner er fastsatt ved bruk av opsjonsprisingsmodeller. Virkelig verdi av rentederivater beregnes som nåverdi av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar markedsrentekurve. For alle overnevnte derivater er virkelig verdi bekreftet av den finansinstitusjon som selskapet har inngått avtalene med.

Utsatt skattefordel

Utsatt skattefordel balanseføres bare i den grad det er sannsynlig at det vil være fremtidig skattepliktig over-

skudd som er stort nok til å nyttiggjøre seg skatteforde-
len enten ved at enheten har vist overskudd nylig eller ved at det er identifisert eiendeler med merverdier.

Avsetninger

For enkelte resultatposter i regnskapet avsettes det for forventede fremtidige kostnader basert på estimater og informasjon som er tilgjengelig på tidspunkt for regnskapsavleggelse. Disse avsetningene kan avvike fra faktisk fremtidig kostnad. Avsetninger knytter seg eksempelvis til tap på kunder, ukurans på varer, avsetning til restrukturering, omstilling og betingede tap som er sannsynlige og kvantifiserbare, herunder omtvistede forhold og rettssaker.

SEGMENTER

Driftssegmenter rapporteres på samme måte som ved intern rapportering til selskapets øverste beslutnings-taker. Selskapets øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntje-ning i driftssegmentene, er definert som konsernledelsen.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den indirekte metoden.

PRESENTASJONSVALUTA

Alle beløp er i TNOK dersom ikke annet er angitt. Den funksjonelle valuta til morselskapet TINE SA og konsernets presentasjonsvaluta er NOK.

ENDRING AV REGNSKAPSPRINSIPP OG
SAMMENLIGNINGSTALL

Sammenligningstall er utarbeidet basert på de samme prinsipper som tall for inneværende regnskapsperiode.

Det er ikke blitt gjennomført vesentlige reklassifiseringer eller prinsippendringer i 2019.

NYE REGNSKAPSSTANDARDER

Det har ikke vært vedtatt nye regnskapsstandarder for 2019 som har konsekvens for TINE.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Noteoversikt

RESULTATREGNSKAP

NOTE 1	Segmentinformasjon	63
NOTE 2	Salgsinntekt ferdigvarer fordelt på geografisk område	64
NOTE 3	Andre driftsinntekter	64
NOTE 4	Offentlige tilskudd	64
NOTE 5	Større enkelttransaksjoner	65
NOTE 6	Vareforbruk og varebeholdningsendringer	65
NOTE 7	Personalkostnader og antall årsverk	65
NOTE 8	Pensjoner og pensjonsforpliktelser	66
NOTE 9	Honorar til revisor	69
NOTE 10	Andre driftskostnader	70
NOTE 11	Skatter	71

BALANSE

NOTE 12	Immaterielle eiendeler og goodwill	74
NOTE 13	Varige driftsmidler	76
NOTE 14	Datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	78
NOTE 15	Varebeholdning	80
NOTE 16	Mellomværende med felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	80
NOTE 17	Egenkapital	81
NOTE 18	Balanseførte avsetninger for forpliktelser	82

FINANSIELL INFORMASJON

NOTE 19	Finansiell risiko og sikringsinstrumenter	83
NOTE 20	Netto andre finansinntekter og -kostnader	86
NOTE 21	Garantier	86
NOTE 22	Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	87
NOTE 23	Annen langsiktig gjeld	87
NOTE 24	Kortsiktig rentebærende gjeld	88

ØVRIGE OPPLYSNINGER

NOTE 25	Nærstående parter og ledende personell	89
NOTE 26	Ikke balanseførte leieforpliktelser	91
NOTE 27	Transaksjoner med nærstående parter	91
NOTE 28	Pantsettelser	92
NOTE 29	Miljøforhold	92
NOTE 30	Mellomværende med Landbruksdirektoratet – markedsregulering og prisutjevningsordningen	93

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Resultatregnskap

Konsernets virksomhet er inndelt i tre driftssegmenter. Segmentinndelingen er basert på produkt og geografi, og er i samsvar med inndelingen anvendt i konsernets interne prestasjonsmåling og ressursallokering. Meierivirksomheten er inndelt i norsk og internasjonal virksomhet.

NOTE 1 Segmentinformasjon

Beløp i 1000 kroner

	2019					2018				
SALGSINNTEKTER/RESULTAT	Meieri Norge	Meieri Internasjonalt	Annen virksomhet	Øvrige aktiviteter og elimineringer	Total	Meieri Norge	Meieri Internasjonalt	Annen virksomhet	Øvrige aktiviteter og elimineringer	Total
Flytende meieriprodukter	8 071 216	-	153 392	-	8 224 608	8 041 068	-	165 849	-	8 206 917
Faste meieriprodukter	6 165 918	3 531 863	447 313	-	10 145 094	6 014 866	2 844 855	431 741	-	9 291 462
Juice, fruktdrikker og vann	870 786	-	-	-	870 786	927 425	-	-	-	927 425
Ferdigmat	26 067	-	1 176 304	-	1 202 371	15 034	-	1 148 594	-	1 163 627
Iskrem og desserter	358 556	-	1 114 268	-	1 472 824	339 073	-	1 217 768	-	1 556 842
Øvrige produkter	81 475	-	-	-	81 475	37 408	-	-	-	37 408
Salgsinntekt ferdigvarer eksternt	15 574 017	3 531 863	2 891 277	-	21 997 157	15 374 875	2 844 855	2 963 952	-	21 183 682
Salgsinntekt ferdigvarer eksternt	15 574 017	3 531 863	2 891 277	-	21 997 157	15 374 875	2 844 855	2 963 952	-	21 183 682
Salgsinntekt ferdigvarer internt	1 360 511	25 923	-	-1 386 434	-	1 286 499	22 285	-	-1 308 785	-
Salgsinntekt ferdigvarer totalt	16 934 528	3 557 786	2 891 277	-1 386 434	21 997 157	16 661 374	2 867 141	2 963 952	-1 308 785	21 183 682
Salgsinntekt råvarer	1 383 529	-	-	-	1 383 529	1 380 476	-	-	-	1 380 476
Andre inntekter	624 886	17 228	62 400	-273 052	431 463	627 614	21 394	55 114	-267 239	436 882
Sum driftsinntekter	18 942 943	3 575 014	2 953 677	-1 659 485	23 812 149	18 669 463	2 888 534	3 019 066	-1 576 023	23 001 039
Av- og nedskrivninger	-1 037 060	-79 722	-105 785	-	-1 222 567	-951 592	-45 122	-106 398	-	-1 103 112
Øvrige driftskostnader	-16 799 531	-3 482 854	-2 777 236	1 658 942	-21 400 680	-16 393 542	-2 794 545	-2 747 736	1 575 387	-20 360 436
Driftsresultat	1 106 351	12 438	70 656	-544	1 188 902	1 324 329	48 867	164 931	-636	1 537 491
BALANSE										
Eiendeler	17 133 299	2 222 835	1 393 348	-2 092 660	18 656 822	17 568 707	1 789 332	1 266 591	-2 521 930	18 102 699
Gjeld, ikke rentebærende	4 030 078	942 464	579 548	-472 176	5 079 915	4 814 364	814 992	577 567	-995 819	5 211 103
Investeringer	1 589 858	990 479	144 881	-	2 725 218	1 428 895	225 022	209 917	-	1 863 834

Beskrivelse av segmentene: Segmentet Meieri Norge består hovedsakelig av TINE SA, Mimiro AS og OsteCompagniet AS. Meieri Internasjonalt består av underkonsernene Wernersson Ost AB (Sverige), Norseland Inc. (USA), Norseland Ltd. (UK) og TINE Holding Ireland Ltd. Annen virksomhet består av underkonsernene Diplom-Is AS og Fjordland AS, samt TINE SA sine øvrige datterselskap, (se note 14). TINE Holding AB er inkludert i Øvrige aktiviteter og elimineringer.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 2 Salgsinntekt ferdigvarer fordelt på geografisk område

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2019	2018	Geografisk område	2019	2018
18 079 978	17 949 942	Norge	15 865 820	15 678 151
1 665 935	1 586 865	Øvrig Europa	427 000	311 420
1 100	1 338	Afrika	–	–
2 123 532	1 514 076	Amerika	387 728	439 201
1 429	1 623	Asia	758	797
125 183	129 837	Oceania	104 174	98 960
21 997 157	21 183 682	Sum salgsinntekt ferdigvarer	16 785 480	16 528 530

Det henvises til omtale i styrets beretning.

NOTE 3 Andre driftsinntekter

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2019	2018	Inntektsgrupper	2019	2018
86 316	79 497	Transportinntekter	115 988	108 536
329 092	327 314	Andre inntekter	519 964	529 147
16 055	30 070	Gevinst ved salg av anleggsmidler	14 007	28 014
431 463	436 881	Sum andre driftsinntekter	649 959	665 697

Andre inntekter består av krav fra Landbruksdirektoratet til markedsregulering, salg av tjenester og øvrige inntekter.

NOTE 4 Offentlige tilskudd

Beløp i 1000 kroner

Det er mottatt Skattefunn midler og andre statlige og kommunale tilskudd i henhold til tabellen under:

TINE KONSERN			TINE SA	
2019	2018	Inntektsart	2019	2018
6 447	9 013	Skattefunn	2 160	4 500
16 415	21 832	Andre statlige og kommunale tilskudd	16 415	21 832
22 862	30 845	Sum offentlige tilskudd	18 575	26 332

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 5 Større enkelttransaksjoner

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2019	2018	Resultatregnskap	2019	2018
74 148	8 450	Vedlikehold Kalbakken	74 148	8 450
		Balanse		
721 297	504 392	Investeringer i større nyanlegg	289 125	290 607
165 249	-	Oppkjøp Lotito Foods Holding LLC	-	-
-	-	Investering i datterselskap	98 926	-

TINE SA etablerer nytt hovedkontor på Kalbakken i Oslo. Prosjektet består av både oppussing og ekstraordinært vedlikehold. Vedlikeholdsandelen blir behandlet som en engangskostnad i 2019.

Investeringer i større nyanlegg for 2019 gjelder bygging av nytt meierianlegg i Bergen og Irland.

I januar 2019 kjøpte Norseland Inc. 1/3 eierandel i Lotito Foods Holding LLC. De har etter oppkjøpet en eierandel i selskapet på 2/3.

TINE SA overdro 30. august 2019 virksomheten TINE Bedriftsstyring (TBS) og tilhørende løsninger til sitt datterselskap Mimiro AS. Transaksjonen er kontinuitetsgjennomskjært i TINE SA da transaksjonen gjennomføres med et selskap innenfor samme konsern.

NOTE 6 Vareforbruk og varebeholdningsendringer

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2019	2018	Kostnadsart	2019	2018
13 268 608	13 140 377	Forbruk av råvarer og innkjøpte handelsvarer	10 310 575	10 490 642
164 940	-212 972	Beholdningsendring av varer i arbeid og ferdigvarer	150 208	-192 760
13 433 548	12 927 405	Sum vareforbruk og varebeholdningsendringer	10 460 783	10 297 882

NOTE 7 Personalkostnader og antall årsverk

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2019	2018	Kostnadsart	2019	2018
3 561 375	3 351 163	Lønn, feriepenger og kostnader vikarhjelp	2 786 701	2 742 114
454 005	437 957	Arbeidsgiveravgift	366 447	360 832
73 260	59 720	Pensjonskostnader inkludert arbeidsgiveravgift, jfr. note 8	43 159	37 256
224 268	209 261	Andre personalkostnader	132 420	135 945
4 312 908	4 058 101	Sum personalkostnader	3 328 727	3 276 147
5 347	5 279	Gjennomsnittlig antall ansatte regnet i årsverk	4 025	4 196

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 8 Pensjoner og pensjonsforpliktelser

TINE SA og norske datterselskap har kollektiv pensjonsordning i MP Pensjon i henhold til lov om foretakspensjon. Ordningen tilfredsstiller reglene for obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Den kollektive pensjonsordningen er ytelsesbasert og ordningen innregnes regnskapsmessig som en ytelsesplan. Ytelsene er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder. Tjenestepensjonen kommer i tillegg til folketrygden

og er uavhengig av ytelsen fra folketrygden. Konsernets datterselskap utenfor Norge har etablert pensjonsordninger i samsvar med lokale lover.

MP Pensjon er en selveiende stiftelse som omfatter ansatte i TINE SA og norske datterselskap. Formålet til MP Pensjon er å yte alders- og uførepensjoner til medlemmer og etterlattepensjon til ektefelle, registrert partner,

samboer og barn. MP Pensjons midler holdes adskilt fra foretakets midler. MP Pensjon står under tilsyn av Finanstilsynet og har konsesjon til å drive virksomhet som pensjonskasse.

Pensjonsordningen i MP Pensjon gir følgende ytelser ved full opptjeningstid (30 år eller mer):

Pensjon	Beregningsgrunnlag	Pensjonsytelse
Alderspensjon	Inntil 6 G	16 % av sluttlønn.
	Fra 6 G til 12 G	44 % av sluttlønn.
Etterlattpensjon ektefelle / samboer	Beregnet alderspensjon	55 % av beregnet alderspensjon.
Etterlattpensjon barn	Sluttlønn	50 % av beregnet alderspensjon for yngste barn og 25 % for øvrige barn under 21 år. Samlet barnepensjon deles likt mellom barna.
Uførepensjon	Dagens lønn	3 % av lønn inntil 12 G. Tillegg på 25 % av G, begrenset til 6 % av lønn. Tillegg på 66 % av lønn mellom 6 G og 12 G. Oppsparte rettigheter fra privat og offentlige tjenestepensjon trekkes fra i beregningen.

I tillegg til den kollektive pensjonsordningen har TINE SA og de norske datterselskapene en driftspensjonsordning for ansatte med lønn over 12 G. Pensjonsytelsen i denne ordningen utgjør 66 % av lønn utover 12 G og trer i kraft fra 67 år.

TINE SA og de fleste norske datterselskap er innen avtaleområdet LO-NHO. Ansatte i selskapene har, basert på dette, anledning til å søke om AFP fra 62 år. Gjeldende AFP-ordning er en ytelsesbasert flerforetaksordning. Selskapene innen avtaleområdet LO-NHO har en reell

økonomisk forpliktelse som følge av avtalen om AFP. Det foreligger imidlertid ikke tilstrekkelig informasjon til å muliggjøre innregning av forpliktelse i årsregnskapet. Dette medfører at ingen forpliktelse for gjeldende AFP-ordning balanseføres.

For TINE Konsern og TINE SA omfatter de ulike ordningene pr. 31.12.2019 følgende antall personer:

TINE KONSERN			TINE SA	
Ansatte	Pensjonister		Ansatte	Pensjonister
4 880	3 949	Ytelsesbaserte ordninger i MP Pensjon	4 357	3 633
74	23	Udekkede ordninger ¹⁾	59	23
791	-	Innskuddsordninger	-	-
6 166	-	AFP	5 224	-

1) Udekkede ordninger gjelder i hovedsak driftspensjon for ansatte med lønn over 12 G og gavepensjon for ansatte som tidligere har falt utenfor den kollektive pensjonsordningen i MP Pensjon.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 8 forts.

TINE KONSERN			TINE SA	
2019	2018	Pensjonskostnader	2019	2018
384 383	364 471	Nåverdi av årets pensjonsopptjening	336 257	318 386
358 460	290 183	Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	330 594	267 839
-686 249	-554 626	Nettoavkastning på pensjonsmidler	-627 209	-507 509
-25 462	-86 465	Resultatført estimatavvik	-17 630	-72 793
-3 237	5 247	Resultatført planendring	-3 237	5 247
-54 691	-54 246	Tilskudd fra ansatte	-48 903	-48 734
10 427	12 001	Periodisert arbeidsgiveravgift	7 076	10 109
89 629	83 155	Øvrige pensjonskostnader (herunder AFP-premie og innskudds-ordninger)	66 211	64 711
73 260	59 720	Netto pensjonskostnad	43 159	37 256

Avstemming av pensjonsordningens finansielle status 31.12 mot beløp i balansen:

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2019	31.12.2018	Pensjonsforpliktelser og -midler	31.12.2019	31.12.2018
-13 955 292	-13 265 741	Påløpte pensjonsforpliktelser	-12 992 635	-12 371 790
18 693 642	17 713 518	Pensjonsmidler (til markedsverdi)	17 340 749	16 410 366
4 738 350	4 447 777	Netto pensjonsmidler eksklusiv arbeidsgiveravgift og estimat-avvik	4 348 114	4 038 576
-1 969 235	-1 717 831	Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-1 763 962	-1 489 814
-2 200	-983	Arbeidsgiveravgift	-	-
2 766 915	2 728 963	Netto pensjonsmidler overfinansiert ordning	2 584 152	2 548 762
-300 968	-278 192	Påløpte pensjonsforpliktelser	-178 610	-174 580
95 298	80 638	Pensjonsmidler (til markedsverdi)	-	-
-205 670	-197 554	Netto pensjonsforpliktelser eksklusiv arbeidsgiveravgift og estimatavvik	-178 610	-174 580
-20 035	-4 467	Ikke resultatført virkning av estimatavvik	10 596	24 209
-29 558	-28 500	Arbeidsgiveravgift	-25 184	-24 615
-255 263	-230 521	Netto pensjonsforpliktelse underfinansiert ordning	-193 198	-174 986

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 8 forts.

Følgende forutsetninger er anvendt i Norge for TINE Konsern og TINE SA:

Økonomiske forutsetninger	31.12.2019	31.12.2018
Diskonteringsrente	2,30 %	2,60 %
Forventet lønnsregulering	3,00 %	3,25 %
Forventet regulering av folketrygdens grunnbeløp (G)	2,50 %	2,75 %
Forventet pensjonsregulering	2,50 %	2,75 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler ¹⁾	4,00 %	4,30 %
Demografiske forutsetninger		
Anvendt dødelighetstabell	K2013	K2013
Anvendt uføretariff	Styrket KU	Styrket KU
Frivillig avgang (alle aldre)	Gjennomsnitt 3-5 % pr. år	Gjennomsnitt 3-5 % pr. år

1) Ved beregning av årets pensjonskostnad er det lagt til grunn en forventet avkastning på pensjonsmidlene basert på historisk og forventet avkastning i MP Pensjon.

Økonomiske og demografiske forutsetninger lagt til grunn for beregning og regnskapsføring av pensjoner, er basert på forventninger til den faktiske medlemsbestanden, forholdene i pensjonsordningen i MP Pensjon og TINE sine antagelser om fremtidig økonomisk utvikling.

TINE KONSERN			TINE SA	
2019	2018	Faktisk avkastning på sammensetning av pensjonsmidlene	2019	2018
14,13 %	1,45 %	Faktisk avkastning på pensjonsmidler i foretakspensjonsordningen	14,13 %	1,45 %
31.12.2019	31.12.2018	Pensjonsmidler i foretakspensjonsordningen i MP Pensjon har følgende sammensetning:	31.12.2019	31.12.2018
47,10 %	45,90 %	Aksjer	47,10 %	45,90 %
43,50 %	46,70 %	Obligasjoner	43,50 %	46,70 %
4,30 %	3,46 %	Eiendom	4,30 %	3,46 %
5,10 %	3,94 %	Øvrige eiendeler	5,10 %	3,94 %

Note 8 forts.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet
Styrets beretning
Ledelsen
Årsregnskap 2019
Revisjonsberetning
TINE Råvare
Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 8 forts.

Sensitivitetsanalyse ved endring i forutsetninger

Måling av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader baseres på flere økonomiske og demografiske forutsetninger. Tabellen nedenfor viser estimert følsomhet for de vesentligste økonomiske forutsetningene i TINE Konsern. Sensitiviteten spesifiserer beløpsmessig effekt på pensjonskostnad og brutto pensjonsforpliktelse knyttet til den kollektive pensjonsordningene i MP Pensjon som følge av en rimelig økning eller reduksjon i en av de benyttede forutsetninger.

	Diskonteringsrente		Forventet lønnsregulering		Forventet pensjonsregulering	
	0,5 %	-0,5 %	0,5 %	-0,5 %	0,5 %	-0,5 %
Endring i (MNOK)						
Balanseførte påløpte pensjonsforpliktelser	-1 333	1 551	386	-356	578	-531
Kostnadsført nåverdi av årets opptjening	-59	72	32	-28	22	-20

Den vesentligste demografiske forutsetningen er dødelighetstabell. Et år lengre levetid i dødelighetstabellen vil medføre en økning i brutto pensjonsforpliktelse 31.12.2019 på MNOK 625.

Analysen som er spesifisert over, er gjennomført av aktuar og basert på forhold 31.12.2019. Beregningene er basert på en antakelse om at alle andre forutsetninger er uendret. Det å holde øvrige forutsetninger uendret, representerer en begrensning på analysen, da det vil kunne være en korrelasjon mellom noen av endringene.

NOTE 9 Honorar til revisor

TINE KONSERN			TINE SA	
2019	2018	Honorar til valgt revisor – Ernst & Young AS	2019	2018
3 490	3 656	Lovpålagte revisjonstjenester	1 665	1 630
1 160	772	Honorar for attestasjonstjenester	1 160	767
443	261	Honorar for skatterådgivning	146	12
455	291	Honorar for andre tjenester	379	177
5 548	4 980	Sum honorar til valgt revisor – Ernst & Young AS	3 350	2 586

Tabellen viser kostnadsført honorar til revisor eksklusiv merverdiavgift. Honorar for attestasjonstjenester gjelder hovedsakelig attestasjonstjenester mot Landbruksdirektoratet og attestasjon av rapport om samfunnsansvar. Honorar for andre tjenester gjelder i hovedsak kostnader ved kjøp av selskap.

Beløp i 1000 kroner

Honorar til andre revisorer	TINE KONSERN	
	2019	2018
Lovpålagte revisjonstjenester	1 725	1 505
Honorar for skatterådgivning	815	498
Honorar for andre tjenester	251	313
Sum honorar til andre revisorer	2 791	2 315

Honorar til andre revisorer omfatter selskapene Norseland Inc., Alpine Dairy LLC, Lotito Foods Holding LLC og Plug-in Service AS.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 10 Andre driftskostnader

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2019	2018	Kostnadsart	2019	2018
1 363 664	1 166 705	Indirekte kostnader knyttet til produksjon og drift	1 147 144	989 001
1 125 913	1 074 569	Transportkostnader	1 016 108	981 352
-457 517	-465 093	Stedsfraktinntekter (innfrakttillegg og distribusjonstillegg) 1)	-457 517	-465 093
1 593 750	1 575 959	Salgs-, markedsførings- og andre driftskostnader	1 154 873	1 198 451
14 075	13 902	Eiendomsskatt	12 302	12 288
9 886	1 109	Tap ved salg av varige driftsmidler	8 300	992
4 453	7 779	Tap på fordringer og kontrakter	2 986	6 672
3 654 224	3 374 930	Sum andre driftskostnader	2 884 196	2 723 663

1) Refusjon fra Prisutjevningsordningen av transportkostnader for rå melk for strekningen fra melkeprodusent til noteringspunktet, se eget kapittel om TINE Råvare.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 11 Skatter

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2019	2018	Avstemming fra nominell til faktisk skattesats	2019	2018
1 103 141	1 465 016	Resultat før skatt	1 082 487	1 318 907
242 691	336 954	Forventet inntektsskatt etter nominell skattesats i Norge	238 147	303 349
Skattevirkningen av følgende poster				
7 699	7 550	Ikke fradragsberettigede kostnader	6 425	5 464
-4 916	-13 173	Ikke skattepliktige inntekter	-8 383	-13 711
4 108	-286	Skattesatsforskjeller i utlandet	-	-
-133 746	-190 765	Utbetaling til melkeprodusentene	-133 747	-190 765
7 289	4 328	Avskrivning av goodwill	-	-
-3 313	-6 787	Endring i nedvurdering av utsatt skattefordel	-	-
-1 719	-927	Resultat fra felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper	-	-
-1 059	-	Nedskrivning av finansielle anleggsmidler	-	-
-292	-29 985	Endret skattesats	-	-30 658
8 779	9 294	Formuesskatt	8 779	9 294
-466	-292	Skatt tidligere år	-439	-652
-1 710	813	Andre poster	-577	-
123 345	116 724	Sum skattekostnad	110 205	82 321
11,2 %	8,0 %	Effektiv skattesats	10,2 %	6,2 %

TINE KONSERN			TINE SA	
2019	2018	Utsatt skatt virkning av poster ført mot egenkapitalen	2019	2018
-9 464	10 918	Sikring av fremtidige kontantstrømmer	-9 464	10 918
2 616	-2 717	Sikring av nettoinvestering i utenlandske datterselskap	-	-
-6 848	8 201	Utsatt skatt virkning av poster ført mot egenkapitalen	-9 464	10 918

Note 11 forts.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 11 forts.

TINE KONSERN / NORGE			TINE KONSERN / UTLAND		
2019	2018	Fordeling av skattekostnaden på Norge og utlandet	2019	2018	
116 900	113 400	Skattekostnad	6 445	3 324	
TINE KONSERN			TINE SA		
31.12.2019	31.12.2018	Betalbar skatt i balansen	31.12.2019	31.12.2018	
114 195	116 029	Inntektsskatt	102 365	93 337	
-	-	Skattevirkning av avgitt konsernbidrag	-4 077	-961	
8 779	9 294	Formuesskatt	8 779	9 294	
122 974	125 323	Betalbar skatt i balansen	107 067	101 670	
TINE KONSERN					
31.12.2019			31.12.2018		
Fordel	Forpliktelser	Spesifikasjon av skattevirkningen av midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring	Fordel	Forpliktelser	
-	211 098	Varige driftsmidler	-	156 205	
-	38 400	Merverdier ved oppkjøp	-	15 880	
3 907	-	Langsiktige forpliktelser / fordringer	4 547	-	
21 617	-	Finansielle derivater	31 081	-	
-	616 672	Pensjonsmidler	-	600 372	
-	30 246	Varebeholdning	-	32 310	
29 286	-	Kortsiktige fordringer	1 579	-	
80 422	-	Kortsiktige forpliktelser	33 806	-	
64 979	-	Pensjonsforpliktelser	50 715	-	
-	7 672	Gevinst- og tapskonto	-	9 561	
62 518	-	Underskudd til fremføring	45 821	-	
262 729	904 088	Sum før utligning	167 549	814 328	
-197 813	-197 813	Utlignet skattefordel / skatteforpliktelse	-113 795	-113 795	
64 916	706 275	Utsatt skattefordel / skatteforpliktelse	53 754	700 533	
-37 201	-	Ikke balanseført utsatt skattefordel	-43 041	-	
27 715	706 275	Netto utsatt skattefordel / skatteforpliktelse i balansen	10 713	700 533	

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 11 forts.

Utsatt skattefordel er oppført med utgangspunkt i fremtidig inntekt og som forventes å kunne utnyttes. Hoveddelen av skattefordelen er knyttet til virksomhet utført av deleide datterselskap i Norge. Fremførbart underskudd

har ingen tidsbegrensning. TNOK 37 201 av skattevirkning av underskudd til fremføring 31.12.2019 tilhører den svenske virksomheten i TINE. Tilsvarende tall 31.12.2018 var TNOK 44 461.

TINE SA			Beløp i 1000 kroner	
31.12.2019			31.12.2018	
Fordel	Forpliktelser	Spesifikasjon av skattevirkningen av midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring	Fordel	Forpliktelser
-	163 455	Varige driftsmidler	-	125 955
21 617	-	Finansielle derivater	31 081	-
-	568 519	Pensjonsmidler	-	560 728
-	29 696	Varebeholdning	-	29 924
641	-	Kortsiktige fordringer	627	-
49 203	-	Kortsiktige forpliktelser	20 946	-
42 504	-	Pensjonsforpliktelser	38 497	-
-	5 822	Gevinst- og tapskonto	-	7 250
113 965	767 492	Sum før utligning	91 151	723 857
-113 965	-113 965	Ikke balanseført utsatt skattefordel	-91 151	-91 151
-	-	Netto effekt av direkte balanseføring	-	-
-	653 527	Utsatt skattefordel / skatteforpliktelse i balansen	-	632 706

TINE KONSERN			TINE SA	
2019	2018	Spesifikasjon av skattekostnad	2019	2018
-11 185	-15 237	Endring i utsatt skatt	-2 884	-15 157
114 195	116 990	Betalbar inntektsskatt	102 365	93 337
8 779	9 294	Betalbar formuesskatt	8 779	9 294
11 556	5 677	Øvrige effekter	1 945	-5 153
123 345	116 724	Sum skattekostnad	110 205	82 321

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Balanse

NOTE 12 Immaterielle eiendeler og goodwill

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN	Patenter	Varemerke	Kunder	Andre rettigheter	Goodwill	Sum 2019	Sum 2018
Anskaffelseskost 01.01	7 145	43 707	18 500	160 897	98 318	328 567	474 715
Tilgang (+) i året 1)	95 194	7 920	-	163 433	205 384	471 931	97 459
Avgang (-) i året	-	-424	-	-	-5 923	-6 347	-232 997
Valutaeffekter	-141	1 264	-	266	116	1 505	-10 601
Anskaffelseskost 31.12	102 198	52 467	18 500	324 596	297 895	795 655	328 567
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-4 741	-22 665	-6 058	-75 349	-86 581	-195 394	-121 831
Bokført verdi 31.12	97 457	29 802	12 442	249 247	211 314	600 261	206 737
Årets avskrivninger	-4 752	-3 231	-1 850	-34 391	-34 566	-78 790	-25 808
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Økonomisk levetid	20 år-evig	10-20 år	10 år	5-10 år	5-10 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		

1) Tilganger gjelder i hovedsak virksomhetsoverdragelse fra Felleskjøpet SA til TINEs datterselskap Mimiro Holding AS, samt at Lotito Foods Holding LLC ble et nytt datterselskap i 2019, se note 14 for ytterligere informasjon.

Goodwill knytter seg til:	31.12.2019	31.12.2018
Fjordland Konsern	11 187	17 550
Diplom-Is Konsern	13 714	12 286
Norseland Inc. Konsern	113 063	10 780
Mimiro AS	73 350	-
Sum goodwill	211 314	40 616

Note 12 forts.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 12 forts.

TINE SA	Andre rettigheter	Goodwill	Sum 2019	Sum 2018
Anskaffelseskost 01.01	15 779	21 000	36 779	29 951
Tilgang (+) i året	344	-	344	6 829
Avgang (-) i året	-	-	-	-
Anskaffelseskost 31.12	16 124	21 000	37 124	36 779
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-3 375	-21 000	-24 375	-18 565
Bokført verdi 31.12	12 749	-	12 749	18 213
Årets avskrivninger	-1 609	-4 200	-5 809	-5 667
Årets nedskrivninger	-	-	-	-
Økonomisk levetid	5 år	5 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær		

Goodwill i TINE SA er knyttet til virksomheten i Sunniva Drikker AS. Det henvises til note 14.

Det er foretatt vurdering av nedskrivningsbehov for goodwill og andre immaterielle eiendeler. Ved indikasjoner på verdifall er beregning av gjenvinnbart beløp basert på neddiskontering av fremtidige kontantstrømmer gjennomført. Kontantstrømmene er basert på budsjett og øvrig tilgjengelig informasjon på vurderingstidspunktet. Det er ikke identifisert indikasjoner på verdifall for 2019.

TINE KONSERN			TINE SA	
2019	2018	Kostnadsført forskning og produktutvikling	2019	2018
15 068	16 345	Forskning	15 068	16 345
90 305	100 280	Produktutvikling	83 321	92 558
105 373	116 625	Sum kostnadsført forskning og produktutvikling	98 389	108 903

Vesentlige pågående forsknings- og utviklingsarbeid knytter seg til våre satsningsområder innen meierisektoren, spesielt innenfor helse og sunnhet.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 13 Varige driftsmidler

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN	Tomter/boliger/hytter	Bygg/bygginnredning	Maskiner/inventar	Transportmidler	Sum 2019	Sum 2018
Anskaffelseskost 01.01	317 565	7 392 978	10 856 277	998 736	19 565 557	18 011 101
Tilgang (+) i året	29 905	339 794	1 704 671	178 917	2 253 286	1 766 375
Avgang (-) i året	-429	-12 350	-307 615	-83 316	-403 710	-236 889
Valutaeffekter	375	-177	6 803	14	7 015	24 970
Anskaffelseskost 31.12	347 415	7 720 245	12 260 136	1 094 351	21 422 148	19 565 557
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-27 542	-3 505 705	-7 341 408	-618 906	-11 493 561	-10 657 027
Bokført verdi 31.12	319 873	4 214 540	4 918 728	475 445	9 928 587	8 908 530
Årets avskrivninger	-5 817	-266 060	-740 052	-117 708	-1 129 636	-1 036 219
Årets nedskrivninger	-	-16 295	2 155	-	-14 141	-41 086
Økonomisk avskrivningsperiode	10 år-evig	20-30 år	3-15 år	5-10 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		
Regnskapsmessig gevinst (+) /tap (-) solgte driftsmidler	-1 017	-80	-4 220	17 677	12 360	28 701

TINE SA	Tomter/boliger/hytter	Bygg/bygginnredning	Maskiner/inventar	Transportmidler	Sum 2019	Sum 2018
Anskaffelseskost 01.01	283 295	6 647 047	9 659 525	848 280	17 432 148	16 286 498
Tilgang (+) i året	29 629	187 985	1 061 268	143 739	1 422 621	1 340 566
Avgang (-) i året	-429	-12 350	-305 541	-68 016	-386 336	-188 917
Anskaffelseskost 31.12	312 495	6 822 682	10 415 252	924 003	18 474 434	17 432 148
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-24 964	-3 266 427	-6 477 706	-517 724	-10 286 821	-9 579 619
Bokført verdi 31.12	287 531	3 556 255	3 937 546	406 279	8 187 613	7 858 528
Årets avskrivninger	-5 382	-246 416	-639 669	-97 760	-989 227	-913 965
Årets nedskrivninger	-	-16 295	2 181	-	-14 114	-36 159
Økonomisk avskrivningsperiode	10 år-evig	20–30 år	3–15 år	5–10 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		
Regnskapsmessig gevinst (+) /tap (-) solgte driftsmidler	-1 017	-80	-4 390	16 067	10 580	26 149

Note 13 forts.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet
Styrets beretning
Ledelsen
Årsregnskap 2019
Revisjonsberetning
TINE Råvare
Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 13 forts.

Bygg og bygginnredning består av egne produksjonslokaler, lager og administrasjonsbygg for anvendelse i egen meierivirksomhet og for produksjon av iskrem. Utleie til eksterne leietakere foregår i ubetydelig omfang. Varige driftsmidler hvor det forelå indikasjoner på verdi-

fall, er vurdert for nedskrivningsbehov. Nedskrivninger til gjenvinnbart beløp av varige driftsmidler er gjennomført som følge av vedtak om framtidige nedleggelser av anlegg, omleggelser av driften og prosjekter som er blitt mindre lønnsomme enn forutsatt.

Tabellen under viser bokført verdi av bygg, tekniske installasjoner og maskiner under oppføring. Anlegg under oppføring bokføres som varige driftsmidler, men avskrives ikke før anlegget tas i bruk.

TINE KONSERN			TINE SA	
2019	2018	Anlegg under oppføring	2019	2018
352 280	874 879	Bygg	54 462	642 330
35 653	19 195	Tekniske installasjoner	35 152	19 195
922 639	490 853	Maskiner	532 571	467 741
1 310 572	1 384 927	Sum anlegg under oppføring	622 185	1 129 266

Det henvises til investeringer i større nyanlegg i note 5.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 14 Datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap

Beløp i 1000 kroner

Datterselskap	Forretningskontor	Anskaffelses- tidspunkt	Morselskap TINE SA Eierandel/stemmeandel	Underkonsern/datterselskap Eierandel/stemmeandel	Andel egenkapital i selskapet 31.12.2019	Bokført verdi i TINE SA 31.12.2019	Bokført verdi i TINE SA 31.12.2018
Bunes Fryselager AS ¹⁾	Porsgrunn	1975	19 %	40 %	9 485	95	95
Diplom-Is AS	Nittedal	1991	100 %		383 008	476 158	471 394
Norsk Iskrem AS	Nittedal	1989		100 %			
Laguna Produkter AS	Holmestrand	2016		100 %			
Isdalen AS	Oslo	2016		100 %			
Kulinaris AS	Trollåsen	2017		51 %			
Plug-in Service AS	Hagan	2019		100 %			
Fjordland AS	Oslo	1985	51 %		101 061	18 333	18 333
Matvarehuset AS	Bergen	2014		100 %			
Safari Næringsmidler AS	Bergen	2016		65 %			
Hallheimslien 12 AS	Bergen	2018		100 %			
Kulkraft AS	Oslo	2018	100 %		250	261	254
LL Voss Handverksmerieri AS	Oslo	1994	100 %		347	424	417
Maritex AS ²⁾	Oslo	2001	100 %		-	-	8 624
Heimatt AS	Oslo	2002	100 %		1 261	1 171	4 314
Mimiro Holding AS	Ås	2018	60 %		340 826	127 974	226 800
Mimiro AS	Ås	2018		100 %			
Norseland Holdings Ltd.	Ilchester, UK	2004	100 %		133 469	119 999	119 999
Norseland Ltd.	Ilchester, UK	2008		100 %			
Phonefood Ltd.	Ilchester, UK	2008		100 %			
Ridgebrick Ltd.	Ilchester, UK	2013		100 %			
Norseland Inc.	Stamford, USA	1978	100 %		432 848	193 517	193 517
Alpine Dairy LLC	Winesburg, USA	2012		100 %			
Lotito Foods Holding LLC	Edison, USA	2019		67 %			
Næringsmiddelproduksjon AS	Oslo	2001	100 %		1 000	1 103	1 103
OsteCompagniet AS	Oslo	2001	100 %		18 297	3 053	3 053
Sunniva Drikker AS	Oslo	2002	100 %		18 809	12 427	12 427
TINE Holding AB	Ulricehamn, Sverige	2007	100 %		767 189	751 395	751 395
Wernersson Glass AB	Ulricehamn, Sverige	2003/04/06		100 %			
Wernersson Ost AB	Ulricehamn, Sverige	2007		100 %			
Wernersson Ost Danmark AS	Roskilde, Danmark	2007/08/11		100 %			
TINE Holding Ireland Ltd.	Dublin, Irland	2016		100 %	447 641	475 930	475 930
TINE Ireland Ltd.	Dublin, Irland	2016		100 %			
Sum					2 655 493	2 181 842	2 287 656

1) Samlet eierandel i Bunes Fryselager AS for TINE Konsern utgjør 59 % (TINE SA 19 % og Diplom-Is AS 40 %). 2) Se kommentar under selskapsendringer.

Note 14 forts.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 14 forts.

FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET (FKV) OG TILKNYTTETE SELSKAP (TS)					TINE KONSERN				TINE SA	
	Forretnings- kontor	Anskaffelses- tidspunkt	Eierandel/ stemmeandel	Antall aksjer/andeler	Resultatandel 2019	Andel egenkapital 31.12.2019	Resultatandel 2018	Andel egenkapital 31.12.2018	Verdi i balansen 31.12.2019	Verdi i balansen 31.12.2018
Fjordkjøkken AS	Varhaug	1996	23,46 %	6 100	5 155	33 317	5 136	31 212	9 700	9 700
Skala AS	Oslo	1948	50,00 %	12 500	4 125	44 472	646	40 348	984	984
TUN Media AS	Oslo	2000	25,50 %	23 523 807	2 647	23 713	2 143	21 066	10 212	10 212
Lotito Foods Holding LLC 1)	Edison, USA	2016			25 688	-	2 892	138 801	-	-
Andre FKV og TS					-149	5 603	1 690	7 162	2 046	2 046
Sum FKV og TS					37 466	107 105	12 507	238 589	22 942	22 942

1) Det er bokført en gevinst på 25,7 MNOK ved første gang investering i Lotito Foods Holding LLC.

INNTEKTER FRA INVESTERINGER I DATTERSELSKAP

Beløp i 1000 kroner

Finansinntektsart	TINE SA	
	2019	2018
Konsernbidrag	8 442	46 637
Utbytte	23 702	32 297
Sum inntekter fra investeringer i datterselskap	32 144	78 934

SELSKAPSENDRINGER

Fusjon av virksomhet:

Maritex AS ble fusjonert inn i TINE SA med regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2019.

Nye virksomheter:

Norseland Inc. økte sin eierandel i Lotito Foods Holding LLC fra 1/3 til 2/3 i januar 2019 og er et datterselskap til Norseland Inc. Diplom-Is AS kjøpte i mars 2019 alle aksjene i selskapet Plug-in Service AS.

Virksomhetsovertagelse:

Mimiro AS ble stiftet i 2018 av TINE SA og Felleskjøpet SA med andeler på henholdsvis 60 % og 40 %. Selskapets formål er å utvikle digitale løsninger for en mer effektiv og miljøvennlig matproduksjon. I 2019 har TINE SA valgt å overdra virksomheten TINE Bedriftsstyring (TBS) og tilhørende løsninger til sitt datterselskap Mimiro AS.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 15 Varebeholdning

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2019	31.12.2018	Spesifikasjon	31.12.2019	31.12.2018
489 113	315 811	Råvarer	276 510	268 464
201 929	236 779	Varer under tilvirkning	133 539	178 509
1 317 268	1 447 360	Egentilvirkede ferdigvarer	1 220 085	1 325 324
585 879	578 837	Handelsvarer	174 703	215 080
2 594 189	2 578 787	Sum varebeholdning	1 804 837	1 987 377

31.12.2019	31.12.2018	Verdivurdering	31.12.2019	31.12.2018
2 406 956	2 336 914	Vurdert til anskaffelseskost	1 685 322	1 822 063
187 233	241 873	Vurdert til virkelig verdi	119 515	165 314
2 594 189	2 578 787	Sum varebeholdning	1 804 837	1 987 377

Under handelsvarer inngår reservedelslager. Dette utgjør i 2019 MNOK 216,3 for TINE Konsern og MNOK 205,7 for TINE SA. Konsernets varelager er totalt nedskrevet med MNOK 30,8 pr. 31.12.2019. Tilsvarende tall for 2018 var MNOK 53,8. Nedskrivningen gjelder ukurans og nedvurdering som følge av endrede markedsvilkår for hovedsakelig melkepulver og ost.

NOTE 16 Mellomværende med felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN		Mellomværende med felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	TINE SA	
31.12.2019	31.12.2018		31.12.2019	31.12.2018
2 825	2 331	Kortsiktige fordringer på felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	2 825	2 308
48 800	37 663	Kortsiktig gjeld til felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	48 800	37 663

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 17 Egenkapital

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN					31.12.2019	31.12.2018				
Andels-kapital	Etter-betalingsfond	Annen egenkapital	Minoritet-enes andel	Sum egenkapital		Andels-kapital	Etter-betalingsfond	Annen egenkapital	Minoritet-enes andel	Sum egenkapital
5 674	340 000	7 829 609	257 367	8 432 650	Egenkapital 01.01	5 884	382 000	7 347 136	93 039	7 828 059
					Årets endring i egenkapital					
-	-	947 622	32 173	979 795	Årsresultat majoritetens og minoritetenes andel	-	-	1 315 834	32 457	1 348 291
-	-	-607 936	-	-607 936	Etterbetaling til melkeprodusentene	-	-	-829 415	-	-829 415
-	-	-	-	-	Overført fra etterbetalingsfond	-	-42 000	42 000	-	-
-271	-	-	-	-271	Netto inn- og utbetaling av andelskapital	-210	-	-	-	-210
-	-	-19 561	-	-19 561	Sikring av fremtidige kontantstrømmer	-	-	-30 066	-	-30 066
-	-	10 276	-	10 276	Sikring av nettoinvestering i utenlandske datterselskap	-	-	-15 693	-	-15 693
-	-	1 128	159 577	160 705	Endring i minoritet	-	-	-3 438	154 638	151 200
-	-	-	-23 292	-23 292	Minoritetenes andel av utbetalt utbytte	-	-	-	-22 767	-22 767
-	-	-14 243	-	-14 243	Omregningsdifferanse	-	-	16 648	-	16 648
-	-	2 175	-	2 175	Mindre poster	-	-	-13 397	-	-13 397
5 403	340 000	8 149 070	425 825	8 920 298	Egenkapital 31.12	5 674	340 000	7 829 609	257 367	8 432 650

Minoriteter representerer eksterne eierandeler i datterselskap

Minoritetenes andel av egenkapitalen fordeler seg som følger:

Fjordland Konsern

Diplom-Is Konsern

Norseland Inc. Konsern

Mimiro AS

Bunes Fryselager AS

Sum minoritetenes andel av egenkapital

TINE KONSERN

	31.12.2019	31.12.2018
Fjordland Konsern	113 883	95 301
Diplom-Is Konsern	4 619	4 643
Norseland Inc. Konsern	164 402	-
Mimiro AS	136 330	151 066
Bunes Fryselager AS	6 591	6 357
Sum minoritetenes andel av egenkapital	425 825	257 367

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 17 Forts.

TINE SA

Beløp i 1000 kroner

31.12.2019				31.12.2018				
Andelskapital	Etter- betalingsfond	Annen egenkapital	Sum egenkapital		Andelskapital	Etter- betalingsfond	Annen egenkapital	Sum egenkapital
5 674	340 000	7 620 207	7 965 881	Egenkapital 01.01	5 884	382 000	7 201 103	7 588 987
				Årets endring i egenkapital				
-	-	972 283	972 283	Årsresultat	-	-	1 236 587	1 236 587
-	-	-607 936	-607 936	Etterbetaling til melkeprodusentene	-	-	-829 415	-829 415
-	-	-	-	Overført fra etterbetalingsfond	-	-42 000	42 000	-
-271	-	-	-271	Netto inn- og utbetaling av andelskapital	-210	-	-	-210
-	-	-19 561	-19 561	Sikring av fremtidige kontantstrømmer	-	-	-30 066	-30 066
-	-	273	273	Mindre poster	-	-	-	-
5 403	340 000	7 965 266	8 310 669	Egenkapital 31.12	5 674	340 000	7 620 207	7 965 881

Etterbetaling til melkeprodusentene

Rammen for etterbetalingen er årets resultat etter skatt og besluttet av årsmøtet. Utdelingen fordeles på grunnlag av leveransen av melk i kalenderåret. Det kan ikke utbetales mer enn det som er i samsvar med forsiktig og god forretningsskikk.

NOTE 18 Balanseført avsetninger for forpliktelser

Beløp i 1000 kroner

Følgende avsetninger for forpliktelser er balanseført som gjeld:

TINE KONSERN

TINE SA

31.12.2019	31.12.2018		31.12.2019	31.12.2018
102 849	97 606	Kostnader relatert til omstillingstiltak	99 349	97 606

Avsetninger for kostnader relatert til omstillingstiltak og sluttvederlag i TINE SA og Diplom-Is AS. Avsetninger inngår i annen kortsiktig gjeld i balansen.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Finansiell informasjon

NOTE 19 Finansiell risiko og sikringsinstrumenter

Beløp i 1000 kroner

TINE SA har en helhetlig tilnærming til konsernets finansielle risikoer. Overordnet målsetning i TINEs finansielle retningslinjer er å bidra til et stabilt resultat. TINE SA benytter rente- og valutaderivater som ledd i styringen av konsernets valuta- og renteeksponering. Rente-derivater, valutaterminer og valutaopsjoner inngås for å oppnå ønsket rentestruktur på låneporteføljen samt sikre kontantstrømmer i utenlandsk valuta.

VALUTARISIKO

TINE SA har valutarisiko i form av transaksjonsrisiko som i hovedsak er knyttet til varesalg og kjøp av innsatsfaktorer, samt investeringer i og utbytte fra datterselskap utenfor Norge. Balanserisiko knytter seg til eierandeler i utenlandske datterselskap i Sverige, Danmark, Storbritannia, Irland og USA med funksjonell valuta ulik NOK.

For å redusere risiko i forbindelse med handelstransaksjoner i utenlandsk valuta, har TINE SA inngått valuta-terminer og valutaopsjoner knyttet til valutaene USD og EUR hvor TINE SA har sin hovedeksponering. Valutaderivatene vurderes i henhold til regnskapslovens § 5-9 til virkelig verdi i balansen. Urealiserte endringer i virkelig verdi føres mot egenkapitalen. I TINE Konsern anvendes valutasikring av nettoinvesteringen i utenlandske datterselskap.

TINE KONSERN			TINE SA		
31.12.2019	31.12.2018	Markedsverdi av valutaderivater	31.12.2019	31.12.2018	
-69 272	-76 073	Valutaderivater som vurderes til virkelig verdi i balansen	-69 272	-76 073	
-69 272	-76 073	Sum markedsverdi av valutaderivater 1)	-69 272	-76 073	

Endring i urealiserte verdier på valutaderivater utgjør i TINE SA i 2019 MNOK 7. Det benyttes sikringsbokføring av valutaderivater. Verdiendringer på valutaderivater som gjelder sikring av investering i utenlandske datterselskap bokføres mot egenkapitalen i TINE Konsern. Valutaendringer som gjelder sikring av kontantstrømmer bokføres mot egenkapital i TINE SA.

TINE KONSERN			TINE SA		
2019	2018	Realisert og urealisert gevinst og tap på valuta	2019	2018	
-2 118	-2 442	Realisert gevinst og tap på valuta	1 158	27 514	
647	3 898	Urealisert gevinst og tap på valuta	14 267	-42 922	
-1 471	1 456	Netto realisert og urealisert gevinst og tap på valuta 2)	15 425	-15 408	

1) Sum balanseført verdi av valutaderivater er klassifisert som langsiktig gjeld.
2) Urealiserte valutaeffekter knyttet til kontantstrømsikring sikringsbokføres. Realiserte valutaeffekter knyttet til kontantstrømsikring inngår i driftsresultat. Gevinst og tap knyttet til valutasikring av nettoinvestering i utenlandske datterselskap føres over resultatet i TINE SA, men tilbakeføres i TINE Konsern.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 19 Forts.

TINE SA har valutasikret hoveddelen av nettoinvesteringene i TINE Holding AB, Wernersson Ost AB, Norseland Ltd., TINE Ireland Holding Ltd. og Norseland Inc. Valutalån og valutaderivater benyttes som sikringsinstrument. Verdiendringene på sikringsinstrumentene føres mot egenkapital i TINE Konsern. Akkumulert verdi på sikring av nettoinvesteringer utgjør pr. 31.12.2019 MNOK -108 etter skatt mot MNOK -118 pr. 31.12.2018. Beløpet inngår i balanseposten annen egenkapitalen i TINE Konsern.

RENTERISIKO

Det vesentligste av TINE SA sin renterisikoeksponering er knyttet til låneporteføljen. TINEs finansielle retningslinjer for styring av renterisiko har som formål å gi konsernet en mest mulig kostnadseffektiv finansiering, samtidig med et ønske om en viss stabilitet og forutsigbarhet i finanskostnadene.

For å redusere risiko knyttet til fremtidige rentebetalinger som følge av svingninger i markedsrenter, har TINE SA

åpnet for inngåelse av rentesikringsinstrumenter. Rentesikringene har i idag en løpetid på opptil 10 år. Sikringsgraden varierer, men begrenses normalt til 50 % i forhold til forventet fremtidig netto rentebærende gjeld.

TINE KONSERN			TINE SA	
2019	2018	Renteinntekter og -kostnader	2019	2018
-2 190	-	Renteinntekter fra foretak i samme konsern	11 123	12 264
17 316	17 363	Eksterne renteinntekter	15 393	15 907
-121 322	-113 596	Eksterne rentekostnader	-121 349	-112 979
-106 196	-96 233	Netto renteinntekter og -kostnader	-94 833	-84 808

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2019	31.12.2018	Markedsverdi rentederivater eksklusiv påløpte rente	31.12.2019	31.12.2018
-46 399	-98 679	Sum rentederviaterv hvor verdiendring føres mot egenkapital	-46 399	-98 679
-46 399	-98 679	Sum markedsverdi rentederivater eksklusiv påløpte rente 1)	-46 399	-98 679

1) Sum balanseført verdi av rentederivater inngår i balanselinjen langsiktige finansielle forpliktelser.

Rentederivater knytter seg til kontantstrømsikring av fremtidige rentebetalinger og verdiendringer føres mot egenkapitalen. I 2019 ble det realisert fire rentederivater med markedsverdi MNOK -96, mens det i 2018 ble realisert et rentederivat med markedsverdi MNOK 21.

De realiserte rentederivatene inngikk i kontantstrømsikringen av fremtidige rentebetalinger. Realisasjonsbeløpet inngår i annen egenkapital og resultatføres i takt med rentebetalingene som derivatene opprinnelig sikret. Akkumulerte urealiserte og realiserte verdien-

dringer på kontantstrømsikring av rentebetalinger utgjør pr. 31.12.2019 MNOK -170 etter skatt mot MNOK -156 pr. 31.12.2018. Beløpet inngår i balanseposten annen egenkapital både for TINE Konsern og TINE SA.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 19 Forts.

RENTESENSITIVITETSANALYSE

Analysen illustrerer renterisikoen tilknyttet konsernets rentebærende gjeld pr. 31.12.2019. Det er her vist hvordan en renteendring på 2 prosentenheter forventes å på-

virke resultatet for kommende regnskapsår (tall i MNOK). Konsernet har inngått flere rentederivater. Fire rentebytteavtaler vil være aktive i 2019. I tillegg utgjør obligasjo-

ner med fast rente MNOK 855. Ikke påbegynte rentebytteavtaler inngår ikke i analysen. Det er benyttet nominell skattesats på 22 %.

TINE KONSERN			TINE SA		
	Netto rentebærende gjeld	Resultateffekt etter skatt		Netto rentebærende gjeld	Resultateffekt etter skatt
	4 002	-29	Netto effekt på positiv endring i rente (+2 %)	3 841	-26
	4 002	29	Netto effekt på negativ endring i rente (-2 %)	3 841	26

KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risikoen for at en part vil påføre den annen part et finansielt tap ved å ikke innfri sin forpliktelse. TINE Konsern påtar seg motpartsrisiko ved salg av varer, gjennom driftsgarantiordningen for melkeprodusenter, ved plassering av overskuddslikviditet og ved handel med finansielle derivater.

TINE Konsern har etablert rutiner for kredittvurdering av kunder og kredittgrenser fastsettes i henhold til selskapets kredittpolicy. Disse retningslinjene åpner blant annet for å kreve en oppgjørsform som gir sikkerhet for betaling for vareleveranser. Kunder av TINE er grossister og enkeltkunder innenfor flere kundesegmenter. Deres betalingsevne anses som god og tap på fordringer i TINE Konsern har historisk vært lave. Endrede utsikter for norsk makroøkonomi har gjort at oppfølging av utsatte kundegrupper er forsterket i TINE Konsern.

TINE SA har også inngått en driftsgarantiordning hvor TINE SA garanterer for maksimalt 50 % av utestående kreditt som melkeprodusentene har i Driftskredittordnin-

gen for landbruket. Historisk har det vært lave utbetalinger i denne ordningen. Motpartsrisiko for finansielle derivater og plassering av overskuddslikviditet reduseres gjennom valg av motparter med høy kredittrating, samt diversifisering.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at TINE Konsern ikke vil være i stand til å betjene sine finansielle forpliktelser etterhvert som de forfaller. TINE Konsern styrer sin likviditetsrisiko ved å ha tilstrekkelige likviditetsreserver og trekkmuligheter på avtalte kredittrammer med bank og ved løpende overvåking av framtidige kontantstrømmer knyttet til finansielle eiendeler og gjeld i balansen. Likviditeten i TINE Konsern vurderes som god. TINE Konsern har 31.12.2019 ledige rammer innenfor lånefasiliteter som vil kunne dekke inn kortsiktig refinansieringsbehov, og tilgjengelige rammer tilsier at likviditetsrisikoen kan anses som svært lav.

Det vises til note 23 hvor det er gitt en nærmere beskrivelse av trekkfasilitetene og finansieringssituasjonen.

RÅVARERISIKO

Prisene på verdensmarkedet for de viktigste bulkproduktene hadde en noe ulik utvikling for år 2019.

Smør har fortsatt prisnedgangen gjennom 2019, men prognosen for 2020 er at prisen ser ut til å ha stabilisert seg og kan derav se en økning i etterspørsel med en mer konkurransedyktig pris. I tillegg til at det er økende etterspørsel etter bakeri- og sjokoladevarer i markedet som anvender smør.

Cheddar og Gouda har opplevd en stigende pris gjennom 2019 og har fortsatt trenden fra 2018. Det har vært en generell økning i etterspørselen etter ost for 2019, om denne trenden vil holde seg i 2020 er noe usikkert.

Det er først og fremst at økningen så ut til å stagnere noe i andre halvår 2019 i kombinasjon med at fremtidig økt produksjonskapasitet og potensielle handelspolitiske endringer som kan påvirke dette markedet.

Note 19 forts.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 19 Forts.

WMP (Whole Milk Powder - helmelkspulver) har gjennom hele 2019 hatt en økende pris og ser ikke ut til å endre seg inn i 2020. SMP (Skimmed Milk Powder - skummetmelkpulver) har steget kraftig i pris gjennom 2019 og nærmer seg prisnivået som var i 2011-2013. Men SMP kan bli påvirket av utviklingen av ostemarkedet, en lavere etterspørsel kan endre fokuset hos større

produsenter som kan gi større tilgang til SMP ved en endring i produksjonen. Dette kan igjen påvirke prisen på smør da vi kan få større tilgang på fløte ved økt produksjon av SMP.

USA sies å få en svak økning i innveid melkemengde for år 2020. For EU så estimeres den til å være tilnærmet

identisk med 2019 og Oceania meldes det om en forventet liten nedgang. Været sin påvirkning av tilgang på fôr er sammen med en større usikkerhet i markedet er det som i størst grad påvirker tallene inn i 2020. I sum så ser det ut til at råstoffprisen på melk har stabilisert seg gjennom 2019 og dette vil også være status i 2020.

NOTE 20 Netto andre finansinntekter og - kostnader

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2019	2018		2019	2018
-	-	Nedskrivning av investeringer i datterselskap	-4 814	-
-5 975	-	Nedskrivning av investeringer i andre selskap	-5 975	-
7 449	3 968	Verdiendring av markedsbaserte finansielle omløpsmidler	7 449	3 968
506	16 233	Andre finansinntekter	487	16 204
-17 541	-10 407	Andre finanskostnader	-7 967	-6 786
-15 561	9 794	Netto andre finansinntekter og -kostnader	-10 820	13 386

Andre finansinntekter i 2018 inkluderer salg av aksjer i Landkreditt AS (tidligere Landbruksforsikring AS) til en verdi av MNOK 16,1.

NOTE 21 Garantier

GARANTIER:

Bankgarantier

TINE Konsern har til rådighet en garantiramme på MNOK 250 hos Handelsbanken Norge. Garantiansvaret dekker i all hovedsak skattetrekksgarantier for TINE SA og datterselskap, samt transportløyvegarantier for TINE SA.

Garantier stilt av TINE

TINE SA er solidarisk ansvarlig overfor Handelsbanken Norge for garantier stilt på vegne av datterselskap. Pr. 31.12.2019 utgjorde dette engasjementet MNOK 200. For øvrig dekker TINE SA maksimalt 50 % av de gjeld-

ende driftskreditter melkeprodusentene har i Driftskredittordningen for landbruket. Det vises også til note 19, avsnitt om kredittrisiko.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 22 Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2019	31.12.2018	Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	31.12.2019	31.12.2018
64 276	507 713	Bankinnskudd og kontanter	493 029	475 184
488 875	370 998	Bankinnskudd konsernkontoordning	-	-
101 035	501 672	Rentefond	101 034	501 672
654 186	1 380 383	Sum bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	594 063	976 856
2 830	2 970	herav: Bundne bankinnskudd	-	-

NOTE 23 Annen langsiktig gjeld

Beløp i 1000 kroner

Tabellen under viser annen langsiktig gjeld:

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2019	31.12.2018	Type lån	31.12.2019	31.12.2018
2 655	2 605	Obligasjonslån	2 655	2 605
1 364	1 369	Øvrig langsiktig rentebærende gjeld	1 364	1 369
379	372	Flervaluta trekkrettigheter	379	372
41	37	Øvrige lån	20	35
17	19	Leasing	17	19
4 456	4 402	Sum annen langsiktig gjeld	4 435	4 400

Tabellen under viser kontraktsmessige forfall og avdrag pr. type lån pr. år:

TINE KONSERN					TINE SA					
Forfall og avdrag i 2020	2021	2022	2023	2024 og senere	Type lån	Forfall og avdrag i 2020	2021	2022	2023	2024 og senere
-	450	500	450	1 255	Obligasjonslån	-	450	500	450	1 255
-	487	63	63	751	Øvrig langsiktig rentebærende gjeld	-	487	63	63	751
-	-	379	-	-	Flervaluta trekkrettigheter	-	-	379	-	-
29	7	3	2	-	Øvrige lån	20	-	-	-	-
2	2	2	2	9	Leasing	2	2	2	2	9
31	946	947	517	2 015	Sum kontraktsmessige avdrag	22	939	944	515	2 015

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 23 Forts.

Gjennomsnittlig rente for langsiktig rentebærende gjeld har for 2019 vært 1,9 %. Tallet inkluderer renteswapper. Tilsvarende gjennomsnittlig rente for 2018 var 2,0 %. Markedsrentene var omlag 0,5 % høyrere i 2019 enn i 2018. Renteswapper og nytt lån i euro på slutten av 2018 sørget for at gjennomsnittlig marginpåslag ble redusert og dermed lavere gjennomsnittlig rente totalt sett.

Obligasjonslån

TINE SA har syv obligasjonslån notert på ABM (Alternative Bond Market) med totalt utestående MNOK 2 655 pr. 31.12.2019. For samtlige obligasjonslån er det inngått låneavtale med Norsk Tillitsmann ASA. Lånene har negativ pantsettelsesklausul og er sidestilt med andre rentebærende lån.

Øvrig langsiktig rentebærende gjeld

TINE SA sin øvrige langsiktige rentebærende gjeld utgjør pr. 31.12.2019 MNOK 1 364 og består av to lån fra KfW IPEX-Bank og ett fra Nordic Investment Bank.

Flervaluta trekkrettighet

TINE SA har en avtale med fire banker om en langsiktig flervaluta trekkrettighet (RCF) på MNOK 1 200. Trekkfasiliteten ble inngått i juni 2015 og forfaller juni 2022. Trekkfasiliteten benyttes primært som 'back-stop' for kortsiktig finansiering. Pr. 31.12.2019 var det trukket MNOK 379 innenfor låneavtalen, knyttet til sikring av nettoinvestering i utenlandske datterselskap. Se ytterligere omtale i note 19.

Lånevilkår

Avtalene begrenser muligheten for opptak av nye lån med pantesikkerhet uten godkjenning av långiverne. Viktige lånevilkår utover dette er krav til at egenkapitalandelen i TINE Konsern minimum skal være 40 %, begrensning på adgang til bruk av finansiell leasing og at salg av eandeler som utgjør en betydelig del av virksomheten, skal godkjennes av långiverne. TINE SA tilfredsstiller alle lånevilkår.

NOTE 24 Kortsiktig rentebærende gjeld

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2019	31.12.2018	Kortsiktig rentebærende gjeld	31.12.2019	31.12.2018
200 788	56 731	Kassekreditt, utenfor konsernkontoordning	-	-
200 788	56 731	Sum kortsiktig rentebærende gjeld	-	-
771 322	973 597	Ubenyttet del av kassekreditt	700 000	900 000

TINE SA har en konsernkontoavtale med Danske Bank A/S med en samlet kassekreditt for hele konsernet på MNOK 700. Unntaket er Norseland Inc. med datterselskaper. Dette selskapet har en separat bankavtale og kassekreditt med DNB ASA på MUSD 15. Videre har Norseland Inc. sitt datterselskap Lotito Foods Holding LLC en kassekreditt på MUSD 5 og en RCF på MUSD 11, begge fra amerikansk bank. Sistnevnte datterselskap er kun inkludert i tallene for 2019 da det var et tilknyttet selskap i 2018.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Øvrige opplysninger

NOTE 25 Nærstående parter og ledende personell Beløp i kroner

Styret, rådet, kontrollkomite og konsernledelsen er definert som nærstående parter og ledende personell i TINE.

Styret	Styrehonorar TINE SA ¹⁾	Andre godtgjørelser
Marit Haugen <i>(styreleder)</i> ²⁾	483 325	379 257
Trond Reierstad <i>(styreleder)</i> ³⁾	139 700	319 362
Nils Asle Dolmseth <i>(nestleder)</i>	286 750	154 180
Anders Johansen	203 275	204 577
Rolf Øyvind Thune	203 275	119 045
Cecilie Bjørlo	203 275	160 480
Askild Eggebø	203 275	117 869
Helge Arne Espeland	203 275	142 825
Elisabeth Irgens Hokstad	203 275	120 023
Solveig Bratteng Rønning	203 275	164 543
Nina Kolltveit Sæter ²⁾	323 000	74 407
Elin Johanne Aarvik <i>(ansattvalgt)</i>	203 275	–
Tor Arne Johansen <i>(ansattvalgt)</i>	203 275	–
Ottar Råd <i>(ansattvalgt)</i>	203 275	–
Jeffrey Elliot Thomas <i>(ansattvalgt)</i>	203 275	–

Varamedlem		
Asgeir Pollestad ²⁾	109 975	165 606
Anne Saltrø Polden ³⁾	31 750	26 911
Randi Einersen <i>(ansattvalgt)</i>	59 800	–
Knut Ivan Haukeland <i>(ansattvalgt)</i>	80 900	–
Dag Rune Herting <i>(ansattvalgt)</i>	80 900	–

1) Inklusiv honorar fra interne eierutvalg. Det er ikke utbetalt styrehonorar fra datterselskap av TINE SA.

2) Begynte 11.04.2019.

3) Sluttet 11.04.2019.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 25 Forts.

Årsmøte og rådsmøte	Honorar TINE SA	Andre godtgjørelser
Odd Einar Hjortnæs (ordfører) 1)	147 325	72 874
Jarle Bogen (ordfører) 2)	43 100	81 087
Einar Åbergsjord (varaordfører) 1)	70 600	115 646

Kontrollkomite		
Per Amb (leder)	75 150	28 636
Sigrun Bakken Lerhol (nestleder)	53 650	61 369
Petter Arne Ekroll	53 650	27 092

Konsernledelse	Samlede utgifter til lønn	Styrehonorar datterselskap	Pensjonskostnad	Andre godtgjørelser
Ansatt i TINE SA				
Gunnar Hovland (konsernsjef) 3)	4 001 140	-	1 867 084	138 313
Johnny Ødegård	1 578 278	-	642 237	137 172
Lise Falkjell	1 671 479	86 000	555 754	137 846
Jørn Spakrud	2 290 400	86 000	1 117 801	133 519
Lars Galtung 4)	1 513 400	-	569 396	124 808
Per Ivar Berg	2 190 929	-	1 034 237	173 219
Aniela Gjøs	2 115 434	-	1 034 101	121 774
Kathrine Mo 5)	2 484 475	37 500	1 095 759	154 246
Atle Kjøl Jacobsen 6)	1 626 766	209 400	801 686	25 482
Terje Døsrønningen	1 805 219	-	551 678	199 740
Vegard Gillebo	2 164 460	-	1 416 904	241 332
Richard Lawrence 7)	2 218 892	-	525 365	276 975
Elisabeth Tapper 8)	166 666	-	116 016	11 442

1) Begynte 11.04.2019. 2) Sluttet 11.04.2019. 3) Begynte 01.01.2019. 4) Sluttet 30.09.2019. 5) Sluttet 31.10.2019.
6) Gikk over til annen stilling i TINE SA 30.06.2019. 7) Begynte 11.07.2019. 8) Begynte 01.12.2019.

Verken styreleder, øvrige medlemmer i styret, konsern-sjef eller øvrige medlemmer i konsernledelsen mottar bonuser, opsjoner eller har avtale om overskuddsdeling. Det er utbetaling som er lagt til grunn i noten med unn-

tak av pensjoner hvor årets pensjonsopptjening er lagt til grunn. Ingen av de nevnte ledende personer har lån eller sikkerhetsstillelse fra TINE. Gunnar Hovland er medlem i driftspensjonsordningen for ansatte med lønn over 12 G.

Pensjonsytelsen i denne ordningen utgjør 66 % av lønn utover 12 G og trer i kraft ved fylte 67 år. Øvrige med-lemmer i konsernledelsen inngår i samme driftspensjons-ordning.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 26 Ikke balanserte leieforpliktelser

Beløp i 1000 kroner

TINE SA og datterselskap i TINE Konsern har leieforhold og leiekontrakter som gjelder leie av kontorlokaler, lager, fryse-
lager, produksjonsmaskiner, transportmidler, data- og kontormaskiner og frysebokser.

Tabellen under viser årlige leiebeløp og leieavtalenes varighet:

TINE KONSERN				TINE SA	
2019	2018	Leieforhold	Leieavtalenes varighet	2019	2018
107 898	92 824	Kontorlokaler	3-10 år	75 333	60 223
11 651	10 721	Lager og fryselager	1-10 år	-	-
19 921	22 027	Produksjonsmaskiner	3-7 år	16 483	17 525
10 912	10 403	Transportmidler	2-5 år	1 301	1 515
12 326	12 616	Data- og kontormaskiner	3 år	11 590	12 289
544	203	Frysebokser	4-5 år	-	-
163 252	148 794	Sum ikke balanseførte leieforpliktelser		104 707	91 552

NOTE 27 Transaksjoner med nærstående parter

Beløp i 1000 kroner

Transaksjoner med datterselskap	TINE SA	
	2019	2018
Salg av varer og tjenester	2 388 975	2 329 304
Kjøp av varer og tjenester	2 465 378	2 502 881
Transaksjoner med felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap		
Salg av varer og tjenester	21 727	21 556
Kjøp av varer og tjenester	669 122	660 656

Vi definerer nærstående parter som våre eiere, ledende ansatte, alle datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap av TINE SA, samt MP Pensjon.

Vedrørende transaksjoner med våre eiere henvises det til eget kapittel om TINE Råvare som spesifiserer trans-

aksjoner knyttet til etterbetaling og kjøp av rå melk fra melkeprodusenten. Vedrørende transaksjoner med MP Pensjon henvises det til opplysninger om innbetalt pensjonspremie i note 8 om pensjoner og pensjonsforpliktelser. Ytelse til ledende ansatte er omtalt i note 25.

Note 27 forts.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 27 forts.

Mellomværende med konsernselskap er spesifisert på egne linjer i balansen, samt omtalt i note 14 og mellomværende med felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap er omtalt i note 16. Når det gjelder eierandeler TINE SA har i datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap, henvises til note 14.

Varer til datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap er solgt til samme priser og vilkår som benyttes overfor ekstern tredjepart. Tjenester til de samme nærstående parter er solgt til kostpris med tillegg av beregnet fortjeneste til markedsmessige vilkår avhengig av type tjeneste.

NOTE 28 Pantsettelsler

Beløp i 1000 kroner

	TINE KONSERN	
	31.12.2019	31.12.2018
Balanseført verdi av gjeld som er sikret ved pant	74 873	56 731
Balanseført verdi for eiendeler som er stillet som sikkerhet for denne gjelden		
Varebeholdning	234 008	210 685
Kundefordringer	147 000	159 458
Sum pantsatte eiendeler	381 008	370 143

Det er gitt pantesikkerhet for en begrenset del av den kortsiktige gjelden på konsernnivå. Denne gjelden ble tatt opp av TINE’s datterselskap før TINE Konsern etablerte dagens lån. TINE har forpliktet seg til å ikke ta opp nye lån med pantesikkerhet i konsernets eiendeler uten långivers samtykke.

NOTE 29 Miljøforhold

TINE har vedtatt miljømål innen områdene klimagassutslipp (CO2), svinn, energiforbruk, drivstofforbruk og utslipp til vann og avfall. Det er både driftsutgifter, lønnskostnader og investeringer forbundet med å nå disse målene. Vi har avgifter i forbindelse med utslipp til vann og ved levering av ulike typer avfall. Det er miljøavgifter på flere typer emballasje. Det investeres for å redusere miljøbelastningene fra TINE, for eksempel ved bygging

og oppgradering av renseanlegg, utstyr for å spare energi, drivstoff og vann og utstyr for kildesortering av avfall. Videre investeres det i teknologi som bidrar til redusert svinn samt muliggjør økt bruk av fornybare ressurser knyttet til produksjon og transport. For ytterligere informasjon henvises til egen omtale i denne årsrapporten samt selskapets digitale årsrapport på www.tine.no.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 30 Mellomværende med Landbruksdirektoratet – markedsregulering og prisutjevningsordningen

MARKEDSORDNINGENE FOR MELK BESTÅR AV:

- 1) Kvoteordningen som har til formål å tilpasse melkeproduksjonen etter behovet.
- 2) Markedsreguleringen som TINE SA ivaretar på vegne av alle landets melkeprodusenter.
- 3) Tilskuddsordninger til melkeprodusentene i form av grunn- og distriktstilskudd.
- 4) Prisutjevningsordningen som utjevner mellom melkeanvendelser og geografiske forskjeller.
- 5) Importvernet.

Mellomværendet i denne noten omfatter markedsreguleringen (2) og prisutjevningsordningen (4).

MARKEDSREGULERINGEN

Omsetningsrådet er ansvarlig for regelverket som legger premissene for gjennomføringen av markedsreguleringen. Markedsreguleringen finansieres av omsetningsavgift og overproduksjonsavgift som betales av alle landets melkeprodusenter ved trekk i oppgjøret for melken. Det

er Omsetningsrådet som styrer anvendelsen av midlene. Landbruksdirektoratet er Omsetningsrådets sekretariat og behandler søknader og forslag fra markedsregulator og fremmer innstillinger om vedtak overfor rådet.

Hensikten med markedsreguleringen er å gjennomføre ulike tiltak slik at:

- Melkeprodusentene sikres avsetning for sin produksjon opp mot avtalt målpris.
- TINE Råvare kan ivareta en tilfredsstillende forsyning av rå melk på samme vilkår til alle aktørene i markedsordningen for melk.
- Forbrukermarkedet sikres tilstrekkelig og jevn tilgang på melkebaserte næringsmidler.

Tildelte midler til reguleringstiltak i regi av TINE SA var i 2019 på MNOK 119,1. Forbrukte midler til regulerings tiltak i regi av TINE SA var i 2019 på MNOK 132,3. Tilsvarende tall for 2018 var henholdsvis MNOK 105,7 og MNOK 109,8.

Avsetningstiltakene innen markedsreguleringen består av prisnedskrivning eksport, prisnedskrivning innland og andre tiltak. I tillegg brukes det midler til skolemelkordningen, faglige tiltak rettet mot kvalitets- og avlsarbeid i husdyrnæringen og opplysningsarbeid i regi av Opplysningskontoret for Meieriprodukter (melk.no) og Matmerk. Det påløper også administrative kostnader i TINE SA og kostnader ved å forvalte ordningen i Landbruksdirektoratet og Omsetningsrådet.

Oppgavene over markedsregulering og søknader om kostnadsdekning blir ikke ferdigbehandlet i Omsetningsrådet før i april måned det påfølgende året. Dette innebærer at det kan oppstå endringer etter årsskiftet. Endelig avregning mellom Landbruksdirektoratet og TINE SA foretas derfor i det etterfølgende regnskapsår.

Beløp i 1000 kroner		
	2019	2018
MIDLER TIL DISPOSISJON TIL MARKEDSREGULERING		
Mellomværende pr. 01.01	-4 026	-958
Korreksjon vedrørende forrige år	1 121	-1 063
Avregnet Landbruksdirektoratet skyldig forrige år	2 905	2 021
Midler til reguleringstiltak i regi av TINE SA	119 136	105 737
Mottatt til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	33 350	33 310
Sum midler til disposisjon til markedsregulering	152 486	139 047

Note 30 forts.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 30 forts.

	Beløp i 1000 kroner	
	2019	2018
FORBRUKTE MARKEDSREGULERINGSMIDLER		
Prisnedskrivning innland, eksklusiv skolemelk	31 344	21 559
Skolemelkordningen	8 839	9 728
Andre tiltak, eksklusiv administrasjon	82 969	69 247
Administrasjon av markedsreguleringsordningen i TINE SA	9 113	9 228
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	33 350	33 310
Sum forbrukte markedsreguleringsmidler	165 615	143 073
Mellomværende med Landbruksdirektoratet vedrørende markedsreguleringen pr. 31.12	-13 129	-4 026

Kostnader knyttet til prisnedskrivningstiltak og skolemelkordningen er belastet markedsregulator og godskrevet varekostnadene for den aktuelle salgskanal. Kostnader vedrørende andre tiltak er godskrevet funksjonsområdet, mens faglige tiltak og opplysningsvirksomhet utbetales til den aktuelle interesseorganisasjon. Månedlige å konto innbetalinger fra Landbruksdirektoratet balanseføres og avregnes fortløpende, mens endelig avstemming og sluttoppgjør skjer først etter at alle søknader er ferdigbehandlet.

Satsene for innkrevd omsetningsavgift fra melkeprodusentene har vært 12 øre pr. liter i 1. halvår og 22 øre pr.

liter i 2. halvår 2019. Tilsvarende tall for 2018 var 5 øre pr. liter i 1. halvår og 6 øre pr. liter i 2. halvår. Overproduksjonsavgiften har vært kr 4,80 pr. liter i hele 2019, uendret fra 2018. I tillegg kreves det inn forskningsavgift på rå melk levert TINE SA og andre aktører. TINE Råvare krever inn avgiftene på vegne av Landbruksdirektoratet.

PRISUTJEVNINGSORDNINGEN

Prisutjevningsordningen for melk har som formål å regulere prisdifferensieringen av melk som råvare til ulike anvendelser i henhold til jordbruksavtalens bestemmelser ved å sikre et høyere samlet markedsuttak og samtidig

gi melkeprodusentene mulighet for lik melkepris uavhengig av melkeanvendelse og lokalisering av produksjonen. Det er videre en viktig premiss for ordningen å sikre like konkurransevilkår for aktørene som omfattes av ordningen. Ordningen er hjemlet i forskrift om prisutjevningsordningen for melk, fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 18. desember 2007.

	Beløp i 1000 kroner	
	2019	2018
Utjevningsavgift og -tilskudd		
Hovedmelk- og biproduktanvendelsen	-554 211	-498 248
Etteroppgjør hovedmelk- og biproduktanvendelsen tidligere år	-	-11 957
Netto utjevningsavgift og -tilskudd	-554 211	-510 205
Innfrakttillegg	450 325	457 225
Distribusjonstillegg	7 192	7 868
Sum innfrakttillegg og distribusjonstillegg	457 517	465 093
Netto avgifter og tilskudd vedrørende prisutjevningsordningen	-96 694	-45 112

Hovedmelk- og biproduktanvendelsen er belastet varekost. Innfrakttillegg og distribusjonstillegg regnskapsføres som kostnadsreduksjon under andre driftskostnader, se note 10.

Note 30 forts.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

NOTE 30 forts.

Prisutjevningsstøtten til merkevareeksport, som i stor grad gjelder eksport av Jarlsberg, avvikles fra 1. juli 2020. Støtten ble redusert med 23 øre/liter melk 1. juli 2016. Landbruks- og matdepartementet besluttet samtidig en tilsvarende reduksjon fra 1. juli 2017, men deretter skal støtten ligge fast fram til full avvikling fra 1. juli 2020.

Beløp i 1000 kroner		
	2019	2018
Mellomværende med Landbruksdirektoratet vedrørende prisutjevningsordningen pr. 31.12	-53 363	-25 782

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

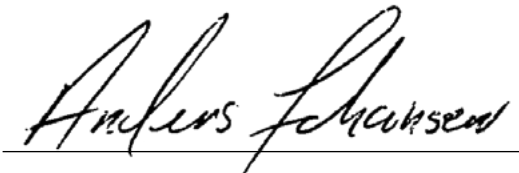
Erklæring fra styret og konsernsjef

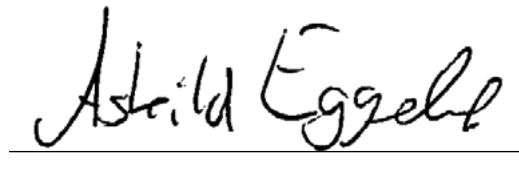
Styret og konsernsjefen har i dag behandlet og fastsatt årsregnskapet for TINE SA og TINE Gruppa for perioden 1. januar til 31. desember 2019.

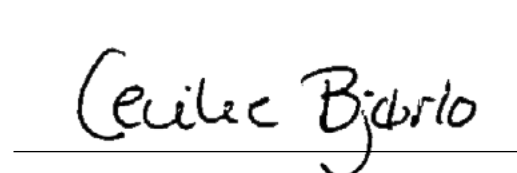
Vi bekrefter etter beste overbevisning at:

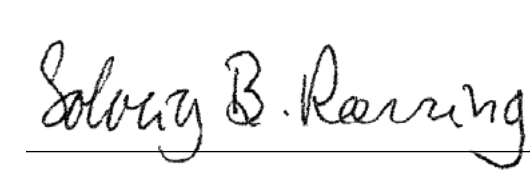
- Årsregnskapet 2019 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder.
- Opplysningene i årsregnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.
- Årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet og konsernet.
- Årsberetningen gir en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet og konsernet står ovenfor.

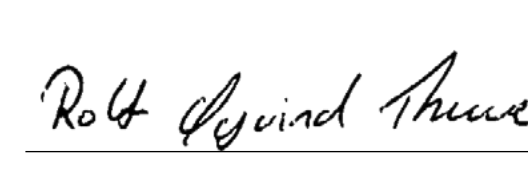
OSLO, 12. FEBRUAR 2020

ANDERS JOHANSEN

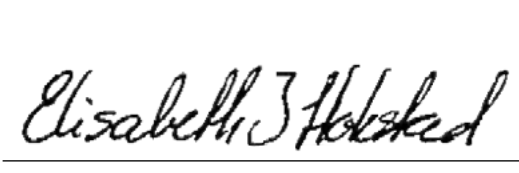

ASKILD EGGEØ

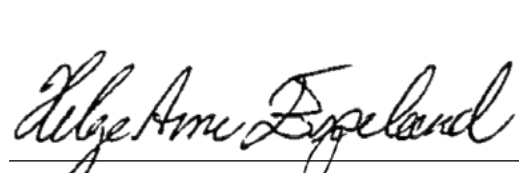

CECILIE BJØRLO

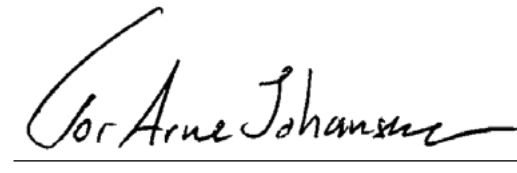

SOLVEIG B. RØNNING

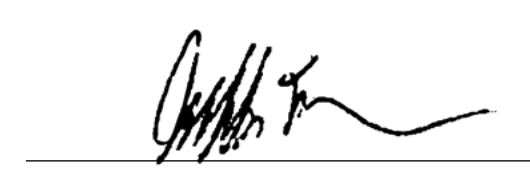

ROLF ØYVIND THUNE

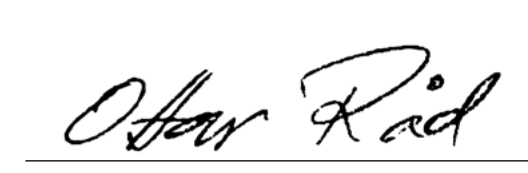

NINA K. SÆTER

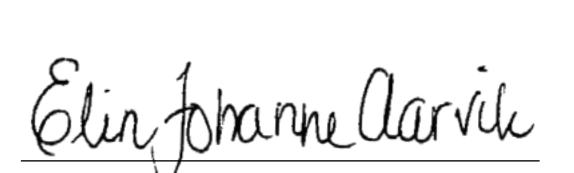

ELISABETH I. HOKSTAD

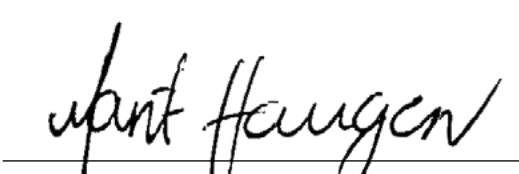

HELGE ARNE ESPELAND

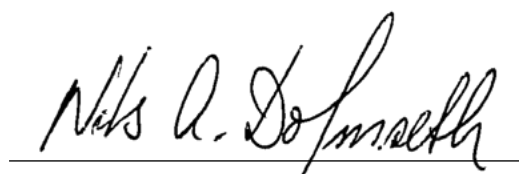

TOR ARNE JOHANSEN

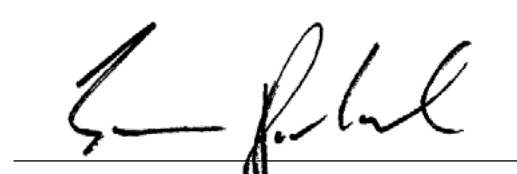

JEFFREY THOMAS

OTTAR RÅD

ELIN JOHANNE AARVIK

MARIT HAUGEN
Leder

NILS A. DØLMSETH
Nestleder

GUNNAR HOVLAND
Konsernsjef

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

RESULTATER

Revisjonsberetning

Side 1/2

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til årsmøtet i TINE SA

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for TINE SA som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og konsernsjef (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes mistligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde;
- ▶ innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å fastsette strategien for, samt å følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen, og vi har et udelt ansvar for konklusjonen på revisjonen av konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 12. februar 2020
ERNST & YOUNG AS

Asbjørn Ler
statsautorisert revisor

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

RESULTATER

TINE Råvare

TINE Råvare ble etablert 1. januar 2004 som en egen administrativt- og regnskapsmessig atskilt virksomhet i TINE SA, ut fra en avtale inngått 19. desember 2003 mellom staten og TINE SA om et klart økonomisk skille mellom råvarehåndteringen og den industrielle videreforedlingen i TINE SA.

TINE Råvare legger fram eget revidert årsregnskap med egen årsrapport som sendes Landbruksdirektoratet innen 1. juni hvert år. Dette for blant annet å kunne dokumentere at TINE overholder sine forpliktelser i henhold til avtalen. Revisjon av TINE Råvare utføres av samme revisjonsselskap som utfører revisjonen av årsregnskap og konsernregnskap for TINE SA.

De ulike inntekts-, kostnads- og balanseposter for TINE Råvare er samtidig inkludert i de respektive regnskaps- og balanseposter i selskapsregnskapet for TINE SA. Det er bare selve resultatelementet i TINE Råvare som elimineres fra resultatet i TINE SA. Over- eller underskudd i TINE Råvare avregnes mot produsent ved etterbetaling eller ved overførsel til nytt regnskapsår slik at dette inngår i grunnlaget for fastsettelse av basisprisen det etterfølgende året.

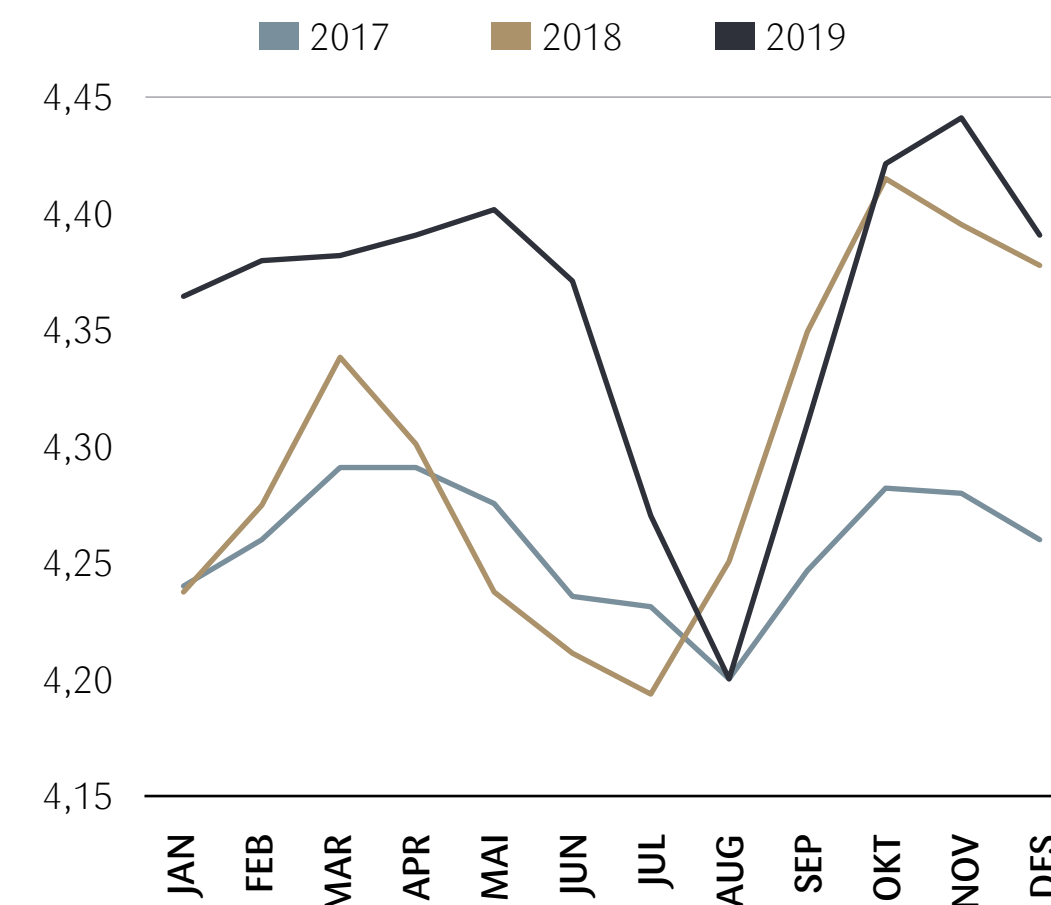
TINE Råvare ivaretar alle aktiviteter relatert til håndteringen av melk som råvare fra melkeprodusentene og fram til at melka er levert og fakturert de enkelte aktørene i markedsordningen for melk. Alle aktører, inkludert TINE som foredlingsindustri, kjøper rå melk til den gjeldende noteringspris på det tidspunktet melka leveres fra TINE Råvare. Dette rapporteres til- og overvåkes av Landbruksdirektoratet.

For å kunne ivareta sine oppgaver kjøper TINE Råvare tjenester fra ulike funksjonsområder i TINE SA ut fra klart definerte tjenesteinstrukser. Det legges opp til regelmessige gjennomganger med tjenesteyterne for å tydeliggjøre TINE Råvares selvstendige og uavhengige rolle og sikre at gjennomføringen skjer i henhold til vedtatte planer og mål. Det er p.t. etablert tjenesteinstrukser innenfor følgende funksjonsområder: TINE Rådgiving og Medlemsservice, TINE Logistikk og TINE Økonomi & Finans. Instruksene bygger på et avtaleoppsett utarbeidet og kvalitetssikret av Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), og er godkjent av Landbruksdirektoratet. Alle endringer i tjenesteinstruksene skal godkjennes av konsernledelsen i TINE SA før de forelegges Landbruksdirektoratet.

I 2019 mottok TINE Råvare 1 414 millioner liter (1 455 millioner liter i 2018) ku- og geitemelk fordelt med 1 394 millioner liter ku- og 20 millioner liter geitemelk.

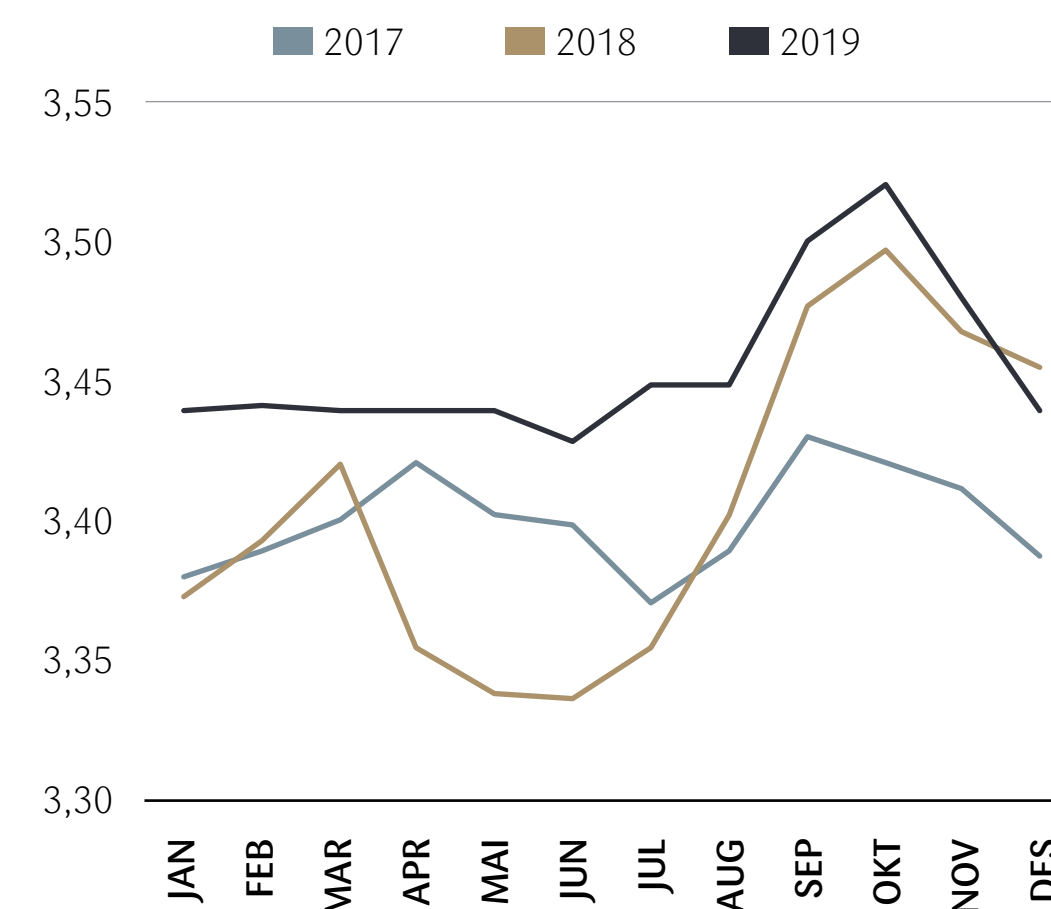
Fettprosent i kumelk

PROSENT

Proteinprosent i kumelk

PROSENT

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Av kumelka var 49 millioner liter økologisk (50 millioner liter i 2018). Anvendelsesgraden av økologisk melk var 58,5 % (58,0 % i 2018). Av det totale volum ku- og geitemelk ble 251 millioner liter (likt som i 2018) solgt til eksterne aktører. Tørrstoffinnholdet i melk har økt i 2019 sammenlignet med 2018, spesielt gjelder dette fettprosent i kumelk 2. halvår 2019.

Målprisen for melk fastsettes av avtalepartene i jordbruk-soppgjøret og var for 1. halvår 2019 kr 5,44 pr. liter, mens den for 2. halvår 2019 økte med 3 øre til kr 5,47 pr. liter.

TINE Råvare har oppnådd målprisen ved omsetning av melk til aktørene i begge avtalehalvårene, men grunnet behov for likviditetsoppbygging i prisutjevningsordningen har Landbruksdirektoratet i brev av 19. desember 2018 fastsatt ny grense for samlet prisuttak innenfor jordbruksavtaleåret 2018/2019 til kr 5,42 pr. liter. Styringsprisen for rå melk ble som følge av dette redusert med 4 øre pr. liter for siste halvår innenfor avtaleperioden. (01.01.-30.06.19)

TINEs ansvar som markedsregulator er organisatorisk tillagt TINE Råvare. Dette innebærer en jevnlig rapporter-

ing til Landbruksdirektoratet og Omsetningsrådet, samt løpende informasjon til aktørene om markedssituasjonen og markedsutsiktene for melk og melkeprodukter på TINEs nettsider. Informasjonsbrev finnes under lenken: <http://www.tine.no/presserom/om-tine-gruppa/noteringspris>

Regnskap — TINE Råvare

	Beløp i 1000 kroner	
REGNSKAP TINE RÅVARE	2019	2018
Salg av rå ku- og geitemelk	7 710 665	7 926 034
Kostnad for rå ku- og geitemelk	-7 326 555	-7 539 308
Bruttofortjeneste	384 110	386 726
Produsentfunksjoner	82 163	110 627
Koordinering mot bonde	-	19 662
Gårdstanker	136 929	140 687
Råmelkkontroll	64 462	56 818
Oppsamling og inntransport (netto)	87 702	89 529
Egne kostnader i TINE Råvare	11 487	12 260
Administrasjon og infrastruktur	21 132	25 978
Andre inntekter og kostnader	-34 181	934
Renter av arbeidskapital	-4 738	-5 908
Totale kostnader	364 956	450 588
Resultat TINE Råvare før overføring av resultat fra forrige år	19 154	-63 862
Overført resultat fra forrige år	-19 521	44 341
Resultat TINE Råvare til fremføring	-367	-19 521

Regnskap TINE Råvare forts.	Beløp i 1000 kroner	
Spesifikasjon av kjøp av rå ku- og geitemelk fra melkeprodusentene	2019	2018
Kjøp av rå kumelk inklusiv kvalitet	7 191 558	7 318 327
Kjøp av rå geitemelk inklusiv kvalitet	124 293	128 582
Sum kjøp av rå ku- og geitemelk	7 315 850	7 446 909
Resultatdisponeringer TINE Råvare		
Overført resultat fra forrige år	-19 521	44 341
Underskudd TINE Råvare som kommer til fradrag neste år	367	19 521
Totalt utbetalt til melkeprodusentene fra TINE Råvare	7 296 696	7 510 771
Avregnet rå ku- og geitemelk i 1000 liter		
Kumelk inkludert økologisk melk	1 393 830	1 434 852
Geitemelk	19 975	20 120
Totalt avregnet rå ku- og geitemelk	1 413 804	1 454 972
Gjennomsnittlig samlet utbetalingspris til melkeprodusent fra TINE Råvare uttrykt i kr / liter	5,16	5,16

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

REGNSKAP — TINE RÅVARE FORTS.

Regnskapet for TINE Råvare viser for 2019 et overskudd på MNOK 19,2 før overført resultat fra forrige år. Fremførbart resultat pr. 31.12.2019 utgjør MNOK 0,4 som avregnes mot melkeprodusentene det etterfølgende år. Beløpet inngår dermed i grunnlaget for fastsettelse av utbetalingspris til produsent (basisprisen) for 2020.

AVGIFTER INNKREVD FRA MELKEPRODUSENTENE OG AKTØRENE

Tabellen nedenfor spesifiserer akkumulerte avgifter som er innkrevd av TINE Råvare:

INNKREVDE AVGIFTER	Beløp i 1000 kroner	
	2019	2018
Innkrevd omsetningsavgift	233 748	79 629
Innkrevd overproduksjonsavgift	52 055	24 686
Innkrevd forskningsavgift	26 894	27 534

TILSKUDDSDORDNINGER

Dette er grunn- og distriktstilskudd som TINE Råvare utbetaler til melkeprodusentene på vegne av Landbruksdirektoratet. Størrelsen på tilskuddet framforhandles i jordbruksavtalen og varierer ut fra størrelsen på produksjonen og geografisk lokalisering. Tilskuddene overføres fra Landbruksdirektoratet til TINE Råvare og utbetales til produsentene over produsentavregningen.

Tabellen nedenfor spesifiserer tilskudd utbetalt av TINE Råvare:

GRUNN- OG DISTRIKTSTILSKUDD	Beløp i 1000 kroner	
	2019	2018
Grunntilskudd	66 021	66 776
Distriktstilskudd	583 283	545 697

	Beløp i 1000 kroner	
	2019	2018
Mellomværende med Landbruksdirektoratet vedrørende innkrevede avgifter og tilskudd pr. 31.12	-51 789	-45 656

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

RESULTATER

Statistikk

1 Ku- og geitemelk levert til TINE, per eierområde MILL. LITER

EIEROMRÅDER	Totalt kumelk		Herav økologisk		Geitemelk		Totalt ku- og geitemelk		Medlemmer 2019			
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	Ku	Geit	Ku og geit	Sum
Øst	355,3	367,5	26,0	26,6	4,7	4,8	360,0	372,3	2 406	68	10	2 484
Sør-Vest	426,4	444,8	2,1	2,2	5,5	5,5	432,0	450,3	3 088	89	1	3 178
Midt	463,3	470,8	19,3	19,8	2,9	3,0	466,2	473,7	2 839	30	0	2 869
Nord	148,8	151,7	1,6	1,6	6,8	6,9	155,6	158,7	942	93	1	1 036
Sum	1 393,8	1 434,9	49,0	50,1	19,9	20,1	1 413,8	1 455,0	9 275	280	12	9 567

2 Avregnet kumelk fra foretak som leverte melk til TINE, per eierområde MILL. LITER

EIEROMRÅDER	Leveranser				Disponibel kvote		Overprod. avgift		Foretak som leverte melk 2019	
	Mill. liter		% av total melkemengde		Mill. liter		Mill. liter		Antall	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	Ku	Ku og geit
Øst	355,3	367,5	25,5 %	25,6 %	390,4	411,8	2,1	1,0	1 967	9
Sør-Vest	426,4	444,8	30,6 %	31,0 %	461,1	491,6	3,5	2,1	2 509	1
Midt	463,3	470,8	33,2 %	32,8 %	492,3	521,4	4,3	1,7	2 186	0
Nord	148,8	151,7	10,7 %	10,6 %	169,1	177,2	0,8	0,3	796	1
Sum	1 393,8	1 434,9	100,0 %	100,0 %	1 513,0	1 602,0	10,7	5,0	7 458	11

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

3 Avregnet geitemelk fra foretak som leverte melk til TINE, per eierområde MILL. LITER

EIEROMRÅDER	Leveranser				Disponibel kvote		Overprod. avgift		Foretak som leverte melk 2019	
	Mill. liter		% av total melkemengde		Mill. liter		Mill. liter		Antall	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	Geit	Ku og geit
Øst	4,7	4,8	23,6 %	23,6 %	5,0	5,0	0,04	0,01	68	9
Sør-Vest	5,5	5,5	27,6 %	27,2 %	5,8	5,9	0,03	0,03	85	1
Midt	2,9	3,0	14,6 %	14,7 %	3,0	3,1	0,03	0,02	25	0
Nord	6,8	6,9	34,2 %	34,5 %	8,1	8,3	0,05	0,04	81	1
Sum	19,9	20,1	100,0 %	100,0 %	21,8	22,2	0,15	0,10	259	11

4 Leverandørstruktur, kvoter og leveranser - kumelk MILL. LITER

Omfatter foretak som disponerte kvote.

LEVERANSEGRUPPER	2019 Leveranser				2018 Leveranser			
	Hele 2019	Kvote	Lever i % av kvote	Lever i % av total melkemengde	Hele 2018	Kvote	Lever i % av kvote	Lever i % av total melkemengde
1: 0-60	36,4	62,4	58,3 %	2,6 %	37,4	56,8	65,8 %	2,6 %
2: 60-80	46,4	54,5	85,1 %	3,3 %	47,0	57,6	81,6 %	3,3 %
3: 80-100	69,6	79,6	87,5 %	5,0 %	76,0	87,6	86,7 %	5,3 %
4: 100-120	80,9	87,8	92,2 %	5,8 %	86,5	98,1	88,2 %	6,0 %
5: 120-160	162,2	176,6	91,8 %	11,6 %	173,9	194,4	89,5 %	12,1 %
6: 160-200	125,2	135,8	92,2 %	9,0 %	136,3	151,2	90,2 %	9,5 %
7: 200-300	248,9	266,5	93,4 %	17,9 %	255,2	284,0	89,9 %	17,8 %
8: 300-400	253,3	266,7	95,0 %	18,2 %	257,1	281,6	91,3 %	17,9 %
9: Over 400	370,8	383,0	96,8 %	26,6 %	365,5	390,6	93,6 %	25,5 %
Sum	1 393,8	1 513,0	92,1 %	100,0 %	1 434,9	1 602,0	89,6 %	100,0 %

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

5 Leverandørstruktur, kvoter og leveranser - geitemelk MILL. LITER

Omfatter foretak som disponerte kvote.

LEVERANSEGRUPPER	2019 Leveranser				2018 Leveranser			
	Hele 2019	Kvote	Lvert i % av kvote	Lvert i % av total melkemengde	Hele 2018	Kvote	Lvert i % av kvote	Lvert i % av total melkemengde
1: 0-20	0,2	0,6	35,7 %	1,1 %	0,2	0,4	59,8 %	1,1 %
2: 20-25	0,1	0,1	76,5 %	0,5 %	0,2	0,3	75,3 %	1,0 %
3: 25-30	0,2	0,3	76,6 %	1,1 %	0,2	0,3	70,8 %	1,0 %
4: 30-40	1,1	1,3	84,1 %	5,3 %	0,9	1,0	84,4 %	4,4 %
5: 40-60	3,2	3,4	93,7 %	15,8 %	3,6	4,0	89,4 %	17,9 %
6: 60-80	4,1	4,4	92,9 %	20,3 %	4,2	4,7	90,0 %	20,8 %
7: 80-120	4,3	4,6	93,1 %	21,5 %	4,6	5,0	92,1 %	23,1 %
8: Over 120	6,9	7,1	96,4 %	34,4 %	6,2	6,6	94,3 %	30,7 %
Sum	20,0	21,8	91,8 %	100,0 %	20,1	22,2	90,5 %	100,0 %

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

6 Utvikling av kvalitet på leverandørmelken – kumelk

KUMELK	2019	2018
Elitemelk (%) av leveranser	94,61	94,79
Elitemelk (%) av volum	95,52	95,46
Bakterier (% av leveranser)		
Elite	99,24	99,38
1. klasse	0,62	0,51
2. klasse	0,06	0,05
3. klasse	0,07	0,06
Frie Fettsyrer (% av leveranser)		
Elite	99,55	99,67
1. klasse	0,24	0,16
2. klasse	0,17	0,14
3. klasse	0,04	0,03
Unormal melk (ant. leveranser)	317	315
Celletall (% av leveranser)		
Elite	96,25	96,02
1. klasse	3,11	3,30
2. klasse	0,48	0,50
3. klasse	0,16	0,18
Uveid artimetisk middel	136	139
Kjemisk innhold (% i melken)		
Protein	3,46	3,40
Fett	4,36	4,29
Laktose	4,70	4,68
Sum kjemisk innhold	12,52	12,37

	2019	2018
Anaerobe sporer- (% av leveranser)		
Elitemelk	99,67	99,93
1. klasse	0,13	0,03
2. klasse	0,15	0,04
3. klasse	0,04	0,00
Aerobe sporer (% av leveranser)		
Elitemelk	99,98	99,98
1. klasse	0,01	0,01
2. klasse	0,01	0,01
3. klasse	0,00	0,01
Frysepunkt (grader celcius)	-0,527	-0,526
Antall stopp		
Bakterier	85	78
Celletall	168	203
Frie fettsyrer	8	4
Sporer	0	0
Unormal melk/lukt/smak	12	6
Frysepunkt	6	17
Sum antall stopp	279	308

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

7 Utvikling av kvalitet på leverandørmelken – geitemelk

GEITEMELK	2019	2018
Elitemelk (%) av leveranser	92,58	91,87
Elitemelk (%) av volum	93,28	91,69
Bakterier (% av leveranser)		
Elite	96,0	96,20
1. klasse	3,05	2,96
2. klasse	0,41	0,30
3. klasse	0,54	0,55
Frie Fettsyrer (% av leveranser)		
Elite	99,71	99,74
1. klasse	0,29	0,18
2. klasse	0,00	0,04
3. klasse	0,00	0,04
Frie fettsyrer med pristillegg (<1,0)	99,61	99,70
Frie fettsyrer uten pristillegg (>1,0)	0,39	0,30

	2019	2018
Celletall (% av leveranser)		
Elite	96,62	96,20
1. klasse	2,64	3,32
2. klasse	0,49	0,41
3. klasse	0,25	0,07
Uveid artimetisk middel	944	959
Kjemisk innhold (% i melken)		
Protein	3,31	3,23
Fett	4,49	4,43
Laktose	4,49	4,51
Sum kjemisk innhold	12,29	12,17
Frysepunkt (grader celcius)	-0,561	-0,565
Antall stopp		
Bakterier	16	18
Celletall	1	0
Frie fettsyrer	0	2
Unormal melk/lukt/smak	0	0
Frysepunkt	0	1
Sum antall stopp	17	21

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

8 Samdriftsutvikling i TINE

EIEROMRÅDER	Antall medlemmer i samdrift i 2019	Antall samdrifter	
		2019	2018
Øst	503	164	171
Sør-Vest	673	224	235
Midt	789	262	282
Nord	143	49	60
Sum	2 108	699	748

9 Pris til eierne

KRONER PR. LITER LEVERT	2019	2018
Melkepris fra TINE Råvare	5,16	5,16
Etterbetaling fra TINE SA	0,43	0,57
Sum pris til eierne	5,59	5,73

10 Indikasjon over melkeanvendelsen

TALL I MILL. LITER	2019	2018
Innland		
Flytende produkter	405,7	415,8
Ferske oster	33,8	36,9
Hvitost/mysost	517,9	546,9
Geitemelksprodukter	14,6	16,2
Flytende til industriproduksjon	32,8	32,2
Pulver	72,1	45,6
Sum innland	1 076,8	1 093,6
Eksport		
Hvitost og mysost	80,5	105,7
Sum	1 157,3	1 199,3

11 Produksjon av faste produkter

TALL I TONN	2019	2018
Hvitost	56 280	62 385
Brunost/prim	8 482	8 763
Smelteost	1 319	797
Smør	12 873	12 004
Pulver	32 545	32 239
Sum	111 499	116 188

12 Produksjon av flytende produkter

TALL I 1000 LITER	2019	2018
TINE Melk	335 397	347 714
Yoghurt	42 147	42 052
TINE Fløte	27 223	26 729
TINE Rømme	14 520	14 588
Juice, fruktdrikker og vann	50 487	51 575
Desserter og iskrem	42 369	45 954
Sum	512 144	528 613

13 Anleggsstruktur

TYPE ANLEGG	2019	2018
Meierier	30	31
Sentrallagre	2	2
Distribusjonsterminaler	2	2
Sum	34	35

DETTE ER TINE

RESULTATER

Styreleder har ordet

Styrets beretning

Ledelsen

Årsregnskap 2019

Revisjonsberetning

TINE Råvare

Statistikk

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

14 Salg i Norge

TALL I 1000 LITER	2019	2018
TINE Melk	335 397	347 714
TINE Fløte	27 223	26 728
Juice, fruktdrikker og vann	50 487	51 575
Desserter og iskrem	42 369	46 258

TALL I TONN	2019	2018
TINE Rømme	14 520	14 585
Yoghurt	42 147	42 052
Hvitost	65 529	66 983
Brunost	9 258	8 763
Smør	11 970	12 380
Fersk ferdigmat	8 626	8 509

Det er tilnærmet et 1-1 forhold mellom produksjon og salg av flytende produkter.

15 Forbruk pr. innbygger SALG INNLAND

ANTALL KG/LITER	2019	2018
Melk/liter	80,2	82,1
Yoghurt inkl import/kg	10,4	10,4
Fløte og rømme/kg	9,3	9,3
Ost inkl. import/kg	18,9	18,9
Smør inkl. import/kg	3,7	3,7

Kilde: www.melk.no, januar 2020

16 Merkevareeksport og salg Meieri Internasjonalt PER LAND

LAND	Merkevareeksport i tonn		Totalsalg i tonn*	
	2019	2018	2019	2018
USA	6 122	6 328	25 959	16 535
Australia	1 271	1 023	2 322	2 464
Canada	0	1 426	2 108	1 815
Storbritannia	750	589	6 417	7 117
Sverige/Danmark	941	502	16 865	17 325
Andre markeder	292	303	1 020	941
Sum	9 376	10 171	54 692	46 198

*Merkevareeksport er salg ut av Norge. Totalsalg er salg til forbruker/sluttmarked av alle merkevarer.

17 Merkevareeksport og salg Meieri Internasjonalt PER MERKE

MERKE	Merkevareeksport i tonn		Totalsalg i tonn	
	2019	2018	2019	2018
Jarlsberg	8 524	9 326	17 526	17 851
Andre TINE-merker	853	845	1 267	1 201
Andre merker	0	0	35 899	27 146
Sum	9 376	10 171	54 692	46 198

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

Bærekraft

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT

GENERELT

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

LEDER FOR BÆREKRAFT HAR ORDET

En naturlig del av TINE

TINE har som ambisjon å være best på bærekraft innen den norske matbransjen. Vi er opptatt av det vi kaller bærekraftig verdiskaping. Det går an å ha flere tanker i hodet samtidig. Det går an å kombinere økologi og økonomi.

2019 har vært et år der bærekraft, miljø og klima virkelig har stått høyt på agendaen. Greta Thunberg ble kåret til «Person of the Year» av TIME Magazine. Barn og unge verden over har streiket for klima. De roper for flere og raskere tiltak for å redde jorda. Samtidig ser vi at det er svært utfordrende å få en samlet verden til å ta nødvendige tak. Det er for mange og vanskelige hensyn å ta.

Det går an å ha flere tanker i hodet samtidig. Det går an å kombinere økologi og økonomi.

Vi i TINE tror at klimaendringene er blitt så alvorlige og nære for mange mennesker at endringer for et bedre klima vil presses fram. Livsatferd, forbruk og politiske bestemte rammebetingelser vil bidra til at samfunnet endres i en mer bærekraftig retning.

Vi tror også at menneskene er opptatt av sin framtid, og hvordan man kan skape et mer bærekraftig samfunn. Forbruker og kunder stiller stadig større krav til at varer og tjenester skal være produsert på forsvarlig måte.

KLIMARISIKO

Etter to år preget av både uvanlig store nedbørsmengder og ekstrem tørke har klimarisiko for alvor kommet på kartet. Forbruker, kunder og myndigheter stiller i stadig større grad spørsmålstegn ved samfunnets evne til å møte klimaendringene. TINE lever av å foredle melk til ulike meieriprodukter, og store endringer i naturen og klimaet vil ramme oss hardt. Vi har dermed en sterk egeninteresse i å bidra til en bærekraftig bruk av jordas ressurser og begrense klimaendringene.

BÆREKRAFTIG VERDISKAPING

TINEs mål er å skape størst mulig verdi av eiernes melkeproduksjon, nå og i framtiden. Vi tror at framtidens vinnere vil være dem som utvikler og produserer produkter og tjenester på en måte som forener samfunns- og miljømessig ansvar med egen lønnsomhet. Vårt mål er derfor en økonomisk og bærekraftig verdiskaping der vi bidrar positivt til våre miljømessig og sosiale omgivelser. Det er dette vi i TINE kaller *bærekraftig verdiskaping*.

BJØRN MALM
Leder for Bærekraft

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

DEN MEST BÆREKRAFTIGE MATPRODUSENTEN

Samfunnet rundt oss har ulike forventninger til TINE og hvilke ansvar vi har for å bidra til en bærekraftig utvikling. Ut ifra disse forventningene, konsentrerer vi vårt bærekraftarbeid på disse tre områdene:

Ressurser. Som ett av Norges største selskaper bruker TINE betydelig med ressurser i sin virksomhet, noe som påvirker våre omgivelser. Miljøet blir belastet av vår transport, og produksjonen av melk og meieriprodukter krever energi.

TINE skal være best på bærekraft i norsk matbransje. Vi reduserer klimagassutslippet og lokal miljøpåvirkning ved å velge fornybare energikilder i både produksjon og transport, og ved å ta i bruk ny og optimal teknologi. Vi utnytter våre ressurser av vann, energi og drivstoff optimalt og tar i bruk riktig mengde. TINEs emballasje tar hensyn til klima og miljø, og bidrar til å redusere TINEs klimaavtrykk.

En vesentlig del av klimagassutslippet fra framstillingen av meieriprodukter er knyttet opp til det som skjer på melkegårdene. TINE har sterke merkevarer og melkebondens arbeid er en viktig del av merkevarebyggingen i TINE. Vi arbeider derfor også for at landbruket når målsettinger om å redusere utslipp av klimagasser fra melkeproduksjonen på gården.

Kasting av fullverdig mat er et stort problem i vår del av verden. Det er både en miljømessig og etisk betenkelig at om lag 20 prosent av maten vi kjøper blir kastet. Vi skal gjennom god ressursutnyttelse utnytte egne råvarer optimalt.

Nærhet. TINE er melkebøndernes selskap og er det noe den norske bonden er god på, så er det å tenke langsiktig. Siden den spede begynnelsen i 1856 da 25 driftige bønder samlet sine melkekyr i Rausjødalen, har TINE foredlet melk til ulike meieriprodukter. TINE tar et ansvar for å sikre muligheten for melkeproduksjon i hele landet, og da bidra til at viktige ressurser blir utnyttet til norsk matproduksjon.

TINE skal være best på bærekraft
i norsk matbransje.

Balanse. TINE er en del av nordmenns hverdag, enten vi er på frokostbordet, i matpakka, til fredagstacoen, eller i bagen på vei til trening. Dette gir oss et stort ansvar, men også en stor mulighet til å bidra positivt til den norske folkehelsa. Overvekt og fedme er et betydelig problem i vårt samfunn. Generelt spiser vi for mye mettett fett,

sukker og salt. I tillegg er vi for lite i fysisk aktivitet i løpet dagen. TINE vil bidra til et sunt, variert og balansert kosthold i den norske befolkningen.

EN NATURLIG DEL

Bærekraft skal være en naturlig del av TINE og godt integrert i driften, enten det er nye og sunne produkter eller tiltak for å ta ned klimagassutslipp i hele verdikjeden.

I denne bærekraftrapporten kan du lese nærmere om hvordan TINE hver dag jobber for å gjøre samfunnet vårt litt mer bærekraftige og hvilke resultater vi oppnår.

BJØRN MALM
Leder for Bærekraft

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — GENERELT

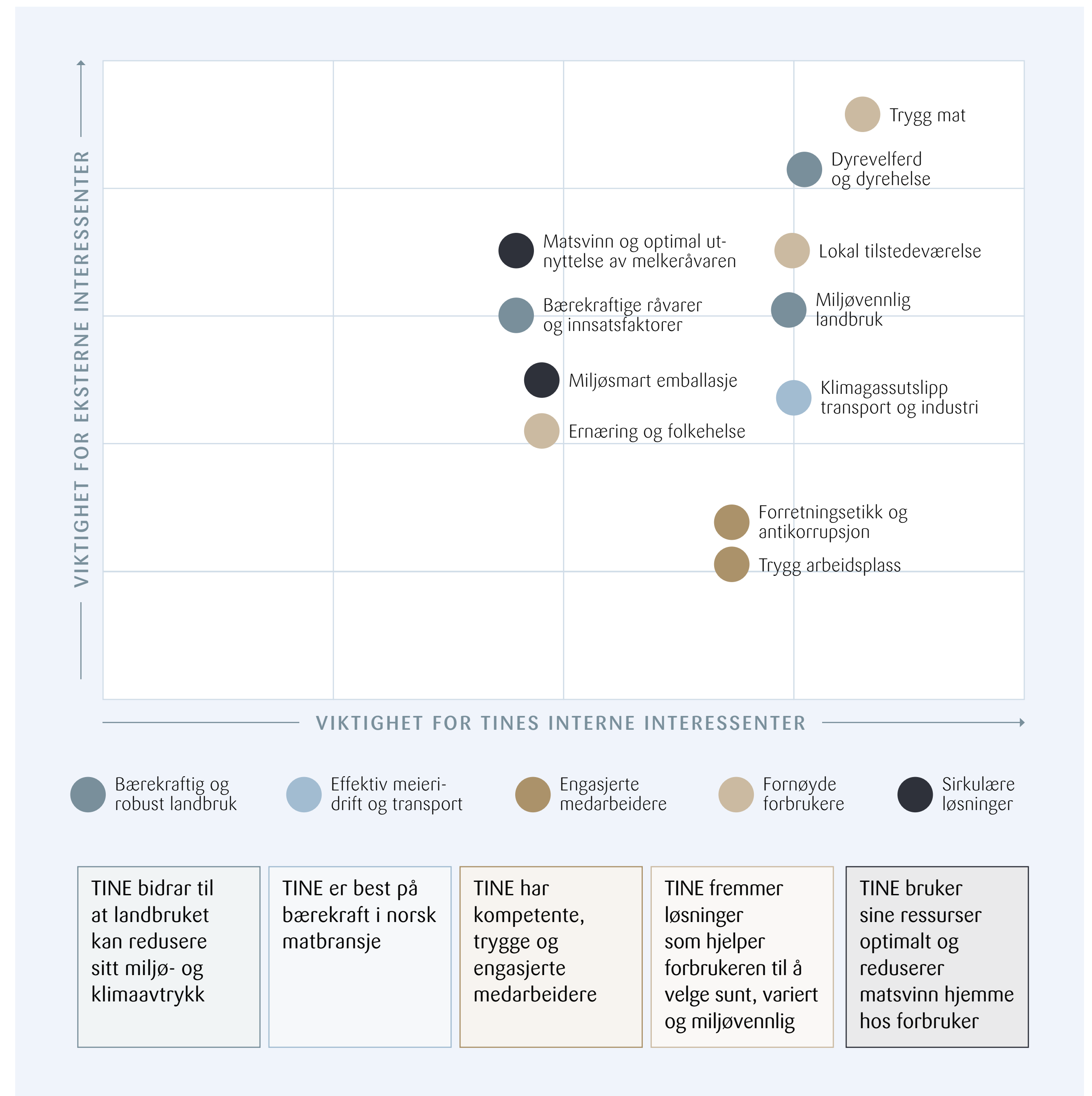
Det vesentlige

TINEs mål er å skape størst mulig verdi av eiernes melkeproduksjon, nå og i framtiden. Vi tror at framtidens vinnere vil være dem som utvikler og produserer produkter og tjenester på en måte som forener globalt samfunns- og miljømessig ansvar med egen lønnsomhet.

Vårt mål er derfor en økonomisk og bærekraftig verdiskaping der vi bidrar positivt til våre miljømessige og sosiale omgivelser. Det er dette vi i TINE kaller bærekraftig verdiskaping.

DEN MEST BÆREKRAFTIGE MATPRODUSENTEN

Samfunnet rundt oss har ulike forventninger til TINE og hvilke ansvar vi har for å bidra til en bærekraftig utvikling. Kombinasjonen av disse forventningene, og det faktum at enkelte er strategisk viktige for TINE, gjør at vi konsentrerer vårt bærekraftsarbeid om (1) *å bruke våre ressurser optimalt og bærekraftig*, (2) *å bidra til et levende Norge og lokal verdiskaping* og (3) *å gjøre Norge sunnere*.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BAKGRUNN

Fagområdet bærekraft utvikler seg hurtig, ikke bare for interessenter som kunder og myndigheter, men også for TINE selv.

I 2018 ble det gjennomført en vesentlighetsanalyse i henhold til rapporteringsstandarden Global Reporting Initiative (GRI). Her har vi sett nærmere på hvordan omgivelsene tilnærmer seg bærekraft, hvordan dette påvirker vår verdikjede og hvilke forventninger TINEs interessenter har til virksomheten. Denne vesentlighetsanalysen pekte på 18 ulike aspekter som det i 2018 ble rapportert på og verifisert av revisor.

FORENKLING

I 2019 har det tegnet seg et tydeligere bilde av hvilke aspekter som er helt vesentlige for TINE og TINEs eiere.

Dette kommer frem i ulike innsiktsrapporter fra bl.a. Ipsos og Zynk. Det betyr at antall vesentlige aspekter for 2019 er redusert, og i 2019 rapporterer TINE på følgende områder:

Trygg mat. Det er helt grunnleggende for TINE at produktene er helsemessig trygge å spise. Våre forbrukere, kunder, myndigheter og eiere må ha full tillit til TINE som næringsmiddelprodusent for at vi skal kunne levere økonomisk og bærekraftig verdiskaping over tid.

Lokal tilstedeværelse. TINE har skapt tradisjoner og historier vi har et ansvar for å ta vare på. Vi er tett på hele vår verdikjede som gir god og trygg mat med norske innsatsfaktorer. Vi er de mange små som blir til én stor, som bidrar til et levende Distrikts-Norge der kulturlandskapet pleies og kultiveres, et viktig fellesgode for hele befolkningen. Dette er betydelige bidrag til den norske verdiskapingen og «folkesjelen».

Dyrevelferd og dyrehelse. TINEs 10 000 eiere med deres om lag 200 000 melkekyr og 30 000 geiter som produserer melka, er selve fundamentet for TINEs virksomhet. TINE og selskapets eiere har derfor både et ansvar for og en sterk interesse i at dyra er robuste, friske og behandles godt. Vi opplever nå en økende forventning til at TINEs eiere behandler alle sine dyr med respekt og omsorg.

Matsvinn og optimal utnyttelse av melkeråvaren. Kastning av mat er ikke bare et miljøproblem, men også etisk problematisk. Det kreves store ressurser og landarealer for å produsere mat. Fra produksjon og dyrking av mat opplever vi klimagassutslipp og press på natur og biologisk mangfold. Oppmerksomheten på matsvinn er økende. TINEs interessenter som kunder, myndigheter, ansatte og eiere forventer at TINE som stor matvareprodusent tar et ansvar for å redusere matsvinnet i egen virksomhet og bidra til at forbrukerne også kan gjøre det samme.

Miljøvennlig landbruk. Hensynet til klima og miljø blir i økende grad inkludert i kostholds- og ernæringsanbefalinger. Det handler ikke lenger bare om individets og befolkningens ernæringsbehov, men også om hva som er bærekraftig for planeten. Fra flere hold blir det hevdet at kjøttforbruket må reduseres betydelig. TINE opplever også at meieriproduktene i stadig større grad blir omfattet av denne argumentasjonen. Omfattende tiltak både globalt og lokalt må nå til for å nå togradersmålet fastsatt i Parisavtalen. Norge har forpliktet seg til å følge EUs målsettinger om å kutte utslippene i ikke-kvotepliktig sektor med 45 prosent innen år 2030. Spesielt er det fokuset på kutt i klimagassutslippet fra landbruk som påvirker TINE.

Bærekraftige råvarer og innsatsfaktorer. TINE produserer årlig om lag 500 ulike merkevarer. Den viktigste innsatsfaktoren er naturligvis melk fra selskapets 10 000 eiere. I tillegg er vi avhengig av svært mange ulike råvar-

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

er og ingredienser som ofte er produsert utenfor Norge. Interessenter etterspør mer informasjon om bærekraften i selskapets verdikjede med særlig fokus på innsatsfaktorer som soya og palmefett i dyrefôr som kan være dyrket i konflikt med regnskogen.

Det forventes at TINE bidrar til at det nasjonale klimamålet nås ved å redusere egne utslipp.

Klimagassutslipp fra industri og transport. Norge har satt seg et ambisiøst mål om å kutte utslippene med 45 prosent innen 2030. Det forventes at TINE bidrar til at det nasjonale klimamålet nås ved å redusere egne utslipp. Det er særlig kutt i utslippene fra transport (ikke-kvotepliktig sektor) som vil påvirker TINE.

Ernæring og folkehelse. Feil kosthold er den viktigste årsaken til for tidlig død i Norge. Et variert og sunt kosthold vil dekke behovet for viktige næringsstoffer. Dette, sammen med daglig fysisk aktivitet, legger et godt grunnlag for en god helse. Melk og meieriprodukter er en kilde til mange viktige næringsstoffer i det norske kostholdet, slik som protein av høy kvalitet, kalsium, jod og flere B-vitaminer, men melk og meieriprodukter bidrar også med mye mettet fett. Våre omgivelser som kunder, forbrukere og myndigheter forventer at TINE som en stor næringsmiddelaktør, bidrar til at den norske befolkningen har et sunt, variert og balansert kosthold.

Miljøsmart emballasje. Som stor forbruker av emballasje er det viktig for TINE å optimalisere bruken av emballasje i hele verdikjeden og motivere til at ny teknologi blir tilgjengelig. Størstedelen av TINEs emballasje er fiberba-

sert, men vi bruker også mye plast. Plast som emballasjemateriale er i mange tilfeller å foretrekke, både for å bevare produktkvalitet og for å minimere det totale miljøfotavtrykket fra produkter. Samtidig er det nødvendig å redusere bruken av plast. Ulike undersøkelser viser at forbrukeren er svært opptatt av plastemballasje, og den er blitt en av de største negative driverne i en merkebares omdømme.

Trygg arbeidsplass. Friske medarbeidere og stabil arbeidskraft i et godt arbeidsmiljø er en forutsetning for at TINE skal oppnå effektiv drift og kvalitet i alle ledd. Arbeidet skal tilrettelegges slik at medarbeiderne ikke utsettes for uheldige fysiske eller psykiske belastninger, og at ingen blir skadet eller syke som følge av arbeidet. TINE arbeider kontinuerlig for å redusere antall personskader, oppnå et lavt sykefravær og skape et godt arbeidsmiljø

Forretningsetikk og antikorrupsjon. For at TINE skal kunne være en ledende leverandør av merkevarer innen mat og drikke, er TINE avhengig av at medarbeidere, eiere, kunder, forbrukere og andre har tillit til oss. Tillit er avgjørende for at TINE skal kunne nå sin visjon og sine forretningsmessige mål. TINE har mange roller og opptrer til enhver tid som blant annet arbeidsgiver, kunde, leverandør, samarbeidspartner og eier. I alle disse rollene er det viktig med etisk opptreden, både forretningsmessig og personlig.

TINE MEIERIET JÆREN KVIAMARKA

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — GENERELT

Vi er til stede

Siden den spede begynnelsen i 1856 da 25 driftige bønder samlet sine melkekyr i Rausjødalen, har TINE foredlet melk, en av Norges viktigste naturressurser. TINE ønsker å ta et tydelig ansvar for å sikre muligheten for melkeproduksjon i hele landet, og da bidra til at viktige ressurser blir utnyttet til norsk matproduksjon.

VI HAR ET ANSVAR

TINE har skapt tradisjoner og historier vi har et ansvar for å ta vare på. Vi er tett på hele vår verdikjede som gir god og trygg mat med norske innsatsfaktorer. Vi er de mange små som blir til én stor, som bidrar til et levende distrikts-Norge der kulturlandskapet pleies og kultiveres, et viktig felles-gode for hele befolkningen. Dette er betydelige bidrag til den norske verdiskapingen og «folkesjelen».

Siden 2009 har TINE investert nærmere 6 milliarder kroner i norske meieranlegg.

Vi opplever økt interesse blant våre interessenter for å ta vare på mattradisjoner og lokalmat, men samtidig erfarer vi økt konkurranse fra europeiske meieriaktører og norske leverandører av melk og meieriprodukter på utenlandske råvarer. TINE som samvirke og med sin godt forankrede historie skal være godt rustet for å møte denne type konkurranse.

BETYDELIGE RINGVIRKNINGER

Tilbake i 2016 utarbeidet TINE et samfunnsregnskap¹ som viser at selskapet bidro med 25 000 arbeidsplasser og 20 milliarder kroner i verdiskaping for Norge det året. For 2019 har vi utarbeidet et noe forenklet samfunnsregnskap som viser hvordan viktige utbetalinger fra TINE er relativt jevnt fordelt på de ulike regionene i Norge. Dette gir et godt bilde på hvordan TINE er en viktig bidragsyter til lokal verdiskaping og tilstedeværelse.

Det viser også at norsk matproduksjon utgjør en forskjell. En stor del av fastlandsindustrien er lagt ned eller flyttet til utlandet, men i perioden 2011 til 2019 har TINE investert over ti milliarder kroner i norske meieranlegg og andre driftsmidler.

SATSER I NORD-NORGE OG PÅ VESTLANDET

TINE investerer nå for 200 millioner kroner ved meieriet på Storsteinnes. Vi sikrer da et moderne anlegg for produksjon av ulike geitemelksprodukter, som betyr spesielt

mye for de 85 geitebøndene i Nord-Norge. Utbyggingen er også viktig for de 50 ansatte på meieriet som får trygget sine arbeidsplasser og vil gi store ringvirkninger for lokalsamfunnet og Balsfjord kommune.

TINE investerer også 120 millioner kroner ved meieriet i Elnesvågen. Her skal det nå produseres Jarlsberg i både 10 kg blokkost og 10 kg rund ost. Det legges til grunn omtrent samme produksjonsmengde som i dag, ca. 6.000 tonn. Det vil gi en god utnyttelse av melka i et melkerikt område. Utbyggingen er viktig for de 65 ansatte ved anlegget som får trygget sine arbeidsplasser. Og som på Storsteinnes vil det gi store ringvirkninger for lokalsamfunnet og kommunen.

Én arbeidsplass i landbruket og tilleggsnæringer genererer to-tre arbeidsplasser totalt². Det skulle bety at de totalt 115 ansatte ved meieriene bidrar til mellom 230 og 350 arbeidsplasser i regionene.

¹ Utført av Samfunnsøkonomisk analyse AS, på oppdrag fra TINE

² «Verdiskaping i landbruk og landbruksbasert virksomhet i Buskerud» Studie utført av Østlandsforskning og Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning. Utgitt 2013.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

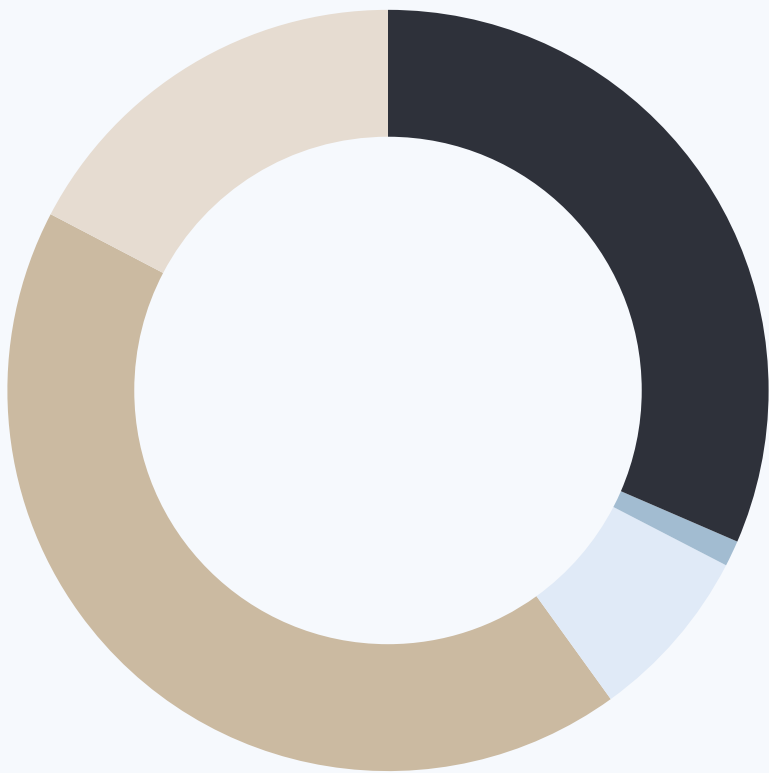
Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

Samfunnsregnskap 2019

UTBETALINGER / MRD NOK

Samfunnsregnskap 2019

TINE SA / MRD NOK

Region	Lønn til ansatte	Utbetaling til eierne	Totalt
Nordland, Troms, Finnmark	0,2	0,9	1,1
Trøndelag	0,6	1,9	2,5
Møre og Romsdal, Vestland	0,6	1,8	2,4
Agder, Rogaland	0,5	1,4	1,9
Oppland, Hedmark (Innlandet)	0,5	1,4	1,9
Buskerud, Akershus, Østfold (Viken), Oslo	0,8	0,5	1,4
Vestfold, Telemark	0,1	0,2	0,3
Totalsum	3,3	8,1	11,4

FORSKNING PÅ RINGVIRKNING

Professor Håvard Teigen ved Høgskolen i Lillehammer har forsket på ringvirkninger for lokalsamfunnet av forskjellige bedrifter. Resultatene viser at ringvirkningene avhenger av innkjøpet av ulike varer og tjenester. For TINEs del har innkjøpet av melk en relativt større betydning for lokalsamfunnet enn andre produkter og tjenester. Hvor ringvirkningene kommer, avhenger av hvor melkebøndene er lokalisert. Videre er det avhengige av hvor mye, og hvor melka videreføres.

Hvis melka blir brukt til å produsere relativt kostbare produkter, er ringvirkningene langt større enn om den tappes på kartong og transporteres ut av regionen. Ikke minst blir ringvirkningene større når de som jobber på meieriet, kan bruker inntektene sine lokalt.

DATTERSELSKAPER

Frem til 2017 omfatter TINEs bærekraftrapport morselskapet (TINE SA). Fra 2018 er datterselskaper helt eller delvis inkludert i rapporten. TINEs bidrag til lokal tilstedeværelse i Norge kommer fra samtlige av TINEs norske datterselskaper da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter. Videre bidrar datterselskapene med arbeidsplasser og verdiskaping i de regionene der disse har sin virksomhet.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT

PÅ GÅRDEN

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — PÅ GÅRDEN

Bærekraftige råvarer og ansvarlig innkjøp

Melk og yoghurt er ikke bare melk. Vi er avhengig av svært mange ulike råvarer som ofte er produsert utenfor Norge. Vi må sikre at disse varene er produsert på en miljømessig og bærekraftig måte.

TINE har om lag 500 ulike merkevarer som produseres i et stort antall. Den viktigste innsatsfaktoren er melk fra selskapets nærmere 10 000 eiere. I tillegg er TINE avhengig av ulike råvarer og ingredienser som ofte er produsert utenfor Norge.

Interessenter etterspør mer informasjon om bærekraften i selskapets verdikjede. Interessenter blir stadig mer bevisste på at varer og tjenester produseres på en rettferdig og forsvarlig måte. For å dokumentere bærekraft i verdikjeden er det viktig å ha et system som avdekker og gir mulighet til å følge opp eventuelle brudd på etiske retningslinjer for miljø og samfunn.

ANSVARLIG OG RETTFERDIG

Framstillingen av en vare eller tjeneste skal i ingen deler av verdikjeden skje på bekostning av TINEs miljømessige eller sosiale ansvar. I jakten på fortjeneste, kan vi ikke tillate oss å la produksjonen skade miljøet eller la mennesker gjøre jobben uten rettferdige og trygge arbeidsforhold.

LANG VERDIKJEDE

TINE kjøper inn mange ulike varer. Ved innkjøp av ulike innsatsfaktorer kan leveringskjeden være lang og uoversiktlig med mange mellomledd på veien til endelig mottaker.

I enkelte markeder er TINE en relativ liten aktør og har en begrenset mulighet til å kunne påvirke handelen i positiv retning. Foreløpig er det ikke realistisk at import fra alle land skal kunne skje uten risiko for direkte eller indirekte medvirkning til brudd på internasjonale prinsipper. TINE stiller krav til prinsipper for etisk handel ved alle typer innkjøp.

ULIK RISIKO

Utover innkjøp av melk fra TINE sine eiere, gjør TINE betydelige innkjøp av maskiner og utstyr samt ulik emballasje. TINE kjøper også inn leieproduksjon av enkelte produkter som ikke produseres på TINE sine egne anlegg. Risiko for brudd på TINEs retningslinjer for etisk handel knyttet til nevnte varegrupper vurderes som liten.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

7 778

Antall produsenter inkl.
samdrifter som leverer til
TINE

TINEs innkjøp av ingredienser som bærmasser, vegetabilske oljer, sukker, kakao og kaffe har tradisjonelt medført en større risiko for brudd på internasjonale prinsipper om etisk handel. Nevnte ingredienser produseres blant annet i land som Kina, Indonesia, Elfenbenskysten, Ghana, Brasil og Tyrkia. Risikoen for brudd på TINEs etiske retningslinjer vurderes som høyest i de nevnte landene.

Videre vil det være risiko for brudd på prinsipper om etisk handel tilknyttet TINEs innkjøp av arbeidsklær og ulike profil-artikler. Disse artiklene produseres hovedsakelig i Asia.

TINE er også en stor innkjøper av transporttjenester, hovedsakelig knyttet til vår inntransport av melk fra gårdene, transport av produkter mellom de ulike meierianleggene samt distribusjon av ferdigvarer ut til butikker etc. Brudd på etiske krav knyttet til denne transporten vurderes som liten.

Imidlertid vurderer TINE risikoen for brudd på etiske krav som større innenfor inntransport av andre innsatsfaktorer der TINE ikke står som kontraktør av transporten, og varene blir levert fra produsenter utenfor Norge.

STILLER KRAV

Alle TINEs leverandører er en viktig del av TINEs verdikjede. De har stor påvirkning på TINEs produkter, og et godt, profesjonelt og tillitsfullt forhold er nødvendig. Leverandørene skal derfor leve opp til de samme standardene som TINE stiller til egen virksomhet. I dag stiller TINE skriftlige krav til alle leverandører som må fylle ut og bekrefte TINE sine krav til bærekraft.

TINEs retningslinjer for etisk handel dekker områdene arbeidsforhold, menneskerettigheter, miljø og antikorrupsjon og er innarbeidet i selskapets vilkår for varekjøp. Videre setter TINE krav til sine leverandører om at de har systemer for sporbarhet som på forespørsel skal fremlegges TINE. TINE jobber hovedsakelig med å påvirke sine leverandører til selv å ta ansvaret for etisk handel videre bakover i leverandørkjeden.

TINE har etablerte systemer og rutiner for en trygg og kvalitetsmessig god framstilling av våre produkter. Leverandører av innsatsfaktorer blir jevnlig kartlagt og fulgt opp for å sikre «trygg mat». Etisk handel inngår i kartleggingen der det ut fra en risikovurdering vurderes som nødvendig.

FORBEDRINGER

En bedre og mer systematisk risikovurdering av leverandører med hensyn på etisk handel er en viktig del av forbedringsarbeidet som nå gjennomføres i TINE.

I 2018 startet arbeidet med å legge til rette for at TINE i framtiden skal kunne følge opp sine leverandører på 21 ulike kriterier innenfor de fire områdene miljø, menneske-

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

rettigheter, etikk og bærekraftig innkjøp. Basert på denne innsikten vil leverandørene blir vurdert og gitt en anbefaling på eventuelle forbedringstiltak.

I starten av 2019 inngikk TINE en avtale med EcoVadis¹. EcoVadis vil gjennomføre kvalitetssikringen og scoringen av den enkelte leverandør innenfor de omtalte områdene, og foreslå tiltak for forbedringer for den enkelte leverandøren.

Norsk kraftfôrindustri har nå en felles bransjestandard for bruk av palmebasert fett.

I 2019 har 88 av TINEs leverandører blitt vurdert i EcoVadis, noe som er et relativt lite antall sett i forhold til totalt antall leverandører i TINE. Det har imidlertid vært viktig å starte med vurdering av de største og viktigste leverandørene. I 2020 vil vurderingene i EcoVadis fortsette og målsettingen er at minimum TINEs strategiske leverandører og samarbeidspartnere skal bærekraftvurderes i årene framover. I løpet av 2020 skal 80 nye leverandører bærekraftvurderes.

TINE har også i 2019 hatt fokus på utslipp knyttet til transport av varer fra våre leverandører, og i den forbindelse flyttet flere leveranser hjem til Norge for å redusere CO₂ avtrykket i verdikjeden. I tillegg vil TINE i årene fremover begynne arbeidet med en HUB-løsning for å samle inn satsfaktorer til de enkelte meierianlegg.

FÔR TIL DYRA

TINE har sterke merkevarer og selskapets eiere, melkebøndene, er en viktig del av merkevare-byggingen rundt våre produkter. TINE vil derfor ta sin del av ansvaret og

LÆR MER OM FOR MER NORSK FÔR

bidra til redusert miljø- og klimapåvirkning også i denne delen av verdikjeden.

TINEs eiere har over 220 000 kyr og geiter som har et stort behov for godt og næringsrikt fôr. Nærmere 60 prosent av fôret er norskdyrket gress, mens de resterende 40 prosentene er kraftfôr. I kraftfôret er det i gjennomsnitt 60 prosent norskproduserte råvarer som bygg, havre og hvete. Totalt er om lag 85 prosent av hva dyra spiser norske råvarer. De resterende 15 prosentene av fôret er importerte karbohydrat- og proteinråvarer som eks. soya, raps og palmefett.

¹ <https://www.ecovadis.com/>

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

² Utført RSPO-sertifisering, «RSPO smallholder-sertifikater»

³ «Rapport fra norsk kraftfôrindustri 2018» Felleskjøpet Fôrutvikling

⁴ The Norwegian commitments on sustainable soy and forests

⁵ The ProTerra Foundation
(<http://www.proterrafoundation.org/>)

⁶ Table on Responsible Soy
(<http://www.responsiblesoy.org/?lang=en>)

Stor etterspørsel etter soya og palmeolje på verdensbasis har ført til at store områder regnskog er hogget ned og omdannet til plantasjer. Det er ikke en bærekraftig løsning i global sammenheng og påvirker miljøet i bred forstand med økte klimagassutslipp, økt erosjon samt at hogst kan ødelegge urbefolkningens livsgrunnlag.

MINDRE PALMEFETT I FÔRET

I Norge er det hovedsakelig tre produsenter av kraftfôr til husdyr. Innkjøpet av kraftfôr skjer direkte fra disse av den enkelte melkeprodusenten. Som mottaker av melk har TINE mulighet til å påvirke både fôr- og melkeprodusenter til å endre produksjonen og bruk av kraftfôr i en mer bærekraftig retning.

I 2015 ferdigstilte TINE en anbefaling om å begrense bruken av palmebasert fett i fôr til drøvtyggere. Norsk kraftfôrindustri har nå en felles bransjestandard for bruk av palmebasert fett. Standarden setter krav til sertifisering² for bærekraftig framstilling av palmefett. Videre er det satt en øvre grense på andel palmefett i fôret til 3 prosent. I perioden 2013 til 2018 er forbruket av palmefett i fôr redusert med 28 prosent³. Fra 2017 til 2018 økte forbruket av palmefett med 15 prosent. Økningen var i hovedsak nødvendig som en kompensasjon for en tørkesommer som ga en norsk kornavling med lavt innhold av energi. Kraftfôrbransjen har i 2018 dekket 100 prosent av forbruket av oljepalme-produkter gjennom kjøp av RSPO-sertifisert produksjon.

I 2015 signerte fôrbransjen sin soyaerklæring⁴. Denne gir en tydelig retning og mål for hvordan man skal begrense miljøkonsekvensene ved bruk av soya. I dag er alt soyamel til drøvtyggerfôr i Norge, med brasiliansk opprinnelse sertifisert i henhold til ProTerra⁵ eller RTRS⁶. Soyamel med canadisk opprinnelse har ikke tilsvarende sertifisering. Lovgivingen i Canada er imidlertid så streng at den dekker viktige kriterier som ligger i ProTerra og RTRS.

I 2018 hadde norsk korn et høyt proteininnhold. Dette bidro til at forbruket av soya i norsk fôr ble redusert med én prosent.

Soyaen som i dag brukes i kraftfôret har en begrenset direkte miljøpåvirkning. Den indirekte konsekvensen er imidlertid større. Det økte forbruket av soya til dyrefôr kan bidra til økt hogst av regnskog for dyrking av soya til andre produkter. Det jobbes målrettet for å øke andelen norsk råvarer i fôret slik at man på sikt kan redusere bruken av soya som proteinkilde.

DATTERSELSKAPER

Fram til 2017 omfatter TINEs bærekraftsrapport morselskapet (TINE SA). Fra 2018 er datterselskaper helt eller delvis inkludert i rapporten.

Arbeidet med å sikre en ansvarlig verdikjede inkluderer alle produkter produsert ved TINEs anlegg samt TINE-produkter produsert hos samarbeidspartnere. Datterselskapene Fjordland AS og OsteCompagniet AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter og ca. 79 prosent av OsteCompagniets produkter er produsert på TINEs meieranlegg. Arbeidet med å sikre en bærekraftig verdikjede på disse produktene er dermed inkludert i denne rapporten.

Arbeidet med produksjon av bærekraftig fôr til melkekuene inkluderer alle TINEs norske datterselskap da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter. TINEs utenlandske datterselskaper der råvaren melk hentes fra andre enn TINEs egne melkeprodusenter omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene er underlagt nasjonale myndighetskrav.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — PÅ GÅRDEN

Bærekraftig landbruk

TINE lever av å foredle melk til ulike meieriprodukter. Store endringer i naturen og klimaet vil ramme oss hardt. Vi har dermed en sterk egeninteresse i å bidra til en bærekraftig bruk av jordas ressurser og begrense klimaendringene.

MER AV BÅDE NEDBØR OG TØRKE

Bøndene som lever av å dyrke jorda og produsere mat, er blant de første som merker klimaendringene. Vi har allerede erfart at det vil bli mer ekstremvær, mye nedbør vår og høst kombinert med enten veldig våt eller veldig tørr sommer. Begge deler gir utfordrende innhøstingsforhold for gras og korn.

Klimaendringer fører til endringer i været og hele landbruket må tilpasse seg og arbeide for å begrense disse endrede forutsetningene for matproduksjon.

Omfattende tiltak både globalt og lokalt må til for å nå 1,5 gradersmålet fastsatt i Parisavtalen. Norge har forpliktet seg til å følge EUs målsettinger om å kutte utslippene i ikke-kvotepliktig sektor med 45 prosent innen år 2030. Spesielt er det kravet om kutt i klimagassutslippet

fra transport og landbruk som påvirker TINEs virksomhet. Landbruket er blitt enige med myndighetene om å forplikte seg til klimagasskutt på 5 millioner tonn CO₂ i perioden 2021 til 2030.

ENDRET KOSTHOLD

Hensynet til klima og miljø blir i økende grad inkludert i kostholds- og ernæringsanbefalinger. Det handler ikke lenger bare om individets og befolkningens ernæringsbehov, men også om hva som er bærekraftig for planeten. I løpet av året kom det flere rapportert med anbefaling om et mer bærekraftig kosthold, noe som blant annet betyr økt inntak av vegetabilske produkter og redusert forbruk av animalske produkter, særlig rødt kjøtt.

Landbruket i Norge står for i overkant av åtte prosent av Norges samlede utslipp av klimagasser.

Ikke minst har man sett en økt oppmerksomhet knyttet til kjøttproduksjon og problemstillinger knyttet til import av ingredienser i kraftfôret til storfe for eksempel soya fra Brasil. Videre stilles det spørsmålstegn ved vann- og arealforbruk, dyrehelse og klimagassutslipp knyttet til produksjon av

Andel fornybar energi

ENERGIFORBRUK / PROSENT

100 %

0

2015 2016 2017 2018 2019

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

animalske produkter. TINE opplever at meieriproduktene i stadig større grad blir omfattet av denne problemstillingen.

STATUS FOR KLIMAGASSUTSLIPP

Landbruket i Norge står for i overkant av åtte prosent av Norges samlede utslipp av klimagasser. Utslippene er redusert med 5,3 prosent fra 1990 til 2018, og redusert med 1,2 prosent fra 2017 til 2018¹. Årsaken til nedgangen i utslippene er hovedsakelig at melkeproduksjonen per ku har økt samtidig som antall kyr er redusert. Samtidig har økt import av matvarer ført til at deler av utslippene som følge av norsk matkonsum framkommer i produksjonslandets utslippsregnskap.

MEST FRA KUA

Norge har en effektiv og relativt miljøvennlig melkeproduksjon sett i forhold til resten av verden. Men skal vi møte den økte konkurransen fra blant annet vegetabilske alternativer, må vi fortsette det gode arbeidet.

Et gjennomsnitt fra ulike forskningsrapporter² viser et utslipp på 1,15 kilo CO₂-ekv. per kilo melk produsert i Norge, mens snittet på verdensbasis³ ligger på 2,60 kg CO₂-ekv. Dette omfatter da utslipp i hele verdikjeden fra gård til forbruker. En vesentlig del av utslippet, nærmere 80 prosent, er her relatert til aktiviteten som skjer på gårdene.

¹ Miljøstatus. <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/klimagassutslipp-fra-jordbruk/>

² CICERO. Report 2016:04. Climate footprints of Norwegian Dairy and Meat – a synthesis

³ Tackling climate change through livestock, Food and Agriculture Organization of the United Nations. Rome, 2013

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

Utslipet på gården er i all hovedsak knyttet til metangass og lystgass, hvor metangassen utgjør 47 prosent av landbrukets samlede utslipp⁴. Metangass dannes ved fordøyelse av fôr i vomma til drøvtyggere (enterisk metan) og fra lagring av husdyrgjødsel. Lystgass dannes ved bruk av mineralgjødsel og husdyrgjødsel samt ved lagring av husdyrgjødsel. Når det er sagt, skal man være klar over at dyrking av mat og dyrehold er en del av det såkalte korte karbonkretsløpet. Fôret til dyra som planter og gress tar opp og binder karbon som en del av fotosyntesen. Når dyra spiser og fordøyer fôret slippes karbondioksid ut for så igjen å bli tatt opp av planter og gress. Vi får et evig kretsløp som må holdes i balanse.

Avrenning fra landbruksarealer til vassdrag fører til tap av næringsstoffer, nitrogen og fosfor, med uheldige konsekvenser for miljøet.

TETT PÅ MELKEPRODUSENTEN

TINE har et stort rådgivingsapparat, ca. 300 personer, som til daglig er i kontakt med selskapets melkeprodusenter. Her er det rådgiving og kompetanse innen områder som fôring, melke kvalitet, dyrevelferd og klima. Rådgivingsmiljøet er en viktig ressurs i arbeidet med å organisere og forankre arbeidet for å redusere klimagassutslippet fra melkeproduksjonen.

KLIMASMART LANDBRUK

Klimaarbeidet må starte ute på gården. Derfor har TINE en sentral rolle i prosjektet «Klimasmart Landbruk», et samarbeid mellom flere aktører i landbruket. Her er det blitt utviklet en klimakalkulator for beregning av klimagassutslippet per gård. I 2018 ble kalkulatoren testet ut hos 17 melkeprodusenter. Med tett oppfølging fra rådgivere

1 393,8

Kumelk levert til TINE i 2019

MILLIONER LITER

i både TINE og Norsk Landbruksrådgiving ble resultatene vurdert og la grunnlaget for tiltak for å redusere klimautslippene fra gårdens melkeproduksjon. I 2019 er testen utvidet til ytterligere 100 mellegårder. Disse pilotene gir TINE og melkeprodusentene viktig innsikt i hvilke faktorer som har betydning for klimautslippene, og følgelig et solid grunnlag for hvilke tiltak som må settes inn for å redusere utslippet på den enkelte gård.

FORSKNING FOR REDUSERT UTSLIPP

Metan er den viktigste klimagassen fra dyrehold. TINE jobber nå sammen med Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) om en fôrtilsetting som har vist seg å

⁴ Miljøstatus. <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/klimagassutslipp-fra-jordbruk/>

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

TINE GÅRD ASLAK SNARTELAND • FYRESDAL

redusere metangassutslippene med hele 40 prosent under dyreforsøk i Canada. Det handler om å blokkere enzymer som bidrar til å produsere metangass i kuvomma.

TINE jobber også sammen med NMBU for å se på hvordan optimal innhøsting av gresset kan bidra til å redusere utslipp av metan fra kuas fordøyelse. Det viser seg at en noe tidligere innhøsting enn normalt kan gi reduserte utslipp på 10 til 15 prosent.

Ny forskning viser at det er en betydelig karbonbinding i utmarksbeite. Drøvtyggere på utmarksbeite er en avgjørende faktor for denne karbonbindingen. Klimapanelet (IPCC) påpeker at alle land må bruke alt dyrket jordbruksareal og utnytte gress og beiteressurser optimalt, for at 1,5 graders målet skal nås og for å sikre nok mat i verden. Det blir derfor viktig å legge til rette for å økt beiting i utmark, og ikke minst må karbonbinding hensyntas i klimaregnskapet på kjøtt og melk.

TYDELIG MÅL

Klimagassutslipp fra aktivitetene på melkegårdene som metanutslipp fra kua og CO₂ fra landbruksmaskiner er ikke et ansvar som hviler på TINE, men på den enkelte melkegård. Dette utslippet er følgelig ikke inkludert i TINEs klimaregnskap (Scope 1).

TINE har sterke merkevarer. Kunder, forbrukere, myndigheter og eiere er i økende grad opptatt av klimaendringer og hvilken effekt ulike matvarer har på klimaet. Dette vil påvirke konkurransekraften til de ulike TINE-produktene, og følgelig selskapet lønnsomhet. TINE vil derfor bidra til at landbruket kan oppfylle avtalen med myndighetene om kutt i klimagassutslippet med 5 millioner tonn CO₂ i perioden 2021 til 2030.

DATTERSELSKAPER

Fram til 2017 omfatter TINEs bærekraftrapport morselskapet (TINE SA). Fra 2018 er datterselskaper helt eller delvis inkludert i rapporten.

Arbeidet med bærekraftig landbruk inkluderer alle TINEs norske datterselskap da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter. TINEs utenlandske datterselskaper der råvaren melk hentes fra andre enn TINEs egne melkeprodusenter omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene er underlagt nasjonale myndighetskrav.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — PÅ GÅRDEN

En bærekraftig melkeproduksjon forutsetter friske og robuste dyr

TINEs om lag 10 000 eiere med deres om lag 200 000 melkekyr og 30 000 geiter som produserer melka, er selve fundamentet for TINEs virksomhet. TINE og selskapets eiere har derfor både et ansvar for og en sterk interesse i at dyra er robuste, friske og behandles godt.

Vi ser også at andre interessenter som forbruker, kunder og myndigheter mener at dyrevelferd er viktig når de blir spurt hva TINE bør ha spesiell oppmerksomhet på. Dyra må ha det bra.

Melkebøndene og TINE har begge et ansvar for at kyr og geiter er robuste, friske og behandles godt. En bærekraftig melkeproduksjon handler om god helse og velferd hos dyra. Videre er det viktig å ha fokus på dyra og hvordan de opplever sin egen tilværelse og mulighet for å utøve naturlig atferd.

MELK AV TOPP KVALITET

Norge er i verdenstoppen på god melkekvalitet. God melkekvalitet er avhengig av mange ulike faktorer. Ute på gårdene må hygien før, under og etter melking være

god. Optimal vask, riktig melkingsteknikk, sammen med et godt fungerende melkeanlegg, er en forutsetning for å lykkes. Videre er det svært viktig med godt og riktig fôr, samt en god dyrehelse og dyrevelferd.

FRISKE DYR, GOD DYREVELFERD

Norge har en svært god storfe- og geitehelse med fravær av mange alvorlige smittsomme sykdommer som fortsatt finnes i andre europeiske land¹.

Norge er fri for flere alvorlige infeksjonssykdommer som for eksempel Bovin Virus Diarè (BVD), Salmonella og Infeksiøs Bovine Rhinotrakeit (IBR). På geit er vi fri for paratuberkulose, CEAV (Smittsom hjernehinne- og leddbetennelse) og byllesyke.

Det er viktig at bakterien som forårsaker disse sykdommene ikke kommer inn i storfe og geitebesetningene i Norge. Klarer vi det, vil vi også holde bruken av antibiotika nede og opprettholde god dyrehelse.

Sykdommen Bovine Digital Dermatitt (BDD) fører til at mange dyr blir halte. Denne sykdommen er kommet til Norge. Vi forsøker nå å begrense sykdommen så langt det lar seg gjøre ved smitteforebygging og styrt livdyrhandel.

¹ Kilde: Veterinærinstituttet

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

75 %

Nedgang i antibiotikabruk

1994 TIL 2019

Det er viktig for TINE å kunne dokumentere en frisk be-stand av storfe og geit som er fri for alvorlige smittsomme sykdommer. Ku- og geitekontrollen, TINEs Mastitt-laboratorium og Dyrehelseportalen har sentrale roller når det gjelder overvåking, kontroll og rapporteringen av smittsomme sykdommer i Norge.

Veksthormoner eller andre vekstfremmende behandlinger brukes ikke i norsk melkeproduksjon.

FRISKE DYR, LAVT KLIMAGASSUTSLIPP

Det viser seg at syke dyr som «jobber» med å bekjempe sykdom forbruker mye energi, noe som også fører til en lavere melkeproduksjon. Syke dyr har derfor et høyere klimagassutslipp per produserte enhet enn friske dyr². Friske dyr er derfor svært viktig for å ha en effektiv melkeproduksjon og et lavt klimagassutslipp.

LAVT FORBRUK AV ANTIBIOTIKA

En samlet landbruksnæring jobber målrettet for å redusere og optimalisere bruken av antibiotika. I Norge har det vært en betydelig reduksjon i bruken av antibiotika. I perioden 1994 til 2019 er nedgangen i størrelsesorden 75 prosent.

Det arbeides målrettet for å redusere bruken ytterligere. Et viktig tiltak er å revidere terapianbefalingene for bruk av antibakterielle midler hos storfe. Her er det nå et tett samarbeid med flere aktører som skal komme med forslag til endringer. Det er forventet at disse anbefalingene vil redusere antibiotikabruken ytterligere 20 til 30 prosent.

STORE ENDRINGER

I perioden fra 2007 til 2019 har det skjedd store endringer i norsk melkeproduksjon. Gjennomsnittlig antall melkekyr per gårdsbruk er nesten doblet, fra vel 14 kyr til nesten 28. Samtidig er antall melkebruk drastisk redusert, til om lag 8 000. Internasjonalt er norsk melkeproduksjon fortsatt en

småskala familieeid produksjonsform. Mer enn 50 prosent av norskprodusert melk kom i 2019 fra et gårdsbruk med melkerobot, og denne andelen er økende. Melkeproduk-sjonen er basert på avansert teknologi, noe som gjør at produsenten kan bruke mer tid blant dyra og dermed bedre dyrevelferden.

FLERE I LØSDRIFT

De to vanligste driftsformene i norsk melkeproduksjon er såkalt båsfjøs og løsdrift. Båsfjøs er den tradisjonelle for-men der kyrne står på båsen i vinterhalvåret og er ute på beite om sommeren. Ved løsdrift beveger dyra seg fritt i fjøset og er ute på beite om sommeren. Større besetnin-ger er gjerne organisert som løsdrift. Antall løsdrifter har økt fra 11 prosent i 2007 til 40 prosent i 2019. Andel kyr i løsdrift ved TINEs gårder er nå 60 prosent.

² Kvidera et al., 2017

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

I Norge er det krav om at alle fjøs skal være løsdrift innen 2034. TINE har de siste årene gitt innspill til jordbruksforhandlingene om behovet for økt økonomisk støtte til omlegging til løsdrift. Dette for å sikre en god og raskere omlegging.

SYSTEMATISK JOBBING FOR BEDRE DYREVELFERD

Det er ikke nødvendigvis slik at friske dyr er det samme som glade dyr. Det er forhold i dyrehold som vi ikke kan se direkte ut fra helsen til dyra. I 2016 startet vi arbeidet med å utvikle en indikator for å dokumentere og bedre dyrevelferden. I 2019 lansert TINE sin dyrevelferdsindikator, et verktøy som vil gi den enkelte bonde viktig informasjon om hvordan dyrevelferden har utviklet seg og hvordan den kan forbedres. Indikatoren er basert på produksjonsdata som er registrert i Kukontrollen og benytter Verdens dyrehelseorganisasjon (OIE) sin standard for vurdering av dyrevelferd. Basisåret er satt til 2015. På sikt vil man kunne bruke indikatoren for å jobbe etter den nye ISO-standard for «Animal welfare management» (ISO/TS 34700), eventuelt som en del av ISO 9001.

GOD UTVIKLING

Dyrevelferdsindikatoren har bedret seg og viste ved utgangen av 2019 en verdi på 103,2 poeng, en oppgang på 3,2 poeng fra 2015. Dette viser at dyrevelferden generelt, og vurdert på bred basis har bedret seg de siste årene. Spesielt 2019 var et godt år med en oppgang på 2,1 poeng. Dette kan tilskrives TINEs arbeid med økt fokus på dyrevelferd ut mot TINEs eiere gjennom produsent- og gruppemøter.

Ut fra delindikatorene sees en svak negativ utvikling for kalv og fruktbarhet, en stabil utvikling for ungdyr og avdrått, mens det er størst forbedring for klauv, stoffskifte og avhorning.

For delindikator kalvehelse er andel dødfødte og døde kalver konstant de siste åra. Det er en målsetning i å redusere denne andelen. Vi ser at kalvehelse og smittepress er en større utfordring i større løsdriftsfjøs. Viktige tiltak for å bedre kalvehelsen blir gode fødselsrutiner, nok råmelk til rett tid av god kvalitet og god tilgang på hygienisk melk og fôr.

For delindikator døde kyr er andel selvdøde redusert, mens andel avlivet og nødslaktet er konstant. Det er en god utvikling at antall selvdøde reduseres. Syke dyr skal ikke lide unødvendig og bør avlives når dette er siste og eneste utvei. Dødeligheten blant melkekyr i Norge er blant den laveste i hele verden. Andre land vi kan sammenligne oss med har mer enn dobbelt så høy dødelighet.

GOD KONTROLL PÅ ANTIBIOTIKARESTER I MELK

All melk som kommer på tankbiler inn til TINEs anlegg blir kontrollert for innhold av antibiotika. I 2019 var det 66 leveranser (65 kumelk og 1 geitemelk) av ku- og geitemelk med spor av antibiotika av typen penicilliner. For å unngå eventuell overføring av antibiotika til produktene blir denne melka vraket.

DATTERSELSKAPER

Fram til 2017 omfatter TINEs bærekraftsrapport morselskapet (TINE SA). Fra 2018 er datterselskaper helt eller delvis inkludert i rapporten. Arbeidet med dyrevelferd inkluderer alle TINEs norske datterselskap da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter. TINEs utenlandske datterselskaper, der råvaren melk hentes fra andre enn TINEs egne melkeprodusenter, omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene er underlagt nasjonale myndighetskrav.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT

I INDUSTRIEN

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — I INDUSTRIEN

Klimagassutslipp fra transport og industri

REDUSERTE UTSLIPP

TINEs totale klimagassutslipp var ved utgangen av 2019 på 68 424 tonn CO₂-ekv.¹ Siden 2007 er klimagassutslippet redusert med om lag 15 500, en nedgang på 18 prosent. Klimagassutslippet er i løpet av 2019 redusert med 3783 tonn.

Norges klimapolitikk er basert på ulike forlik inngått i Stortinget i perioden 2008 til 2019. Signering av Parisavtalen i 2015 markerer et skille i internasjonal klimapolitikk, og er førende for Norges miljøstrategi. Grunnlaget for klimaforliket i 2008 var Stoltenberg-regjeringens klimamelding (St.meld. nr. 24. 2006-2007). Med bakgrunn i nevnte klimamelding og det faktum at 2007 er første år der TINE la fram et fullstendig klimaregnskap, er 2007 valgt som referanseår på miljømålet.

MOT FORNYBARSAMFUNNET

I 2019 ble Norge og Island enige med EU om en ny klimaavtale. Her skal Norge og Island samarbeide med EU om utslippskutt fram til 2030, med mål om minst 40 prosent reduksjon. Norge har selv satt et noe høyere mål om å redusere utslippet fra Norge med 45 prosent innen 2030, sammenlignet med 1990-nivå. Avtalen betyr at Norge deltar i EUs klimaregelverk for 2030 på like vilkår som EU-landene.

Det forventes at TINE bidrar til at det nasjonale klimamålet nås ved å redusere egne utslipp.

Vi ser også at TINEs kunder, ansatte og eiere i stadig større grad ønsker at deres samarbeidspartnere og arbeidsplass jobber bærekraftig, og bidrar til å ta vare på miljøet. Dette gir seg blant annet uttrykk i at TINEs kunder nå ønsker et tettere samarbeid for at både deres og våre ambisjoner på bærekraft kan nås.

UTVIDER KLIMAREGNSKAPET

Fram til 2017 har TINEs klimaregnskap omfattet utslipp fra morselskapets (TINE SA) produksjon og transport. Fra 2018 har vi inkludert klimagassutslipp fra de heleide datterselskapene Diplom-Is, Norseland Ltd. og Norseland Inc.

Utslipp fra datterselskapene Fjordland AS og OsteCompagniet AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter og ca. 79 prosent av OsteCompagniets produkter er produsert på TINEs meierianlegg. Disse produktene er også transportert ut til kundene på TINEs biler. Klimagassutslippet tilknyttet produksjon og transport av nevnte produkter er derfor også inkludert i TINEs klimaregnskap.

LÆR MER OM
**KLIMAGASSUTSLIPP UTENFOR
SCOPE 1**

¹ TINEs klimagassutslipp per 2007: 83 841 tonn CO₂-ekv.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

LÆR MER OM
HVA SKAL MED I KLIMAREGNSKAPET?

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

MOT NULLUTSLIPP I 2025

TINE har allerede vedtatt å gjennomføre miljøtiltak som vil redusere klimagassutslippet betydelig. Vi forventer økt tilgang på fornybar energi i form av fjernvarme, el. og bioenergi til vår meieriproduksjon. Det er imidlertid mer usikkert i hvilket omfang og når det vil bli tilgjengelig fornybart drivstoff til vår transport.

Som følge av våre planlagte miljøtiltak og den raske teknologiutviklingen, har TINE satt seg mål om at vi innen 2025 kun skal bruke energi og drivstoff basert på fornybare råvarer.

BETYDELIG REDUKSJON

Vi ser nå at vårt langsiktige klimaarbeid gir resultater. Klimagassutslippet fra meierivirksomheten i Norge er redusert med 7782 tonn CO₂-ekv., tilsvarende 34 prosent siden 2016. I 2019 ble utslippet redusert med 1388 tonn CO₂-ekv., en relativt liten reduksjon da effekten av tiltakene de siste årene nå er tatt ut. Det foreligger imidlertid konkrete planer som vil redusere utslippet ned mot 6000 tonn ved slutten av 2021. TINEs meierivirksomhet er i rute til å nå målet om nullutslipp innen utgangen av 2023.

Diplom-Is sitt anlegg på Gjelleråsen utenfor Oslo samt anleggene ved TINEs datterselskaper i utlandet, benytter blant annet naturgass som energikilde, noe som bidro med et utslipp på 2347 tonn CO₂-ekv.

Av energien vi bruker i produksjonen kommer 1,3 prosent fra fossil fyringsolje og 13,4 prosent fra naturgass. TINE vil øke andelen av fjernvarme og bioenergi som energikilde. TINE har et mål om innen utgangen av 2020 å fase ut fyringsolje på de meieriene der dette er den primære energikilden.

KUKRAFT – BIOGASS PÅ KUGJØDSEL

I 2017 lanserte TINE konseptet #KUKRAFT på transport-siden, et spennende miljøprogram for å ta i bruk biogass basert på husdyrgjødsel. Utviklingen av #KUKRAFT skjer i samarbeid med Air Liquide Skagerak og Greve Biogass. De 200 000 norske kyrne som leverer melk til TINE, blir viktige bidragsytere for å nå målet.

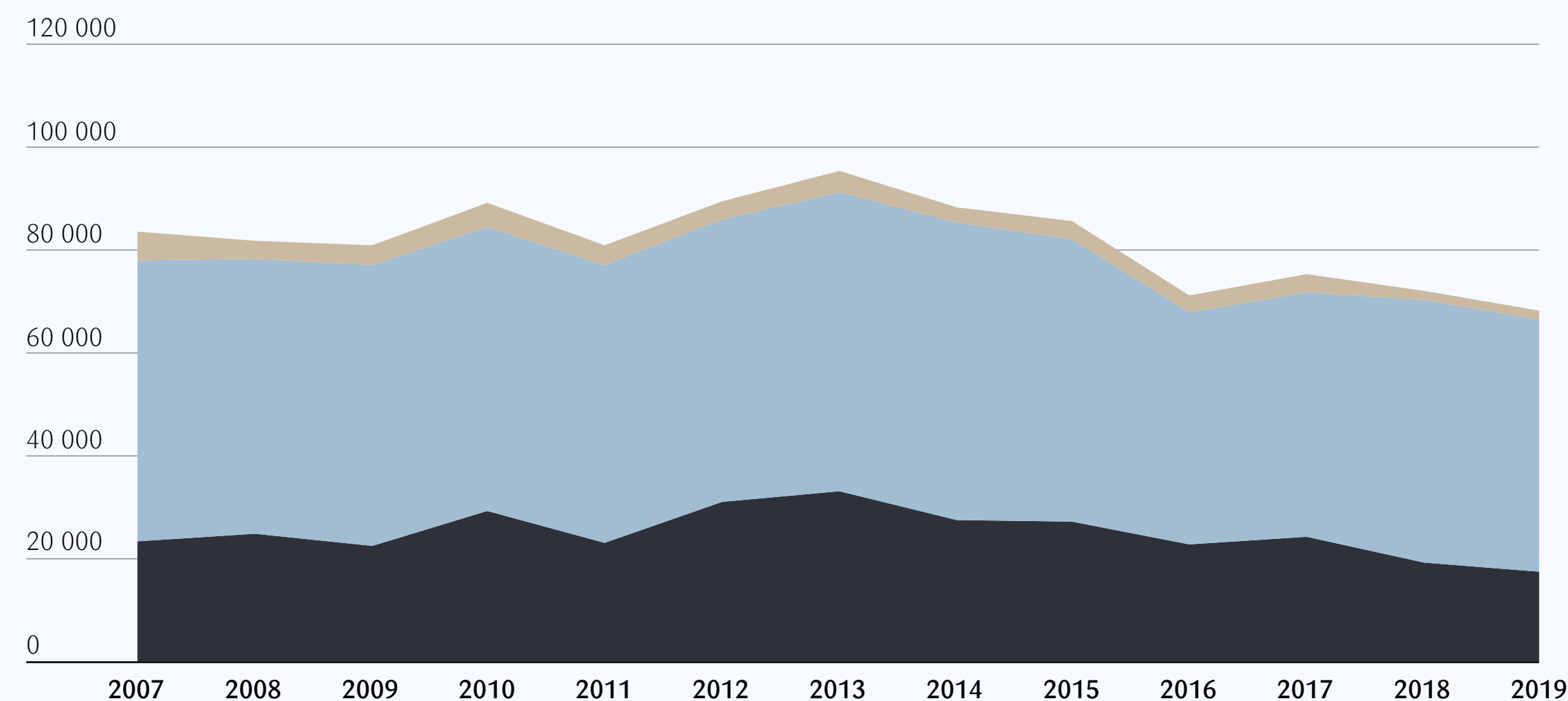
Ved å anvende gjødselen som råstoff i biogassproduksjon, der biogassen går til drivstoff og biogjødselen føres tilbake til landbruket, oppnår man en trippel klimaeffekt der biogass erstatter fossilt drivstoff, biogjødsel erstatter kunstgjødsel, og utslipp av metan- og lystgass fra gjødsel-lagre og ved spredning på jordene unngås.

Bruken av biogjødsel fører også flere essensielle næringsstoffer tilbake inn i jordbruket, i en sirkulærøkonomi for landbruket. Enkelte næringsstoffer, som fosfor, er ikke fornybare, og det er avgjørende at et framtidig jordbruk kan resirkulere disse viktige næringsstoffene.

I utgangen av 2019 har TINE ti lastebiler på biogass. I løpet av 2020 forventer vi levering av ytteligere ti biler som benytter biogass. #KUKRAFT og biogass fra husdyrgjødsel er et viktig tiltak for at TINE skal nå sitt mål om kun bruk av fornybar energi og drivstoff innen 2025. #KUKRAFT er også et viktig bidrag for at jordbruket kan reduserer sine klimagassutslipp.

Klimagassutslipp CO₂-ekv. Scope 1

TONN

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

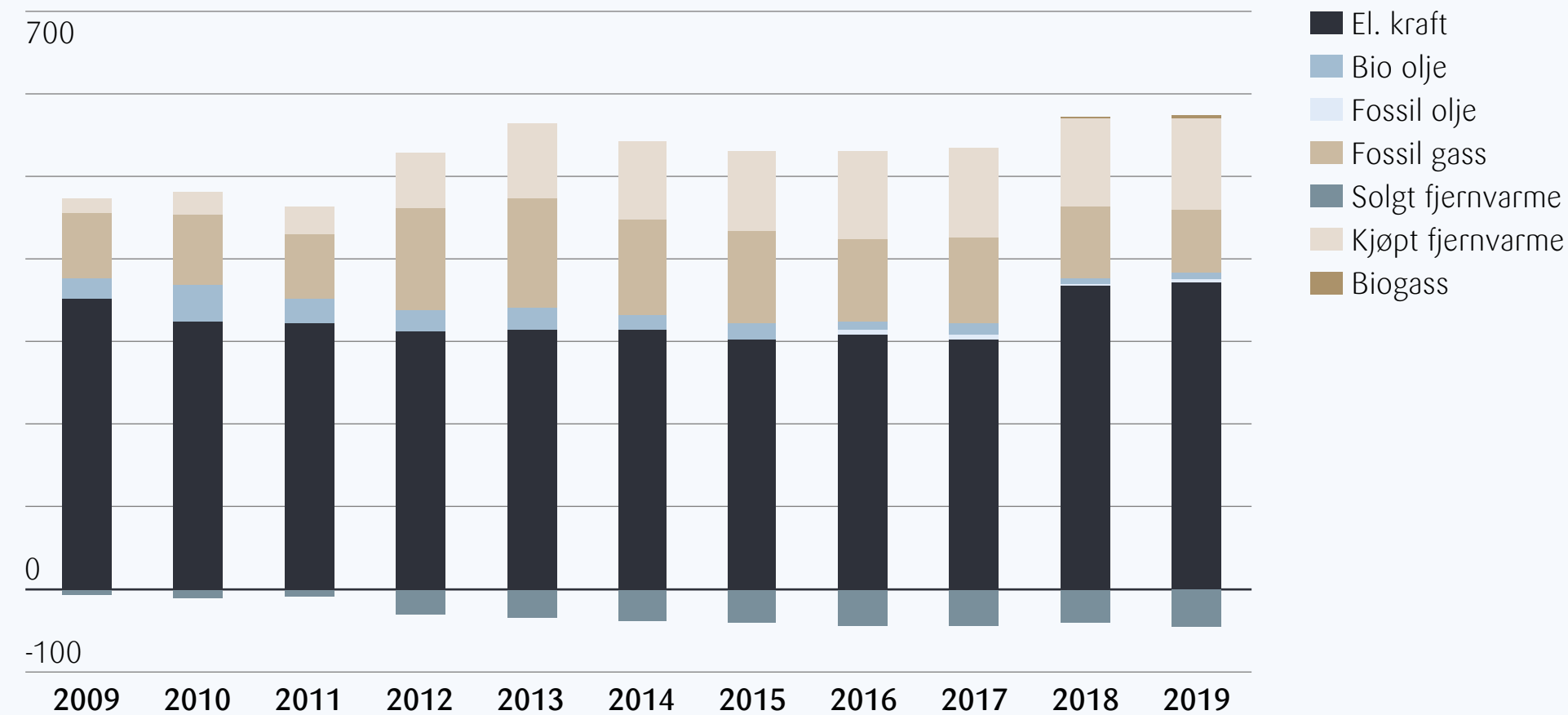
I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

Energiforbruk

GWh

ØKT INNBLANDING AV BIODIESEL

Vi opplever at det er mer utfordrende å redusere klimagassutslippet fra transporten. Tilgangen på biodiesel basert på avfall (HVO)² er begrenset og kostbart. Gode tekniske løsninger for bruk av fornybart drivstoff som el. og hydrogen innen tungtransport er fortsatt mangelvare og langt dyrere.

Nærmere 50 prosent av TINEs transport gjennomføres av eksterne transportselskaper på langsiktige kontrakter. Dette er biler som kun kjører for TINE, og utslippet fra denne transporten er også inkludert i TINEs klimaregnskap. Videre har vi transport av ferdigvarer mellom de ulike anleggene. Dette er biler som hovedsakelig er lastet med TINE-produkter, men som også vil ha andre varer med på samme bil. TINEs andel av klimagassutslippet fra denne transport er også inkludert i TINEs klimaregnskap fra transporten. Vi er derfor helt avhengig av våre innleide trans-

portørers miljøambisjoner for en utslippsfri transport om TINE skal nå sine klimamål.

I 2019 ble klimagassutslippet fra TINEs transport redusert med 1791 tonn CO₂-ekv. Det reduserte utslippet skyldes hovedsakelig et økt innblandingsforhold av fornybar diesel i 2019. Utslipp fra Diplom-Is sin transport ble i 2019, 3279 tonn CO₂-ekv.

Teknologiutviklingen på biogass for tyngre lastebiler skjer nå i et raskt tempo. I 2018 lanserte Volvo en lastebil som benytter flytende biogass (LBG) som drivstoff. Denne tilfredsstiller TINEs tekniske krav ift. motorstørrelse og rekkevidde, men er ca. 40 prosent dyrere enn dagens lastebiler.

² Biodiesel HVO. Avansert biodiesel, såkalt «Hydrotreated Vegetable Oil». TINE benytter kun HVO som er produsert fra biologiske avfallsfraksjoner som slakteavfall og brukt frityrolje.

LÆR MER OM
MOT NULL

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

TINE fikk levert de første biogassbilene som benytter flytende gass (LBG) i 2019. Disse har fungert meget bra, noe som gjør at TINE har bestilt ytterligere 10 biler for levering i 2020. Vi har god tro på at flytende biogass (LBG) kan bli det dominerende drivstoffet for TINE i årene som kommer.

MINDRE LOKALT UTSLIPP

Tidlig i 2016 startet TINE en omfattende satsing for å redusere lokale utslipp fra sin transportvirksomhet. Innen utgangen av 2020 skal TINE ha byttet ut alle sine biler med den mest moderne motorteknologien basert på EURO-VI eller nyere. Satsingen er en viktig bidragsyter i å redusere lokal forurensning. Ved utgangen av 2019 hadde TINE 663 lastebiler med motorteknologien EURO-VI, en økning på 108 lastebiler fra 2018. Det betyr at ved utgangen av 2019 var 73 prosent av TINES biler EURO-VI eller nyere.

Overgangen til EURO-VI er viktig i arbeidet med å redusere utslippet av partikler og NOx. I løpet av 2019 er utslipp av NOx fra TINES transport redusert med 27 prosent.

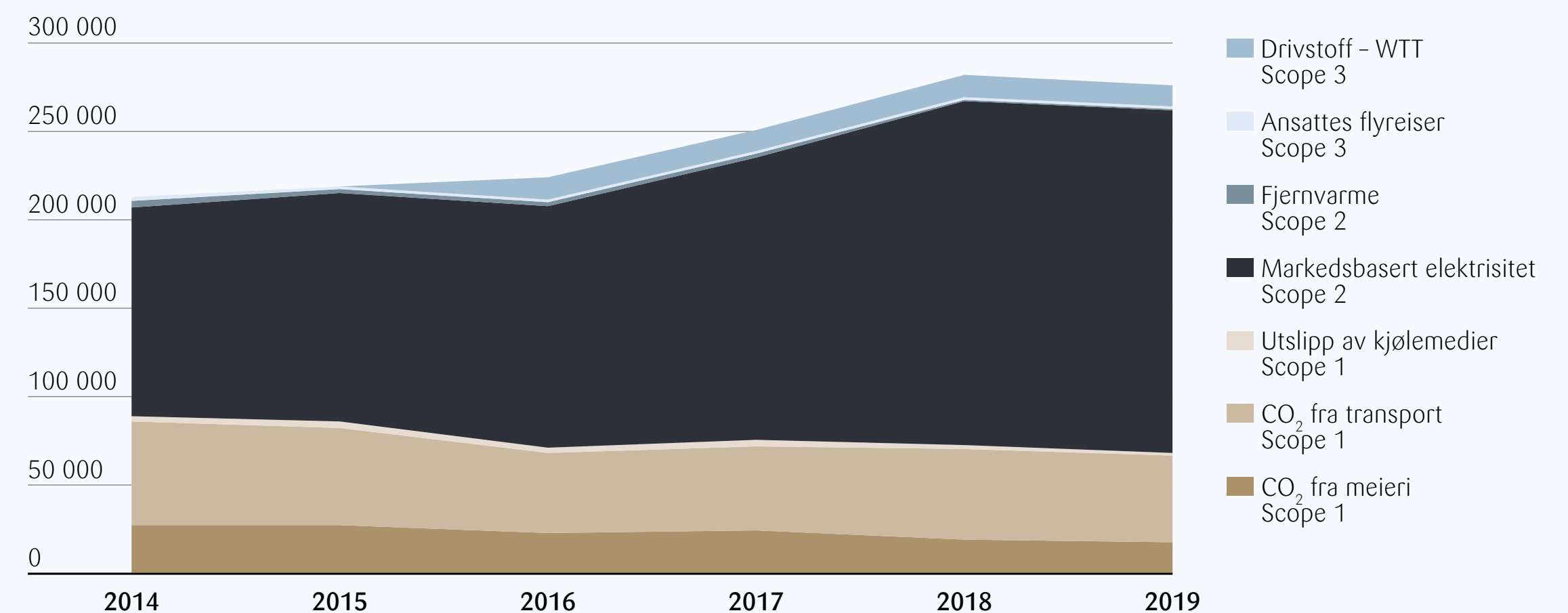
STEGVIS INNFØRING

Innen 2025 skal TINE kun benytte fornybart drivstoff i sin transport. TINE ønsker en stegvis implementering av ulike drivstoffalternativer med vekt på biodiesel og biogass. Det kan imidlertid bli utfordrende da det innføres veibruksavgift på biodrivstoff fra 1. juli 2020. Det betyr at biodiesel vil bli svært dyrt i forhold til fossil diesel, og for kostbart å ta i bruk i større volumer. Vi forventer derfor et beskjedent forbruk av biodiesel i 2020.

Utslipp fra Diplom-Is sin transport ble i 2019 3279 tonn CO₂-ekv.

Klimagassutslipp CO₂-ekv. Scope 1, 2 og 3

MARKEDSBASERT ELEKTRISITET / TONN

Biogass vi imidlertid fortsatt være fritatt fra veibruksavgift, noe som gjør KUKRAFT og biogass enda mer interessant. Vi kan derfor forvente at biogass vil få en sentral rolle i TINES arbeid med å nå målet om kun fornybart drivstoff innen 2025.

GODE RAMMEBETINGELSER MÅ TIL

Regjeringen ønsker at transportsektoren bidrar til at de nasjonale klimamålene nås. Gode rammebetingelser og virkemidler for tungtransporten slik man har sett for elektriske personbiler er ikke til stede.

Bompengefritak for biogass på lik linje el- og hydrogenbiler vil være et kraftfullt virkemiddel. Erfaring viser at TINES lastebiler har en betydelig årlig bompengekostnad. Et bom-

pengefritak kan derfor være et avgjørende bidrag til at TINE velger flytende biogass i et betydelig omfang.

Støtteordningene fra Enova må fortsette på dagens nivå både for elektrisk drevne, biogassdrevne og hydrogenelektrisk transport. Det må gis insentiver til produksjonsanlegg for biogass basert på husdyrgjødsel. I dette må det også ligge insentiver både for å levere husdyrgjødsel til biogassproduksjon og for å levere biorest tilbake til jordbruket.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — I INDUSTRIEN

Etikk og mangfold for rettferdighet

For at TINE skal kunne være en ledende leverandør av merkevarer innen mat og drikke, er TINE avhengig av at medarbeidere, eiere, kunder, forbrukere og andre har tillit til oss. Tillit er avgjørende for at TINE skal kunne nå sin visjon og sine forretningsmessige mål.

TINE har mange roller og opptrer til enhver tid som blant annet arbeidsgiver, kunde, leverandør, samarbeidspartner og eier. I alle disse rollene er det viktig med etisk opptreden, både forretningsmessig og personlig.

ETISKE RETNINGSLINJER

Alle TINEs medarbeidere er gjennom ulike roller representanter for virksomheten. Det er de beslutningene og handlingene vi gjør hver dag som bygger TINEs omdømme og sikrer tilliten til selskapet. TINE har derfor utarbeidet etiske retningslinjer som tydeliggjør de holdningene og den atferden TINE forventer av sine medarbeidere med hensyn til respekt, integritet og lojalitet. Retningslinjene skaper en felles plattform for refleksjon og bevisstgjøring av etiske spørsmål og hjelper medarbeiderne til å ta riktige valg. I tillegg trener vi i TINE aktivt og jevnlig med etiske spørsmål og dilemmaer. Her brukes det digitale læringsverktøy der de ansatte blir utsatt for ulike dilemmaer. Den enkelte blir så bedt om å beskrive hvordan man ønsker å løse problemstillingen.

Løsningsforslaget blir evaluert opp mot selskapets etiske retningslinjer.

Mattrygghet

Alle produkter i TINE skal være anskaffet, produsert og håndtert i henhold til vedtatte kvalitetsstandarder i konsernet.

Etisk handel

Vi skal etterleve aksepterte prinsipper for etisk handel og stiller krav om at våre leverandører gjør det samme.

Ytre miljø

Vi skal gjennom vårt arbeid ha kontinuerlig fokus på ytre miljø og påvirkning på naturen.

Korrupsjon

Vi skal aldri tilby, gi, kreve eller motta noen form for gave eller annen fordel som kan påvirke utøvelsen av egen eller andres stilling eller verv.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

Arrangementer

TINEs arrangementer skal alltid være faglig eller forretningsmessig forankret. Sosialt program på arrangementer skal være av moderat verdi og ha begrenset omfang og hyppighet.

Kommunikasjon

Vår kommunikasjon skal være preget av åpenhet, ærlighet og troverdighet.

Uavhengighet

Vi skal informere vår nærmeste overordnede dersom det kan stilles spørsmål ved personlig uavhengighet (habilitet) når vi opptrer på vegne av TINE.

Konfidensialitet

Vi skal aldri snakke med utenforstående om forhold i eller om TINE eller våre kunder, leverandører eller samarbeidspartnere med mindre opplysningene allerede er offentlig kjent.

For å sikre etterlevelse og kontinuerlig forbedring har man i TINE etablert forskjellige tiltak. Tiltakene består av ulike aktiviteter knyttet til blant annet retningslinjer, virksomhetsplanlegging, prosessbeskrivelser og opplæring.

ARBEIDSMILJØ

Arbeidsmiljøet i TINE skal kjennetegnes ved trivsel, inkludering, tillit og engasjement. Vi aksepterer ingen form for upassende oppførsel, mobbing, trakassering eller diskriminering.

Alle ansatte og kontraktører skal bidra til å forbedre HMS-resultatene i TINE ved å etterleve regler og instruksjoner, rapportere farlige forhold og nesten-uhell, bidra til forbedringsarbeid samt å stoppe farlig/usikker handling utført av egne ansatte eller kontraktører.

VARSLING

TINE har etablert retningslinjer for varsling og utpekt internt varslingsombud. Vesentlige punkter som inngår i varslingsreglene er diskriminering, korrupsjon, forretningsmoral samt plikt og rett til å si fra om lovovertridelser og brudd på TINEs etiske retningslinjer. Nytt av året er at også varsling om kvalitet og trygg mat er inkludert i ordningen. Den enkelte medarbeider skal føle trygghet og rom for å si fra dersom en opplever uregelmessigheter.

TINE har i 2019 ikke registrert varslinger av korrupsjon gjennom sin varslingskanal eller til selskapets juridiske avdeling. Det har heller ikke vært konkrete saker på korrupsjon i løpet av året.

TINE GÅRD
STÅLE HUSTOFT • TYSVÆR

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — I INDUSTRIEN

TINE, en god arbeidsplass

Friske medarbeidere og stabil arbeidskraft i et godt arbeidsmiljø er en forutsetning for at TINE skal oppnå effektiv drift og kvalitet i alle ledd. Arbeidet skal tilrettelegges slik at medarbeiderne ikke utsettes for uheldige fysiske eller psykiske belastninger, og at ingen blir skadet eller syke som følge av arbeidet.

Vi bryr oss om våre medarbeidere, derfor jobber vi målrettet med sikkerhet og arbeidsmiljø hver eneste dag. Dette betyr at i TINE kommer sikkerhet først, uavhengig om en medarbeider er i produksjonen, vedlikeholdsavdelingen eller håndterer kyr ute på gårdsbesøk.

Man skal glede seg til å gå på jobb i TINE. For vi vet at et godt arbeidsmiljø bidrar til inkludering, trivsel, større gjennomslagskraft og lavere sykefravær.

REKORDLAVT ANTALL FRAVÆRSSKADER

TINE har gjort et stort løft for økt sikkerhet på arbeidsplassen. Dette har bidratt til å gi rekordlavt antall fraværsskader i 2019. Bak det gode resultatet ligger det blant annet bedre rapportering, tydeligere forventninger i hele organisasjonen samt økt kompetanse og forståelse av HMS-arbeidet.

TINEs overordnende mål er null arbeidsulykker med fravær. I 2019 hadde TINE SA 34 hendelser med fravær, som ga en H-verdi på 4,5. Dette er en betydelig nedgang fra 2018 (H-verdi: 7,2. Hendelser med fravær: 55) og er også det samme som årets mål, en H-verdi på 4,5.

ØKNING I REGISTERING AV HMS-HENDELSER OG FORBEDRINGER

Det ble rapportert ca. 9300 hendelser og forbedringer i 2019 i TINE SA, mot 8071 tilfeller i 2018. Registrering og behandling av både uønskede- og tilløp til uønskede hendelser er viktige virkemidler for å redusere arbeidsulykker. God oversikt over slike hendelser, gir bedre mulighet til å sette inn godt og målrettet forbedringsarbeid.

¹ Definisjon H-verdi: Antall fraværsskader per million arbeidede timer.

TINES POLICY FOR HELSE, SIKKERHET OG ARBEIDSMILJØ

- Vi mener at alle ulykker kan forebygges. Derfor er vårt mål null personskader på både ansatte, kontraktører og tredjepart
- Vi er alle ansvarlige for egen og andres sikkerhet, og påpeker farlige forhold når vi ser dem
- Vi følger de til enhver tid gjeldende instruksjoner for virksomheten for å forebygge arbeidsulykker og materielle skader
- Vårt arbeidsmiljø skal kjennetegnes ved trivsel, inkludering, tillit og engasjement

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

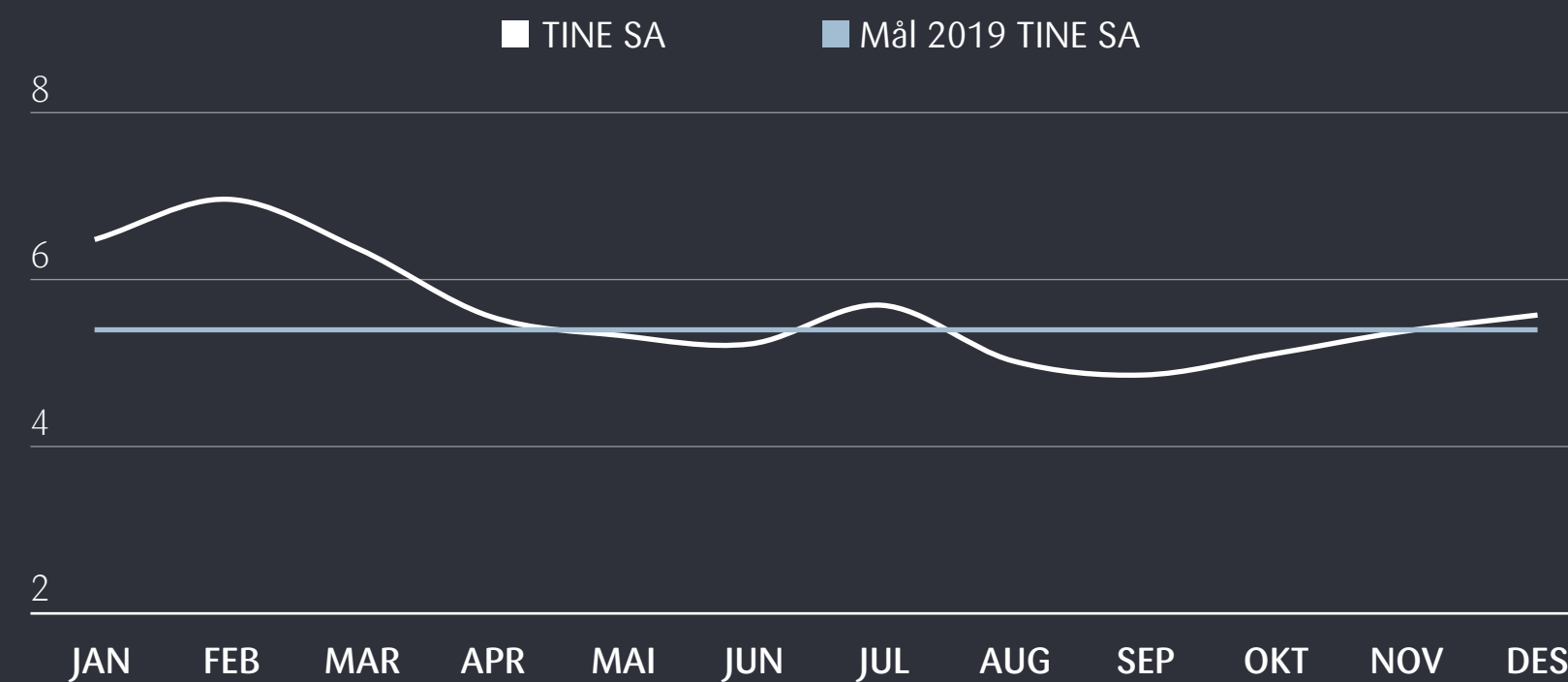
I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

Trend sykefravær 2019

SYKEFRAVÆR PR MÅNED I %

SYKEFRAVÆR

Starten av 2019 var utfordrende med et høyt sykefravær. Dette betyr at vi ikke har nådd målet om et sykefravær på maksimalt 5,4 prosent i 2019. Siste halvår har imidlertid være bra med et fallende sykefravær. Sykefraværet for TINE SA ble 5,7 prosent i 2019.

Det arbeides målrettet for å redusere sykefraværet ytterligere, og ikke minst kunne fortsette den gode trenden. Det er blant annet utarbeidet nytt opplæringsmateriell for ledere i TINE. I tillegg ønsker vi et enda tettere samarbeid med bedriftshelsetjenesten og NAV.

KONSERNSJEFENS HMS-PRIS

Godt HMS-arbeid er viktig for TINE. Derfor er det etablert en HMS-pris for å løfte fram eksempler og på godt arbeid. Kriterier for å vinne prisen var basert på faktiske oppnådde resultater og engasjement for HMS. Vinneren i 2018 ble TINE Meieriet Sømna.

TINE har gjort et stort løft for økt sikkerhet på arbeidsplassen.

RAPPORTERING PÅ SELSKAPSNIVÅ

TINE rapporterer på tre hovedområder når det gjelder HMS: sykefravær, antall skader med og uten fravær og registrerte uønskede hendelser. Sykefravær rapporteres ikke fordelt på kjønn. TINE har heller ingen tradisjon for å splitte sykefraværet på yrkesrelatert fravær eller ikke. TINE fanger heller ikke opp hvor lenge en skadet person blir borte fra jobb. Dette medfører at man ikke har noen tall (F-verdi) på tapt arbeidstid i forbindelse med slike skader.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — I INDUSTRIEN

Tar vare på melka og osten

Det ble kastet minimum 390 000 tonn spiselig mat i Norge i 2018¹. Dette tilsvarer ca. 73 kg per innbygger, et økonomisk tap på ca. 22 milliarder kroner og et utslipp på 1,3 millioner tonn CO₂-ekv.

Husholdningsleddet står for over halvparten av det kartlagte matsvinnet med 58 prosent. Matsvinn i matindustrien og dagligvarehandelen står for henholdsvis 20 prosent og 16 prosent. Matindustri og dagligvare har redusert matsvinnet med 12 prosent fra 2015 til 2018.

FORVENTNINGER OG ANSVAR

Kasting av mat er ikke bare et miljøproblem, men også etisk problematisk. Det kreves store ressurser og land-arealer for å produsere mat. Fra produksjon og dyrking av mat opplever vi klimagassutslipp og press på natur og biologisk mangfold. Det kreves også store mengder ferskvann, en begrenset ressurs i mange deler av verden.

Oppmerksomheten rundt matsvinn er økende. TINEs interesser som kunder, myndigheter, ansatte og eiere forventer at TINE som stor matvareprodusent tar et ansvar for å redusere matsvinnet i egen virksomhet og bidra til at forbrukerne også kan gjøre det samme.

KASTER HJEMME

Den største delen av matsvinnet skjer hjemme hos forbruker.

En viktig årsak er at maten er gått ut på dato. Vi er med andre ord usikre på om mat som er over «Best før»-datoen fortsatt kan spises, noe den for øvrig ofte kan. For å gi forbruker trygghet om at meieriprodukter ofte kan spises etter «best før»-dato, har TINE nå merket sine produkter med tilleggsinformasjonen «Best før, ofte god etter». Vi tror at dette kan bidra til at forbruker «ser, lukter, smaker» på produktet før det eventuelt kastes.

MINDRE KLIMAGASSUTSLIPP

Melka er TINEs viktigste ressurs, og spilt melk er tapte inntekter. Nå er ikke motivasjonen for å redusere svinnet kun økonomisk betinget.

En vesentlig del av klimagassutslippet knyttet til 1 liter melk er relatert til melkeproduksjonen som skjer på gårdene. Her er det utslipp av klimagassene metan fra kua og lystgass fra gjødselen som er de største utslippskildene.

Et globalt søk i eksisterende forskningsrapporter og artikler² viser et gjennomsnittlig utslipp på 1,15 kilo CO₂-ekv. per kilo melk produsert i Norge. Dette omfatter da utslipp i hele verdikjeden fra gård til forbruker.

¹ Østfoldforskning, Matsvinn i Norge Rapportering av nøkkeltall 2015-2018

² Climate footprints of Norwegian Dairy and Meat – a synthesis. CICERO 04/2016

LÆR MER OM
PÅ GOD VEI

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

LÆR MER OM
MATSENTRALENE

Ut fra et miljøperspektiv blir det derfor svært viktig å ta vare på melka slik at vi unngår «unødvendig» klimagassutslipp og ressursbruk.

MÅLRETTET ARBEID

TINE bruker betydelig med ressurser i sin virksomhet. Vi må utnytte disse ressurser optimalt og bærekraftig.

Gjennom kontinuerlig forbedring skal vi øke utnyttelsen av våre ressurser og forebygge svinns og sløsing. Vi skal tilstrebe at vår virksomhet inngår som en del av et naturlig kretsløp med bærekraftig ressursutnyttelse av innsatsfaktorer deriblant vår viktigste ressurs, melken.

-18 %

Svinns i TINE SA

ENDRING 2015-2019

Den største delen av svinnet oppstår i produksjonsprosessen. Et meieri produserer en rekke ulike produkter. Blant annet når meieriet går fra et produkt til et annet, vil det oppstå svinns. Produksjonsanlegget skal gjennom en grundig vask og en viss bufferproduksjon skal gjennomføres både før og etter skifte av produkt. Svinnet skal reduseres ved blant annet en bedre planlegging av produksjonen og en tettere oppfølging av vaskeprosessen.

TYDELIGE MÅL

En samlet matbransje, inkludert TINE signerte i 2017 en erklæring der bransjen slutter seg til myndighetenes mål om å halvere matsvinnet i Norge innen 2030 (ift. 2015-nivå). TINE har også forpliktet seg til å bidra til at forbruker kan redusere sitt matsvinns.

I løpet av 2019 har matsvinnet i verdikjeden til TINE SA økt med én prosent. Dette er betydelig svakere enn målet for året som var en reduksjon på 10 prosent. Siden 2015 er matsvinnet redusert med 18 prosent. Det har vært en varierende utvikling i 2019. Det har særlig vært utfordringer knyttet å holde en steril produksjon ved et av våre anlegg. Videre har det vært noen problemer knyttet til smørsyre og saltnivå samt en noe høyere vraking av hvitost enn forventet.

MYE MELK

TINE lager melk, ost, yoghurt og andre varer av over 1 milliarder liter melk hvert år. Det er vårt ansvar å sørge for at all melka fra kyrne blir til ulike meieriprodukter som man kan kjøpe i butikken. Målet er at minst mulig melk går til spille på veien fra kua til butikken.

Svinns vil oppstå langs hele verdikjeden fra melka blir hentet på gården til produktet er levert i butikken. Her blir det viktig at alle involverte fra tankbilsjåfør, meierioperatør til varedistributør har ansvar og arbeider for å redusere matsvinnet i sin del av verdikjeden.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

Imidlertid ser vi svært gode resultater knyttet til redusert matsvinn innen ferdigvarer. Bedre holdbarhet bidrar til at svinnet innen dette området er redusert med 24 prosent sammenlignet med 2018. Tross gode resultater knyttet til ferdigvarer, ble matsvinnet høyere enn vår målsetning for året.

NYTT LIV TIL OST

Når osten skjæres i ystekarene på meieriet dannes «ostestøv», små ostebiter som tidligere endte i renseanlegget. Vi jobber med å redusere ostestøvet, eller å samle det opp slik at dette også kan bli ost. Ved meieriet på Tretten bruker vi en smelteteknologi som gjør at vi kan omforme ostestøvet til pizzatopping og burgerost. I 2019 har vi brukt 90 tonn ostestøv til produksjon av pizzatopping og hamburgerost. Dette er 90 tonn ost som er reddet fra sluk og renseanlegg.

DATTERSELSKAPER

Frem til 2017 har TINEs klimaregnskap omfattet matsvinn fra morselskapets (TINE SA). Fra 2018 har vi inkludert det heleide datterselskapet Diplom-Is i denne rapporten.

Matsvinn i datterselskapene Fjordland AS og OsteCompagniet AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter og ca. 79 prosent av OsteCompagniets produkter er produsert på TINEs meieri-anlegg. Matsvinn tilknyttet denne produksjonen er derfor også inkludert i TINEs klimaregnskap.

TINEs utenlandske datterselskaper omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene er underlagt nasjonale myndighetskrav.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT

I MARKEDET

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — I MARKEDET

Fra plastbeger til kartongbeger

DET KREVES HANDLING

Det som startet høsten 2017 med en strandet hval med magen full av plast har ført til et paradigmeskifte mot en mer miljøvennlig verden. Fokuset på mindre og sirkulær plastbruk er intensivert. Klimaendringer oppfattes å være en av de største utfordringene vi står overfor i dag. Det sier 49 prosent av den norske befolkningen i årets klimabarometer fra Kantar¹. Det er særlig de yngre under 30 år som driver frem klimaengasjementet.

TINEs emballasje skal ta hensyn til klima og miljø, og bidrar til å redusere TINEs klimaavtrykk. Gjennom innovativ emballasje, merking og forbrukerdialog skal vi bidra til å redusere matsvinnet hos forbruker.

Vår ambisjon står fast om å kunne
 redusere TINEs plastforbruk med 400 til
 500 tonn plast årlig.

NY OG AMBISIØS EMBALLASJESTRATEGI

I 2019 startet implementering av TINEs nye og ambisiøse emballasjestrategi. Vår ambisjon er at all emballasje i TINE er basert på fornybare eller resirkulerte råvarer innen 2023. Emballasjestrategien fokuserer på følgende tre arbeidsområder, vi kaller det emballasjetrekanten:

- **Forbruker og kunde.** Vi skal tilby funksjonelle emballaseløsninger som passer inn i hverdagens mange situasjoner
- **Redusert matsvinn.** Vår emballasje skal begrense matsvinn, både hos TINE og hos forbruker
- **Gode materialvalg.** Vi skal optimere ressursbruken, bruke fornybare materialer og utvikle vår emballasje for gjenvinning

BETYDELIG VOLUM

I 2019 brukte TINE 29 363 tonn emballasje, en reduksjon på 1303 tonn fra 2018. Fra 2018 er emballasjevolumet til datterselskapet Diplom-Is inkludert i det rapporterte volumet. Historiske tall før 2018 er ikke justert tilsvarende.

Av ulike emballasjemateriale i TINE utgjør fiber til blant annet drikkekartong² den desidert største andelen med 76 prosent, fulgt av plast til ulike beger og plastfilm med 24 prosent. I 2018 oppnådde vi målet om 100 prosent fornybart materiale i alle våre melkekartonger. I 2019 er emballasjen på Biola 100 prosent fornybar.

¹ Kantar Klimabarometer 2019

² Drikkekartong rapporteres som fiber. Om lag 20% av kartongen er plast. I 61% av drikkekartongene bruker vi bioplast basert på fornybare råvarer.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

PÅ-FARTEN-PRODUKTER

Forbrukertrender tilsier økt etterspørsel etter produkter vi kan spise mens vi er på farten. TINE opplever også et økende salg av disse såkalte på-farten-produkter («on-the-go»). Samtidig ser vi at emballasjen fra disse produktene oftere ender i naturen eller i restavfallet, enn andre produkter. TINE vil derfor legge enda mer ressurser i å opplyse forbrukeren om hvordan de skal resirkulere denne emballasjen, og da også legge til rette for at dette kan gjøres.

«EMBALLASJETREKANTEN»

Emballasjen skal ivareta mange ulike funksjoner og det er viktig å ikke se på emballasje kun som avfall. Først og fremst skal emballasjen beskytte produktet slik at forbruker får et produkt med god og forventet kvalitet. Emballasjen er også et viktig virkemiddel for å redusere matsvinn. Uten en riktig og optimale emballasje vil vi ikke kunne gi produktene den nødvendige holdbarheten. Produktene vil også i større grad bli ødelagt på veien fra meieri til kjøleskapet.

En emballaseløsning som skårer høyt på alle parametere i vår emballasjetrekant og klarer å kombinere disse (*forbruker og kunde, redusert matsvinn, godt materialvalg*) er den optimale og mest bærekraftige over tid.

PRØVER LETTRØMME PÅ PAPPBEGER

Gjennom 2019 har det vært arbeidet målrettet for å finne et mer funksjonelt og bærekraftig beger og lokk for våre matlagingsprodukter. *Forbruker og kunde* har stått i fokus og de har vært involvert før og under lanseringen av det nye pappbegeret, høsten 2019. Et tett samarbeid med Kiwi har gjort det mulig med lansering og testing av TINE Lettrømme på pappbeger i stor skala. For å unngå forringet produktkvalitet og *matsvinn* er det valgt en kartongkvalitet med lysbarriere. Et *godt materialvalg* har vært viktig i prosjektet og den totale ressursbruken har vært vurdert

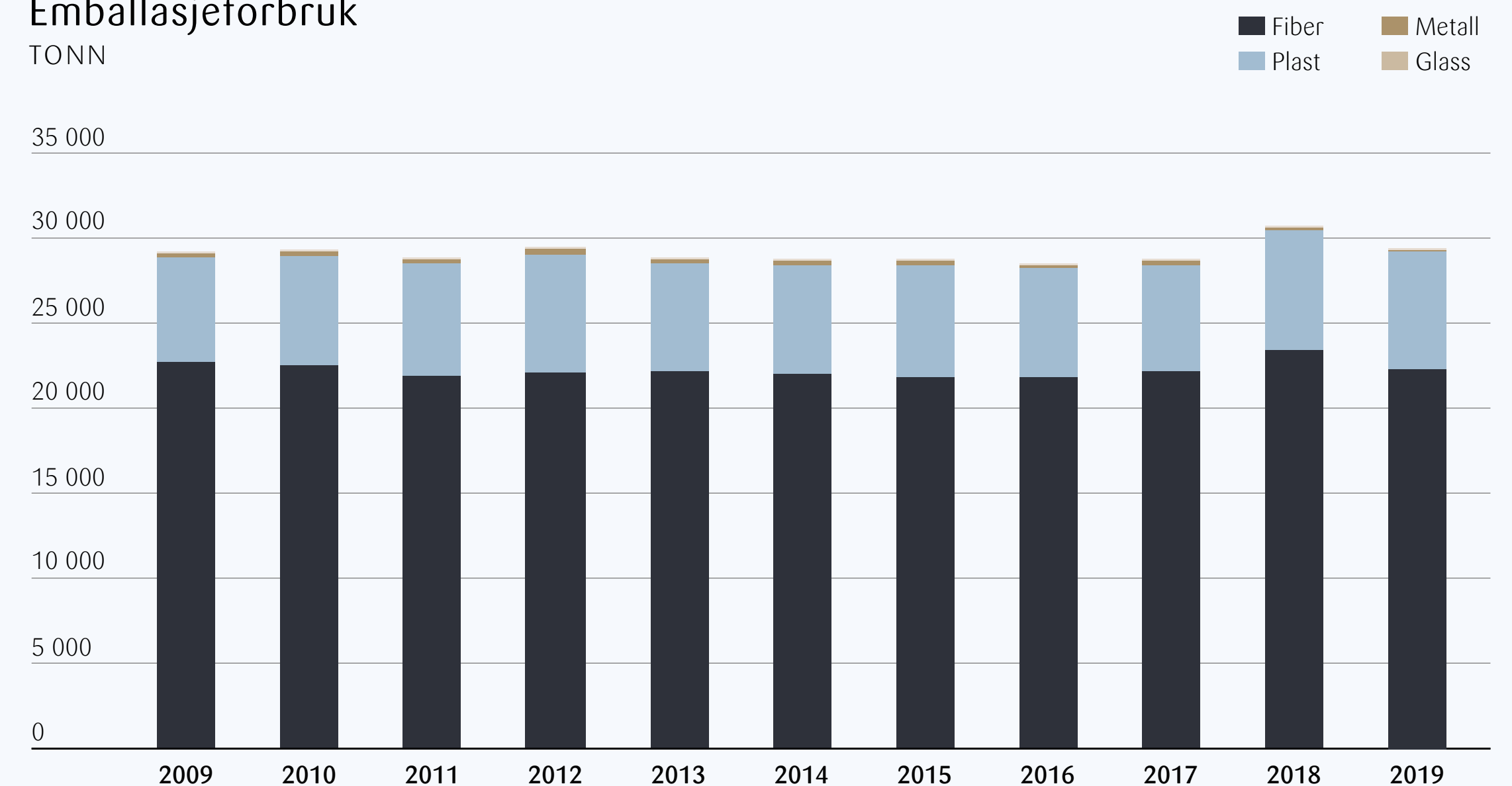
når valget falt på papp. Videre har man sett nærmere på materialgjenvinning av plastbelagt kartong og klimafotavtrykk for ulike begerløsninger er vurdert.

Vi opplever både gode og kritiske tilbakemeldinger fra kunde og forbruker. Begeret kan synes ustabilt og oblaten kan være vanskelig å fjerne. Samtidig viser salget at forbruker ønsker en slik miljøvennlig løsning velkommen. Med testlansering av Lettrømme 18 prosent på pappbeger har TINE tatt et viktig steg i retning av mer fiberbaserte emballasje til matlagingsprodukter og yoghurt. Vår ambisjon står fast om å kunne redusere TINEs plastforbruk med 400 til 500 tonn plast årlig ved å få disse produktene over på pappbegeret.

LÆR MER OM
HØY RETURANDEL

Emballasjeforbruk

TONN

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

RESIRKULERTE RÅVARER

Bruk av resirkulert råvare i emballasjemateriale er fortsatt begrenset til løsninger som ikke er i direkte matkontakt. Vi ser imidlertid at det skjer en rask utvikling innen plast-typen PET der man i større grad har sirkulære og lukkede gjenvinningssystemer. Dette gir muligheter for resirkulert plast i flasken til Sunniva® IsTe og plastfilmer til ost.

DESIGN FOR GJENVINNING

Det er viktig at emballasjen er utviklet med henblikk på å kunne gjenvinnes for ny bruk. På denne måten vil man kunne spare store mengder nye materiale og ressurser i fremstillingen. TINE var i 2018 ledende i arbeidet med å forenkle og gjøre ostefilm til revet ost materialgjenvinnbar. I 2019 har vi arbeidet med å ta i bruk samme løsning på all skivet ost der emballasjens underdel nå er fullt ut materialgjenvinnbar.

FJERNING AV ENGANGSPLAST

På svært kort tid har EU godkjent et nytt direktiv for plast-emballasje, det såkalte SUP direktivet³. Direktivet har som formål å redusere marin forøpling og omfatter forbud, reduksjonsforpliktelser og krav til resirkulering. Det er spesielt forbud på spesifikke artikler blant annet engangsbestikk, skjeer og sugerør, som har fått oppmerksomhet. Direktivet vil tre i kraft i EU fra 3. juli 2021. Retningslinjer i Norge er under arbeid og forventes offentliggjort rundt

årsskifte 2019/2020. TINEs produkter med plastkorker, sugerør og plastskjeer vil kunne bli berørt av både forbud og reduksjonsforpliktelsene.

DATTERSELSKAPER

Fram til 2017 omfatter TINEs bærekraftsrapport morselskapet (TINE SA). Fra 2018 er datterselskaper helt eller delvis inkludert i rapporten.

Arbeidet med å sikre en effektiv og miljøsmart emballasje inkluderer alle produkter produsert ved TINEs anlegg i Norge. Datterselskapene Fjordland AS og OsteCompagniet AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter og ca. 79 prosent av OsteCompagniets produkter er produsert på TINEs meierianlegg. Arbeidet med en effektiv og miljøsmart emballasje på disse produktene er dermed inkludert i denne rapporten.

TINEs emballasjestrategi gjelder for TINE gruppa. Følgelig vil oppmerksomheten om en effektiv og miljøsmart emballasje øke i alle deler av virksomheten.

³ SUP: Single-use plastics

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — I MARKEDET

For bedre kosthold og ernæring

TINE har produkter til de fleste anledninger, både til hverdags og til fest. Dette pålegger oss et stort ansvar, men også en stor mulighet til å bidra positivt til den norske folkehelsa.

Usunt kosthold er den viktigste risikofaktoren som kan påvirke sykdomsbyrden i Norge, sammen med røyking og høyt blodtrykk. Et variert og sunt kosthold vil dekke behovet for viktige næringsstoffer. Dette, sammen med daglig fysisk aktivitet, legger et godt grunnlag for en god helse.

Våre omgivelser som kunder, forbrukere og myndigheter forventer at TINE som en stor næringsmiddelaktør, bidrar til at den norske befolkningen har et sunt, variert og balansert kosthold.

VIKTIG KILDE

Melk og meieriprodukter er en kilde til mange viktige næringsstoffer i det norske kostholdet, slik som protein av høy kvalitet, kalsium, jod og flere B-vitaminer, men melk og meieriprodukter bidrar også med mye mettet fett.

Helsedirektoratet anbefaler å «la magre meieriprodukter være en del av det daglige kostholdet». Konkret betyr

dette tre porsjoner per dag, hvorav to bør være melk eller yoghurt av hensyn til jodinntaket.

Med et fallende melkekonsum har inntaket av jod i befolkningen gått ned, og jodmangel har blitt utbredt i grupper som drikker lite melk som for eksempel kvinner, eldre, gravide og allergikere. For å dekke jodbehovet bør melk, syrnet melk eller yoghurt være en viktig del av det vi spiser av meieriprodukter.

Forbruket av ost har økt betydelig over tid, og hver av oss spiser nå omtrent 50 gram per dag¹. Vi spiser mer ost, og fetere ost enn hva helsemyndighetenes kostanbefaling sier.

Nordmenn spiser mer mettet fett enn hva som er anbefalt, og når vi samtidig vet at 40 prosent av det mettede fett vi spiser kommer fra meieriprodukter, har TINE et ansvar for å bidra til at inntaket blir redusert.

UTFORDRENDE

Det er spesielle utfordringer knyttet til å redusere mettet fett i meieriprodukter. I motsetning til salt og sukker som vanligvis tilsettes råvaren i produksjonsprosessen, er fett et naturlig del av råvaren melk. Arbeidet med å redusere mettet fett i melka krever derfor lang tid og er særlig

¹ Utviklingen i Norsk Kosthold 2019

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

utfordrende. Det kreves endringer både i avl og fôring av kyrne, i tillegg til forskning og utvikling av nye teknologiske løsninger og økt kunnskap om helseeffekter av mettet fett. For å redusere inntaket av mettet fett vil TINE bidra til å dreie etterspørsel mot «lettere» produkter. Viktige tiltak blir blant annet å justere ned innholdet av fett i kjente hverdagsprodukter, lage nye og smakfulle alternativer med mindre fett og legge til rette for at valget blir lettere for forbruker.

Målet til enhver kommersiell virksomhet er å skape best mulig økonomisk resultat for sine eiere. For TINE betyr dette blant annet at vi må utnytte melka optimalt. For å møte forventningene om å redusere mettet fett, vil vi kunne stå overfor en situasjon der TINE har et overskudd av fett. Utfordringen blir da å kunne avsette dette på en måte som ikke utfordrer målet om en absolutt reduksjon av mettet fett i det norske kostholdet.

VIKTIGE BIDRAG

I 2019 har TINE redusert mengden mettet fett i flere produkter. Vi har blant annet redusert fettinnholdet i Tinemelk® 1,0 prosent fett og Tinemelk® 0,5 prosent fett med 0,2 prosentpoeng. Vi har lansert Lettere Jarlsberg® i 450 g forpakning og ny mager laktosefri Cottage cheese kom på markedet.

Vi ser en økning i etterspørselen etter «lettere» produkter, men denne er fortsatt relativt beskjeden i volum sett i forhold til økningen i salget av fetere produkter. I løpet av 2019 har TINE redusert mengden mettet fett levert til markedet med 109 tonn.

MINDRE TILSATT SUKKER

TINE har jobbet godt med å redusere innholdet av tilsatt sukker i sine produkter over lengre tid. I tillegg har vi lansert flere produkter uten tilsatt sukker. I løpet av 2019 har TINE redusert mengden tilsatt sukker vi leverer til markedet med 104 tonn.

LÆR MER OM TYDELIGE MÅL

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

TINE er svært fornøyd med å ha overoppfylt det langsiktige målet om sukkerreduksjon allerede ved utgangen av 2019. Arbeidet med å redusere sukkerforbruket fortsetter, også drevet av en etterspørsel i markedet etter produkter med lite eller uten tilsatt sukker.

OST ER BRA

Nyere forskning viser med tydelighet at en matvares effekt på helse er kompleks og ikke bare kan vurderes ut ifra hva de bidrar med av næringsstoffer. Dette er spesielt relevant for ost, som ser ut til å ha en mer gunstig effekt på helsen enn hva man skulle tro ut fra bidraget av kolesteroløkende fettsyrer.

Myndighetene i de nordiske landene arbeider nå med nye nordiske kostråd. TINE har vært aktiv i høringsprosessen for disse kostråd slik at vi kan sikre at ny og oppdatert

kunnskap om melk og melkeprodukters betydning for helse legges til grunn for revidering av kostrådene, og senere norske kostholdsanbefalinger.

RETT TIL INFORMASJON

TINE ønsker å legge til rette for at forbruker kan ta sunne og informerte matvarevalg. I dag er det vanskelig å gi forbruker god informasjon om produktenes ernæringsmessige betydning. TINE må her rette seg etter EUs «merkeforordning». I hovedsak er TINE for et strengt regelverk som beskytter forbruker mot villedende markedsføring og overdrivelse av helseeffekt. Dagens regelverk gjør det imidlertid vanskelig å gi forbruker den informasjonen vi mener de har krav på.

DATTERSELSKAPER

Frem til 2017 omfatter TINEs bærekraftsrapport morselskapet

(TINE SA). Fra 2018 er datterselskaper helt eller delvis inkludert i rapporten.

Arbeidet med ernæring og folkehelse inkluderer alle TINEs merkevarer og produkter produsert ved TINEs anlegg i Norge. Datterselskapene Fjordland AS og OsteCompagniet AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter og ca. 79 prosent av OsteCompagniets produkter er produsert på TINEs meieranlegg. Arbeidet med ernæring og folkehelse på disse produktene er dermed inkludert i denne rapporten.

TINEs utenlandske datterselskaper omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene er underlagt nasjonale myndighetskrav.

LÆR MER OM
ET LITT SUNNERE ALTERNATIV

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — I MARKEDET

Trygg mat betyr tillit

TINE tar forbrukeren på alvor. Vi sikrer at produktene i butikkhyllen er trygge å spise ved å etterleve krav som stilles i regelverk og mattrygghetsstandarder, og vi jobber kontinuerlig med å sikre trygg mat og hygiene i vår verdikjede.

TRYGGE PRODUKTER - ÅPEN KOMMUNIKASJON

Det er grunnleggende for TINE at våre produkter er helsemessig trygge å spise. Forbrukere, kunder, myndigheter og eiere må ha tillit til TINE som næringsmiddelprodusent for at vi skal kunne levere økonomisk og bærekraftig verdiskaping over tid. Langsiktig arbeid med dyrehelse og hygiene i hele verdikjeden fra bås til bord gjør norsk melk svært trygg. Gjennom tilsyn og sertifiseringsrevisjoner vil vi vise at vi etterlever krav til regelverket, bransjen og mattrygghetsstandarder. Åpen kommunikasjon om trygg mat internt og eksternt er et viktig virkemiddel for å skape tillit.

TRYGG MAT ER INGEN SELVFØLGJE

En nyhetssak som preget Norge sommeren 2019 var Campylobacter-utbruddet på Askøy der smittekilden var drikkevann. Flere tusen ble syke, over 70 ble innlagt på sykehus og to dødsfall var mistenkt knyttet til det urene

drikkevannet (NRK, 2019)¹. Dette viser at vi er sårbare når systemer og rutiner svikter. Økt internasjonal handel med matvarer, lange uoversiktlige verdikjeder, høyere krav til effektiv produksjon og klimaendringer, er pekt på som faktorer som øker risikoen for matsvindel, spredning av smittestoffer og kjemiske forurensninger. For TINE handler ikke trygge produkter bare om trygg melk. Strenge krav til andre råvarer, ingredienser og emballasje er også med på å sikre helsemessig trygge produkter.

For TINE handler ikke trygge produkter bare om trygg melk.

KOMPETANSE OG KULTUR GIR TRYGG MAT

Målet om en verdikjede med friske kyr, melk av høy kvalitet uten forurensninger og produksjon etter HACCP-prinsippene, krever kunnskap om farer og risiko. Kompetanseheving, opplæring og fagdager er en viktig del i å bygge og opprettholde en god kultur. TINEs medarbeidere skal vite hva de kan bidra med for å etterleve krav og sikre trygg mat i alle ledd av vår verdikjede.

¹ NRK Hordaland. URL: <https://www.nrk.no/hordaland/sykdomsutbruddet-pa-askoy--dette-er-saken-1.14587221>

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

NYTT I 2019

I 2018 ble alle TINEs produksjonsanlegg sertifisert etter FSSC 22000 eller tilsvarende og vil i 2020 bli oppgradert til siste versjon av denne standarden. I løpet av 2019 ble alle TINE-produksjonsanlegg revidert etter FSSC 22000 eller tilsvarende både ved intern og ekstern revisjon for å sikre forbedringer og etterlevelse av krav. FSSC 22000 bygger på ISO-22000 standarden og skal dokumentere at virksomhetene har et robust og godt system for mattrygghet.

I 2019 gjennomførte ESA revisjon av Mattilsynet, der ett av TINEs anlegg ble besøkt for å kartlegge Mattilsynets håndheving av regelverket på melk.

TINE har sentrale mål for trygg mat som omfatter «ingen tilbakekallinger fra markedet» og «ingen påvisninger av sykdomsframkallende mikroorganismer i produkter» (overholdelse av mikrobiologiske forskriftskrav). I 2019 var det tilbakekalling av ett produkt fra markedet (TINE Taffel Tomatost) etter funn av metallspon². I løpet av 2019 er 6633 produkter analysert for sykdomsfremkallende mikroorganismer³. Det ble registrert to påvisninger av *S. aureus* i skummetmelkpulver. Resultatene er tilfredsstillende selv om vi ikke nådde målet om null registreringer på nevnte indikatorer. Kontrollen viser likevel at det er liten sannsynlighet for at produkter som kan forårsake sykdom og skader når forbruker.

DATTERSELSKAPER

Fram til 2017 omfatter TINEs bærekraftsrapport morselskapet (TINE SA). Fra 2018 er datterselskaper helt eller delvis inkludert i rapporten.

Arbeidet med å sikre trygg og god kvalitet på melka omfatter alle TINEs norske datterselskap da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter.

Arbeidet med å sikre trygg produksjon inkluderer alle produkter produsert ved TINEs anlegg. Datterselskapene Fjordland AS og OsteCompagniet AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter og ca. 79 prosent av OsteCompagniets produkter er produsert på TINEs meierianlegg. Arbeidet med å sikre trygg produksjon på disse produktene er dermed inkludert i denne rapporten.

TINEs utenlandske datterselskaper, samt der produksjonen skjer på anlegg utenfor TINE, omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene og anleggene er underlagt nasjonale og lokale myndighetskrav.

² TINE CIM. Beredskapslogg

³ LabVantage Express/TINE Innsikt og Eurofins

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT

TALL OG GRI-TABELL

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt
På gården
I industrien
I markedet
Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — TALL OG GRI TABELL

Tall og statistikk

Bærekraft og miljø — Nøkkeltall

I 2018 ble datterselskaper inkludert i tallene for bærekraft og miljø. Historiske tall er ikke korrigert tilsvarende.

TINE GRUPPA	2019	2018	2017	2016	2015
HMS og ansatte					
Antall ansatte	5 408	5 355	5 476	5 418	5 362
Sykefravær	5,4 %	5,4 %	5,7 %	5,9 %	6,2 %
H-verdi	6,6	7,2	7,1	7,5	8,1
Kvinneandel	37 %	36 %	37 %	37 %	36 %
Kvinneandel i ledende stillinger	37 %	36 %	35 %	35 %	35 %
Miljø ¹⁾					
Brutto energiforbruk (GWh)	574	573	536	531	531
Driftsinntekter ift. Brutto energiforbruk (MNOK/GWh)	41,5	40,1	34,1	34,7	34,3
Andel fornybar energi ²⁾	85 %	85 %	78 %	79 %	75 %
Emballasjeforbruk - kartong/papp (tonn) ^{2), 3)}	22 296	23 450	22 230	21 815	21 839
Emballasjeforbruk - plast (tonn) ²⁾	6 911	6 983	6 232	6 410	6 575
Emballasjeforbruk - annet (tonn) ²⁾	156	233	221	230	270
Emballasjeforbruk - totalt (tonn) ²⁾	29 363	30 666	28 683	28 455	28 684
Emballasjeforbruk ift driftsinntekter (tonn/MNOK) ²⁾	1,91	2,02	2,31	2,24	2,21
Andel drikkekartong med bioplast (% av totalt volum) ²⁾	61 %	57 %	31 %	NA	NA
Kvalitetsindeks (MNOK) ²⁾	199	196	211	242	227
Transport (km/1000 liter råstoff) ²⁾	37	36	36	38	37

1) Tallene for 2019 omfatter TINE Gruppen eksklusiv Lotito Foods hvis ikke annet er oppgitt. Historiske tall fra 2017 og tidligere omfatter TINE SA

2) Tallene for 2019 omfatter TINE Gruppe eksklusiv datterselskapene Norseland Ltd., Norseland Inc. og Lotito Foods

3) Drikkekartong rapporteres som fiber. Om lag 20 % av kartongen er plast. I 61 % av drikkekartongene bruker vi bioplast basert på fornybare råvarer

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT OG MILJØ – NØKKELTALL FORTS.

TINE GRUPPA	2019	2018	2017	2016	2015
Klimagassutslipp Scope 1					
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri (tonn)	17 323	19 164	24 228	22 759	27 291
Utslipp CO ₂ -ekv. fra transport (tonn)	49 349	51 201	47 755	45 135	54 988
Utslipp CO ₂ -ekv. fra annen virksomhet (tonn)	1 752	1 842	3 285	3 286	3 441
Utslipp CO ₂ -ekv. totalt (tonn)	68 424	72 207	75 268	71 180	85 720
Utslipp CO ₂ -ekv. totalt ift. driftsresultat (tonn/MNOK)	57,5	47,0	53,3	41,3	57,5
Klimagassutslipp scope 2					
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri, markedsbasert elektrisitet	193 653	195 095	160 112	136 560	129 469
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri, stedsbasert elektrisitet	11 139	10 492	4 834	4 440	2 542
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri, fjernvarme	865	472	2 329	2 157	1 997
Klimagassutslipp scope 3					
Drivstoff (Well-to-tank)	11 650	12 602	11 870	12 134	NA
Ansattes flyreiser ²⁾	1 492	1 292	1 200	1 813	2 015
Lokale utslipp ¹⁾					
Utslipp NOx (tonn)	58,7	78,6	NA	NA	NA
Ernæring (TINE SA) ³⁾					
Antall nøkkelhullprodukter ³⁾	16	14	13	13	12
Deltakere på TINEstafetten (antall) ³⁾	110 000	110 210	108 410	106 020	104 000
Mettet fett, totalt i produkter (tonn) ³⁾	28 693	28 802	29 082	29 452	29 166
Tilsatt sukker, totalt i produkter (tonn) ³⁾	5 662	5 766	6 022	6 315	6 652
Salt, totalt i produkter (tonn) ³⁾	827	816	817	802	828
Dyrehelse og dyrevelferd					
Dyrevelferdsindikator ⁴⁾	103,2	101,1	100,7	99,7	100,0
Trygg mat ²⁾					
Sykdomsfremkallende bakterier, antall negative prøver	6 633	5 253	4 648	4 435	2 830
Sykdomsfremkallende bakterier, antall positive prøver	2	8	0	2	1
Antall tilbakekallinger	1	0	1	2	2

1) Tallene for 2019 omfatter TINE Gruppen eksklusive Lotito Foods hvis ikke annet er oppgitt. Historiske tall fra 2017 og tidligere omfatter TINE SA

2) Tallene for 2019 omfatter TINE Gruppe eksklusive datterselskapene Norseland Ltd., Norseland Inc. og Lotito Foods

3) Tallene for 2019 omfatter TINE SA

4) Dyrevelferdsindikatoren er basert på produksjonsdata fra Kukontrollen og benytter Verdens dyrehelseorganisasjons (OIE) standard for dyrevelferd. En positiv endring i indikatorverdien indikerer en positiv endring i dyrehelse og dyrevelferd.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — TALL OG GRI-RAPPORT

Slik rapporterer vi

TINE ser på bærekraft som en integrert del av selskapets samlede virksomhet og rapporterer sitt arbeid med bærekraft som en del av årsrapporten.

Formålet med rapporteringen er å gi våre interessenter som eiere, ansatte, kunder og forbrukere en overordnet og balansert oversikt over hvordan TINE følger opp sitt ansvar knyttet til bærekraft innen de tema som vi anser som de mest sentrale for TINEs virksomhet.

I 2018 ble det gjennomført en vesentlighetsanalyse i henhold til rapporteringsstandarden Global Reporting Initiative (GRI). Her har vi sett nærmere på hvordan omgivelsene tilnærmer seg bærekraft, hvordan dette påvirker vår verdikjede og hvilke forventninger TINEs interessenter har til virksomheten. I 2019 har det tegnet seg et tydeligere bilde av hvilke aspekter som er helt vesentlige for TINE og TINEs eiere. Det betyr at antall vesentlige aspekter for 2019 er redusert. Analysen er nærmere beskrevet under kapitlet *Det vesentlige*.

RAPPORTERINGS- OG REGNSKAPSPRINSIPPER

Rapporteringen om bærekraft omfatter i utgangspunktet TINE Gruppen dersom ikke annet er presisert. Temaene omfattet av rapporteringen er i stor grad basert på TINEs strategi for bærekraft og omfatter også relevante forhold langs verdikjeden for melk som går ut over selskapets direkte ansvarsområde.

Frem til 2017 har TINEs bærekraftsrapport og klimaregnskap omfattet morselskapet TINE SA. Fra 2018 har vi inkludert de heleide datterselskapene Diplom-Is, Norseland Ltd. og Norseland Inc. hvis ikke annet er opplyst.

Utslipp fra datterselskapene Fjordland AS og OsteCompagniet AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter og ca. 79 prosent av OsteCompagniets produkter er produsert på TINEs meieri-anlegg. Disse produktene er også transportert ut til kundene på TINEs biler. Klimagassutslippet tilknyttet produksjon og transport av nevnte produkter er derfor også inkludert i TINEs klimaregnskap.

TINE GRI-TABELL 2019

TINE viderefører selskapets rapportering om bærekraft i henhold til Global Reporting Initiative (GRI) sine retningslinjer. Rapporteringen for 2019 er basert på GRI Standards.

TINEs rapportering om bærekraft for 2019 er integrert i TINE Årsrapport 2019 og publisert på TINEs nettsider. Vår eksterne revisor EY har verifisert at rapporteringen i all hovedsak er i samsvar med GRIS rapporteringsprinsipper og

GRI-rapport for 2019

EKSTERN LENKE

at rapporteringen tilfredsstiller nivå «Core» i henhold til retningslinjene, se [Revisors uttalelse på neste side](#).

I 2018 ble det gjennomført en vesentlighetsanalyse i henhold til rapporteringsstandarden Global Reporting Initiative (GRI). Her ble det vurdert hvordan omgivelsene tilnærmet seg bærekraft, hvordan dette påvirket vår verdikjede og hvilke forventninger TINEs interessenter hadde til virksomheten. Denne vesentlighetsanalysen pekte på 18 ulike aspekter som det i 2018 ble rapportert på og verifisert av revisor.

I 2019 har det tegnet seg et tydeligere bilde av hvilke aspekter som er helt vesentlige for TINE og TINEs eiere. Basert på dette har man for 2019 valgt å redusere antall aspekter til 11.

Av vedlagte lenke til GRI-tabellen framkommer hvilke GRI-aspekter TINE rapporterer på basert på vesentlighetsanalysen. Tabellen gir henvisninger til hvor i TINEs årsrapport for 2019 informasjon om de enkelte elementer og indikatorer er gitt, enten dette gir en hel eller delvis besvarelse i forhold til GRIS retningslinjer.

GRI-tabellen er verifisert av ekstern tredjepart og viser også en oversikt over verifiserte aspekter samt «utelatelser» der det forekommer. For full beskrivelse om de enkelte indikatorer henvises til GRIS hjemmeside, www.globalreporting.org.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — TALL OG GRI TABELL

Revisors uttalelse

Side 1/2

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

Til Styret i TINE SA

Uavhengig attestasjonsuttalelse om TINES bærekraftsrapportering for 2019

Vi har gjennomgått den vedlagte TINES bærekraftsrapportering for 2019 for Tine SA, som består av områdene referert til i selskapets GRI Standards-indeks og inkludert i selskapets årsrapport for 2019. Vi har vurdert om informasjonen som blir presentert i TINES bærekraftsrapportering for 2019 bygger på relevante kriterier i standardene for bærekraftsrapportering fra Global Reporting Initiative GRI Standards, alternativ «core».

Ledelsens ansvar for TINES bærekraftsrapportering for 2019

Ledelsen er ansvarlig for utarbeidelsen av TINES bærekraftsrapportering for 2019, og for slik intern kontroll som ledelsen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av TINES bærekraftsrapportering for 2019 i overenstemmelse med kriteriene i GRI Standards uten vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Vi anvender internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1) og opprettholder et omfattende system for kvalitetskontroll inkludert dokumenterte retningslinjer og prosedyrer vedrørende etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og gjeldende lovmessige og regulatoriske krav.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om TINES bærekraftsrapportering for 2019 på bakgrunn av vår gjennomgang. Vi har gjennomført oppdraget i samsvar med ISAE 3000 – «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon». Denne standarden krever at vi planlegger og gjennomfører kontrollhandlinger for å kunne avgi en uttalelse med moderat sikkerhet for at foretaket har vurdert og konkludert på TINES bærekraftsrapportering for 2019. Standarden krever videre at vi skal kontrollere utvalgte deler av materialet som utarbeidelsen av TINES bærekraftsrapportering for 2019 bygger på, herunder om det er samsvar mellom selskapet vurdering og konklusjon og det underliggende materialet, samt at rapporteringen er utarbeidet i tråd med relevante kriterier for bærekraftsrapportering etter GRI Standards.

Vårt arbeid har bestått av følgende aktiviteter:

- Gjennomgang av TINEs prosess for utarbeidelse av bærekraftsrapporten for å opparbeide oss en forståelse av hvordan samfunnsansvaret ivaretas i praksis i virksomheten.
- Intervjuet rapporteringsansvarlige for å opparbeide en forståelse av prosessen for utarbeidelse av bærekraftsrapporten

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

- På stikkprøvemessig grunnlag verifisert informasjon i bærekraftsrapporten mot grunnlagsdata og annen informasjon utarbeidet av TINE.
- Evaluert helheten i informasjonen i bærekraftsrapporten og om den bygger på kriteriene i GRI Standards, herunder kontrollert konsistens i informasjonen opp mot selskapets GRI Standards-indeks.

Vi mener at våre kontrollhandlinger gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Konklusjon

Basert på vårt arbeid beskrevet i denne rapporten er vi ikke blitt oppmerksom på noe som gir grunn til å tro at TINES bærekraftsrapportering for 2019 ikke i all vesentlighet er utformet i samsvar med kriteriene i GRI Standards eller inneholder vesentlige feil og mangler. Indikatorer omfattet av vår attestasjonsuttalelse fremgår av selskapets GRI Standards-indeks.

Oslo, 12. februar 2020
ERNST & YOUNG AS

Asbjørn Lør
statsautorisert revisor

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Tillitsvalgte

Våre lokasjoner

Øvrig informasjon

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Tillitsvalgte

Våre lokasjoner

ØVRIG INFORMASJON

Tillitsvalgte

ÅRSMØTE

Årsmøtet består at 110 eiervalgte utsendinger. Utsendingene fordeles forholdsmessig mellom hvert eierområde på grunnlag av antall medlemmer i året før årsmeldingsåret. I tillegg kommer styrets og rådets medlemmer.

RÅDET

Odd-Einar Hjortnæs, ordfører
Einar Åbergsgjord, varaordfører

Øvrige eiervalgte medlemmer

Einar Johansen Meisfjord
Veronica Berntsen Hjelle
Odd-Arne Stormo
Einar Åbergsgjord
Magnhild Johanne Nymo
Agnete Hansen
Nina Vangen Ranøien
Vegard Smenes
Birgit Oline Kjerstad
Trond Hodne
Jørn Magne Vaag
Heidi Aarsheim Bøe
Kjell Paulen
Rolf-Daniel Midthun

Arthur Salte
Asgeir Pollestad
Andreas Wollnick Wiese
Gjertrud Svartveit Osmundsen
Kari Lise Breivik
Gunn Randi Finstad
Hans Mathias Ulberg
Even Solhaug
Ole Paulsen

Ansattvalgte medlemmer

Bjørn Lande
Frank Kjærnes
Mona Berntsen
Ingunn H. Skauen Ruud
Paal Wanvik
Kjell Inge Robberstad
Hilde Kraggerud
Rune Heggem
Inger Marie Tayuzak
Egil Torland
Hilde Fismen
Kåre Pedersen
Lars Olav Iversen
Dag Rune Herting
Mohammed Malik
Kurt Haukland

KONTROLLKOMITEEN

Per Amb, leder
Sigrun Bakken Lerhol, nestleder
Petter Arne Ekroll

STYRET

Eiervalgte medlemmer

Marit Haugen, leder
Nils Asle Dolmseth, nestleder
Solveig Bratteng Rønning
Anders Johansen
Nina Kolltveit Sæter
Rolf Øyvind Thune
Askild Eggebø
Helge Arne Espeland
Cecilie Bjørlo
Elisabeth Irgens Hokstad

Ansattvalgte medlemmer

Tor Arne Johansen
Ottar Råd
Elin Aarvik
Jeffrey Thomas

Varamedlemmer til eiervalgte medlemmer

Asgeir Pollestad, 1. vara
Gjertrud Svartveit Osmundsen, 2. vara
Ole Paulsen, 3. vara

Varamedlemmer til ansattvalgte medlemmer

Dag Rune Herting (NNN), 1. vara
Randi Einarsen (NML), 1. vara
Kurt Haukland (Negotia), 1. vara

SENTRAL VALGKOMITE

Bodil Mannsverk, leder
Jan Olav Tømmerås, nestleder
Barbro Braastad
Ola Andreas Byrkjedal
Anne Helene Burdahl
Nils Neteland
Knut Johnny Enoksen

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

ØVRIG INFORMASJON

Tillitsvalgte

Våre lokasjoner

ØVRIG INFORMASJON

Våre lokasjoner

HOVEDKONTOR

TINE SA

Postboks 7, 0901 Oslo

www.tine.no

Telefon: 03080

firmapost@tine.no

HELEIDE DATTERSELSKAP

Diplom-Is AS

Postboks 23, 1483 Hagan

Telefon: 02001

OsteCompagniet AS

Postboks 113 Kalbakken

0902 Oslo

Telefon: 03080

Wernersson Ost AB

Industrivägen 5

523 90 Ulricehamn, Sverige

Norseland Inc.

1250 East Main Street

Stamford, CT 06902 USA

Telefon: +1 203 324 5620

Norseland Ltd.

Somerton Road, Ilchester

Somerset BA22 8JU, England

Telefon: +44(0)1935 842800

DELEID DATTERSELSKAP

Fjordland AS

Brynsengveien 10, 0667 Oslo

Telefon: 22 97 49 00

